
Ribhu Gita from Shiva Rahasya

శ్రీశివరహస్యాస్తోత్రే ఋభుగీతా

Document Information

Text title : Ribhugita from Shivarahasya (Amsha 6)

File name : RGall.itx

Category : gItA, giitaa, shivarahasya, shiva

Location : doc_giitaa

Transliterated by : Anil Sharma anilandvijaya at gmail.com

Proofread by : Anil Sharma, Sunder Hattangadi, Ruma Dewan

Description-comments : shivarahasyAntargatam Amsha 6, Adhyayas 1-50

Latest update : August 6, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 6, 2023

sanskritdocuments.org

శ్రీశివరహస్యాస్తోత్రే ఋభుగీతా

అనుక్రమణికా

౧. ఋభుస్తుతిర్నామ ప్రథమోఽధ్యాయః ।
౨. శివేన ఋభుం ప్రతి సూత్రోపదేశో నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ।
౩. శివఋభుసంవాదో నామ తృతీయోఽధ్యాయః ।
౪. ఋభునిదాఘసంవాదో నామ చతుర్థోఽధ్యాయః ।
౫. శివేన కుమారోపదేశవర్ణనం నామ పంచమోఽధ్యాయః ।
౬. ప్రపంచస్య సచ్చిన్మయత్వకథనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః ।
౭. స్వాత్మనిరూపణం నామ సప్తమోఽధ్యాయః ।
౮. ప్రపంచశూన్యత్వ-సర్వనాస్తిత్వనిరూపణం నామ అష్టమోఽధ్యాయః ।
౯. అహమ్బ్రహ్మీహ్యస్మిప్రకరణనిరూపణం నామ నవమోఽధ్యాయః ।
౧౦. బ్రహ్మతర్పణాత్మహోమాఖ్య ప్రకరణద్వయవర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః ।
౧౧. జీవన్ముక్తప్రకరణం నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః ।
౧౨. దేహముక్తిప్రకరణవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ।
౧౩. సర్వమాత్మప్రకరణం నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః ।
౧౪. ఆత్మానందప్రకరణవర్ణనం నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ।
౧౫. బ్రహ్మైవ సర్వం ప్రకరణనిరూపణం నామ పంచదశోఽధ్యాయః ।
౧౬. చిదేవత్వమృకరణవర్ణనం నామ షోడశోఽధ్యాయః ।
౧౭. సర్వసిద్ధాంతసజ్జిహ్వాప్రకరణం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః ।
౧౮. ఋభునిదాఘసంవాదో నామ అష్టదశోఽధ్యాయః ।
౧౯. బ్రహ్మీనందప్రకరణం నామ ఏకోనవింశోఽధ్యాయః ।
౨౦. ఆత్మవైభవప్రకరణం నామ వింశోఽధ్యాయః ।
౨౧. సర్వప్రపంచహేయత్వప్రకరణవర్ణనం నామ ఏకవింశోఽధ్యాయః ।
౨౨. నామరూపనిషేధప్రకరణం నామ ద్వావింశోఽధ్యాయః ।
౨౩. రహస్యోపదేశప్రకరణం నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః ।
౨౪. అహం బ్రహ్మప్రకరణనిరూపణం నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః ।
౨౫. బ్రహ్మణస్సర్వరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ పంచవింశోఽధ్యాయః ।

౨౬. జ్ఞానామృతమనోమయప్రకరణవర్ణనం నామ షడ్వింశోఽధ్యాయః ।
 ౨౭. ఆనందరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ సప్తవింశోఽధ్యాయః ।
 ౨౮. ఆత్మవైలక్షణ్యప్రకరణం నామ అష్టావింశోఽధ్యాయః ।
 ౨౯. తన్మయభావోపదేశప్రకరణం నామ ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౦. బ్రహ్మైకరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ త్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౧. మహావాక్యార్థనిరూపణప్రకరణం నామ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౨. సర్వమిథ్యాత్వనిరూపణప్రకరణం నామ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౩. సచ్చిదానందరూపతాప్రకరణం నామ త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౪. దృష్టాన్తైర్బ్రహ్మసాధనప్రకరణం నామ చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౫. బ్రహ్మభావనోపదేశప్రకరణం నామ పంచత్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౬. బ్రహ్మభావనోపదేశప్రకరణం నామ షట్త్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౭. సర్వసిద్ధాంతప్రకరణం నామ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౮. ప్రపంచశూన్యత్వప్రకరణం నామ అష్టత్రింశోఽధ్యాయః ।
 ౩౯. సర్వలయప్రకరణం నామ ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౦. చిత్తవృత్తినిరోధప్రకరణం నామ చత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౧. గ్రన్థప్రశస్తినిరూపణం నామ ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౨. నిదాఘానుభవవర్ణనప్రకరణం నామ ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౩. నిదాఘానుభవవర్ణనప్రకరణం నామ త్రిచత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౪. నిదాఘానుభవవర్ణనం నామ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౫. నిదాఘకృతగురుస్తుతివర్ణనం నామ పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౬. జ్ఞానోపాయభూతశివవ్రతనిరూపణం నామ షట్చత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౭. ఋభుకృతసంకల్పహోపదేశవర్ణనం నామ సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౮. సుకృతశివవ్రతోపదేశవర్ణనం నామ అష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః ।
 ౪౯. శివస్య జ్ఞానదాతృత్వనిరూపణం నామ ఏకోనపంచాశోఽధ్యాయః ।
 ౫౦. సుదర్శనస్య ముక్తిలాభవర్ణనం అంశశ్రవణఫలనిరూపణం
 చ నామ పంచాశోఽధ్యాయః ।

౧. ఋభుస్తుతిర్నామ ప్రథమోఽధ్యాయః

హేమార్చిం కిల మాతులుఙ్గఫలమిత్యాదాయ మోదాధికో
 మౌఢ్యాన్నాకనివాసినాం భయపరైర్వాక్యైర్నివ ప్రార్థితః ।
 నీలీశంబురనీలమంబురతలం జమ్బూఫలం భావయన్-

తం ముఞ్చస్థిరిమమ్బరం పరిమృశల్(లమ్బోదరః పాతు మామ్ || ౧.౧||

వామం యస్య వపుః సమస్తజగతాం మాతా పితా చేతరత్

యత్యాదామ్బుజనూపురోద్భవరవః శబ్దార్థవాక్యాస్పదమ్ |

యన్నేత్రత్రితయం సమస్తజగతామాలోకహేతుః సదా

పాయాద్దైవతసార్యభౌమగిరిజాలఙ్కారమూర్తిః శివః || ౧.౨||

సూతః -

జైగీషవ్యః పునర్నత్వా షణ్ముఖం శివసమ్భవమ్ |

పప్రచ్ఛ హృష్టస్తం తత్ర మునిభిర్ణపుఙ్గవైః || ౧.3||

జైగీషవ్యః -

కరుణాకర సర్వజ్ఞ శరణాగతపాలక |

అరుణాధిపనేత్రాబ్జచరణస్మరణోన్ముఖ || ౧.౪||

కరుణావరుణామ్బోధే తరణిద్యుతిభాస్కర |

దివ్యద్వాదశలిఙ్గానాం మహిమా సంశ్రతో మయా || ౧.౫||

త్వత్తోఽన్యతోస్సృతుమిచ్ఛామి శివాఖ్యానమనుత్తమమ్ |

త్వద్వాక్యకఙ్క్షాపియూషధారాభిః పావయాశు మామ్ || ౧.౬||

సూతః -

ఇతి తస్య గిరా తుష్టః షణ్ముఖః ప్రాహ తం మునిమ్ || ౧.౭||

శ్రీషణ్ముఖః -

శ్ంబు త్వమగజాకాస్తేనోక్తం జ్ఞానమహోర్ణవమ్ |

ఋభవే యత్పురా ప్రాహ కైలాసే శఙ్కరః స్వయమ్ || ౧.౮||

బ్రహ్మసూనుః పురా విప్రో గత్వా నత్వా మహేశ్వరమ్ |

ఋభుర్విభుం తదా శమ్భుం తుష్టావ ప్రణతో ముదా || ౧.౯||

ఋభుః -

దీవామణినిశాపతిస్ఫుటకృపీటయోనిస్ఫుర-

ల్లలాటభసితోల్లనద్వరత్రిపుణ్ణాభాగోజ్వలమ్ |

భజామి భుజగాఙ్గదం విధృతసామిసోమప్రభా-

విరాజితకపర్దకం కరటికృత్తిభూష్యత్కటిమ్ || ౧.౧౦||

భాలాక్షాధ్వరదక్షశిక్షకవలక్షోక్షేశవాహోత్తమ-

త్స్యక్షోక్షయ్య ఫలప్రదావభసితాలఙ్కారరుద్రాక్షధృక్ |

చక్షుఃశ్రోత్రవరాఙ్గహారసుమహావక్షఃస్థలాధ్యక్ష మాం

భక్త్యీభూతగరప్రభక్ష భగవన్నిక్ష్వర్చ్యుపాదామ్బుజ ॥ ౧.౧౧॥

గఙ్గాచన్ద్రకలాలలామ భగవన్ భూభృత్కుమారీసఖ

స్వామింస్తే పదపద్మభావమతులం కష్టాపహం దేహి మే ।

తుష్టోఽహం శిపివిష్టహృష్టమనసా భ్రష్టాన్న మన్యే హరి-

బ్రహ్మేన్ద్రానమరాన్త్రివిష్టపగతాన్నిష్టాహి మే తాదృశీ ॥ ౧.౧౨॥

నృత్తాడమ్బరసజ్జటాపటలికాభ్రామ్యన్మహోడుచ్ఛటా

త్రుట్వతోస్మకలాలలామకలికాశమ్యాకమాశీనతమ్ ।

ఉగ్రానుగ్రభవోగ్రదుర్గజగదుద్ధారాగ్రపాదామ్బుజం

రక్షోవక్షకుతారభూతముమయా వీక్షే సుకామప్రదమ్ ॥ ౧.౧౩॥

భాలం మే భసితత్త్రిపుణ్ణ్యరచితం త్వత్పాదపద్మానతం

పాహిశాన దయానిధాన భగవన్ఫాలానలాక్ష ప్రభో ।

కణ్ఠో మే శితకణ్ఠనామ భవతో రుద్రాక్షధృక్పాహి మాం

కర్ణౌ మే భుజగాధిపోరుసుమహాకర్ణ ప్రభో పాహి మామ్ ॥ ౧.౧౪॥

నిత్యం శక్కరనామబోధితకథాసారాదరం శక్కరం

వాచం రుద్రజపాదరాం సుమహతీం పఞ్చాక్షరీమిన్ద్రధృక్ ।

బాహూ మే శశిభూషణోత్తమమహాలిక్ఖార్చనాయోద్యతో

పాహి ప్రేమరసార్ద్రయాఽద్య సుదృశా శమ్భో హిరణ్యప్రభ ॥ ౧.౧౫॥

భాస్వద్యాపలచతుష్టయోజ్జ్వల సదా నేత్రే త్రినేత్రే ప్రభో

త్వల్లిక్ఖోత్తమదర్శనేన సుతరాం తృప్తైః సదా పాహి మే ।

పాదౌ మే హరినేత్రపూజితపదద్వన్ద్వావ నిత్యం ప్రభో

త్వల్లిక్ఖాలయప్రక్రమప్రణతిభిర్మాన్యో చ ధన్యో విభో ॥ ౧.౧౬॥

ధన్యస్తృల్లిక్ఖసక్లేప్యనుదినగలితానక్ఖసక్ఖాన్తరక్ఖః

పుంసామర్చైకశక్త్యై యమనియమవరైర్విశ్వవన్ద్య ప్రభో యః ।

దత్వా బిల్వదలం సదమ్బుజవరం కింఞ్చిజ్జలం వా ముహుః

ప్రాప్నోతీశ్వరపాదపక్కజముమానాథాద్య ముక్తిప్రదమ్ ॥ ౧.౧౭॥

ఉమారమణ శక్కర త్రిదశవన్ద్య వేదేడ్య హృ-

త్వదీయపరభావతో మమ సదైవ నిర్వాణకృత్ ।

భవార్ణవనివాసినాం కిము భవత్పదామ్భోరుహ-

ప్రభావభజనాదరం భవతి మానసం ముక్తిదమ్ || ౧.౧౮ ||

సంసారార్గలపాదబద్ధజనతాసమ్మోచనం భర్గ తే
పాదద్వస్త్వముమాసనాథ భజతాం సంసారసమ్భర్జకమ్ |

త్వన్నామోత్తమగర్జనాదఘకులం సన్తరితం వై భవే-
ద్దుఃఖానాం పరిమార్జకం తవ కృపావీక్షావతాం జాయతే || ౧.౧౯ ||

విధిముణ్ణకరోత్తమోరుమేరుకోదణ్ణఖణ్ణితపురాణ్ణజవాహబాణ |
పాహి క్షమారథవికర్షసువేదవాజోహషాస్తహర్షితపదామ్బుజ విశ్వనాథ || ౧.౨౦ ||

విభూతీనామన్తో న హి ఖలు భవానీరమణ తే
భవే భావం కశ్చిత్ త్వయి భవహ భాగ్యేన లభతే |
అభావం చాజ్ఞానం భవతి జననాద్వైశ్చ రహితః
ఉమాకాస్త స్వాస్తే భవదభయపాదం కలయతః || ౧.౨౧ ||

వరం శమ్భో భావైర్భజనభావేన నితరాం (భావైర్భవభజనభావేన)
భవామ్భోధిర్నిత్యం భవతి వితతః పాంసుబహులః |

విముక్తిం భుక్తిం చ శ్రుతికథితభస్మాక్షవరధృ-
గ్భవే భర్తుః సర్వో భవతి చ సదానన్దమధురః || ౧.౨౨ ||

సోమసామజసుకృత్తిమాలిధృక్ సామసీమశిరసి స్తుతపాద |
సామికాయగిరిజేశ్వర శమ్భో పాహి మామఖిలదుఃఖసమూహాత్ || ౧.౨౩ ||

భస్మాజ్గరాగ భుజగ్జ మహోక్షసజ్గ
గజ్గమ్బుసజ్గ సుజటా నిటిల స్ఫులిజ్గ |

లిజ్గజ్గ భజ్గతమనజ్గ విహజ్గవాహ-
సమ్పూజ్యపాద సదసజ్గ జనాస్తరజ్గ || ౧.౨౪ ||

వాత్సల్యం మయి తాదృశం తవనచేచ్ఛన్దార్ధ చూడామణే
ధిక్కుత్వాపి విముచ్య వా త్వయి యతో ధన్యో ధరణ్యామహమ్ |

సక్షారం లవణార్ణవస్య సలిలం ధారా ధరేణ క్షణా-
దాదాయోజ్జితమాక్షితో హి జగతాం ఆస్వాదనీయాం దృశామ్ || ౧.౨౫ ||

త్వత్తైలాసవరే విశోకహృదయాః క్రోధోఽజ్ఞితాచ్ఛాన్ణజాః
తస్మాన్నామపి భేదబుద్ధిరహితం కుర్వీశ తేఽనుగ్రహాత్ |

త్వద్వక్త్రామల నిర్జరోఽజ్ఞిత మహాసంసార సన్తాపహం
విజ్ఞానం కరుణాఽదిశాద్య భగవన్ లోకావనాయ ప్రభో || ౧.౨౬ ||

సారణీ సింహశాబం స్పృశతి సుతధియా నన్దినీ వ్యాప్రుపోతం
 మార్జారీ హంసబాలం ప్రణయపరవశా కేకికాంతా భుజిక్లమ్ ।
 వైరాణ్యాజన్మజాతాన్యపి గలితమదా జన్తవోఽన్యే త్యజన్తి
 భక్తాన్వత్పాదపద్మే కిము భజనవతః సర్వసిద్ధిం లభన్తే ॥ ౧.౨౭॥

స్కందః -

ఇత్థం ఋభుస్తుతిముమావరజానిరీశః
 శ్రుత్వా తమాహ గణనాథవరో మహేశః ।
 జ్ఞానం భవామయవినాశకరం తదేవ తస్మై తదేవ
 కథయే శ్శృణు పాశముక్త్యై ॥ ౧.౨౮॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభుస్తుతిర్నామ
 ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

౨. శివేన ఋభుం ప్రతి సూత్రోపదేశో నామ ద్వివీతీయోఽధ్యాయః

ఈశ్వరః -

శ్శృణు పద్మజసమ్భూత మత్తః సూత్రవిధిక్రమమ్ ।
 జ్ఞానోత్పాదకహేతుని శ్రుతిసారాణి తత్త్వతః ॥ ౨.౧॥
 వ్యాసా మన్వన్తరేషు ప్రతియుగజనితాః శామ్భవజ్ఞానసిద్ధ్యై
 భస్మాభ్యక్తసమస్తగాత్రనివహా రుద్రాక్షమాలాధరాః ।
 కైలాసం సమవాప్య శక్కరపదధ్యానేన సూత్రాణ్యుమా-
 కాంతాత్ప్రాప్య వితన్వతే స్వకథియా ప్రామాణ్యవాదానహో ॥ ౨.౨॥

జిజ్ఞాస్యం బ్రహ్మ ఏవేత్యథపదవిదితైః సాధనప్రాప్త్యుపాయై-
 ర్యోగైర్యోగాద్యుపాయైర్యమనియమమహాసాఙ్ఖ్యవేదాన్తవాక్యైః ।
 శ్రోతవ్యో భగవాన్న రూపగుణతో మన్తవ్య ఇత్యాహ హి
 వేదోద్బంధదవాక్యహేతుకరణైర్ధ్యయః స సాక్షాత్కృతైః ॥ ౨.౩॥

జన్మాద్యస్య యతోఽస్య చిత్రజగతో మిథ్యైవ తత్కారణం
 బ్రహ్మ బ్రహ్మాత్మనైవ ప్రకృతిపరమదో వర్తమానం వివర్తేత్ ।
 శ్రుత్యా యుక్త్యా యతో వా ఇతిపదఘటితో బోధతో వక్తి శమ్భుం
 నాణుః కాలవిపాకకర్మజనితేత్యాచోదనా వై మృషా ॥ ౨.౪॥

యోనిః శాస్త్రస్య వేదస్తదుభయమననాద్బ్రహ్మణః ప్రత్యభిజ్ఞా

నిఃశ్వాసాద్యేదజాలం శివవరవదనాద్యేధసా ప్రాప్తమేతత్ |
 తస్మాత్తర్కవితర్కకర్కశధియా నాతిక్రమేత్తాం ధియం
 స్వామ్నాయక్రియయా తదప్రకరణే యోనిర్మహేశో ధ్రువమ్ || ౨.౫ ||
 తత్త్వస్యాపి సమన్వయాత్పుతిగిరాం విశ్వేశ్వరే చోదనా
 సా చానిర్వచనీయతాముపగతా వాచో నివృత్తా ఇతి |
 ఆత్మైవైష ఇతీవ వాక్యసువృతిర్వృత్తిం విధత్తే ధియా
 వేదాన్తాదిషు ఏక ఏవ భగవానుక్తో మహేశో ధ్రువమ్ || ౨.౬ ||
 నాసద్వా వీక్షతే యజ్జడమితి కరణైర్గన్ధరూపాదిహీనం
 శబ్దస్పర్శాదిహీనం జగదనుగతమపి తద్బ్రహ్మ కింరూపమీష్టే |
 గౌణం చేదపి శబ్దతో జగదిదం యన్నామరూపాత్మకం
 తచ్చాత్రావిశదీశ్వరోఽర్థవచసా మోక్షస్య నిష్ఠాక్రమః || ౨.౭ ||
 హేయత్వావచనాచ్చ తచ్చుతిగిరాం స్థూలం ప్రదృష్టం భవే-
 ద్దీర్ఘం నారూపతోఽపి ప్రకరణవచనం వా వికారః కిలేదమ్ |
 స్వాప్యాయాదపి తద్వదాపి పరమానన్దో యదీత్థం పరః
 సామాన్యాచ్చ గతేరథాప్యనుభవే విద్యోతతే శక్కరః || ౨.౮ ||
 శ్రుతత్వాద్యేదాన్తప్రతిపదవచః కారణముమా-
 ననాథో నాథానాం స చ కిల న కశ్చిజ్జనిభవః |
 స ఏవానన్దాత్మా శ్రుతికథితకోశాదిరహితో
 వికారప్రాచుర్యాన్న హి భవతి కార్యం చ కరణమ్ || ౨.౯ ||
 తద్ధేతువ్యపదేశతోఽపి శివ ఏవేతి చానన్దకృ-
 న్మనైర్వర్ణకృతక్రమేణ భగవాన్సత్యాద్యనన్తోచ్యతే |
 నైరన్తర్యానుపపత్తితోఽపి సుఖితా చానన్దభేదోఽర్థతః
 కామాచ్చాననుభావతో హృది భిదా జాయేద్భయం సంస్పృతేః || ౨.౧౦ ||
 పుచ్చం బ్రహ్మ ప్రతిష్ఠితేతి వచనాచ్ఛేషీ మహేశోఽవ్యయః |
 ఆకాశాన్తరతోఽపి భౌతికహృదాకాశాత్మతా వాక్యతో
 బ్రహ్మైవ ప్రతిభాతి భేదకలనే చాకల్పనా కల్పతః (నల్పతః) || ౨.౧౧ ||
 సుషుప్త్యుత్కాన్త్యోర్వా న హి ఖలు న భేదః పరశివే
 అతోత్థానం దైవతే న భవతి పరే వై విలయనే |
 తద్దర్శం యత్సూక్ష్మం జగదిదమనాకారమరసం

న గంధం న స్పర్శం భవతి పరమేశే విలసితమ్ ॥ ౨.౧౨॥

అధీనఞ్చూర్ణం తదభవతి పునరేవేక్షణపరం

స్వతన్త్రీచ్ఛాప శమ్భోర్న ఖలు కరణం కార్యమపి న ॥ ౨.౧౩॥

జ్ఞేయత్వావచనాచ్చ శక్కుర పరాననే ప్రమోదాస్పదే

ప్రజ్ఞానం న హి కారణం ప్రకృతికం ప్రశ్నత్రయస్సార్థవత్ ।

న విజ్ఞేయం దేహప్రవిలయశతోత్థానగణనా

స మృతోర్మృత్యుస్తదభవతి కిల భేదేన జగతః ॥ ౨.౧౪॥

మహద్వచ్ఛాణీయో భవతి చ సమో లోకసదృశా

తథా జ్యోతిస్తైకం ప్రకరణపరం కల్పితవతః ।

న సజ్ఞ్యాభేదేన త్రిభువనవిభవాదతికరం

స్వభావోఽయం శశ్వన్ముఖరయతి మోదాయ జగతామ్ ॥ ౨.౧౫॥

ప్రాణాదుద్గతపఞ్చసజ్జ్యజనితా తద్వస్త్రివచ్చ శ్రుతం

తచ్ఛోత్రం మనసో న సిద్ధపరమానస్తైకజన్యం మహాః ।

జ్యోతిష్కారణదర్శితే చ కరణే సత్తా సదిత్యన్వహం

చాకర్షా భవతి ప్రకర్షజనితే త్వత్తీతి వాక్యోత్తరమ్ ॥ ౨.౧౬॥

జాగ్రత్త్వావచనేన జీవజగతోర్భేదః కథం కథ్యతే

లింగం ప్రాణగతం న చేశ్వరపరం జ్యోతిః కిలైక్యప్రదమ్ ।

అన్యార్థత్వవివేకతోఽర్థగతికం చాకల్పయద్వాక్యతః ।

ప్రజ్ఞామిత్యపరః క్రమస్థితిరసావనోఽవదంతం మృషా ॥ ౨.౧౭॥

ప్రకృత్యైవం సిద్ధం భవతి పరమానందవిధుర-

మభిధ్యోపాదేశాద్భవతి ఉభయామ్నాయవచనైః ।

భవత్కాత్మా కర్తా కృతివిరహితో యోనిరపి చ

ప్రతిష్ఠా నిష్ఠా చ త్రిభువనగురుః ప్రేమసదనః ॥ ౨.౧౮॥

అభిధ్యోపాదేశాత్స బహు భవదీక్షాదివశతః

సమాసా(భ్యో)వోభాభ్యాం ప్రకృతిజనమామ్నాయవచనాత్ ।

అతో హ్యోత్మా శుద్ధః ప్రకృతిపరిణామేన జగతాం

మృదీవ వ్యాపారో భవతి పరిణామేషు చ శివః ॥ ౨.౧౯॥

ఆనందాభ్యాసయోగాద్వికృతజగదానందజగతో

అతో హేతోర్ధరో న భవతి శివః కారణపరః ।

హిరణ్యాత్మాఽఽదిత్యేఽక్షిణి ఉదేతీహ భగవా-

న్నతేశ్చాధారాణాం శ్రవణవచనైర్గోపితధీయః ॥ ౨.౨౦॥

భేదాదివ్యపదేశతోఽస్తి భగవానన్యో భవేత్కిన్నతః

ఆకాశాదిశరీరలిజ్జనియమాద్వాస్యప్యం హి సర్వం తతః ।

తజ్జ్యోతిః పరమం మహేశ్వరముమాకాంతాఖ్యశాస్తం మహో

వేదాన్వేషు నితాన్తవాక్యకలనే ఛన్దోఽభిధానాదపి ॥ ౨.౨౧॥

భూతాదివ్యపదేశతోఽపి భగవత్సస్మిన్నహేశే ధ్రువం

యస్మాద్భూతవరాణి జాయత ఇతి శ్రుత్యాఽస్య లేశాంశతః ।

విశ్వం విశ్వపతేరభూత్తదుభయం ప్రామాణ్యతో దర్శనా-

త్ప్రాణస్యానుగమాత్స ఏవ భగవాన్నాస్యః పథా విద్యతే ॥ ౨.౨౨॥

న వక్తుశ్చాత్మా వై స ఖలు శివభూమాదివిహితః

తథైవాయుర్దేహే అరనివహవచ్చక్రగమహో ।

అదృశ్యో హ్యోత్మా వై స హి సుదృశతః శాస్త్రనివహైః

శివో దేవో వామో మునిరపి చ సార్యాత్మ్యమభజత్ ॥ ౨.౨౩॥

ప్రసీద్ధిః సర్వత్ర శ్రుతిషు విధివాక్యైర్భగవతో

మహాభూతైర్జాతం జగదితి చ తజ్జాదివచనైః ।

అతోఽణీయాజ్ఞాయానపి ద్వివిధభేదవ్యపగతా

వివక్షా నోఽస్తీతి ప్రథయతి గుణైరేవ హి శివః ॥ ౨.౨౪॥

సమ్భాగప్రాప్తిరేవ ప్రకటజగతః కారణతయా

సదా వ్యోమైవేత్థం భవతి హృదయే సర్వజగతామ్ ।

అతోఽత్తా వై శర్వశ్చరమచరభూతం జగదిదం

మహామృత్యుర్దేశో భవతి శిఖరన్నాద ఇతి చ ॥ ౨.౨౫॥

ప్రకరణవచనేన వేదజాతే భగవతి భవనాశనే మహేశే ।

ప్రవిశతి శివ ఏవ భోగభోక్తునియమనదర్శనతో హి వాక్యజాతమ్ ॥ ౨.౨౬॥

విశేషణైః శక్కురమేవ నిత్యం ద్విధా వదత్యేవముపాధియోగాత్ ।

అతోఽన్తరా వాక్యపదైః సమర్థితః స్థానాదియోగైర్భగవానుమాపతిః ॥ ౨.౨౭॥

సుఖాభిధానాత్సుఖమేవ శముఖః కం బ్రహ్మ ఖం బ్రహ్మ ఇతి శ్రుతీరితః ।

శ్రుతోపవాకోఽపనిషత్ప్రచోదితః గతిం ప్రపద్యేత బుధోఽపి విద్యయా ॥ ౨.౨౮॥

అనవస్థితితోఽపి నేతరో భగవానేవ స చక్షుషి ప్రబుధ్యేత్ ।

భయభీతాః ఖలు యస్య సోమసూర్యానలవాయ్విమ్బుజసమ్భవా భ్రమన్తి || ౨.౨౯||

అస్త్రాస్యమితయైవ లోకమఖిలం జానాత్యుమాయాః పతిః |

భూతేష్వస్తరగోఽపి భూతనివహో నో జానతే శఙ్కరమ్ || ౨.30||

న తస్మైత్యా ధర్మైరభిలషణతో భేదవిధురం

న శారీరం భేదే (భేద) భవతి అగజానాయకవరో |

అదృశ్యత్వాద్ధర్మైర్న ఖలు భగవానస్యదితి చ

పరాదాదిత్యం చామతిరపి చ భేదప్రకలనే || ౨.3౧||

భేదాదేశ్చ విశేషణం పరశివే రూపం న నామ ప్రభా |

భావో వా భవతి ప్రభావిరహితం బ్రహ్మాత్మనా చాహ తత్ || ౨.3౨||

స్మృతం మానం శమ్భా భగవతి చ తత్సాధనతయా-

ప్యతో దైవం భూతం న భవతి చ సాక్షాత్పరశివే |

అభివ్యక్తీ చాన్యః స్మృతిమపి తథాఽన్యోఽపి మనుతే

తథా సమ్మత్తిర్వై భువి భవతి కిం శమ్భుకలనే || ౨.33||

యం ముక్తివ్యపదేశతః శ్రుతిశిఖాశాఖాశతైః కల్పితే

భిద్యేద్గన్ధిర్నిరపి ప్రకీర్ణవచనాత్సాక్ష్యేవ బాహ్యేస్తరా |

శబ్దో బ్రహ్మతయైవ న ప్రభవతే ప్రాణప్రభేదేన చ

తచ్ఛాప్యుత్కృమణస్థితిశ్చ విలయే

భుక్త్యైఽప్యసౌ (భుక్త్యైఽప్యసౌ) శఙ్కరః || ౨.3౪||

తం భూమా సమ్ప్రసాదాచ్ఛివమజరమాత్మానమధునా

శ్చృణోతీక్షేద్వాపి క్షణమపి తథాన్యం న మనుతే |

తథా ధర్మాపత్తిర్భవతి పరమాకాశజనితం

ప్రశస్తం వ్యావృత్తం దహరమపి దధ్యాద్యపదిశత్ || ౨.3౫||

అలింగం లింగస్థం వదతి విధివాక్యైః శ్రుతిరియం

ధృతేరాకాశాఖ్యం మహిమని ప్రసిద్ధిర్విమృశతా |

అతో మర్కాన్నాయం భవతి భవభావాత్కృతయా

శివావిర్భావో వా భవతి చ నిరూపే గతధియామ్ || ౨.3౬||

పరామర్శే చాన్యద్భవతి దహరం కిం శ్రుతివచో

నిరుక్తం చాల్పం యత్త్వనుకృతి తదీయేఽహ్ని మహసా |

విభాతీదం శశ్వత్ప్రమతివరశబ్దైః శ్రుతిభవైః || ౨.3౭||

యో వ్యాపకోఽపి భగవాన్పురుషోఽన్తరాత్మా ।

వాలాగ్రమాత్రహృదయే కిము సన్నివిష్టః ॥ ౨.౩౮॥

ప్రత్యక్షానుభవప్రమాణపరమం వాక్యం కీలైకార్థదం

మానేనాపి చ సమ్భవాభ్రమపరో వర్ణం తథైవాహ హి ।

శబ్దజ్ఞాపి తథైవ నిత్యమపి తత్సామ్యానుపత్తిక్రియా

మధ్వాదిష్యనధీకృతోఽపి పురుషో జ్యోతిష్యభావో (జ్యోతిష్ప్రభావో)

భవేత్ ॥ ౨.౩౯॥

భావజ్ఞాపి శుగస్య తచ్చృవణతో జాత్యన్తరాసమ్భవా-

త్సంస్కారాధికృతోఽపి శక్కురపదం యే వక్తుకామా (యో వక్తుకామో) మనాక్ ।

జ్యోతిర్దర్శనతః ప్రసాదపరమాదస్మాచ్ఛరీరాత్పర-

జ్యోతిశ్చాభినివిశ్య వ్యోమ పరమానన్దమృరం విన్దతి ॥ ౨.౪౦॥

స్మృతీనాం వాదోఽత్ర శ్రుతివిభవదోషాన్యవచసా

స ఏవాత్మా దోషైర్విగతమతికాయః పరశివః ।

స విశ్వం విశ్వాత్మా భవతి స హి విశ్వాధికతయా

సమస్తేషు ప్రోతో భవతి స హి కార్యేషు కరణమ్ ॥ ౨.౪౧॥

ప్రధానానాన్తేషామ్భవతి ఇతరేషామనుపమో-

ఽప్యలభ్యోఽప్యాత్మాయం శ్రుతిశిరసి చోక్తోఽణురహితః ।

స దృశ్యోఽచిన్త్యాత్మా భవతి వరకార్యేషు కరణ-

మసద్వా సద్వా సోఽప్యసదితి న దృష్టాన్తవశగమ్ ॥ ౨.౪౨॥

అసంజ్ఞో లక్షణ్యః స భవతి హి పఞ్చస్వపి ముధా

అభీమానోద్దేశాదనుగతిరథాణాదిరహితః ।

స్వపణాదా దోషాశ్రుతిరపి న ఈష్టే పరమతం

త్వనిర్మోక్షో భూయాదనుమితికుతర్కైర్ను హి భవేత్ ॥ ౨.౪౩॥

భోక్త్రాపత్తీరపి విషయతో లోకవేదార్థవాదో

నైనం శాస్తి ప్రభుమతిపరం వాచి

వారమ్భణేభ్యః (వా విచారమ్భణేభ్యః) ।

భోక్త్రా భోగవిలక్షణో హి భగవాన్ భావోఽపి లభ్యో భవే-

త్సత్త్వాచ్ఛాపి పరస్య కార్యవివశం సద్వాక్యవాదాన్వయాత్ ॥ ౨.౪౪॥

యుక్తేః శబ్దాన్తరాచ్ఛాసదితి న హి కార్యం చ కరణం

ప్రమాణైర్వ్యక్త్యా వా న భవతి విశేషేణ మనసా ।
 పరః ప్రాణోద్దేశాద్ధితకరణదోషాభిధధియా
 తథాశ్మాద్యా దివ్యా ??? ద్యోతన్తి దేవా దివి ॥ ౨.౪౫॥

ప్రసక్తిర్వా కృత్వాన్ శ్రుతివరబలాదాత్మని చిరం
 స్వపక్షే దోషాణాం ప్రభవతి చ సర్వాదిసుదృశా ।
 వికారాణాం భేదో న భవతి వియోజ్యో గుణధియాం
 ఆతో లోకే లీలాపరవిషమవైర్భ్రుణ్యవిధురమ్ ॥ ౨.౪౬॥

స కర్మారమ్భాద్వా ఉపలభతి యద్యేతి చ పరం
 సర్వైర్ధర్మపదైరయుక్తవచనాపత్తేః ప్రవృత్తైర్భవేత్ ।
 భూతానాం గతిశోపయుజ్యపయసి జ్వారం యథా నోపయు-
 కవస్థానం నైవ ప్రభవతి తృణేషూద్యతమతే-
 స్తథాభావాత్పుంసి ప్రకటయతి కార్యం చ కరణమ్ ॥ ౨.౪౭॥

అజ్ఞిత్యానుపపత్తితోఽప్యనుమితో శక్తిజ్ఞహీనం జగ-
 త్ప్రృతిషిద్ధే సిద్ధే ప్రసభమితి మూనం హి శరణమ్ ।
 మహద్ద్భ్రం హస్వం ఉభయమపి కర్తౌవ కరణే
 తథా సామ్యే స్థిత్యా ప్రభవతి స్వభావాచ్చ నియతమ్ ॥ ౨.౪౮॥

న స్థానతోఽపి శ్రుతిలింగనమన్వయేన
 ప్రకాశవైయర్థ్యమతో హి మాత్రా ।
 సూర్యోపమా ప్రభవతిత్వతథా ఉదత్వా- (సూర్యోపమా ప్రభతి చత్వతథామ్బుదత్వా)
 త్తద్ధర్మానాచ్చ నియతం ప్రతిబిమ్బరూపమ్ ॥ ౨.౪౯॥

తదవ్యక్తం న తతో లింగమేతత్తథోభయవ్యపదేశాచ్చ తేజః ।
 ప్రతిషేధాచ్చ పరమః సేతురీశః సామాన్యతః స్థానవిశేషబుద్ధ్యా ॥ ౨.౫౦॥

విశేషతశోఽపపత్తేస్తథాన్యదతః ఫలఞ్శోఽపపద్యేత యస్మాత్ ।
 మహేశ్వరాచుచ్చృతిభిశోఽదితం యద్ధర్మం పరే చేశ్వరం చేతి చాన్యే ।
 న కర్మవచ్చేశ్వరే భేదధీర్నః ॥ ౨.౫౧॥

భేదాన్న చేతి పరతః పరమార్థదృష్ట్యా స్వాధ్యాయభేదాదుపసంహారభేదః ।
 అథాన్యథాత్వం వచనోఽసౌ వరీయాన్సంజ్ఞాతశ్చేద్యాస్యప్తిరేవ ప్రమాణమ్ ॥ ౨.౫౨॥

సర్వత్రాభేదాదనయోస్తథాన్యత్ప్రాధాన్యమానన్దమయః శిరస్త్యమ్ ।
 తథేతరే త్వర్థసామాన్యయోగాత్ప్రయోజనాభావతయాఽప్యయాయ తే ॥ ౨.౫౩॥

శబ్దాత్తథా హ్యోత్మగృహీతిరుత్తరాత్తథాన్వయాదితరాఖ్యానపూర్వమ్ ।
అశబ్దత్వాదేవమేతత్సమానమేవఞ్చ సంవిద్వచనావిశేషాత్ ॥ ౨.౫౪॥

తద్ధర్మనాత్సమృతజ్ఞైవమేషోఽనామ్నాయాద్యేద్యభేదాత్పరేతి ।
గతీర్థాదుపపన్నార్థతోకే శబ్దానుమానైః సగుణోఽవ్యయాత్మా ॥ ౨.౫౫॥

యథాధికారం స్థితిరేవ చాస్తరా (తథాత్మనః)

తత్రైవ భేదాద్విషిష్టాతరవత్ ।

అన్యత్తథా సత్యకృత్యా తథైకే

కామాదిరత్రాయతనేషు చాదరాత్ ॥ ౨.౫౬॥

ఉపస్థితే తద్వచనాత్తథాగ్నేః

సంఠోప ఏవాగ్నిభవః ప్రదానే ।

అతోఽన్యచిన్తార్థభేదలిక్లం బలీయః

క్రియా పరం వాసమానాచ్చ దృష్టేః ॥ ౨.౫౭॥

శ్రుతేర్బలాదనుబంధేమథే వై భావాపత్తిశ్చాత్మనశ్చైక ఏవ ।

తద్భావభావదుపలబ్ధిరీశే సద్భావభావాదనుభావతశ్చ ॥ ౨.౫౮॥

అఙ్గావబద్ధా హి తథైవ మస్త్రతో భూమ్నః క్రతోర్జాయతే దర్శనేన ॥ ౨.౫౯॥

రూపాదేశ్చ విపర్యయేణ తు దృశా దోషోభయత్రాప్యయం

అగ్రాహ్యః సకలానపేక్ష్యకరణం ప్రాధాన్యవాదేన హి ।

తత్ప్రాప్తిః సముదాయకేఽపి ఇతరే ప్రత్యాయికేనాపి య-

ద్విద్యాఽవిద్యా అసతి బలతో ధుర్యమార్యాభిశంసీ ॥ ౨.౬౦॥

దోషోభయోరపి తదా స్వగమోఽభ్యుపేయా ।

స్మృత్యా సతో దృశి ఉదాసీనవదృజేత ॥ ౨.౬౧॥

నాభావాదుపలబ్ధితోఽపి భగవద్వైధర్మ్యస్వన్యాదివ-

తద్భావేనాప్యపలబ్ధిరీశితురహో సా వై క్షణం కల్ప్యతే ।

సర్వార్థానుపపత్తితోఽపి భగవత్కేకాద్వితీయే పునః ।

కార్తేన్యునాత్మని నో వికారకలనం నిత్యం పతేర్ధర్మతః ॥ ౨.౬౨॥

సమృద్ధానుపపత్తితోఽపి సమధిష్ఠానోపపత్తేరపి

తచ్చైవాకరణం చ భోగవిధురం త్వం తత్త్వసర్వజ్ఞతా ।

ఉత్పత్తీరపి కర్తురేవ కారణతయా విజ్ఞానభావో యది ???

నిషేధప్రతిపత్తితోఽపి మరుతశ్చాకాశతః ప్రాణతః ॥ ౨.౬౩॥

అస్తిత్వం తదపీతి గౌణపరతా వాక్యేషు భిన్నా క్రియా

కార్యద్రవ్యసమన్వయాయకరణం శబ్దాచ్చ బ్రహ్మైవ తత్ ।

శబ్దేభ్యోఽప్యమతం శ్రుతం భవతి తజ్ఞానం పరం శామ్భవం

యావత్లోకవిభాగకల్పనవశాద్భూతక్రమాత్సర్వతి ॥ ౨.౬౪॥

తస్యాసమ్భవతో భవేజ్జగదిదం తేజఃప్రసూతం శ్రుతిః ।

చాపః శ్మా మరుదేవ ఖాత్మకథయన్తల్లిజసంజ్ఞానతః ॥ ౨.౬౫॥

విపర్యయేణ క్రమతోఽన్తరా హి విజ్ఞానమానక్రమతో విశేషాత్ ।

న చాత్మనః కారణతావిపర్యశ్చరాచరవ్యాపకతో హి భావైః ॥ ౨.౬౬॥

నాత్మా శ్రుతో నిత్యతాశక్తియోగాన్నానేవ భాసత్యవికల్పకో హి ।

సంజ్ఞాన ఏవాత్ర (సన్తాన ఏవాత్ర) గతాగతానాం స్వాత్మానం

చోత్తరణేనాణురేవ ॥ ౨.౬౭॥

స్వశబ్దోన్మానాభ్యాం సుఖయతి సదానన్దనతనుం

విరోధశ్చాన్వోపద్రవ ఇవ సదాత్మా నిఖిలగః ।

గుణాదాలోకేషు వ్యతికరవతో గన్ధవహతః

పరో దృష్టో హ్యేత్మా వ్యపదిశతి ప్రజ్ఞానుభవతః ॥ ౨.౬౮॥

యావచ్ఛాత్మా వైవా దృశ్యేత దోషైః

పుంస్తాదివత్త్వసతో వ్యక్తియోగాత్ ।

మనోఽన్యత్రాయది కార్యేషు గౌణం విముఖః

కర్తా శాశ్వతో విహరతి ఉపాదానవశతః ॥ ౨.౬౯॥

అస్యాత్మవ్యపదేశతః శ్రుతిరియం కర్తుత్వవాదం వద-

తుపాలబ్ధం శక్తేర్విపరతి సమాధ్యా (విపర్యే సమాధ్యా) క్షుభితయా ।

పరాత్తత్తు శ్రుత్యాప్యసకృతి సురత్వక్షుభితయా (సుయత్నక్షుభితయా)

పరో మన్రో వరైర్భగవతి అనుజ్ఞాపరిహరౌ ।

తనోః సమ్భవేన ప్రవిశతి పరం జ్యోతికలనే ॥ ౨.౭౦॥

ఆసన్మతేవ్యతికరం పరరూపభేదే ఆభాస ఏవ సుదృశా నియతో నియమ్యాత్ ।

ఆకాశవత్సర్వగతోఽవ్యయాత్మా ఆసన్ధిభేదాత్ప్రతిదేశభావాత్ ॥ ౨.౭౧॥

తథా ప్రాణో గౌణః ప్రకృతివిధిపూర్వార్థకలనా-

దఘస్తోయే సృత్యః ప్రథితగతిశేషేణ కథితః ।

హస్తాదయస్త్యణవః ప్రాణవాయోః

చక్షుస్తథా కరణత్వాన్న దోషః ॥ ౨.౭౨॥

యః పఞ్చవృత్తిర్మనవచ్చ దృశ్యతే తథాణుతో జ్యోతిరసుశ్చ ఖాని ।

భేదశ్రుతేర్లక్షణవిప్రయోగాదాత్మాదిభేదే తు విశేష వాదః ॥ ౨.౭౩॥

ఆత్మైకత్వాత్ప్రాణగతేశ్చ వహ్నీః తే జాగతీవాశ్రుతత్త్వాన్న చేష్టా ।

భోక్తుర్న చాత్మన్యవిదీకృతా యే తే ధూమమార్గేణ కిల ప్రయాన్తి ॥ ౨.౭౪॥

చరణాదితి చాన్యకల్పనాం స్మరన్తి సప్తైవ గతిప్రరోహత్ ।

వ్యాపారవైధుర్యసమూహవిద్యా తే కర్మణైవేహ తృతీయలభ్యామ్ ॥ ౨.౭౫॥

తద్దర్శనస్తద్గదతోఽప్యవిద్యా సవ్యోపపత్తేరుత దౌవిశేషాత్ ।

చిరన్తపః శుద్ధిరతో విశేషాత్తే స్థావరే చావిశేషార్థవాదః ॥ ౨.౭౬॥

సన్ధ్యాంశసృష్ట్యా కిల నిర్మమే జగత్పుత్రేషు మాయామయతోఽవ్యయాత్మా ।

కృతన్నం మాయామయం తజ్జగదిదమసతో నామరూపం తు జాతమ్ ।

జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తితోఽపి పరమానన్దమిరోధానకృత్ ॥ ౨.౭౭॥

దేహయోగాధ్రసతే వర్ధతే యః తత్త్రివాన్యత్పశ్యతే సోఽథ బోధాత్ ।

స శోశుచానస్మృతిశబ్దబోధః ॥ ౨.౭౮॥

నానాశబ్దాదిభేదాత్ఫలవివిధమహాకర్మవైచిత్ర్యయోగా-

దీప్ష్టేతాం గుణధారణాం శ్రుతిహితాం తద్దర్శనోద్బోధతః ।

తద్దర్శనాత్సిద్ధిత ఏవ సిద్ధ్యతే ఆచారయోగాదృతచుచ్చుతేశ్చ ॥ ౨.౭౯॥

వాచా సమారమ్భణతో నియామతః తస్యాధికాప్రాత్యకస్యాపదేశాత్ ।

తుల్యస్థశా సర్వతః స్యాద్విభాగః అధ్యాపయాత్రాన్నవిశేషతస్తు తే ॥ ౨.౮౦॥

కామోపమర్దేన తదూర్ధ్వరేతసా విమర్శతో యాతి స్వతత్త్వతోఽన్యః ।

అనుష్ఠేయం చాన్యత్కృతిశిరసి నిష్టాభ్రమవశాత్ ।

విధిస్తుత్యా భావమ్ప్రవదతి రథాగ్నోరాధానమనువదతి

జ్ఞానాఙ్గమపి చ ॥ ౨.౮౧॥

ప్రాణాత్సయే వాపి సమస్తథాన్నమబాధతః స్మృతితః కామకారే ।

విహితాశ్రమకర్మతః సహైవ కార్యాత్తథోభయోర్లిఙ్గభిఙ్గం

చ దర్శయేత్ || ౨.౮౨ ||

తథాస్తరా చాపి స్మృతేర్విశేషతః జ్ఞాయోఽపి లిక్ష్ణాభయభావనాధికా ।
సైవాధికారాదర్శనాత్తదుక్తమాచారతః స్వామిన ఈజ్యవృత్త్యా || ౨.౮౩ ||

స్మృతే ఋత్వికనహకార్యం చ కృత్స్నమ్ ।
తస్మానవాచా వచనేన కుర్వన్నదైహికమృదవస్థాధృతేశ్చ || ౨.౮౪ ||

ఆవృత్త్యాప్యసకృత్తథోపదిశతి హ్యోత్మన్నుపాగచ్ఛతి
గ్రాహం యాతి చ శాస్త్రతో ప్రతీకకలనాత్సా బ్రహ్మదృష్టిర్వృభోః ।
ఆదిత్యాదికృతీషు తథా సతీరపి కర్మాఙ్గతాధ్యానతః
తస్మాచ్ఛాస్థిరతాం స్మరన్తి చ పునర్యత్యైవ తత్ర శ్రుతా || ౨.౮౫ ||

ఆప్రాయణాత్తత్ర దృష్టం హి యత్ర తత్రాగమాత్పూర్వయోఽశ్లేషనాశౌ ।
తథేతరస్యాపి పతేదసంసృతౌ అనారబ్ధాగ్నిహోత్రాదికార్యే || ౨.౮౬ ||

అతోఽన్యేషాముభయోర్యత్ర యోగాద్విద్యాభోగేన వాఙ్మనసీ దర్శనాచ్ఛ ।
సర్వాణ్యనుమనసా ప్రాణ ఏవ సోఽధ్యక్షేత ఉపదర్శన కచ్చిత్ || ౨.౮౭ ||

సమానవృత్త్యా క్రమతే చాసు వృత్త్యా సంసారతో వ్యపదేశోపపత్తేః ।
సూక్ష్మప్రమాణోపమర్థోపలబ్ధస్థితిశ్చ తథోపపత్తేరేష
ఊష్మా రస్యకే || ౨.౮౮ ||

అత్ర స్మర్యనానుపరతావిధివాక్యసిద్ధేర్వైయాసకిర్మునిరేషోవ్యయాత్మా ।
అవిభాగో వచనాద్ధార్ద్ర ఏవ రశ్మ్యనుసారీ నిశితో దక్షిణాయనే ।

యోగినః ప్రతిస్మృతైస్తథార్చిరాద్వాయుమద్భుతీతో వరుణేన || ౨.౮౯ ||

అతివాహికవిధేస్తదలిక్ష్ణాత్తద్వదత్రోభయోరపి సిద్ధిః ।
తద్వైతేన గతిరప్యపావృతో విశేషసామీప్యసకార్యహేతౌ || ౨.౯౦ ||

స్మృతిస్తథాఽన్యోఽపి చ దర్శనేన కాయే తథా ప్రతిపత్తిప్రతీకః ।
విశేషదృష్ట్యా సమృదావిర్భవేన స్వేనాంశత్వాన్ముక్తివిజ్ఞానతో హి || ౨.౯౧ ||

ఆత్మప్రకాశాదవిభాగేన దృష్టః తద్బ్రహ్మణోఽన్యద్ద్యుతితన్మాత్రతోఽన్యః ।
ఉపన్యాసాదన్యసఙ్కల్పభూత్వా రథవాన్యోఽప్యథాహ || ౨.౯౨ ||

భావమన్యో ఉభయం న స్వభావా
భావే సమృత్తిరేవం (భావే స్వాప్యసమృత్తిరేవం) జగత్స్యాత్ ।
ప్రత్యక్షేణోపదేశాత్ప్రతిరపి

జగతో (స్థితిరవిన్మషరావర్తి) వ్యక్తిభావాదుపాసా
భేదాభాసస్థితిరవికారావర్తిరితి చ || ౨.౯౩||

తథా దృష్టేర్దృష్టురివరీతదృష్టేః శ్రుతివశా-

త్తథా బుద్ధేర్బుద్ధా భవతి అనుమానేన హి బుధః |

భోగే సామాన్యలిజ్ఞాచ్ఛివభజనభవే మాన్యమనసా

అనావృత్తిః శబ్దో భవతి విధివాక్యేన నియతమ్ || ౨.౯౪||

తవోక్తః సూత్రాణాం విధిరపి చ సామాన్యముభయ-

ప్రకృష్ట శ్రుత్యైవ ప్రభవతి మహానన్దసదనే || ౨.౯౫||

స్కన్దః -

త్రినేత్రవక్త్రసుచరిత్రరూపం మన్తార్థవాదామ్బుజమిత్రరూపాః |

ప్రహృష్టరూపా మునయో వితేనిరే మతానుసారీణ్యథ సూత్రితాని || ౨.౯౬||

న తాని బుద్ధ్యుద్భవబోధదాని విశ్వేశపాదామ్బుజభక్తిదాని || ౨.౯౭||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే శివేన ఋభుం ప్రతి

సూత్రోపదేశో నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ||

3. శివఋభుసంవాదో నామ తృతీయోఽధ్యాయః

సూతః -

తతో మహేశాత్సంశ్రుత్య సూత్రాణి ఋభురేవ హి |

కైలాసేశం మహాదేవం తుష్టావ వినయాజ్ఞులిః || 3.౧||

లబ్ధజ్ఞానో మహాదేవాన్మునిభ్యోఽకథయచ్చ తత్ |

తత్ప్రతి చ శ్శృణుష్యేతి జగద గిరిజాసుతః || 3.౨||

జైగీషవ్యం మహాత్మానం జితషడ్వర్ణముత్తమమ్ |

స్కన్దః -

సంస్తుత్య సామ్పమీశానమృభురానమవిన్దత |

శామ్భవః స మహాయోగీ తుష్టావాష్టతనుం హరమ్ || 3.3||

ఋభుః -

గన్ధర్విపవరవృన్దత్వచిరుచిబన్దోద్యతపట గన్ధప్రముఖ

మదాన్దవ్రజదలి హరిముఖనఖరోద్యత్కున్దోద్యన్ముఖ బన్ధక్షరనిభ

నిర్యద్రసదస్పృభిన్దన్నగధర విన్ధ్యప్రభశివ మేధ్యప్రభువర ।
 మేధోత్తమశివ భేద్యాఖిలజగదుద్యద్భవగత వేద్యాగమశివ
 గద్యస్తుతపద పద్యప్రకటహృదుద్యద్భవగద
 వైదోత్తమ పాహి శమ్భో ॥ 3.౪॥

చణ్డద్విపకర కాణ్డప్రభుజ దణ్డోద్యతనగ
 ఖణ్డత్రిపుర మహాణ్డస్ఫుటదుడుపశిఖణ్డ ।
 ద్యుతివర గణ్డద్వయ కోదణ్డాన్తక దణ్డీతపాద పాహి శమ్భో ॥ 3.౫॥

కీఞ్చజ్జలలవ సిఞ్చద్విజకుల ముఞ్చద్వృజిన కులుఞ్చద్విజపతి
 చఞ్చచ్చవిజట కుఞ్చత్పదనఖ ముఞ్చన్నతవర కరుణా పాహి శమ్భో ॥ 3.౬॥

దేవ శక్కర హరమహేశ్వర పాపతస్కర అమరమయస్కర ।
 శివదశక్కర పురమహేశ్వర భవహరేశ్వర పాహి శమ్భో ॥ 3.౭॥

అఙ్గజభక్త తురఙ్గరథాఙ్గ జలధినిషక్త
 ధృతభుజఙ్గాఙ్గ దృశి సుపతఙ్గ
 కరసుకురఙ్గ జటధృతగఙ్గ యమిహృదిసఙ్గ
 భజశివలిఙ్గ భవభయభక్త ॥ 3.౮॥

శమ్పరకరశర దమ్పరవరచర డమ్పరఘోషణ దుమ్పరఫలజగ
 నికురుమ్భభరహర బిమ్భితహృదిచిర లమ్భితపదయుగ
 లమ్బోదరజనకాన్తకహర శివ బిన్దవరాసన బిన్దగహన
 శరదిన్దవదనవర కున్దధవల గణవృన్దవినత భవభయహర
 పరవర కరుణాకర ఫణివరభూషణ స్కర హర గరధర పరిపాహి ॥ 3.౯॥

రాసభవృషభేభ శరభాననగణగుణనన్దితత్త్రిగుణపథాతిగ
 శరవణభవనుత తరణిస్థిత వరుణాలయ కృతపారణ మునిశరణాయిత
 పదపద్మారుణ పిఙ్గజటాధర కురు కరుణాం శక్కర శం కురు మే ॥ 3.౧౦॥

జమ్భప్రహరణ కుమ్భోద్భవనుత కుమ్భప్రమథ నిశుమ్భద్యుతిహర
 భిన్ద్రణగణ డిమ్భాయితసుర తారకహరనుత కుమ్భ్యుద్యతపద
 విన్ధ్యస్థితదితిమాన్యప్రహర మదాన్ధద్విపవర కృత్తిప్రవర
 సుధాన్తోనుతపద బుద్ధ్యాగమశివ మేధ్యాతిథివరద
 మమావన్ధ్యం కురు దివసం తవ పూజనతః పరిపాహి శమ్భో ॥ 3.౧౧॥

కున్దనదృశ మకరన్దనిభసురవృన్దవినుత కురువిన్దమణిగణ

వృన్ధనిభాఙ్గీజమన్దర వసదిన్ధుమకుట
 శరదమ్బజకృశ గరనిన్ధనగల సున్దరగిరితనయాకృతి
 దేహవరాఙ్గబిన్ధుకలిత శివలిఙ్గగహన సుతసిన్ధురవరముఖ
 బన్ధురవరసిన్ధునదీతట లిఙ్గనివహవరదిగ్వస పాహి శమోభా || 3.౧౨||

పన్నగాభరణ మారమారణ విభూతిభూషణ శైలజారమణ |
 ఆపదుద్ధరణ యామినీరమణశేఖర సుఖద పాహి శమోభా || 3.౧౩||

దక్షాధ్వరవరశిక్ష ప్రభువర త్ర్యక్ష ప్రబలమహోక్షస్థిత
 సితవక్షస్థలకులచక్షుఃశ్రవన వరాక్షస్రజ హర |
 వీక్షానిహతాధోక్షజాత్మజ వరకక్షాశ్రయ పురపక్షవిదారణ
 లీక్షాయితసుర భిక్షాశన హర పద్మాక్షార్చనతుష్ట భగాక్షిహరావ్యయ
 శక్కర మోక్షప్రద పరిపాహి మహేశ్వర || 3.౧౪||

అక్షయఫలద శుభాక్ష హరాక్షతతక్షకకర
 గరభక్ష పరిస్ఫురదక్ష క్షీతిరథ సురపక్షావ్యయ |
 పురహర భవ హర హరిశర శివ శివ
 శక్కర కురు కురు కరుణాం శశిమాలే || 3.౧౫||

భజామ్యగసుతాధవం పశుపతిం మహోక్షధ్వజం
 వలక్షభసితోజ్జ్వలం ప్రకటదక్షదాహోక్షికమ్ |
 భగాక్షిహరణం శివం ప్రమథితోరుదక్షాధ్వరం
 ప్రపక్షసురతామునిప్రమథశిక్షితాధోక్షజమ్ || 3.౧౬||

శ్రీనాథాక్షినరోజరాజితపదామ్భోజైకపూజోత్సవైర్నిత్యం
 మానసమేతదస్తు భగవన్సద్రాజమాలే హర |
 భూషాభూతభుజిసజ్జిత మహాభస్మాఙ్గనేత్రోజ్వలజ్ఞావలా-
 దగ్ధమనఙ్గపతఙ్గదృగుమాకాంతావ గఙ్గాధర || 3.౧౭||

స్వాత్మానన్దపరాయణామ్బుజభవస్తుత్యాఽధునా పాహి మాం (1)
 ... ?? missing text |

గిరిజాముఖసఖ షణ్ముఖ పఞ్చాముఖోద్యతదుర్ముఖముఖహర
 ఆఖువహోన్ముఖ లేఖగణోన్ముఖ శక్కర ఖగగమపరిపూజ్య || 3.౧౮||

కోటిజన్మవిప్రకర్మశుద్ధచిత్తవర్తనాం
 త్రౌతసిద్ధశుద్ధభస్మదగ్ధసర్వవర్షణామ్ |

రుద్రభుక్తమేధ్యభుక్తిదగ్గసర్వపాపమనాం
 రుద్రసూక్తి ఉక్తిభక్తిభుక్తిముక్తిదాయకామ్ ।
 పురహర ఇష్టతుష్టిముక్తిలాస్యవాసనా
 భక్తిభాసకైలాసమీశ ఆశు లభ్యతే ॥ 3.౧౯ ॥

స్కంధః -
 తత్పుత్యా తోషితః శమ్భుస్తమాహ ఋభుమీశ్వరః ।
 ప్రసన్నః కరుణామ్నోధిరమ్నోజనుతమోదనః ॥ 3.౨౦ ॥

ఈశ్వరః -
 వేదాస్తపాతపతనేన హఠాదియోగైః
 శ్రీసీలకణ్ఠపదభక్తివికుణ్ఠభావాః ।
 యే కర్మతా యతివరా హరిసౌరిగేహే
 సాలావృక్షైర్వరకరోరకుఠారఘాతైః ॥ 3.౨౧ ॥

భిన్నోత్తమాఙ్గహృదయాశ్చ భుసుణ్ణిభిస్తే ।
 భిక్షాశనా జరతరాసభవద్భ్రమన్తి ॥ 3.౨౨ ॥

విద్యుచ్ఛృంఖలజీవితేఽపి న మనాగుత్పద్యతే శామభివీ
 భక్తిరీమపదామ్ముజోత్తమపదే భస్మత్రిపుణ్ణేఽపి చ ।
 రుద్రాక్షామలరుద్రసూక్తిజపనే నిష్ఠా కనిష్ఠాత్మనాం
 విష్ఠావిష్టకునిష్టకష్టకుఠియాం దుష్ఠాత్మనాం సర్వదా ॥ 3.౨౩ ॥

భ్రష్టానాం దురదృష్టతో జనిజరానాశేన నష్టాత్మనాం
 జ్యేష్ఠశ్రీశిపివిష్టచారుచరణామ్నోజుర్చనానాదరః ।
 తేనానిష్టపరమ్పరాసముదయైరష్టాకృతేర్న స్మృతిః
 విష్టాఘాఠదుర్ముఖేషు నరకే భ్రష్టే చిరం సంస్థితిః ॥ 3.౨౪ ॥

అజ్ఞాయత్యేష్యభిజ్ఞాః సురవరనికరం స్తోత్రశాస్త్రాదితుష్టం
 సత్రాశం మన్తమాత్రైర్విధివిహితధియా సామభాగైర్యజన్తి ।
 శ్రాద్ధే శ్రద్ధాభరణహరణభాస్తరూపాన్నితృప్తాన్తే
 తత్తచ్చుద్ధాసముదితమనః స్వాస్తరా శమ్భుమీశమ్ ॥

నాభ్యర్చన్తి ప్రణతశరణం మోక్షదం మాం మహేశమ్ ॥ 3.౨౫ ॥

ఆర్యాః శర్వసమర్చనేన సతతం దూర్వాదలైః కోమలైః
 బిల్వాఖర్వదలైశ్చ శఙ్కరమహాభాగం హృదన్తః సదా ।

పర్వస్వప్యవిశేషితేన మనసా గర్వం విహాయాదరాత్

దుర్గాణ్యాశు తరన్తి శక్కరకృపాపీయూషధారారస్యైః || 3.౨౬ ||

శ్రీవస్త్వచూడచరణామ్బుజ పూజనేన కాలం నయన్తి పశుపాశవిముక్తహేతోః |

భావాః పరం భసితభాలలసత్ప్రస్తుజ్ఞా-

రుద్రాక్షకక్కుణలసత్కరదణ్ణయుగ్మాః || 3.౨౭ ||

పశ్చాక్షరప్రణవసూక్తధియా వదన్తి-

నామాని శామ్భవమనోహరదాని శమ్భో |

ముక్తిప్రదాని సతతం శివభక్తవర్యాః

యే బిల్వమూలశివలిఙ్గసమర్చనేన || 3.౨౮ ||

కాలం నయేద్విమలకోమలబిల్వపత్త్రైః

నో తస్య కాలజభయం భవతాపపాపమ్ |

సన్తాపభూపజనితం భజతాం మహేశమ్ || 3.౨౯ ||

శశ్వద్విశ్వేశపాదౌ యమశమనియమైర్భూతిరుద్రాక్షగాత్రో

విశ్వత్ప్రస్తో భుజఙ్గాఙ్గదవరగిరిజానాయకే లబ్ధభక్తిః |

ముగ్ధోఽప్యధ్యాత్మవిద్ యో భవతి భవహరస్యార్చయా ప్రాప్తకామః || 3.30 ||

శబైరబ్జశతేఽపి నైవ స లభేత్ జ్ఞానం న తర్కభ్రమైః

మీమాంసా ద్వయతః (హృయతో) తథాద్వయపదం కిం సాఙ్ఖ్యసఙ్ఖ్యా వద |

యోగాయాసపరమ్పరాదివిహితైర్వేదాన్తకాన్తారకే

శ్రామ్యస్ఫుక్తివివర్జితేన మనసా శమ్భోః పదే ముక్తయే || 3.3౧ ||

కిం గఙ్గాయా వా మకరే ప్రయాగస్నానేన వా యోగమఖక్రియాద్యైః |

యత్రార్చితం లిఙ్గవరం శివస్య తత్రైవ సర్వార్థపరమ్పరా స్యాత్ || 3.3౨ ||

శ్రీశైలో హిమభూధరోఽరుణగిరిరస్పద్ధాద్రిగోపర్వతౌ

శ్రీమద్దేమసభావిహార భగవన్నుత్తం త్రినేత్రో గిరిః |

కైలాసోత్తరదక్షిణౌ చ భగవాన్యత్రార్చనే శక్కరో లిఙ్గే

సన్నిహితో వసత్యనుదినం శాఙ్గస్య హృత్పఙ్కజే || 3.33 ||

తత్రావిముక్తం శశిచూడవాసమోఙ్కారకాలఙ్కర రుద్రకోటిమ్ |

గఙ్గాబుధేః సఙ్గమమమ్బికాపతిప్రియం తు గోకర్ణకసహ్యజాతటమ్ || 3.3౪ ||

యత్రాభ్యర్థగతం మహేశకరుణాపూర్ణం తు తూర్ణం హృదా

లింగం పూజితమప్యపాస్తదురితం తీర్థాని గణ్ణాదయః |
 పుణ్యాశ్చాశ్రమసంఘికా గిరివరక్షేత్రాణి శమోభాః పదం
 భక్తియుక్తభజనేన మహేశే శక్తివజ్జగదిదం పరిభాతి || 3.3x||

కర్మన్దివృన్దా అపి వేదమౌలి-
 సిద్ధాస్తవాక్యకలనేఽపి భవన్తి మన్దాః |
 కామాదిబద్ధహృదయాః సితభస్మపుణ్ణా-
 రుద్రాక్ష శక్కురసమర్చనతో విహీనాః || 3.3x||

హీనా భవన్తి బహుధాప్యబుధా భవన్తి |
 మత్ప్రేమవాసభవనేషు విహీనవాసాః || 3.3e||

అష్టమ్యామష్టమూర్తిర్నిశి శశిదివసే సోమచూడం తు ముక్త్యై
 భూతాయాం భూతనాథం ధృతభసితతనుర్వీతదోషే ప్రదోషే |
 గవ్యైః పఞ్చామృతాద్యైః ఫలవరజరస్సైర్బల్యపత్త్రైశ్చ లిక్ణే
 తుక్ణే శాక్ణేఽప్యసక్ణో భజతి యతహృదా నక్తభుక్త్యైకభక్తః || 3.3r||

జ్ఞానానుత్పత్తయే తద్ధరివిధిసమతాబుద్ధిరీశానమూర్తౌ
 భస్మాక్షాధృతిరీశలిఙ్గభజనాశూన్యం తు దుర్మానసమ్ |
 శమోఽస్త్రిర్థమహాతున్తీర్థవరకే నిన్దావరే శాక్కురే (ద్రోహస్తదర్థేషు చ)
 శ్రీమద్రుద్రజపాద్యద్రోహకరణాజ్ఞానం న చోత్పద్యతే || 3.3f||

ఈశోత్కర్షధ్యయైకలిఙ్గనియమాదభ్యర్చనం భస్మధృక్
 రుద్రాక్షామల సారమస్త్ర సుమహాపఞ్చాక్షరే జాపినామ్ |
 ఈశస్థాననివాసశామ్భవకథా భక్తిశ్చ సజ్జీర్తనం
 భక్తస్యార్చనతో భవేత్సుమహాజ్ఞానం పరం ముక్తిదమ్ || 3.40||

ఆద్యస్తయోర్యః ప్రణవేన యుక్తం శ్రీరుద్రమస్త్రం
 ప్రజపత్యఘ్నుం (ప్రజపదేఘ్నుమ్) |
 తస్యాఙ్ఘ్రిరేణుం శిరసా వహన్తి బ్రహ్మాదయః స్వాఘనివృత్తికామాః || 3.41||

అపూర్వాభరోక్త శ్రుతిశిరసి విజ్ఞానమనఘం
 మహాఖర్వాజ్ఞానప్రశమనకరం యో విరచయేత్ |
 మునే హృత్పర్వాణాం విశసనకరం సప్తమనుభిర్వ్యతం
 శీర్షణ్యం యో విరచయతి తస్యేదముదితమ్ || 3.42||

గురౌ యస్య ప్రేమ శ్రుతిశిరసి సూత్రార్థపదగం

మయి శ్రద్ధా వృద్ధా భవతి కిల తస్యైష సులభః ।
 అనన్యో మార్గోఽయమకథితమిదమ్స్వయ్యపి ముదా
 యదా గోప్యో ముగ్ధే సువిహితమునిష్యేవ దిశ వై ॥ 3.౪౩॥

స్కందః -
 ఇతి స్తుత్వా శమోఘాః ప్రముదితమనాస్త్యైష స ఋభుః
 మునిర్నత్వా దేవన్నగమగపదీశస్య నిలయమ్ ।
 యతో గణ్ఠా తుణ్ఠా ప్రపతతి హిమార్ద్రేః శిఖరతో
 ముసీన్యేష్వాహేదం తదపి శ్శుణు విప్రోత్తమ హృదా ॥ 3.౪౪॥

ఋభుః -
 పతన్త్యశనయో ముహుర్గిరివరైః సముద్రోర్వరా
 భవత్స్వధరసమ్ప్లవా గ్రహగణాః సురా యాన్త్యఘః ।
 భవజ్జనిమ పూజనాన్మమ మనో న యాత్యన్యతః
 శపామి ప్రపదే ప్రభోస్తవ సరోరుహాభే హర ॥ 3.౪౫॥
 ॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే శివఋభుసంవాదో
 నామ తృతీయోఽధ్యాయః ॥

౪. ఋభునిదాఘసంవాదో నామ చతుర్థోఽధ్యాయః

స్కందః -
 హిమాద్రిశిఖరే తత్ర కేదారే సంస్థితం ఋభుమ్ ।
 కేదారేశం పూజయన్తం శామ్భవం మునిసత్తమమ్ ।
 భస్మరుద్రాక్షసమ్పన్నం నిఃస్పృహం మునయోఽబ్రువన్ ॥ ౪.౧॥

మునయః -
 పద్మోద్భవసుతశ్రేష్ఠ త్వయా కైలాసపర్వతే ।
 ఆరాధ్య దేవమీశానం తస్మాత్సూత్రశ్రుతీరితమ్ ॥ ౪.౨॥
 జ్ఞానం లబ్ధం మునిశ్రేష్ఠ త్వం నో బ్రూహి విముక్తయే ।
 యేన సంసారవారాశేః సముత్తిర్ణా భవమహే ॥ ౪.౩॥

సూతః -
 ఋభుర్మునీనాం వచసా తుష్టః శిష్టాన్సమీక్ష్య తాన్ ।
 అష్టమూర్తిపదధ్యాననిష్ఠాన్స్తానభ్యువాచ హ ॥ ౪.౪॥

ఋభుః -

నాగోప్యం భవతామస్తి శామ్భవేషు మహాత్మసు ।
త్రినేత్రప్రేమసదనాన్యూష్యాన్వేక్ష్య వదామి తత్ ॥ ౪.౫॥

శాఙ్కరం సూత్రవిజ్ఞానం శ్రుతిశీర్షమహోదయమ్ ।
శృణుధ్వం బ్రహ్మవిచ్ఛేష్టాః శివజ్ఞానమహోదయమ్ ॥ ౪.౬॥

యేన తీర్ణాః స్థ (తీర్ణాస్థ) సంసారాచ్చివభక్త్యా జితేన్ద్రియాః ।
నమస్కృత్వా మహాదేవం వక్ష్యే విజ్ఞానమైశ్వరమ్ ॥ ౪.౭॥

ఋభుః -

విశ్వస్య కారణముమాపతిరేవ దేవో విద్యోతకో జడజగత్ప్రమదైకహేతుః ।
న తస్య కార్యం కరణం మహేశితుః స ఏవ తత్కారణమీశ్వరో హరః ॥ ౪.౮॥

సూతః సాయకసమ్భవః సముదితాః సూతాననేభ్యో హయాః
నేత్రే తే రథినో రథాఙ్గయుగలీ యుగ్యాస్తమృగ్యో రథీ ।
మౌవీమూర్ధ్ని రథః స్థితో రథవహశ్చాపం శరవ్యం పురః
యోద్ధుఃకేశవరాః స ఏవ నిఖిలస్థాణోరణుః పాతు వః ॥ ౪.౯॥ (సః)
నిదాఘమథ సమ్పాద్య తతో ఋభురువాచ హ ।
అధ్యాత్మనిర్ణయం వక్ష్యే నాస్తి కాలత్రయేష్వపి ॥ ౪.౧౦॥

శివోపదిష్టం సజ్జీప్య గుహ్యోద్గుహ్యతరం సదా ।
అనాత్మేతి ప్రసక్లౌత్మా (ప్రసక్లౌచ్చ) అనాత్మేతి మనోఽపి వా ।
అనాత్మేతి జగద్వాపి నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ॥ ౪.౧౧॥

సర్వసంకల్పశూన్యత్వాత్సర్వాకారవివర్జనాత్ ।
కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ॥ ౪.౧౨॥

చిత్తాభావే చిన్తనీయో దేహాభావే జరా చ న ।
కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ॥ ౪.౧౩॥

పాదాభావాద్గతిర్నాస్తి హస్తాభావాత్క్రియా చ న ।
కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ॥ ౪.౧౪॥

బ్రహ్మభావాజ్జగన్నాస్తి తదభావే హరిర్న చ ।
కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ॥ ౪.౧౫॥

మృత్యుర్నాస్తి జరాభావే లోకవేదదురాధికమ్ ।

కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను || ౪.౧౬ ||

ధర్మో నాస్తి శుచిర్నాస్తి సత్యన్నాస్తి భయన్న చ |

కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను || ౪.౧౭ ||

అక్షరోచ్ఛారణం నాస్తి అక్షరత్యజడం మమ (అక్షరం న చ మణ్ణలమ్) |

కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను || ౪.౧౮ ||

గురురిత్యపి నాస్త్యేవ శిష్యో నాస్తీతి తత్త్వతః |

కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను || ౪.౧౯ ||

ఏకాభావాన్న ద్వితీయన్న ద్వితీయాన్న చైకతా |

సత్యత్వమస్తి చేత్కిఞ్చిదసత్యత్వం చ సమ్భవేత్ || ౪.౨౦ ||

అసత్యత్వం యది భవేత్సత్యత్వం చ ఘటిష్యతి |

శుభం యద్యశుభం విద్ధి అశుభం శుభమస్తి చేత్ || ౪.౨౧ ||

భయం యద్యభయం విద్ధి అభయాద్భయమాపతేత్ |

కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను || ౪.౨౨ ||

బద్ధత్వమస్తి చేన్మోక్షో బద్ధాభావే న మోక్షతా |

మరణం యది చేజ్జన్మ జన్మాభావే మృతిర్న చ || ౪.౨౩ ||

త్వమిత్యపి భవేచ్ఛాహం త్వం నో చేదహమేవ న |

ఇదం యది తదేవాపి తదభావే ఇదం న చ || ౪.౨౪ ||

అస్తి చేదితి తన్నాస్తి నాస్తి చేదస్తి కిఞ్చ న |

కార్యం చేత్కారణం కిఞ్చిత్కార్యాభావే న కారణమ్ || ౪.౨౫ ||

ద్వైతం యది తదాఽద్వైతం ద్వైతాభావేఽద్వయం చ న |

దృశ్యం యది దృగప్యస్తి దృశ్యాభావే దృగేవ న || ౪.౨౬ ||

అన్తర్యది బహిః సత్యమన్తాభావే బహిర్న చ |

పూర్ణత్వమస్తి చేత్కిఞ్చిదపూర్ణత్వం ప్రసజ్యతే || ౪.౨౭ ||

కిఞ్చిదస్తితి చేచ్చితే సర్వం భవతి శిష్టుతః |

యత్కిఞ్చిత్కిమపి క్వాపి నాస్తి చేన్న ప్రసజ్యతి || ౪.౨౮ ||

తస్మాదేతత్కవచిన్నాస్తి త్వం నాహం వా ఇమే ఇదమ్ |

కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను || ౪.౨౯ ||

నాస్తి దృష్టాస్తకం లోకే నాస్తి దార్ఢాన్తికం క్వచిత్ ।

కేవలం బ్రహ్మభావత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ॥ ౪.౩౦॥

పరం బ్రహ్మహమస్మీతి స్మరణస్య మనో న హి ।

బ్రహ్మమాత్రం జగదిదం బ్రహ్మమాత్రత్వమప్య హి ॥ ౪.౩౧॥

చిన్మాత్రం కేవలం చాహం నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ।

ఇత్యాత్మనిర్ణయం ప్రోక్తం (నిర్ణయః ప్రోక్తః) భవతే సర్వసజ్ఞహమ్ ॥ ౪.౩౨॥

సకృచ్ఛృవణమాత్రేణ బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౪.౩౩॥

నిదాఘః- (ఋభుః)-

భగవన్ (నిదాఘ) కో భవాన్ కో ను వద మే వదతాం వర ।

యచ్ఛుత్వా తక్షణాన్ముచ్యేన్మహాసంసారసంకృటాత్ ॥ ౪.౩౪॥

ఋభుః-

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ పరం సుఖమ్ ।

అహమేవాహమేవాహమహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౩౫॥

అహం చైతన్యమేవాస్మి దివ్యజ్ఞానాత్మకో హ్యహమ్ ।

సర్వాక్షరవిహీనోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౩౬॥

అహమర్థవిహీనోఽస్మి ఇదమర్థవివరితః ।

సర్వాసర్థవిముక్తోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౩౭॥

నిత్యశుద్ధోఽస్మి బుద్ధోఽస్మి నిత్యోఽస్మ్యత్యన్తనిర్మలః ।

నిత్యానదస్వరూపోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౩౮॥

నిత్యపూర్ణస్వరూపోఽస్మి సచ్చిదానందమస్మ్యహమ్ ।

కేవలాద్వైతరూపోఽహమహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౩౯॥

అనిర్దేశ్యస్వరూపోఽస్మి ఆదిహీనోఽస్మ్యనస్తకః ।

అప్రాకృతస్వరూపోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౦॥

స్వస్వసంకల్పహీనోఽహం సర్వావిద్యావివరితః ।

సర్వమస్మి తదేవాస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౧॥

సర్వనామాదిహీనోఽహం సర్వరూపవివరితః ।

సర్వసంకల్పహీనోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౨॥

సర్వవాచాం విధిశ్చాస్మి సర్వవేదావధిః పరః ।
 సర్వకాలావధిశ్చాస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౩॥
 సర్వరూపావధిశ్చాహం సర్వనామావధిః సుఖమ్ ।
 సర్వకల్పావధిశ్చాస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౪॥
 అహమేవ సుఖం నాన్యదహమేవ చిదవ్యయః ।
 అహమేవాస్మి సర్వత్ర అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౫॥
 కేవలం బ్రహ్మామాత్రాత్మా కేవలం శుద్ధబిద్ధనః ।
 కేవలాఖణ్డోసారోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౬॥
 కేవలం జ్ఞానరూపోఽస్మి కేవలాకారరూపవాన్ ।
 కేవలాత్యన్తసారోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౭॥
 సత్స్వరూపోఽస్మి కైవల్యస్వరూపోఽస్మ్యహమేవ హి ।
 అర్థానర్థవిహీనోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౮॥
 అప్రమేయస్వరూపోఽస్మి అప్రతర్క్యస్వరూపవాన్ ।
 అప్రగృహ్యస్వరూపోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౪౯॥
 అరసస్యతరూపోఽస్మి అనుతాపవివర్జితః ।
 అనుసూతప్రకాశోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౫౦॥
 సర్వకర్మవిహీనోఽహం సర్వభేదవివర్జితః ।
 సర్వసన్దేహహీనోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౫౧॥
 అహమ్భావవిహీనోఽస్మి విహీనోఽస్మీతి మే న చ ।
 సర్వదా బ్రహ్మరూపోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౫౨॥
 బ్రహ్మ బ్రహ్మాదిహీనోఽస్మి కేశవత్వాది న క్వచిత్ ।
 శంకరాదివిహీనోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౪.౫౩॥
 తూష్ణిమేవావభాసోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ।
 కిఞ్చిన్నాస్తి పరో నాస్తి కిఞ్చిదస్మి పరోఽస్మి చ ॥ ౪.౫౪॥
 న శరీరప్రకాశోఽస్మి జగద్భాసకరో న చ ।
 చిద్ధనోఽస్మి చిదంశోఽస్మి సత్స్వరూపోఽస్మి సర్వదా ॥ ౪.౫౫॥
 ముదా ముదితరూపోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ।

న బాలోఽస్మి న వృద్ధోఽస్మి న యువాఽస్మి పరాత్పరః ॥ ౪.౫౬ ॥

న చ నానాస్వరూపోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ।
ఇమం స్వానుభవం ప్రోక్షం సర్వోపనిషదాం పరం రసమ్ ॥ ౪.౫౭ ॥

యో వా కో వా శృణోతీదం బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౪.౫౮ ॥

న స్థూలోఽప్యనణుర్న తేజమరుతామాకాశనీరక్షమా
భూతాస్తర్గతకోశకాశహృదయాద్యాకాశమాత్రాక్రమైః ।
ఉద్గ్రస్థశ్రుతిశాస్త్రసూత్రకరణైః కిఞ్చిజ్ఞ సర్వజ్ఞతా
బుద్ధ్యా మోహితమాయయా శ్రుతిశతైర్భో జానతే శక్కురమ్ ॥ ౪.౫౯ ॥
॥ ఇతి శ్రీ శివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదో
నామ చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

౫. శివేన కుమారోపదేశవర్ణనం నామ పంచమోఽధ్యాయః

నిదాఘః -

ఏవం స్థితే ఋభో కో వై బ్రహ్మభావాయ కల్పతే ।
తన్నే వద విశేషేణ జ్ఞానం శక్కురవాక్యజమ్ ॥ ౫.౧ ॥

ఋభుః -

త్వమేవ బ్రహ్మ ఏవాసి త్వమేవ పరమో గురుః ।
త్వమేవాకాశరూపోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౨ ॥
త్వమేవ సర్వభావోఽసి త్వమేవార్థస్త్వమవ్యయః ।
త్వం సర్వహీనస్త్వం సాక్షీ సాక్షీహీనోఽసి సర్వదా ॥ ౫.3 ॥

కాలస్త్వం సర్వహీనస్త్వం సాక్షీహీనోఽసి సర్వదా ।

కాలహీనోఽసి కాలోఽసి సదా బ్రహ్మాసి చిద్భవః ।

సర్వతత్త్వస్వరూపోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౪ ॥

సత్యోఽసి సిద్ధోఽసి సనాతనోఽసి ముక్తోఽసి మోక్షోఽసి సదాఽమృతోఽసి ।
దేవోఽసి శాస్త్రోఽసి నిరామయోఽసి బ్రహ్మాసి పూర్ణోఽసి పరావరోఽసి ॥ ౫.౫ ॥

సమోఽసి సచ్చాసి సనాతనోఽసి సత్యాదివాక్యైః ప్రతిపాదితోఽసి ।

సర్వాఙ్గహీనోఽసి సదాస్థితోఽసి బ్రహ్మాసి

పూర్ణోఽసి పరావరోఽసి (పరాపరోఽసి) ॥ ౫.౬ ॥

సర్వప్రపంచభ్రమవర్జితోఽసి సర్వేషు భూతేషు సదోదితోఽసి ।
 సర్వత్ర సజ్గుల్పవివర్జితోఽసి బ్రహ్మాసి పూర్ణోఽసి పరావరోఽసి ॥ ౫.౭॥
 సర్వత్ర సన్తోషనుఖాసనోఽసి సర్వత్ర విద్వేషవివర్జితోఽసి ।
 సర్వత్ర కార్యాదివివర్జితోఽసి బ్రహ్మాసి పూర్ణోఽసి పరావరోఽసి ॥ ౫.౮॥
 చిదాకారస్వరూపోఽసి చిన్మాత్రోఽసి నిరఙ్కుశః ।
 ఆత్మన్యేవావస్థితోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౯॥
 ఆనన్దోఽసి పరోఽసి త్వం సర్వశూన్యోఽసి నిర్గుణః ।
 ఏక ఏవాద్వితీయోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౦॥
 చిద్ధనానన్దరూపోఽసి చిదానన్దోఽసి సర్వదా ।
 పరిపూర్ణస్వరూపోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౧॥
 తదసి త్వమసి జ్ఞోఽసి సోఽసి జానాసి వీక్ష్యసి ।
 చిదసి బ్రహ్మాభూతోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౨॥
 అమృతోఽసి విభుశ్చాపి దేవోఽసి త్వం మహానసి ।
 చక్షులోష్ఠకలజ్కోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౩॥
 సర్వోఽసి సర్వహీనోఽసి శాన్తోఽసి పరమో హ్యసి ।
 కారణం త్వం ప్రశాన్తోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౪॥
 సత్తామాత్రస్వరూపోఽసి సత్తాసామాన్యకో హ్యసి ।
 నిత్యశుద్ధస్వరూపోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౫॥
 ఈషణ్మాత్రవిహీనోఽసి అణుమాత్రవివర్జితః ।
 అస్తిత్వవర్జితోఽసి త్వం నాస్తిత్వాదివివర్జితః ॥ ౫.౧౬॥
 యోఽసి సోఽసి మహాన్తోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౭॥
 లక్ష్యలక్షణహీనోఽసి చిన్మాత్రోఽసి నిరామయః ।
 అఖణ్డైకరసో నిత్యం త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౮॥
 సర్వాధారస్వరూపోఽసి సర్వతేజః స్వరూపకః ।
 సర్వార్థభేదహీనోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౧౯॥
 బ్రహ్మైవ భేదశూన్యోఽసి విప్లుత్వాదివివర్జితః ।
 శివోఽసి భేదహీనోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౫.౨౦॥

ప్రజ్ఞానవాక్యహీనోఽసి స్వస్వరూపం ప్రపశ్యసి |
 స్వస్వరూపస్థితోఽసి త్వం త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః || ౫.౨౦||
 స్వస్వరూపావశేషోఽసి స్వస్వరూపో మతో హ్యసి |
 స్వానందసింధుమగ్నోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః || ౫.౨౧||
 స్వాత్మరాజ్యే త్వమేవాసి స్వయమాత్మానమో (స్వయమత్మతమో) హ్యసి |
 స్వయం పూర్ణస్వరూపోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః || ౫.౨౩||
 స్వస్మిన్సుఖే స్వయంజ్ఞాసి స్వస్మాత్కించన్న పశ్యసి |
 స్వాత్మన్యాకాశవద్భాసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః || ౫.౨౪||
 స్వస్వరూపాన్న చలసి స్వస్వరూపాన్న పశ్యసి |
 స్వస్వరూపామృతోఽసి త్వం త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః || ౫.౨౫||
 స్వస్వరూపేణ భాసి త్వం స్వస్వరూపేణ జృమ్భసి |
 స్వస్వరూపాదనన్యోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః || ౫.౨౬||
 స్వయం స్వయం సదాఽసి త్వం స్వయం సర్వత్ర పశ్యసి |
 స్వస్మిన్స్వయం స్వయం భుజ్జే త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః || ౫.౨౭||

సూతః -

తదా నిధాఘవచసా తుష్టో ఋభురువాచ తమ్ |
 శివప్రేమరసే పాత్రం తం వీక్ష్యాబ్జజనననః || ౫.౨౮||

ఋభుః -

కైలాసే శంకరః పుత్రం కదాచిదుపదిష్టవాన్ |
 తదేవ తే ప్రవక్ష్యామి సావధానమనాః శృణు || ౫.౨౯||
 ఆయం ప్రపశ్యోచ్చ నాస్త్యేవ నోత్పన్నో న స్వతః క్వచిత్ |
 చిత్రప్రపశ్చ ఇత్యాహుర్నాస్తి నాస్త్యేవ సర్వదా || ౫.౩౦||
 న ప్రపశ్యోచ్చ న చిత్రాది నాహంకారో న జీవకః |
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్యేవ సర్వదా || ౫.౩౧||
 మాయకార్యాదికం నాస్తి మాయాకార్యభయన్నహి |
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్యేవ సర్వదా || ౫.౩౨||
 కర్తా నాస్తి క్రియా నాస్తి కరణం నాస్తి పుత్రక |
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్యేవ సర్వదా || ౫.౩౩||

ఏకం నాస్తి ద్వయం నాస్తి మస్త్రస్త్రాదికఞ్చ న ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౩౪॥
 శ్రవణం మననం నాస్తి నిదిధ్యాసనవిభ్రమః ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౩౫॥
 సమాధిద్వివిధం నాస్తి మాతృమానాది నాస్తి హి ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౩౬॥
 అజ్ఞానం చాపి నాస్త్వేవ అవివేకకథా న చ ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౩౭॥
 అనుబంధవతుష్కఞ్చ సమృద్ధత్రయమేవ న ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౩౮॥
 భూతం భవిష్యన్న క్వాపి వర్తమానం న వై క్వచిత్ ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౩౯॥
 గణ్గా గయా తథా సేతువ్రతం వా నాన్యదస్తి హి ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౪౦॥
 న భూమిర్న జలం వహ్నిర్న వాయుర్న చ ఖం క్వచిత్ ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౪౧॥
 వైవ దేవా న దిక్పాలా న పితా న గురుః క్వచిత్ ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ ౫.౪౨॥
 న దూరం నాస్తికం నాస్తం న మధ్యం న క్వచిత్ స్థితిః ।
 నాద్వైతద్వైతసత్యత్వమసత్యం వా ఇదం న చ ॥ ౫.౪౩॥
 న మోక్షోఽస్తి న బన్ధోఽస్తి న వారావసరోఽస్తి హి ।
 క్వచిద్వా కిఞ్చిదేవం వా సదసద్వా సుఖాని చ ॥ ౫.౪౪॥
 ద్వంద్వం వా తీర్థధర్మాది ఆత్మానాత్మేతి న క్వచిత్ ।
 న వృద్ధిర్నోదయో మృత్యుర్న గమాగమవిభ్రమః ॥ ౫.౪౫॥
 ఇహ నాస్తి పరం నాస్తి న గురుర్న చ శిష్యకః ।
 సదసన్నాస్తి భూర్నాస్తి కార్యం నాస్తి కృతం చ న ॥ ౫.౪౬॥
 జాతిర్నాస్తి గతిర్నాస్తి వర్ణో నాస్తి న లౌకికమ్ ।

శమాదిషట్కం నాస్త్యేవ నియమో వా యమోఽపి వా || ౫.౪౭||

సర్వం మిథ్యేతి నాస్త్యేవ బ్రహ్మ ఇత్యేవ నాస్తి హి |

చిదిత్యేవ హి నాస్త్యేవ చిదహం భాషణం న హి || ౫.౪౮||

అహమిత్యేవ నాస్త్యేవ నిత్యోఽస్మీతి చ న క్వచిత్ |

కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్తి నాస్త్యేవ సర్వథా || ౫.౪౯||

వాచా యదుచ్యతే కిచ్చిన్మనసా మనుతే చ యత్ |

బుద్ధ్యా నిశ్చయతే యచ్చ చిత్తేన జ్ఞాయతే హి యత్ || ౫.౫౦||

యోగేన యుజ్యతే యచ్చ ఇన్ద్రియాద్యైశ్చ యత్కృతమ్ |

జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తిఞ్చ స్వప్నం వా న తురీయకమ్ || ౫.౫౧||

సర్వం నాస్తితి విజ్ఞేయం యదుపాధివినిశ్చిత్తమ్ |

స్నానాచ్ఛుద్ధిర్న హి క్వాపి ధ్యానాచ్ఛుద్ధిర్న హి క్వచిత్ || ౫.౫౨||

గుణత్రయం నాస్తి కిచ్చిద్గుణత్రయమథాపి వా |

ఏకద్విత్వపదం నాస్తి న బహుభ్రమవిభ్రమః || ౫.౫౩||

భ్రాన్త్యభ్రాన్తి చ నాస్త్యేవ కిచ్చిన్నాస్తితి నిశ్చిను |

కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్న కిచ్చిదవశిష్యతే || ౫.౫౪||

ఇదం శ్చోతి యః సమ్యక్స బ్రహ్మ భవతి స్వయమ్ || ౫.౫౫||

ఈశ్వరః -

వారాశ్యముబ్బని బుద్బుదా ఇవ ఘనానన్దాముధావపువమా-

కాస్తేఽనన్తజగద్ధతం సురనరం జాతం చ తిర్యక్ ముహుః |

భూతం చాపి భవిష్యతి ప్రతిభవం మాయామయం చోర్మిజం

సమ్యక్ మామనుపశ్యతామనుభవైర్నాస్త్యేవ తేషాం భవః || ౫.౫౬||

హరం విజ్ఞాతారం నిఖిలతనుకార్యేషు కరణం

న జానన్తే మోహాద్యమితకరణా అప్యతితరామ్ |

ఉమానాథాకారం హృదయదహరాన్తర్గతసరా-

పయోజాతే భాన్త్యద్భవభుజగనాశాన్ణజవరమ్ || ౫.౫౭||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్జురాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘనంవాదే

శివేన కుమారోపదేశవర్ణనం నామ పంచమోఽధ్యాయః ||

౬. ప్రపంచస్య సచ్చిన్మయత్వకథనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః

ఈశ్వరః -

వ్రతాని మిథ్యా భువనాని మిథ్యా

భావాది మిథ్యా భవనాని మిథ్యా ।

భయం చ మిథ్యా భరణాది మిథ్యా

భుక్తం చ మిథ్యా బహుబన్ధమిథ్యా ॥ ౬.౧॥

వేదాశ్చ మిథ్యా వచనాని మిథ్యా

వాక్యాని మిథ్యా వివిధాని మిథ్యా ।

విత్తాని (విజ్ఞాన) మిథ్యా వియదాది మిథ్యా

విధుశ్చ మిథ్యా విషయాది మిథ్యా ॥ ౬.౨॥

గురుశ్చ మిథ్యా గుణదోషమిథ్యా

గుహ్యం చ మిథ్యా గణనా చ మిథ్యా ।

గతిశ్చ మిథ్యా గమనం చ మిథ్యా

సర్వం చ మిథ్యా గదితం చ మిథ్యా ॥ ౬.౩॥

వేదశాస్త్రపురాణం చ కార్యం కారణమీశ్వరః ।

లోకో భూతం జనం చైవ సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ౬.౪॥

బన్ధో మోక్షః సుఖం దుఃఖం ధ్యానం చిత్తం సురాసురాః ।

గౌణం ముఖ్యం పరం చాన్యత్సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ౬.౫॥

వాచా వదతి యత్కించ్చిత్సర్వం మిథ్యా న సంశయః ।

సంకల్పాత్కల్పవ్యతే యద్యన్మనసా చిన్త్యతే చ యత్ ॥ ౬.౬॥

బుద్ధ్యా నిశ్చయతే కించ్చిత్తేన నీయతే క్వచిత్ ।

ప్రపంచోఽపంచతే యద్యత్సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చయః ॥ ౬.౭॥

శ్రోత్రేణ శ్రూయతే యద్యన్నేత్రేణ చ నిరీక్ష్యతే ।

నేత్రం శ్రోత్రం గాత్రమేవ సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ౬.౮॥

ఇదమిత్యేవ నిర్దిష్టమిదమిత్యేవ కల్పితమ్ ।

యద్యద్వస్తు పరిజ్ఞాతం సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ౬.౯॥

కోఽహం కిన్తదిదం సోఽహం అన్యో వాచయతే నహి ।

యద్యత్సంభావ్యతే లోకే సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చయః ॥ ౬.౧౦॥

సర్వాభ్యాస్యం సర్వగోప్యం సర్వకారణవిభ్రమః ।
 సర్వభూతేతి వార్తా చ మిథ్యేతి చ వినిశ్చయః ॥ ౬.౧౧॥
 సర్వభేదప్రభేదో వా సర్వసంకల్పవిభ్రమః ।
 సర్వదోషప్రభేదశ్చ సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ౬.౧౨॥
 రక్షకో విష్ణురిత్యాది బ్రహ్మసృష్టేస్తు కారణమ్ ।
 సంహారే శివ ఇత్యేవం సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ౬.౧౩॥
 స్నానం జపస్తపో హోమః స్వాధ్యాయో దేవపూజనమ్ ।
 మన్త్రో గోత్రం చ సత్సంకః సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ౬.౧౪॥
 సర్వం మిథ్యా జగన్మిథ్యా భూతం భవ్యం భవత్తథా ।
 నాస్తి నాస్తి విభావేన సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ౬.౧౫॥
 చిత్తభేదో జగద్భేదః అవిద్యాయాశ్చ సమ్భవః ।
 అనేకకోటిబ్రహ్మాణ్ణాః సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చిను ॥ ౬.౧౬॥
 లోకత్రయేషు సద్భావో గుణదోషాదిజృమ్భణమ్ ।
 సర్వదేశికవార్తోక్తిః సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చిను ॥ ౬.౧౭॥
 ఉత్కృష్టం చ నికృష్టం చ ఉత్తమం మధ్యమం చ తత్ ।
 ఓంకారం చాప్యకారణ్ణాం సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చిను ॥ ౬.౧౮॥
 యద్యజ్జగతి దృశ్యేత యద్యజ్జగతి వీక్ష్యతే ।
 యద్యజ్జగతి వర్తేత సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చిను ॥ ౬.౧౯॥
 యేన కేనాక్షరేణోక్తం యేన కేనాపి సజ్గతమ్ ।
 యేన కేనాపి నీతం తత్సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చిను ॥ ౬.౨౦॥
 యేన కేనాపి గదితం యేన కేనాపి మోదితమ్ ।
 యేన కేనాపి చ ప్రోక్తం సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చిను ॥ ౬.౨౧॥
 యేన కేనాపి యద్గత్యం యేన కేనాపి యత్కృతమ్ ।
 యత్ర కుత్ర జలస్నానం సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చిను ॥ ౬.౨౨॥
 యత్ర యత్ర శుభం కర్మ యత్ర యత్ర చ దుష్కృతమ్ ।
 యద్యత్కరోషి సత్యేన సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చిను ॥ ౬.౨౩॥
 ఇదం సర్వమహం సర్వం సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చిను ।

యత్కించత్ప్రతిభాతం చ సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చిను || ౬.౨౪||

ఋభుః -

పునర్వక్ష్యే రహస్యానాం రహస్యం పరమాద్భుతమ్ |

శక్కరోణ కుమారాయ ప్రోక్షం కైలాస పర్వతే || ౬.౨౫||

తన్మాత్రం సర్వచిన్మాత్రమఖణ్డైకరసం సదా |

ఏకవర్జితచిన్మాత్రం సర్వం చిన్మయమేవ హి || ౬.౨౬||

ఇదం చ సర్వం చిన్మాత్రం సర్వం చిన్మయమేవ హి |

ఆత్మాభాసం చ చిన్మాత్రం సర్వం

చిన్మయమేవ హి (చిన్మాత్రాన్నాస్తి కిచ్చన) || ౬.౨౭||

సర్వతోకం చ చిన్మాత్రం సర్వం చిన్మయమేవ హి |

త్వత్తా మత్తా చ చిన్మాత్రం చిన్మాత్రాన్నాస్తి కిచ్చన || ౬.౨౮||

ఆకాశో భూర్జలం వాయుర్గ్నిర్భూహ్మ హరిః శివః |

యత్కించద్సత్కించచ్చ సర్వం చిన్మయమేవ హి || ౬.౨౯||

అఖణ్డైకరసం సర్వం యద్యచ్చిన్మాత్రమేవ హి |

భూతం భవ్యం చ చిన్మాత్రం సర్వం చిన్మయమేవ హి || ౬.౩౦||

ద్రవ్యం కాలశ్చ చిన్మాత్రం జ్ఞానం చిన్మయమేవ చ |

జ్ఞేయం జ్ఞానం చ చిన్మాత్రం సర్వం చిన్మయమేవ హి || ౬.౩౧||

సమ్యాషణం చ చిన్మాత్రం వాక్చ చిన్మాత్రమేవ హి |

అసచ్చ సచ్చ చిన్మాత్రం సర్వం చిన్మయమేవ హి || ౬.౩౨||

ఆదిరన్తం చ చిన్మాత్రం అస్తి చేచ్ఛిన్మయం సదా |

బ్రహ్మ యద్యపి చిన్మాత్రం విష్ణుశ్చిన్మాత్రమేవ హి || ౬.౩౩||

రుద్రోఽపి దేవాశ్చిన్మాత్రం అస్తి నరతిర్యక్సురాసురమ్ |

గురుశిష్యాది సన్మాత్రం జ్ఞానం చిన్మాత్రమేవ హి || ౬.౩౪||

దృగ్దృశ్యం చాపి చిన్మాత్రం జ్ఞాతా జ్ఞేయం ద్రువాద్రువమ్ |

సర్వాశ్చర్యం చ చిన్మాత్రం దేహం చిన్మాత్రమేవ హి || ౬.౩౫||

లింగం చాపి చ చిన్మాత్రం కారణం కార్యమేవ చ |

మూర్తామూర్తం చ చిన్మాత్రం పాపపుణ్యమథాపి చ || ౬.౩౬||

ద్వైతాద్వైతం చ చిన్మాత్రం వేదవేదాస్తమేవ చ ।

దిశోఽపి విదిశశ్చైవ చిన్మాత్రం తస్య పాలకాః ॥ ౬.౩౭॥

చిన్మాత్రం వ్యవహారాది భూతం భవ్యం భవత్తథా ।

చిన్మాత్రం నామరూపం చ భూతాని భువనాని చ ॥ ౬.౩౮॥

చిన్మాత్రం ప్రాణ ఏవేహ చిన్మాత్రం సర్వమిన్ద్రియమ్ ।

చిన్మాత్రం పంచుకోశాది చిన్మాత్రానన్దముచ్యతే ॥ ౬.౩౯॥

నిత్యానిత్యం చ చిన్మాత్రం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ।

చిన్మాత్రం నాస్తి నిత్యం చ చిన్మాత్రం నాస్తి సత్యకమ్ ॥ ౬.౪౦॥

చిన్మాత్రమపి వైరాగ్యం చిన్మాత్రకమిదం కిల ।

ఆధారాది హి చిన్మాత్రం ఆధేయం చ మునీశ్వర ॥ ౬.౪౧॥

యచ్చ యావచ్చ చిన్మాత్రం యచ్చ యావచ్చ దృశ్యతే ।

యచ్చ యావచ్చ దూరస్థం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ॥ ౬.౪౨॥

యచ్చ యావచ్చ భూతాని యచ్చ యావచ్చ వక్ష్యతే ।

యచ్చ యావచ్చ వేదోక్తం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ॥ ౬.౪౩॥

చిన్మాత్రం నాస్తి బన్ధం చ చిన్మాత్రం నాస్తి మోక్షకమ్ ।

చిన్మాత్రమేవ సన్మాత్రం సత్యం సత్యం శివం స్పృశే ॥ ౬.౪౪॥

సర్వం వేదత్రయప్రోక్తం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ।

--

(ఋభు)ః -

శివప్రోక్తం కుమారాయ తదేతత్కథితం త్వయి ।

యః శ్చృణోతి సకృద్వాపి బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౬.౪౫॥

సూతః -

ఈశావాస్యాదిమన్తైర్వరగగనతనోః క్షేత్రవాసార్థవాదైః

తల్లిజ్ఞాగారమధ్యస్థితసుమహదీశాన లిజ్ఞేషు పూజా ।

అక్షేద్యే చాభిషేకో ??? ??? ??? దిగ్వాసనే వాసదానం

నో గన్ధపూణహినే రూపదృశ్యాద్విహినే గన్ధపుష్పార్పణాని ॥ ౬.౪౬॥

స్వభాసే దీపదానం ??? సర్వభక్షే మహేశే

నైవేద్యం నిత్యత్వప్తే సకలభువనగే ప్రక్రమో వా నమస్యా ।

కుర్యాం కేనాపి భావైర్మమ నిగమశిరోభావ ఏవ ప్రమాణమ్ || ౬.౪౭||

అవిచ్ఛిన్నైశ్చిన్నైః పరికరవరైః పూజనధియా

భజన్త్యజ్ఞాస్తదాః (తదజ్ఞాః) విధివిహితబుద్ధ్యాగతధియః |

తథాపీశం భావైర్భజతి భజతామాత్మపదవీం

దదాతీశో విశ్వం భ్రమయతి గతజ్ఞాంశ్చ కురుతే || ౬.౪౮||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

ప్రపశ్చస్య సచ్చిన్మయత్వకథనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః ||

౭. స్వాత్మనిరూపణం నామ సప్తమోఽధ్యాయః

ఋభుః -

అత్యద్భుతం ప్రవక్ష్యామి సర్వలోకేషు దుర్లభమ్ |

వేదశాస్త్రమహాసారం దుర్లభం దుర్లభం సదా || ౭.౧||

అఖణ్డైకరసో మన్త్రమఖణ్డైకరసం ఫలమ్ |

అఖణ్డైకరసో జీవ అఖణ్డైకరసా క్రియా || ౭.౨||

అఖణ్డైకరసా భూమిరఖణ్డైకరసం జలమ్ |

అఖణ్డైకరసో గంధ అఖణ్డైకరసం వియత్ || ౭.౩||

అఖణ్డైకరసం శాస్త్రం అఖణ్డైకరసం శ్రుతిః |

అఖణ్డైకరసం బ్రహ్మ అఖణ్డైకరసం వ్రతమ్ || ౭.౪||

అఖణ్డైకరసో విష్ణురఖణ్డైకరసః శివః |

అఖణ్డైకరసో బ్రహ్మ అఖణ్డైకరసాః సురాః || ౭.౫||

అఖణ్డైకరసం సర్వమఖణ్డైకరసః స్వయమ్ |

అఖణ్డైకరసశ్చాత్మా అఖణ్డైకరసో గురుః || ౭.౬||

అఖణ్డైకరసం వాచ్యమఖణ్డైకరసం మహాః |

అఖణ్డైకరసం దేహ అఖణ్డైకరసం మనః || ౭.౭||

అఖణ్డైకరసం చిత్తం అఖణ్డైకరసం సుఖమ్ |

అఖణ్డైకరసా విద్యా అఖణ్డైకరసోఽవ్యయః || ౭.౮||

అఖణ్డైకరసం నిత్యమఖణ్డైకరసః పరః |

అఖణ్డైకరసాత్కించ్చదఖణ్డైకరసాదహమ్ || ౭.౯ ||
 అఖణ్డైకరసం వాస్తి అఖణ్డైకరసం న హి |
 అఖణ్డైకరసాదన్యతఖణ్డైకరసాత్పరః || ౭.౧౦ ||
 అఖణ్డైకరసాత్స్థూలం అఖణ్డైకరసం జనః |
 అఖణ్డైకరసం సూక్ష్మమఖణ్డైకరసం ద్వయమ్ || ౭.౧౧ ||
 అఖణ్డైకరసం నాస్తి అఖణ్డైకరసం బలమ్ |
 అఖణ్డైకరసాద్విష్ణురఖణ్డైకరసాదణః || ౭.౧౨ ||
 అఖణ్డైకరసం నాస్తి అఖణ్డైకరసాద్భవాన్ |
 అఖణ్డైకరసో హ్యేవ అఖణ్డైకరసాదితమ్ || ౭.౧౩ ||
 అఖణ్డైకరసాజ్ఞానం అఖణ్డైకరసాత్స్థితమ్ |
 అఖణ్డైకరసా లీలా (లీనా) అఖణ్డైకరసః పితా || ౭.౧౪ ||
 అఖణ్డైకరసా భక్తా అఖణ్డైకరసః పతిః |
 అఖణ్డైకరసా మాతా అఖణ్డైకరసో విరాట్ || ౭.౧౫ ||
 అఖణ్డైకరసం గాత్రం అఖణ్డైకరసం శిరః |
 అఖణ్డైకరసం పూణం అఖణ్డైకరసం బహిః || ౭.౧౬ ||
 అఖణ్డైకరసం పూర్ణమఖణ్డైకరసామృతమ్ |
 అఖణ్డైకరసం శ్రోత్రమఖణ్డైకరసం గృహమ్ || ౭.౧౭ ||
 అఖణ్డైకరసం గోప్యమఖణ్డైకరసః శివః |
 అఖణ్డైకరసం నామ అఖణ్డైకరసో రవిః || ౭.౧౮ ||
 అఖణ్డైకరసః సోమః అఖణ్డైకరసో గురుః |
 అఖణ్డైకరసః సాక్షీ అఖణ్డైకరసః సుహృత్ || ౭.౧౯ ||
 అఖణ్డైకరసో బన్ధురఖణ్డైకరసోఽస్మ్యహమ్ |
 అఖణ్డైకరసో రాజా అఖణ్డైకరసం పురమ్ || ౭.౨౦ ||
 అఖణ్డైకరసైశ్వర్యం అఖణ్డైకరసం ప్రభుః |
 అఖణ్డైకరసో మన్త్ర అఖణ్డైకరసో జపః || ౭.౨౧ ||
 అఖణ్డైకరసం ధ్యానమఖణ్డైకరసం పదమ్ |

అఖణ్డైకరసం గ్రాహ్యమఖణ్డైకరసం మహాన్ || ౭.౨౨||
 అఖణ్డైకరసం జ్యోతిరఖణ్డైకరసం పరమ్ |
 అఖణ్డైకరసం భోజ్యమఖణ్డైకరసం హవిః || ౭.౨౩||
 అఖణ్డైకరసో హోమః అఖణ్డైకరసో జయః |
 అఖణ్డైకరసః స్వర్గః అఖణ్డైకరసః స్వయమ్ || ౭.౨౪||
 అఖణ్డైకరసాకారాదన్యన్నాస్తి నహి క్వచిత్ |
 శ్శృణు భూయో మహాశ్చర్యం నిత్యానుభవనమృదమ్ || ౭.౨౫||
 దుర్లభం దుర్లభం లోకే సర్వలోకేషు దుర్లభమ్ |
 అహమస్మి పరం చాస్మి ప్రభాస్మి ప్రభవోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౨౬||
 సర్వరూపగురుశ్చాస్మి సర్వరూపోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ |
 అహమేవాస్మి శుద్ధోఽస్మి ఋద్ధోఽస్మి పరమోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౨౭||
 అహమస్మి సదా జ్ఞోఽస్మి సత్యోఽస్మి విమలోఽస్మ్యహమ్ |
 విజ్ఞానోఽస్మి విశేషోఽస్మి సామ్యోఽస్మి సకలోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౨౮||
 శుద్ధోఽస్మి శోకహీనోఽస్మి చైతన్యోఽస్మి సమోఽస్మ్యహమ్ |
 మానావమానహీనోఽస్మి నిర్గుణోఽస్మి శివోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౨౯||
 ద్వైతాద్వైతవిహీనోఽస్మి ద్వంద్వహీనోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ |
 భావాభావవిహీనోఽస్మి భాషాహీనోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౩౦||
 శూన్యాశూన్యప్రభావోఽస్మి శోభనోఽస్మి మనోఽస్మ్యహం (మహోఽస్మ్యహం) |
 తుల్యాతుల్యవిహీనోఽస్మి తుచ్ఛభావోఽస్మి నాస్మ్యహమ్ || ౭.౩౧||
 సదా సర్వవిహీనోఽస్మి సాత్వికోఽస్మి సదాస్మ్యహమ్ |
 ఏకసంఖ్యోవిహీనోఽస్మి ద్విసంఖ్యో నాస్తి నాస్మ్యహమ్ || ౭.౩౨||
 సదసద్భేదహీనోఽస్మి సజ్కుల్పరహితోఽస్మ్యహమ్ |
 నానాత్మభేదహీనోఽస్మి యత్కించ్చన్నాస్తి సోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౩౩||
 నాహమస్మి న చాన్యోఽస్మి దేహాదిరహితోఽస్మ్యహమ్ |
 ఆశ్రయాశ్రయహీనోఽస్మి ఆధారరహితోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౩౪||
 బద్ధమోక్షాదిహీనోఽస్మి శుద్ధబ్రహ్మాది సోఽస్మ్యహమ్ |
 చిత్తాదిసర్వహీనోఽస్మి పరమోఽస్మి పరోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౩౫||

సదా విచారరూపోఽస్మి నిర్విచారోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ |
 ఆకారాదిస్వరూపోఽస్మి ఉకారోఽస్మి ముదోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౩౬||
 ధ్యానాధ్యానవిహీనోఽస్మి ధ్యేయహీనోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ |
 పూర్ణాత్పూర్ణోఽస్మి పూర్ణోఽస్మి సర్వపూర్ణోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౩౭||
 సర్వాతీతస్వరూపోఽస్మి పరం బ్రహ్మాస్మి సోఽస్మ్యహమ్ |
 లక్ష్యలక్షణహీనోఽస్మి లయహీనోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౩౮||
 మాతృమానవిహీనోఽస్మి మేయహీనోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ |
 అగతస్వం చ ద్రష్టాస్మి నేత్రాదిరహితోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౩౯||
 ప్రవృద్ధోఽస్మి ప్రబుద్ధోఽస్మి ప్రసన్నోఽస్మి పరోఽస్మ్యహమ్ |
 సర్వేన్ద్రియవిహీనోఽస్మి సర్వకర్మహితోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౪౦||
 సర్వవేదాన్తతృప్తోఽస్మి సర్వదా సులభోఽస్మ్యహమ్ |
 ముదా ముదితతూన్యోఽస్మి సర్వమౌనఫలోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౪౧||
 నిత్యచిన్మాత్రరూపోఽస్మి సదసచ్చిన్మయోఽస్మ్యహమ్ |
 యక్ష్మిఞ్చదపి హీనోఽస్మి స్వల్పమప్యతి నాహితమ్ || ౭.౪౨||
 హృదయగ్రన్థిహీనోఽస్మి హృదయాద్వాప్యకోఽస్మ్యహమ్ |
 షడ్వికారవిహీనోఽస్మి షట్కోశరహితోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౪౩||
 అరిషడ్వర్గముక్తోఽస్మి అన్తరాదన్తరోఽస్మ్యహమ్ |
 దేశకాలవిహీనోఽస్మి దిగమ్బరముఖోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౪౪||
 నాస్తి హాస్తి విముక్తోఽస్మి నకారరహితోఽస్మ్యహమ్ |
 సర్వచిన్మాత్రరూపోఽస్మి సచ్చిదానన్దమస్మ్యహమ్ || ౭.౪౫||
 అఖణ్డాకారరూపోఽస్మి అఖణ్డాకారమస్మ్యహమ్ |
 ప్రపఞ్చుచిత్తరూపోఽస్మి ప్రపఞ్చురహితోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౪౬||
 సర్వప్రకారరూపోఽస్మి సద్భావావర్ణితోఽస్మ్యహమ్ |
 కాలత్రయవిహీనోఽస్మి కామాదిరహితోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౪౭||
 కాయకాయవిముక్తోఽస్మి నిర్గుణప్రభవోఽస్మ్యహమ్ |
 ముక్తిహీనోఽస్మి ముక్తోఽస్మి మోక్షహీనోఽస్మ్యహం సదా || ౭.౪౮||
 సత్యాసత్యవిహీనోఽస్మి సదా సన్మాత్రమస్మ్యహమ్ |
 గన్తవ్యదేశహీనోఽస్మి గమనారహితోఽస్మ్యహమ్ || ౭.౪౯||

సర్వదా స్మరరూపోఽస్మి శాస్తోఽస్మి సుహితోఽస్యహమ్ ।
 ఏవం స్వానుభవం ప్రోక్తం ఏతత్ప్రకరణం మహత్ ॥ ౭.౫౦॥

యః శ్లోణోతి సకృద్వాపి బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ।
 పిణ్డాణ్ణసమ్భవజగద్గతఖణ్ణనోద్యద్వేత్తణ్ణశుణ్ణనిభపీవరబాహుదణ్ణ ।
 బ్రహ్మోరుముణ్ణకలితాణ్ణజవాహబాణ కోదణ్ణభూధరధరం
 భజతామఖణ్ణమ్ ॥ ౭.౫౧॥

విశ్వాత్మన్యద్వితీయే భగవతి గిరిజానాయకే కాశరూపే
 నీరూపే విశ్వరూపే గతదురితధియః ప్రాప్నువన్త్యాత్మభావమ్ ।
 అన్యే భేదధియః శ్రుతిప్రకథితైర్వారాశ్రమోత్థశ్రమైః
 తాన్తాః శాన్తివివర్జితా విషయిణో దుఃఖం భజన్త్యన్వహమ్ ॥ ౭.౫౨॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 స్వాత్మనిరూపణం నామ సప్తమోఽధ్యాయః ॥

౮. ప్రపంచుశూన్యత్వ-సర్వనాస్తిత్వనిరూపణం నామ అష్టమోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే ప్రపంచుశూన్యత్వం శశశ్లోక్లేణ సమ్మితమ్ ।
 దుర్లభం సర్వలోకేషు సావధానమనాః శ్లోణు ॥ ౮.౧॥

ఇదం ప్రపంచం యత్కించద్యః శ్లోణోతి చ పశ్యతి ।
 దృశ్యరూపం చ దృశ్యరూపం సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౨॥

భూమిరాపోఽనలో వాయుః ఖం మనో బుద్ధిరేవ చ ।
 అహంకారశ్చ తేజశ్చ సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౩॥

నాశ జన్మ చ సత్యం చ లోకం భువనమణ్ణలమ్ ।
 పుణ్యం పాపం జయో మోహాః సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౪॥

కామక్రోధో లోభమోహౌ మదమోహౌ రతిర్ధృతిః ।
 గురుశిష్యోపదేశాది సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౫॥

అహం త్వం జగదిత్యాది ఆదిరన్తిమమధ్యమమ్ ।
 భూతం భవ్యం వర్తమానం సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౬॥

స్థూలదేహం సూక్ష్మదేహం కారణం కార్యమప్యయమ్ ।
దృశ్యం చ దర్శనం కింఞ్చిత్సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౭॥

భోక్తా భోజ్యం భోగరూపం లక్ష్యలక్షణమద్వయమ్ ।
శమో విచారః సన్తోషః సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౮॥

యమం చ నియమం చైవ ప్రాణాయామాదిభాషణమ్ ।
గమనం చలనం చిత్తం సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౯॥

శ్రోత్రం నేత్రం గాత్రగోత్రం గుహ్యం జాడ్యం హరిః శివః ।
ఆదిరస్త్రో ముముక్షా చ సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౦॥

జ్ఞానేన్ద్రియం చ తన్మాత్రం కర్మేన్ద్రియగణం చ యత్ ।
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాది సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౧॥

చతుర్వింశతితత్త్వం చ సాధనానాం చతుష్టయమ్ ।
సజాతీయం విజాతీయం సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౨॥

సర్వలోకం సర్వభూతం సర్వధర్మం సతత్వకమ్ ।
సర్వావిద్యా సర్వవిద్యా సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౩॥

సర్వవర్ణః సర్వజాతిః సర్వక్షేత్రం చ తీర్థకమ్ ।
సర్వవేదం సర్వశాస్త్రం సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౪॥

సర్వబంధం సర్వమోక్షం సర్వవిజ్ఞానమీశ్వరః ।
సర్వకాలం (సర్వవాక్యం) సర్వబోధ (సర్వబోధ్యం)
సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౫॥

సర్వాస్తీత్వం సర్వకర్మ సర్వసంక్లయతిర్మహాన్ ।
సర్వద్వైతమసద్భావం (సర్వద్వైతస్య సద్భావం)
సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౬॥

సర్వవేదాస్తన్ద్ధాస్తః సర్వశాస్త్రార్థనిర్ణయః ।
సర్వజీవత్వసద్భావం సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౭॥

యద్యత్సంవేద్యతే కింఞ్చిద్యద్యజ్జగతి దృశ్యతే ।
యద్యచ్ఛృణోతి గురుణా సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౮॥

యద్యద్ధ్యాయతి చిత్తే చ యద్యత్సంక్లయ్యతే క్వచిత్ ।
బుద్ధ్యా నిశ్చయతే యచ్చ సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౮.౧౯॥

యద్యద్వాచా వ్యాకరోతి యద్వాచా చార్థభాషణమ్ |
 యద్యత్సర్వేన్ద్రియైర్భావ్యం సర్వం శశవిషాణవత్ || ౮.౨౦||
 యద్యత్సర్వజ్యోతి వస్తు యచ్ఛుణోతి చ పశ్యతి |
 స్వకీయమన్యదీయం చ సర్వం శశవిషాణవత్ || ౮.౨౧||
 సత్యత్వేన చ యద్భాతి వస్తుత్వేన రసేన చ |
 యద్యత్సంకల్ప్యతే చిత్తే సర్వం శశవిషాణవత్ || ౮.౨౨||
 యద్యదాత్మేతి నిర్ణీతం యద్యన్నిత్యమితం వచః |
 యద్యద్విచార్యతే చిత్తే సర్వం శశవిషాణవత్ || ౮.౨౩||
 శివః సంహారతే నిత్యం విష్ణుః పాతి జగత్త్రయమ్ |
 (శివో రక్షతి మాం నిత్యం)
 స్రష్టా సృజతి లోకావై సర్వం శశవిషాణవత్ || ౮.౨౪||
 జీవ ఇత్యపి యద్యస్తి భాషయత్యపి భాషణమ్ |
 సంసార ఇతి యా వార్తా సర్వం శశవిషాణవత్ || ౮.౨౫||
 యద్యదస్తి పురాణేషు యద్యద్వేదేషు నిర్ణయః |
 సర్వోపనిషదాం భావం సర్వం శశవిషాణవత్ || ౮.౨౬||
 శశశ్శృంగవదేవేదముక్తం ప్రకరణం తవ |
 యః శ్శుణోతి రహస్యం వై బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ || ౮.౨౭||
 భూయః శ్శృణు నిదాఘ త్వం సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చయమ్ |
 సుదుర్లభమిదం నృణాం దేవానామపి సత్తమ || ౮.౨౮||
 ఇదమిత్యపి యద్రూపమహమిత్యపి యత్పనః |
 దృశ్యతే యత్తదేవేదం సర్వం బ్రహ్మైతి కేవలమ్ || ౮.౨౯||
 దేహోఽయమితి సంకల్పస్తదేవ భయముచ్యతే |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మైతి కేవలమ్ || ౮.౩౦||
 దేహోఽహమితి సంకల్పస్తదస్తఃకరణం స్మృతమ్ |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మైతి కేవలమ్ || ౮.౩౧||
 దేహోఽహమితి సంకల్పః స హి సంసార ఉచ్యతే |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మైతి కేవలమ్ || ౮.౩౨||

దేహోఽహమితి సజ్కుల్పస్తద్భస్మనమిహోఽచ్యతే ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.33 ॥
 దేహోఽహమితి యజ్ఞానం తదేవ నరకం స్మృతమ్ ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.34 ॥
 దేహోఽహమితి సజ్కుల్పో జగత్సర్వమితిర్యతే ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.35 ॥
 దేహోఽహమితి సజ్కుల్పో హృదయగ్రన్ధిరీరితః ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.36 ॥
 దేహత్రయేఽపి భావం యత్తద్దేహజ్ఞానముచ్యతే ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.37 ॥
 దేహోఽహమితి యద్భావం సదసద్భావమేవ చ ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.38 ॥
 దేహోఽహమితి సజ్కుల్పం (సజ్కుల్పం) త్ప్రపంచమిహోఽచ్యతే ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.39 ॥
 దేహోఽహమితి సజ్కుల్పస్తదేవాజ్ఞానముచ్యతే ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.40 ॥
 దేహోఽహమితి యా బుద్ధిర్మలినా వాసనోఽచ్యతే ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.41 ॥
 దేహోఽహమితి యా బుద్ధిః సత్యం జీవః స ఏవ సః ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.42 ॥
 దేహోఽహమితి సజ్కుల్పో మహానరకమీరితమ్ ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.43 ॥
 దేహోఽహమితి యా బుద్ధిర్మన ఏవేతి నిశ్చితమ్ ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.44 ॥
 దేహోఽహమితి యా బుద్ధిః పరిచ్ఛిన్నమితిర్యతే ।
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ ॥ ౮.45 ॥
 దేహోఽహమితి యజ్ఞానం సర్వం శోక ఇతీరితమ్ ।

కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౪౬ ||
 దేహోఽహమితి యజ్ఞానం సంస్పర్శమితి కథ్యతే |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౪౭ ||
 దేహోఽహమితి యా బుద్ధిస్తదేవ మరణం స్మృతమ్ |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౪౮ ||
 దేహోఽహమితి యా బుద్ధిస్తదేవాశోభనం స్మృతమ్ |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౪౯ ||
 దేహోఽహమితి యా బుద్ధిర్మహాపాపమితి స్మృతమ్ |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౫౦ ||
 దేహోఽహమితి యా బుద్ధిః తుష్టా సైవ హి చోచ్యతే |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౫౧ ||
 దేహోఽహమితి సజ్కుల్పః సర్వదోషమితి స్మృతమ్ |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౫౨ ||
 దేహోఽహమితి సజ్కుల్పస్తదేవ మలముచ్యతే |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౫౩ ||
 దేహోఽహమితి సజ్కుల్పో మహత్సంశయముచ్యతే |
 కాలత్రయేఽపి తన్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మాతి కేవలమ్ || ౮.౫౪ ||
 యత్కిఞ్చిత్స్మరణం దుఃఖం యత్కిఞ్చిత్స్మరణం జగత్ |
 యత్కిఞ్చిత్స్మరణం కామో యత్కిఞ్చిత్స్మరణం మలమ్ || ౮.౫౫ ||
 యత్కిఞ్చిత్స్మరణం పాపం యత్కిఞ్చిత్స్మరణం మనః |
 యత్కిఞ్చిదపి సజ్కుల్పం మహారోగేతి కథ్యతే || ౮.౫౬ ||
 యత్కిఞ్చిదపి సజ్కుల్పం మహామోహేతి కథ్యతే |
 యత్కిఞ్చిదపి సజ్కుల్పం తాపత్రయముదాహృతమ్ || ౮.౫౭ ||
 యత్కిఞ్చిదపి సజ్కుల్పం కామక్రోధం చ కథ్యతే |
 యత్కిఞ్చిదపి సజ్కుల్పం సమృద్ధో నేతరత్కవచిత్ || ౮.౫౮ ||
 యత్కిఞ్చిదపి సజ్కుల్పం సర్వదుఃఖేతి నేతరత్ |
 యత్కిఞ్చిదపి సజ్కుల్పం జగత్సత్యత్వవిభ్రమమ్ || ౮.౫౯ ||

యత్కించోదపి సక్కుల్పం మహాదోషం చ నేతరత్ |
 యత్కించోదపి సక్కుల్పం కాలత్రయముదీరితమ్ || ౮.౬౦||
 యత్కించోదపి సక్కుల్పం నానారూపముదీరితమ్ |
 యత్ర యత్ర చ సక్కుల్పం తత్ర తత్ర మహాజగత్ || ౮.౬౧||
 యత్ర యత్ర చ సక్కుల్పం తదేవాసత్యమేవ హి |
 యత్కించోదపి సక్కుల్పం తజ్జగన్నాస్తి సంశయః || ౮.౬౨||
 యత్కించోదపి సక్కుల్పం తత్సర్వం నేతి నిశ్చయః |
 మన ఏవ జగత్సర్వం మన ఏవ మహారిపుః || ౮.౬౩||
 మన ఏవ హి సంసారో మన ఏవ జగత్త్రయమ్ |
 మన ఏవ మహాదుఃఖం మన ఏవ జరాదికమ్ || ౮.౬౪||
 మన ఏవ హి కాలం చ మన ఏవ మలం సదా |
 మన ఏవ హి సక్కుల్పో మన ఏవ హి జీవకః || ౮.౬౫||
 మన ఏవాశుచిర్నిత్యం మన ఏవేన్ద్రజాలకమ్ |
 మన ఏవ సదా మిథ్యా మనో వన్ధ్యాకుమారవత్ || ౮.౬౬||
 మన ఏవ సదా నాస్తి మన ఏవ జడం సదా |
 మన ఏవ హి చిత్తం చ మనోఽహాఙ్కారమేవ చ || ౮.౬౭||
 మన ఏవ మహద్భంగం మనోఽన్తఃకరణం క్వచిత్ |
 మన ఏవ హి భూమిశ్చ మన ఏవ హి తోయకమ్ || ౮.౬౮||
 మన ఏవ హి తేజశ్చ మన ఏవ మరున్మహాన్ |
 మన ఏవ హి చాకాశో మన ఏవ హి శబ్దకః || ౮.౬౯||
 మన ఏవ స్పర్శరూపం మన ఏవ హి రూపకమ్ |
 మన ఏవ రసాకారం మనో గన్ధః ప్రకీర్తితః || ౮.౭౦||
 అన్నకోశం మనోరూపం ప్రాణకోశం మనోమయమ్ |
 మనోకోశం మనోరూపం విజ్ఞానం చ మనోమయః || ౮.౭౧||
 మన ఏవానన్దకోశం మనో జాగ్రదవస్థితమ్ |
 మన ఏవ హి స్వప్నశ్చ మన ఏవ సుషుప్తికమ్ || ౮.౭౨||
 మన ఏవ హి దేవాది మన ఏవ యమాదయః |
 మన ఏవ హి యత్కించోన్మన ఏవ మనోమయః || ౮.౭౩||

మనోమయమిదం విశ్వం మనోమయమిదం పురమ్ |
మనోమయమిదం భూతం మనోమయమిదం ద్వయమ్ || ౮.౭౪||

మనోమయమియం జాతిర్మనోమయమయం గుణః |
మనోమయమిదం దృశ్యం మనోమయమిదం జడమ్ || ౮.౭౫||

మనోమయమిదం యద్యన్మనో జీవ ఇతి స్థితమ్ |
సంకల్పమాత్రమజ్ఞానం భేదః సంకల్ప ఏవ హి || ౮.౭౬||

సంకల్పమాత్రం విజ్ఞానం ద్వంద్వం సంకల్ప ఏవ హి |
సంకల్పమాత్రకాలం చ దేశం సంకల్పమేవ హి || ౮.౭౭||

సంకల్పమాత్రో దేహశ్చ ప్రాణః సంకల్పమాత్రకః |
సంకల్పమాత్రం మననం సంకల్పం శ్రవణం సదా || ౮.౭౮||

సంకల్పమాత్రం నరకం సంకల్పం స్వర్గ ఇత్యపి |
సంకల్పమేవ చిన్మాత్రం సంకల్పం చాత్మచిన్తనమ్ || ౮.౭౯||

సంకల్పం వా మనాక్షత్వం బ్రహ్మసంకల్పమేవ హి |
సంకల్ప ఏవ యత్కించోత్తన్నాస్త్యేవ కదాచన || ౮.౮౦||

నాస్తి నాస్త్యేవ సంకల్పం నాస్తి నాస్తి జగత్త్రయమ్ |
నాస్తి నాస్తి గురుర్నాస్తి నాస్తి శిష్యోఽపి వస్తుతః || ౮.౮౧||

నాస్తి నాస్తి శరీరం చ నాస్తి నాస్తి మనః క్వచిత్ |
నాస్తి నాస్త్యేవ కిచ్చద్వా నాస్తి నాస్త్యఖిలం జగత్ || ౮.౮౨||

నాస్తి నాస్త్యేవ భూతం వా సర్వం నాస్తి న సంశయః |
“ సర్వం నాస్తి ” ప్రకరణం మయోక్తం చ నిదాఘ తే |
యః శ్చోణోతి సకృద్వాపి బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ || ౮.౮౩||

వేదాన్తైరపి చన్ద్రశేఖరపదామ్భోజానురాగాదరా-
దారోదారకుమారదారనికరైః ప్రాణైర్వనైరుజ్జితః |

త్యాగాద్యో మనసా సకృత్పాపపదధ్యానేన యత్ప్రాప్యతే
తన్నైవాప్యతి శబ్దతర్కనివహైః శాన్తం మనస్తద్భవేత్ || ౮.౮౪||

అశేషదృశ్యోజ్ఞితదృశ్యాయానాం సంకల్పవర్జిత సదాస్థితానామ్ |
న జాగ్రతః స్వప్నసుషుప్తిభావో న జీవనం నో మరణం చ చిత్రమ్ || ౮.౮౫||

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే పష్టాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
ప్రపంచుతూన్యత్వ-సర్వనాస్తిత్వనిరూపణం నామ అష్టమోఽధ్యాయః ॥

౯. అహమ్బ్రహ్మాస్మిప్రకరణనిరూపణం నామ నవమోఽధ్యాయః

నిదాఘః-

కుత్ర వా భవతా స్నానం క్రియతే నితరాం గురో ।
స్నానమస్త్రం స్నానకాలం తర్పణం చ వదస్వ మే ॥ ౯.౧॥

ఋభుః -

ఆత్మస్నానం మహాస్నానం నిత్యస్నానం న చాన్యతః ।
ఇదమేవ మహాస్నానం అహం బ్రహ్మాస్మి నిశ్చయః ॥ ౯.౨॥

పరబ్రహ్మస్వరూపోఽహం పరమానందమస్మ్యహమ్ ।
ఇదమేవ మహాస్నానం అహం బ్రహ్మాతి నిశ్చయః ॥ ౯.౩॥

కేవలం జ్ఞానరూపోఽహం కేవలం పరమోఽస్మ్యహమ్ ।
కేవలం శాన్తరూపోఽహం కేవలం నిర్మలోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౯.౪॥

కేవలం నిత్యరూపోఽహం కేవలం శాశ్వతోఽస్మ్యహమ్ ।
ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౫॥

కేవలం సర్వరూపోఽహం అహన్త్యక్తోఽహమస్మ్యహమ్ ।
ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౬॥

సర్వహీనస్వరూపోఽహం చిదాకాశోఽహమస్మ్యహమ్ ।
ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౭॥

కేవలం తుర్యరూపోఽస్మి తుర్యాతీతోఽస్మి కేవలమ్ ।
ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౮॥

సదా చైతన్యరూపోఽస్మి సచ్చిదానందమస్మ్యహమ్ ।
ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౯॥

కేవలకారరూపోఽస్మి శుద్ధరూపోఽస్మ్యహం సదా ।
ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౧౦॥

కేవలం జ్ఞానశుద్ధోఽస్మి కేవలోఽస్మి ప్రియోఽస్మ్యహమ్ ।
ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౧౧॥

కేవలం నిర్వికల్పోఽస్మి స్వస్వరూపోఽహమస్మి హ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౧౨||
 సదా సత్సంకరూపోఽస్మి సర్వదా పరమోఽస్మ్యహమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౧౩||
 సదా హ్యేకస్వరూపోఽస్మి సదాఽనన్యోఽస్మ్యహం సుఖమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౧౪||
 అపరిచ్ఛిన్నరూపోఽహం అనంతానన్దమస్మ్యహమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౧౫||
 సత్యానన్దస్వరూపోఽహం చిత్పరానన్దమస్మ్యహమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౧౬||
 అనంతానన్దరూపోఽహమవాఙ్మానసగోచరః |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౧౭||
 బ్రహ్మానదస్వరూపోఽహం సత్యానన్దోఽస్మ్యహం సదా |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౧౮||
 ఆత్మమాత్రస్వరూపోఽస్మి ఆత్మానన్దమయోఽస్మ్యహమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౧౯||
 ఆత్మప్రకాశరూపోఽస్మి ఆత్మజ్యోతిరసోఽస్మ్యహమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౨౦||
 ఆదిమధ్యాన్తహీనోఽస్మి ఆకాశసదృశోఽస్మ్యహమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౨౧||
 నిత్యసత్తాస్వరూపోఽస్మి నిత్యముక్తోఽస్మ్యహం సదా |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౨౨||
 నిత్యసమ్పూర్ణరూపోఽస్మి నిత్యం నిర్మనసోఽస్మ్యహమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౨౩||
 నిత్యసత్తాస్వరూపోఽస్మి నిత్యముక్తోఽస్మ్యహం సదా |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౨౪||
 నిత్యశబ్దస్వరూపోఽస్మి సర్వాతీతోఽస్మ్యహం సదా |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯.౨౫||

రూపాతీతస్వరూపోఽస్మి వ్యోమరూపోఽస్మ్యహం సదా ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౨౬ ॥
 భూతానన్దస్వరూపోఽస్మి భాషానన్దోఽస్మ్యహం సదా ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౨౭ ॥
 సర్వాధిష్ఠానరూపోఽస్మి సర్వదా చిద్దనోఽస్మ్యహమ్ ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౨౮ ॥
 దేహభావవిహీనోఽహం చిత్తహీనోఽహమేవ హి ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౨౯ ॥
 దేహవృత్తివిహీనోఽహం మన్తైవాహమహం సదా ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౦ ॥
 సర్వదృశ్యవిహీనోఽస్మి దృశ్యరూపోఽహమేవ హి ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౧ ॥
 సర్వదా పూర్ణరూపోఽస్మి నిత్యతృప్తోఽస్మ్యహం సదా ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౨ ॥
 ఇదం బ్రహ్మైవ సర్వస్య అహం వైతన్యమేవ హి ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౩ ॥
 అహమేవాహమేవాస్మి నాన్యత్కించ్చ విద్యతే ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౪ ॥
 అహమేవ మహానాత్మా అహమేవ పరాయణమ్ ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౫ ॥
 అహమేవ మహాశూన్యమిత్యేవం మన్తముత్తమమ్ ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౬ ॥
 అహమేవాన్యవద్భామి అహమేవ శరీరవత్ ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౭ ॥
 అహం చ శిష్యవద్భామి అహం లోకత్రయాదివత్ ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౮ ॥

అహం కాలత్రయాతీతః అహం వేదైరుపాసితః ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౩౯॥
 అహం శాస్త్రేషు నిర్ణీత అహం చిత్తే వ్యవస్థితః ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౪౦॥
 మత్స్యక్షం నాస్తి కిఞ్చిద్వా మత్స్యక్షం పృథివీ చ యా ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౪౧॥
 మయాతిరిక్తం తోయం వా ఇత్యేవం మస్త్రముత్తమమ్ ।
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ౯.౪౨॥
 అహం బ్రహ్మాస్మి శుద్ధోఽస్మి నిత్యశుద్ధోఽస్మ్యహం సదా ।
 నిర్గుణోఽస్మి నిరీహోఽస్మి ఇత్యేవం మస్త్రముత్తమమ్ ॥ ౯.౪౩॥
 హరిబ్రహ్మాదిరూపోఽస్మి ఏతద్దేదోఽపి నాస్మ్యహమ్ ।
 కేవలం బ్రహ్మామాత్రోఽస్మి కేవలోఽస్మ్యజయోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౯.౪౪॥
 స్వయమేవ స్వయమ్భాస్యం స్వయమేవ హి నాన్యతః ।
 స్వయమేవాత్మని స్వస్థః ఇత్యేవం మస్త్రముత్తమమ్ ॥ ౯.౪౫॥
 స్వయమేవ స్వయం భుజ్స్వ స్వయమేవ స్వయం రమే ।
 స్వయమేవ స్వయజ్ఞోఽతిః స్వయమేవ స్వయం రమే ॥ ౯.౪౬॥
 స్వస్వాత్మని స్వయం రంస్యే స్వాత్మన్యేవావతోకయే ।
 స్వాత్మన్యేవ సుఖేనాసి (స్మ)ఇత్యేవం మస్త్రముత్తమమ్ ॥ ౯.౪౭॥
 స్వచైతన్యే స్వయం స్థాన్యే స్వాత్మరాజ్యే సుఖం రమే ।
 స్వాత్మసింహాసనే తిష్ఠే ఇత్యేవం మస్త్రముత్తమమ్ ॥ ౯.౪౮॥
 స్వాత్మమస్త్రం సదా పశ్యన్వాత్మజ్ఞానం సదాఽభ్యసన్ ।
 అహం బ్రహ్మాస్మ్యహం మస్త్రః స్వాత్మపాపం వినాశయేత్ ॥ ౯.౪౯॥
 అహం బ్రహ్మాస్మ్యహం మస్త్రో ద్వైతదోషం వినాశయేత్ ।
 అహం బ్రహ్మాస్మ్యహం మస్త్రో భేదదుఃఖం వినాశయేత్ ॥ ౯.౫౦॥
 అహం బ్రహ్మాస్మ్యహం మస్త్రశ్చివ్రారోగం వినాశయేత్ ।
 అహం బ్రహ్మాస్మ్యహం మస్త్రో బుద్ధివ్యాధిం వినాశయేత్ ॥ ౯.౫౧॥
 అహం బ్రహ్మాస్మ్యహం మస్త్ర ఆధివ్యాధిం వినాశయేత్ ।

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః సర్వలోకం వినాశయేత్ || ౯.౫౨||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః కామదోషం వినాశయేత్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః క్రోధదోషం వినాశయేత్ || ౯.౫౩||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రశ్చింతాదోషం వినాశయేత్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః సజ్కుల్పం చ వినాశయేత్ || ౯.౫౪||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః ఇదం దుఃఖం వినాశయేత్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః అవివేకమలం దహేత్ || ౯.౫౫||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః అజ్ఞానధ్వంసమాచరేత్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః కోటిదోషం వినాశయేత్ || ౯.౫౬||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః సర్వతన్త్రం వినాశయేత్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రో దేహదోషం వినాశయేత్ || ౯.౫౭||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః దృష్టాదృష్టం వినాశయేత్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్ర ఆత్మజ్ఞానప్రకాశకమ్ || ౯.౫౮||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్ర ఆత్మలోకజయప్రదమ్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్ర అసత్యాది వినాశకమ్ || ౯.౫౯||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః అన్యత్సర్వం వినాశయేత్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్ర అప్రతర్క్యసుఖప్రదమ్ || ౯.౬౦||

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రః అనాత్మజ్ఞానమాహరేత్ |

అహం బ్రహ్మస్మ్యహం మస్త్రో జ్ఞానానందం ప్రయచ్ఛతి || ౯.౬౧||

సప్తకోటిమహామన్తా జన్మకోటిశతప్రదాః |

సర్వమన్తాన్ముత్సుజ్య జపమేనం సమభ్యసేత్ || ౯.౬౨||

సద్యో మోక్షమవాప్నోతి నాత్ర సన్దేహమస్తి మే |

మన్తప్రకరణే ప్రోక్తం రహస్యం వేదకోటిషు || ౯.౬౩||

యః శ్ుణోతి సకృద్వాపి బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ |

నిత్యానందమయః స ఏవ పరమానందోదయః శాశ్వతో

యస్మాన్నాన్యదతోఽన్యదార్తమఖిలం తజ్జం జగత్సర్వదః |

యో వాచా మనసా తథేన్ద్రియగణైర్దేహోఽపి వేద్యో న చేదచ్ఛేద్యో

భవవైద్య ఈశ ఇతి యా సా ధీః పరం ముక్తయే || ౯.౬౪||

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్తిరాఖ్యే పష్టాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
అహమ్బ్రహ్మస్మిప్రకరణనిరూపణం నామ నవమోఽధ్యాయః ॥

౧౦. బ్రహ్మతర్పణాత్మహోమాఖ్య ప్రకరణద్వయవర్ణనం నామ
దశమోఽధ్యాయః

ఋభుః -

నిత్యతర్పణమాచక్ష్యే నిదాఘ శృణు మే వచః ।

వేదశాస్త్రేషు సర్వేషు అత్యంతం దుర్లభం నృణామ్ ॥ ౧౦.౧॥

సదా ప్రపంచం నాస్త్యేవ ఇదమిత్యపి నాస్తి హి ।

బ్రహ్మమాత్రం సదాపూర్ణం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౨॥

సరూపమాత్రం బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందమవ్యహమ్ ।

ఆనందఘన ఏవాహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౩॥

సర్వదా సర్వశూన్యోఽహం సదాత్మానందవానహమ్ ।

నిత్యానిత్యస్వరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౪॥

అహమేవ చిదాకాశ ఆత్మాకాశోఽస్మి నిత్యదా ।

ఆత్మనాఽఽత్మని తృప్తోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౫॥

ఏకత్వసంఖ్యాహీనోఽస్మి అరూపోఽస్మ్యహమద్వయః ।

నిత్యశుద్ధస్వరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౬॥

ఆకాశాదపి సూక్ష్మోఽహం అత్యంతాభావకోఽస్మ్యహమ్ ।

సర్వప్రకాశరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౭॥

పరబ్రహ్మస్వరూపోఽహం పరావరసుఖోఽస్మ్యహమ్ ।

సత్రామాత్రస్వరూపోఽహం దృగ్దృశ్యాదివివర్జితః ॥ ౧౦.౮॥

యత్కించోదప్యహం నాస్తి తూష్ణీ తూష్ణీమిహాస్మ్యహమ్ ।

శుద్ధమోక్షస్వరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౯॥

సర్వానందస్వరూపోఽహం జ్ఞానానందమహం సదా ।

విజ్ఞానమాత్రరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౦॥

బ్రహ్మమాత్రమిదం సర్వం నాస్తి నాన్యత్ర తే శపే ।

తదేవాహం న సన్దేహః ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౧॥

త్వమిత్యేతత్తదిత్యేతన్నాస్తి నాస్తిహ కిఞ్చన ।
 శుద్ధచైతన్యమాత్రోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౨॥
 అత్యనాభావరూపోఽహమహమేవ పరాత్పరః ।
 అహమేవ సుఖం నాన్యదిత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౩॥
 ఇదం హేమమయం కిఞ్చిన్నాస్తి నాస్త్వేవ తే శపే ।
 నిర్గుణానన్దరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౪॥
 సాక్షివస్తువిహీనత్వాత్ సాక్షిత్వం నాస్తి మే సదా ।
 కేవలం బ్రహ్మభావత్వాదిత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౫॥
 అహమేవావిశేషోఽహమహమేవ హి నామకమ్ ।
 అహమేవ విమోహం వై ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౬॥
 ఇన్ద్రియాభావరూపోఽహం సర్వాభావస్వరూపకమ్ ।
 బద్ధముక్తివిహీనోఽస్మి ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౭॥
 సర్వానన్దస్వరూపోఽహం సర్వానన్దఘనోఽస్మ్యహమ్ ।
 నిత్యచైతన్యమాత్రోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౮॥
 వాచామగోచరశ్చాహం వాఙ్మనో నాస్తి కిఞ్చన ।
 చిదానన్దమయశ్చాహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౧౯॥
 సర్వత్ర పూర్ణరూపోఽహం సర్వత్ర సుఖమస్మ్యహమ్ ।
 సర్వత్రాచిన్ద్యరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౨౦॥
 సర్వత్ర తృప్తిరూపోఽహం సర్వానన్దమయోఽస్మ్యహమ్ ।
 సర్వశూన్యస్వరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౨౧॥
 సర్వదా మత్స్వరూపోఽహం పరమానన్దవానహమ్ ।
 ఏక ఏవాహమేవాహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౨౨॥
 ముక్తోఽహం మోక్షరూపోఽహం సర్వమౌనపరోఽస్మ్యహమ్ ।
 సర్వనిర్వాణరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౨౩॥
 సర్వదా సత్స్వరూపోఽహం సర్వదా తుర్యవానహమ్ ।
 తుర్యాతీతస్వరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౨౪॥
 సత్యవిజ్ఞానమాత్రోఽహం సన్మాత్రానన్దవానహమ్ ।
 నిర్వికల్పస్వరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౨౫॥

సర్వదా హ్యజరూపోఽహం నిరీహోఽహం నిరజ్ఞానః ।
 బ్రహ్మవిజ్ఞానరూపోఽహం ఇత్యేవం బ్రహ్మతర్పణమ్ ॥ ౧౦.౨౬॥
 బ్రహ్మతర్పణమేవోక్తం ఏతత్ప్రకరణం మయా ।
 యః శృణోతి సకృద్వాపి బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౧౦.౨౭॥
 నిత్యహోమం ప్రవక్ష్యామి సర్వవేదేషు దుర్లభమ్ ।
 సర్వశాస్త్రార్థమద్వైతం సావధానమనాః శృణు ॥ ౧౦.౨౮॥
 అహం బ్రహ్మస్మి శుద్ధోఽస్మి నిత్యోఽస్మి ప్రభురస్మ్యహమ్ ।
 ఓంకారార్థస్వరూపోఽస్మి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౨౯॥
 పరమాత్మస్వరూపోఽస్మి పరానన్దపరోఽస్మ్యహమ్ ।
 చిదానన్దస్వరూపోఽస్మి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౦॥
 నిత్యానన్దస్వరూపోఽస్మి నిష్కలఙ్కమయో హ్యహమ్ ।
 చిదాకారస్వరూపోఽహం ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౧॥
 న హి కిఞ్చిత్స్వరూపోఽస్మి నాహమస్మి న సోఽస్మ్యహమ్ ।
 నిర్వాసిపారస్వరూపోఽస్మి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౨॥
 నిరంశోఽస్మి నిరాభాసో న మనో నేన్ద్రియోఽస్మ్యహమ్ ।
 న బుద్ధిర్న వికల్పోఽహం ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౩॥
 న దేహాదిస్వరూపోఽస్మి త్రయాదిపరివర్జితః ।
 న జాగ్రత్స్వప్నరూపోఽస్మి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౪॥
 శ్రవణం మననం నాస్తి నిదిధ్యాసనమేవ హి ।
 స్వగతం చ న మే కిఞ్చిదేవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౫॥
 ఆసత్యం హి మనఃసత్తా ఆసత్యం బుద్ధిరూపకమ్ ।
 అహఙ్కారమసద్విద్ధి కాలత్రయమసత్ సదా ॥ ౧౦.౩౬॥
 గుణత్రయమసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౭॥
 శ్రుతం సర్వమసద్విద్ధి వేదం సర్వమసత్సదా ।
 సర్వతత్త్వమసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౮॥
 నానారూపమసద్విద్ధి నానావర్ణమసత్సదా ।
 నానాజాతిమసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౩౯॥

శాస్త్రజ్ఞానమసద్విద్ధి వేదజ్ఞానం తపోఽప్యసత్ ।
 సర్వతీర్థమసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౪౦॥
 గురుశిష్యమసద్విద్ధి గురోర్మస్త్రమసత్తతః ।
 యద్దృశ్యం తదసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౪౧॥
 సర్వానోభగానసద్విద్ధి యచ్ఛిన్యం తదసత్సదా ।
 యద్దృశ్యం తదసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౪౨॥
 సర్వేన్ద్రియమసద్విద్ధి సర్వమస్త్రమసత్త్వితీ ।
 సర్వప్రాణానసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౪౩॥
 జీవం దేహమసద్విద్ధి పరే బ్రహ్మణీ నైవ హి ।
 మయి సర్వమసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౪౪॥
 దృష్టం శ్రుతమసద్విద్ధి ఓతం ప్రోతమసన్మయి ।
 కార్యాకార్యమసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౪౫॥
 దృష్టప్రాప్తిమసద్విద్ధి సన్తోషమసదేవ హి ।
 సర్వకర్మాణ్యసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౪౬॥
 సర్వాసర్వమసద్విద్ధి పూర్ణాపూర్ణమసత్పరే ।
 సుఖం దుఃఖమసద్విద్ధి ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౪౭॥
 యథాధర్మమసద్విద్ధి పుణ్యాపుణ్యమసత్సదా ।
 లాభాలాభమసద్విద్ధి సదా (దానం) దేహమసత్సదా ॥ ౧౦.౪౮॥
 సదా జయమసద్విద్ధి సదా గర్వమసత్సదా ।
 మనోమయమసద్విద్ధి సంశయం నిశ్చయం తథా ॥ ౧౦.౪౯॥
 శబ్దం సర్వమసద్విద్ధి స్పర్శం సర్వమసత్సదా ।
 రూపం సర్వమసద్విద్ధి రసం సర్వమసత్సదా ॥ ౧౦.౫౦॥
 గన్ధం సర్వమసద్విద్ధి జ్ఞానం సర్వమసత్సదా ।
 భూతం భవ్యమసద్విద్ధి అసత్ప్రకృతిరుచ్యతే ॥ ౧౦.౫౧॥
 అసదేవ సదా సర్వమసదేవ భవోద్భవమ్ ।
 అసదేవ గుణం సర్వం ఏవం హోమం సుదుర్లభమ్ ॥ ౧౦.౫౨॥

శశశ్శృజ్గవదేవ త్వం శశశ్శృజ్గవదస్మ్యహమ్ |

శశశ్శృజ్గవదేవేదం శశశ్శృజ్గవదస్తరమ్ || ౧౦.౫౩||

ఇత్యేవమాత్మహోమాఖ్యముక్తం ప్రకరణం మయా |

యః శ్శృణోతి సకృద్వాపి బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ || ౧౦.౫౪||

స్కంధః -

యస్మిన్సంఖ్య విచైతి విశ్వమఖిలం ద్యోతన్తి సూర్యేన్ద్రవో

విద్యుద్వహ్నిమరుద్గణాః సవరుణా భీతా భజన్తీశ్వరమ్ |

భూతజ్ఞాపి భవత్యదృశ్యమఖిలం శమ్భోః సుఖాంశం జగత్

జాతం చాపి జనిష్యతి ప్రతిభవం దేవాసురైర్నిర్యపి (దేవాసురైరీతితం) |

తన్నేహస్తి న కిఞ్చదత్ర భగవద్ధ్యానాన్న కిఞ్చత్ప్రియమ్ || ౧౦.౫౫||

యః ప్రాణాపానభేదైర్మననధియా ధారణాపఞ్చకాద్యైః

మధ్యే విశ్వజనస్య సన్నపి శివో నో దృశ్యతే సూక్ష్మయా |

బుద్ధయాదధ్యాతయాపి శ్రుతివచనశతైర్దేశికొక్తైశ్చసూక్త్యా

యోగైర్భక్తిసమన్వితైః శివతరో దృశ్యో న చాన్యత్తథా || ౧౦.౫౬||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శఙ్కరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

బ్రహ్మతర్పణాత్మహోమాఖ్య ప్రకరణద్వయవర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః ||

౧౧. జీవన్ముక్తప్రకరణం నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

బ్రహ్మజ్ఞానం ప్రవక్ష్యామి జీవన్ముక్తస్య లక్షణమ్ |

ఆత్మమాత్రేణ యస్తిష్ఠేత్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౧||

అహం బ్రహ్మవదేవేదం (బ్రహ్మవదదేవ) మహమాత్మా న సంశయః |

చైతన్యాత్మేతి యస్తిష్ఠేత్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨||

చిదాత్మాహం పరాత్మాహం నిర్గుణోఽహం పరాత్పరః |

ఇత్యేవం నిశ్చయో యస్య స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩||

దేహత్రయాతిరిక్తోఽహం బ్రహ్మ చైతన్యమస్మ్యహమ్ |

బ్రహ్మహమితి యస్యాస్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౪||

ఆనన్దఘనరూపోఽస్మి పరానన్దపరోఽస్మ్యహమ్ |

యశ్చిదేవం పరానన్దం స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౫||

యస్య దేహాదికం నాస్తి యస్య బ్రహ్మాతి నిశ్చయః ।
 పరమానందపూర్ణో యః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౬ ॥
 యస్య కిఞ్చిదహం నాస్తి చిన్మాత్రేణావతిష్ఠతే ।
 పరానందో ముదానందః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౭ ॥
 చైతన్యమాత్రం యస్యాన్తశ్చిన్మాత్రైకస్వరూపవాన్ ।
 స స్మరత్యన్యకలనం (కలలం) స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౮ ॥
 సర్వత్ర పరిపూర్ణాత్మా సర్వత్ర కలనాత్మకః ।
 సర్వత్ర నిత్యపూర్ణాత్మా స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౯ ॥
 పరమాత్మపరా నిత్యం పరమాత్మేతి నిశ్చింతః ।
 ఆనందాకృతిరవ్యక్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౦ ॥
 శుద్ధకైవల్యజీవాత్మా సర్వసజ్గవివర్జితః ।
 నిత్యానందప్రసన్నాత్మా స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౧ ॥
 ఏకరూపః ప్రశాన్తాత్మా అన్యచిన్తావివర్జితః ।
 కిఞ్చిదస్తిత్వహీనో యః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౨ ॥
 న మే చిత్తం న మే బుద్ధిర్నాహంకారో న చేన్ద్రియః ।
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాత్ స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౩ ॥
 న మే దోషో న మే దేహో నే మే ప్రాణో న మే క్వచిత్ ।
 దృఢనిశ్చయవాన్యోఽన్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౪ ॥
 న మే మాయా న మే కామో న మే క్రోధోఽపరోఽన్యహమ్ ।
 న మే కిఞ్చిదిదం వాఽపి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౫ ॥
 న మే దోషో న మే లింగం న మే బంధః క్వచిజ్జగత్ ।
 యస్తు నిత్యం సదానందః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౬ ॥
 న మే శ్రోత్రం న మే నాసా న మే చక్షుర్న మే మనః ।
 న మే జిహ్వేతి యస్యాస్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౭ ॥
 న మే దేహో న మే లింగం న మే కారణమేవ చ ।
 న మే తుర్యమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౧౮ ॥

ఇదం సర్వం న మే కిఞ్చిదయం సర్వం న మే క్వచిత్ |
 బ్రహ్మమాత్రేణ యస్త్రీష్టేత్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౧౯||
 న మే కిఞ్చిన్న మే కశ్చిన్న మే కశ్చిత్క్వచిజ్జగత్ |
 అహమేవేతి యస్త్రీష్టేత్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౦||
 న మే కాలో న మే దేశో న మే వస్తు న మే స్థితిః |
 న మే స్నానం న మే ప్రాసః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౧||
 న మే తీర్థం న మే నేవా న మే దేవో న మే స్థలమ్ |
 న క్వచిద్భేదహేనోఽయం స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౨||
 న మే బన్ధం న మే జన్మ న మే జ్ఞానం న మే పదమ్ |
 న మే వాక్యమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౩||
 న మే పుణ్యం న మే పాపం న మే కాయం న మే శుభమ్ |
 న మే దృశ్యమితి జ్ఞానీ స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౪||
 న మే శబ్దో న మే స్పర్శో న మే రూపం న మే రసః |
 న మే జీవ ఇతి జ్ఞాత్వా స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౫||
 న మే సర్వం న మే కిఞ్చిన్న మే జీవం న మే క్వచిత్ |
 న మే భావం న మే వస్తు స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౬||
 న మే మోక్ష్యే న మే ద్వైతం న మే వేదో న మే విధిః |
 న మే దూరమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౭||
 న మే గురుర్న మే శిష్యో న మే బోధో న మే పరః |
 న మే త్రేష్ఠం క్వచిద్వస్తు స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౮||
 న మే బ్రహ్మ న మే విష్ణుర్న మే రుద్రో న మే రవిః |
 న మే కర్మ క్వచిద్వస్తు స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౨౯||
 న మే పృథ్వీ న మే తోయం న మే తేజో న మే వియత్ |
 న మే కార్యమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౦||
 న మే వార్తా న మే వాక్యం న మే గోత్రం న మే కులమ్ |
 న మే విద్యేతి యః స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౧||
 న మే నాదో న మే శబ్దో న మే లక్ష్యం న మే భవః |

న మే ధ్యానమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౨||
 న మే శీతం న మే చోష్ణం న మే మోహో న మే జపః |
 న మే సన్ధ్యేతి యః స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౩||
 న మే జపో న మే మన్త్రో న మే హోమో న మే నిశా |
 న మే సర్వమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౪||
 న మే భయం న మే చాన్మం న మే తృష్ణా న మే క్షుధా |
 న మే చాత్మేతి యః స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౫||
 న మే పూర్వం న మే పశ్చాన్న మే చోర్ధ్వం న మే దిశః |
 న చిత్తమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౬||
 న మే వక్తవ్యమల్పం వా న మే శ్రోతవ్యమణ్విపి |
 న మే మన్తవ్యమీషద్వా స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౭||
 న మే భోక్తవ్యమీషద్వా న మే ధ్యాతవ్యమణ్విపి |
 న మే స్మర్తవ్యమేవాయం స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౮||
 న మే భోగో న మే రోగో న మే యోగో న మే లయః |
 న మే సర్వమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౩౯||
 న మేఽస్త్రిత్వం న మే జాతం న మే వృద్ధం న మే క్షయః |
 అధ్యారోపో న మే స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౪౦||
 అధ్యారోప్యం న మే కిఞ్చిదపవాదో న మే క్వచిత్ |
 న మే కిఞ్చిదహం యత్తు స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౪౧||
 న మే శుద్ధిర్న మే శుభ్రో న మే చైకం న మే బహు |
 న మే భూతం న మే కార్యం స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౪౨||
 న మే కోఽహం న మే చేదం న మే నాన్యం న మే స్వయమ్ |
 న మే కశ్చిన్న మే స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౪౩||
 న మే మాంసం న మే రక్తం న మే మేదో న మే శకృత్ |
 న మే కృపా న మేఽస్త్రితి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౪౪||
 న మే సర్వం న మే శుక్లం న మే నీలం న మే పృథక్ |
 న మే స్వస్థః స్వయం యో వా స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧.౪౫||

న మే తాపం న మే లోభో న మే గౌణ న మే యశః ।
 నే మే తత్త్వమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౪౬ ॥
 న మే భ్రాన్తిర్న మే జ్ఞానం న మే గుహ్యం న మే కులమ్ ।
 న మే కిఞ్చిదితి ధ్యాయన్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౪౭ ॥
 న మే త్యాజ్యం న మే గ్రాహ్యం న మే హాస్యం న మే లయః ।
 న మే దైవమితి స్వస్థః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౪౮ ॥
 న మే వ్రతం న మే గ్లానిః న మే శోచ్యం న మే సుఖమ్ ।
 న మే న్యూనం క్వచిద్వస్తు స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౪౯ ॥
 న మే జ్ఞాతా న మే జ్ఞానం న మే జ్ఞేయం న మే స్వయమ్ ।
 న మే సర్వమితి జ్ఞానీ స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౦ ॥
 న మే తుభ్యం న మే మహ్యం న మే త్వత్తో న మే త్వహమ్ ।
 న మే గురుర్న మే యస్తు స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౧ ॥
 న మే జడం న మే వైత్యం న మే గ్లానం న మే శుభమ్ ।
 న మే న మేతి యస్తిష్ఠేత్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౨ ॥
 న మే గోత్రం న మే సూత్రం న మే పాత్రం న మే కృపా ।
 న మే కిఞ్చిదితి ధ్యాయీ స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౩ ॥
 న మే చాత్మా న మే నాత్మా న మే స్వర్గం న మే ఫలమ్ ।
 న మే దూష్యం క్వచిద్వస్తు స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౪ ॥
 న మేఽభ్యాసో న మే విద్యా న మే శాన్తిర్న మే దమః ।
 న మే పురమితి జ్ఞానీ స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౫ ॥
 న మే శల్యం న మే శఙ్కా న మే సుప్తిర్న మే మనః ।
 న మే వికల్ప ఇత్యాప్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౬ ॥
 న మే జరా న మే బాల్యం న మే యౌవనమణ్విపి ।
 న మే మృతిర్న మే ధ్వాంతం స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౭ ॥
 న మే లోకం న మే భోగం న మే సర్వమితి స్మృతః ।
 న మే మానమితి ప్రాప్తం స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౮ ॥
 అహం బ్రహ్మ హ్యహం బ్రహ్మ హ్యహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ।
 చిదహం చిదహం చేతి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౫౯ ॥

బ్రహ్మైవాహం చిదేవాహం పరైవాహం న సంశయః ।
 స్వయమేవ స్వయం జ్యోతిః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౬౦॥
 స్వయమేవ స్వయం పశ్యేత్స్వయమేవ స్వయం స్థితః ।
 స్వాత్మనేవ స్వయం భూతః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౬౧॥
 స్వాత్మానందం స్వయం భుజ్జ్యే స్వాత్మరాజ్యే స్వయం వనే ।
 స్వాత్మరాజ్యే స్వయం పశ్యే స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౬౨॥
 స్వయమేవాహమేకాగ్రః స్వయమేవ స్వయం ప్రభుః ।
 స్వస్వరూపః స్వయం పశ్యే స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ౧౧.౬౩॥
 జీవన్ముక్తిప్రకరణం సర్వవేదేషు దుర్లభమ్ ।
 యః శృణోతి సకృద్వాపి బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౧౧.౬౪॥
 యే వేదవాదవిధికల్పితభేదబుద్ధ్యా
 పుణ్యాభిసన్నితధియా పరికర్షయంతః ।
 దేహం స్వకీయమతిదుఃఖపరం పరాభి-
 న్నేషాం సుఖాయ న తు జాతు తవేశ పాదాత్ ॥ ౧౧.౬౫॥
 కః సన్తరేత భవసాగరమేతదుద్య-
 త్తరంగసదృశం జనిమృత్యురూపమ్ ।
 ఈశార్చనావిధిసుబోధితభేదహీన-
 జ్ఞానోడుపేన ప్రతరేద్భవభావయుక్తః ॥ ౧౧.౬౬॥
 ॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్తిరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 జీవన్ముక్తప్రకరణం నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

౧౨. దేహముక్తిప్రకరణవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః

ఋభుః -
 దేహముక్తిప్రకరణం నిదాఘ శృణు దుర్లభమ్ ।
 త్యక్తాత్యక్తం న స్మరతి విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧॥
 బ్రహ్మరూపః ప్రశాంతాత్మా నాన్యరూపః సదా సుఖీ ।
 స్వస్థరూపో మహామోనీ విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨॥

సర్వాత్మా సర్వభూతాత్మా శాంతాత్మా ముక్తివర్జితః ।

ఏకాత్మవర్జితః సాక్షీ విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౩॥

లఙ్కాత్మా లాలితాత్మాహం లీలాత్మా స్వాత్మమాత్రకః ।

తూష్టిమాత్మా స్వభావాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౪॥

శుభ్రాత్మా స్వయమాత్మాహం సర్వాత్మా స్వాత్మమాత్రకః ।

అజాత్మా చామృతాత్మా హి విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫॥

ఆనందాత్మా ప్రియః స్వాత్మా మోక్షాత్మా కోఽపి నిర్ణయః ।

ఇత్యేవమితి నిధ్యాయీ విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౬॥

బ్రహ్మైవాహం చిదేవాహం ఏకం వాపి న చిన్త్యతే ।

చిన్మాత్రేణైవ యస్తిష్ఠేద్విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౭॥

నిశ్చయం చ పరిత్యజ్య అహం బ్రహ్మైతి నిశ్చయః ।

ఆనందభూరిదేహస్తు విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౮॥

సర్వమస్మీతి నాస్మీతి నిశ్చయం త్యజ్య తిష్ఠతి ।

అహం బ్రహ్మాస్మి నానోఽస్మి విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౯॥

కిఞ్చిత్కృచిత్కృదాచిచ్ఛ ఆత్మానం న స్మరత్యసౌ ।

స్వస్వభావేన యస్తిష్ఠేద్విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౦॥

అహమాత్మా పరో హ్యత్మా చిదాత్మాహం న చిన్త్యతే ।

స్థాస్యామీత్యపి యో యుక్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౧॥

తూష్టిమేవ స్థితస్తూష్టిం సర్వం తూష్టిం న కిఞ్చన ।

అహమర్థపరిత్యక్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౨॥

పరమాత్మా గుణాతీతః సర్వాత్మాపి న సమ్మతః ।

సర్వభావాన్గుహాత్మా యో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౩॥

కాలభేదం దేశభేదం వస్తుభేదం స్వభేదకమ్ ।

కిఞ్చిద్భేదం న యస్యాస్తి విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౪॥

అహం త్వం తదిదం సోఽయం కిఞ్చిద్వాపి న విద్యతే ।

అత్యన్తనుఖమాత్రోఽహం విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౫॥

నిర్గుణాత్మా నిరాత్మా హి నిత్యాత్మా నిత్యనిర్ణయః ।

శూన్యాత్మా సూక్ష్మరూపో యో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౬॥

విశ్వాత్మా విశ్వహీనాత్మా కాలాత్మా కాలహేతుకః ।
 దేవాత్మా దేవహీనో యో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౭ ॥
 మాత్రాత్మా మేయహీనాత్మా మూఢాత్మానాత్మవర్జితః ।
 కేవలాత్మా పరాత్మా చ విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౮ ॥
 సర్వత్ర జడహీనాత్మా సర్వేషామస్తరాత్మకః ।
 సర్వేషామితి యస్తాక్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౧౯ ॥
 సర్వసంకల్పహీనేతి సచ్చిదానన్దమాత్రకః ।
 స్థాస్యామీతి న యస్యాన్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౦ ॥
 సర్వం నాస్తి తదస్తీతి చిన్మాతోఽస్తీతి సర్వదా ।
 ప్రబుద్ధో నాస్తి యస్యాన్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౧ ॥
 కేవలం పరమాత్మా యః కేవలం జ్ఞానవిగ్రహః ।
 సత్తామాత్రస్వరూపో యో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౨ ॥
 జీవేశ్వరేతి చైత్యేతి వేదశాస్త్రే త్వహం త్వితి ।
 బ్రహ్మైవేతి న యస్యాన్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౩ ॥
 బ్రహ్మైవ సర్వమేవాహం నాన్యత్కించ్చిజ్జగద్భవేత్ ।
 ఇత్యేవం నిశ్చయో భావః విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౪ ॥
 ఇదం చైతన్యమేవేతి అహం చైతన్యమేవ హి ।
 ఇతి నిశ్చయశూన్యో యో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౫ ॥
 చైతన్యమాత్రః సంసిద్ధః స్వాత్మారామః సుఖాసనః ।
 సుఖమాత్రాన్తర్గ్ణో యో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౬ ॥
 అపరిచ్ఛిన్నరూపాత్మా అణోరణువినిర్మలః ।
 తుర్యాతీతః పరానన్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౭ ॥
 నామాపి నాస్తి సర్వాత్మా న రూపో న చ నాస్తికః ।
 పరబ్రహ్మస్వరూపాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౮ ॥
 తుర్యాతీతః స్వతోఽతీతః అతోఽతీతః స సన్మయః ।
 ఆశుభాశుభశాన్తాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౨౯ ॥
 బద్ధముక్తిప్రశాన్తాత్మా సర్వాత్మా చాన్తరాత్మకః ।

ప్రపఞ్చాత్మా పరో హ్యత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౦||

సర్వత్ర పరిపూర్ణాత్మా సర్వదా చ పరాత్పరః |

అస్తరాత్మా హ్యసంతాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౧||

అబోధబోధహీనాత్మా అజడో జడవర్జితః |

అతత్త్వాత్త్వస్వస్వాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౨||

అసమాధిసమాధ్యంతః అలక్ష్యాలక్ష్యవర్జితః |

అభూతో భూత ఏవాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౩||

చిన్మయాత్మా చిదాకాశశ్చిదానన్దశ్చిదమ్బరః |

చిన్మాత్రరూప ఏవాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౪||

సచ్చిదానన్దరూపాత్మా సచ్చిదానన్దవిగ్రహః |

సచ్చిదానన్దపూర్ణాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౫||

సదా బ్రహ్మమయో నిత్యం సదా స్వాత్మని నిష్ఠితః |

సదా౭ఖణ్డైకరూపాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౬||

ప్రజ్ఞానఘన ఏవాత్మా ప్రజ్ఞానఘనవిగ్రహః |

నిత్యజ్ఞానపరానన్దో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౭||

యస్య దేహః క్వచిన్నాస్తి యస్య కిఞ్చిత్స్మృతిశ్చ న |

సదాత్మా హ్యోత్మని స్వస్థో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౮||

యస్య నిర్వాసనం చిత్తం యస్య బ్రహ్మాత్మనా స్థితిః |

యోగాత్మా యోగయుక్తాత్మా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౩౯||

చైతన్యమాత్ర ఏవేతి త్యక్తం సర్వమతిర్న హి |

గుణాగుణవికారాన్దో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౪౦||

కాలదేశాది నాస్త్యన్దో న గ్రాహ్యో నాస్మృతిః పరః |

నిశ్చయం చ పరిత్యక్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౪౧||

భూమానన్దాపరానన్దో భోగానన్దవివర్జితః |

సాక్షీ చ సాక్షిహీనశ్చ విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౪౨||

సో౭పి కో౭పి న సో కో౭పి కిఞ్చిత్కిఞ్చిన్న కిఞ్చన |

ఆత్మానాత్మా చిదాత్మా చ చిదచిచ్ఛాహమేవ చ || ౧౨.౪౩||

యస్య ప్రపఞ్చశ్చానాత్మా బ్రహ్మకారమపీహ న ।
 స్వస్వరూపః స్వయఞ్ఞోఽతిర్విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౪౪॥
 వాచామగోచరానన్దః సర్వేన్ద్రియవివర్జితః ।
 అతీతాతీతభావో యో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౪౫॥
 చిత్తవృత్తీరతీతో యశ్చిత్తవృత్తిర్న భాసకః ।
 సర్వవృత్తివిహీనో యో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౪౬॥
 తస్మిన్కాలే విదేహో యో దేహస్మరణవర్జితః ।
 న స్థూలో న కృశో వాపి విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౪౭॥
 ఈషణ్మాత్రస్థితో యో వై సదా సర్వవివర్జితః ।
 బ్రహ్మమాత్రేణ యస్తిష్ఠేద్విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౪౮॥
 పరం బ్రహ్మ పరానన్దః పరమాత్మా పరాత్పరః ।
 పరైరదృష్టభాహ్యస్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౪౯॥
 శుద్ధవేదాన్తసారోఽయం శుద్ధసత్త్వాత్మని స్థితః ।
 తద్భేదమపి యస్త్వక్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫౦॥
 బ్రహ్మమృతరసాస్వాదో బ్రహ్మమృతరసాయనమ్ ।
 బ్రహ్మమృతరసే మగ్నో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫౧॥
 బ్రహ్మమృతరసాధారో బ్రహ్మమృతరసః స్వయమ్ ।
 బ్రహ్మమృతరసే తృప్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫౨॥
 బ్రహ్మానన్దపరానన్దో బ్రహ్మానన్దరసప్రభః ।
 బ్రహ్మానన్దపరఞ్ఞోఽతిర్విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫౩॥
 బ్రహ్మానన్దరసానన్దో బ్రహ్మమృతనిరన్తరమ్ ।
 బ్రహ్మానన్దః సదానన్దో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫౪॥
 బ్రహ్మానన్దానుభావో యో బ్రహ్మమృతశివార్చనమ్ ।
 బ్రహ్మానన్దరసప్రీతో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫౫॥
 బ్రహ్మానన్దరసోద్వాహో బ్రహ్మమృతకుటుంబకః ।
 బ్రహ్మానన్దజనైర్యుక్తో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫౬॥
 బ్రహ్మమృతవరే వాసో బ్రహ్మానన్దాలయే స్థితః ।
 బ్రహ్మమృతజపో యస్య విదేహాన్ముక్త ఏవ సః ॥ ౧౨.౫౭॥

బ్రహ్మానందశరీరాంతో బ్రహ్మానందేన్ద్రియః క్వచిత్ |
 బ్రహ్మామృతమయీ విద్యా విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౫౮ ||
 బ్రహ్మానదమదోన్మత్తో బ్రహ్మామృతరసమ్భరః |
 బ్రహ్మాత్మని సదా స్వస్థో విదేహాన్ముక్త ఏవ సః || ౧౨.౫౯ ||
 దేహముక్తిప్రకరణం సర్వవేదేషు దుర్లభమ్ |
 మయోక్తం తే మహాయోగిన్విదేహః శ్రవణాద్భవేత్ || ౧౨.౬౦ ||

స్కంధః -
 ఆనాథ నాథ తే పదం భజామ్యుమాసనాథ సన్నిశీథనాథ
 మాలినంస్ఫుటల్లలాటసంజ్ఞజస్ఫులిజ్జదగ్ధమన్మథం
 ప్రమథనాథ పాహి మామ్ || ౧౨.౬౧ ||

విభూతిభూషగాత్ర తే త్రినేత్రమిత్రతామియాత్
 మనఃసరోరుహం క్షణం తథేక్షణేన మే సదా |
 ప్రబంధసంస్కృతిభ్రమద్భ్రమజ్జనౌఘసంతౌ
 న వేద వేదమౌలిరప్యపాస్తదుఃఖసంతతిమ్ || ౧౨.౬౨ ||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కరాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 దేహముక్తిప్రకరణవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ||

౧౩. సర్వమాత్మప్రకరణం నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః

ఋభుః -
 శృణుష్వ దుర్లభం లోకే సారాత్సారతరం పరమ్ |
 ఆత్మరూపమిదం సర్వమాత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౧ ||
 సర్వమాత్మాస్తి పరమా పరమాత్మా పరాత్మకః |
 నిత్యానందస్వరూపాత్మా హ్యేత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨ ||
 పూర్ణరూపో మహానాత్మా పూతాత్మా శాశ్వతాత్మకః |
 నిర్వికారస్వరూపాత్మా నిర్మలాత్మా నిరాత్మకః || ౧౩.౩ ||
 శాంతాశాంతస్వరూపాత్మా హ్యేత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన |
 జీవాత్మా పరమాత్మా హి చిత్తాచిత్తాత్మచిన్మయః |
 ఏకాత్మా ఏకరూపాత్మా నైకాత్మాత్మవివర్జితః || ౧౩.౪ ||

ముక్తాముక్తస్వరూపాత్మా ముక్తాముక్తవివర్జితః ।
మోక్షరూపస్వరూపాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౫॥
ద్వైతాద్వైతస్వరూపాత్మా ద్వైతాద్వైతవివర్జితః ।
సర్వవర్జితస్వాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౬॥
ముదాముదస్వరూపాత్మా మోక్షాత్మా దేవతాత్మకః ।
సంకల్పహీనసారాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౭॥
నిష్కలాత్మా నిర్మలాత్మా బుద్ధ్యాత్మా పురుషాత్మకః ।
ఆనందాత్మా హ్యజాత్మా చ హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౮॥
అగణ్యాత్మా గణాత్మా చ అమృతాత్మామృతాస్తరః ।
భూతభవ్యభవిష్యాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౯॥
అఖిలాత్మాఽనుమన్యాత్మా (మానాత్మా) మానాత్మా భావభావనః ।
తుర్యరూపప్రసన్నాత్మా ఆత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౧౦॥
నిత్యం ప్రత్యక్షరూపాత్మా నిత్యప్రత్యక్షనిర్ణయః ।
అన్యహీనస్వభావాత్మా ఆత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౧౧॥
అసద్దీనస్వభావాత్మా అన్యహీనః స్వయం ప్రభుః ।
విద్యావిద్యాన్యశుద్ధాత్మా మానామానవిహీనకః ॥ ౧౩.౧౨॥
నిత్యానిత్యవిహీనాత్మా ఇహోముత్రఫలాస్తరః ।
శమాదిషట్కశూన్యాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౧౩॥
ముముక్షుత్వం చ హీనాత్మా శబ్దాత్మా దమనాత్మకః ।
నిత్యోపరతరూపాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౧౪॥
సర్వకాలతిక్షాత్మా సమాధానాత్మని స్థితః ।
శుద్ధాత్మా స్వాత్మని స్వాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౧౫॥
అన్నకోశవిహీనాత్మా ప్రాణకోశవివర్జితః ।
మనఃకోశవిహీనాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౧౬॥
విజ్ఞానకోశహీనాత్మా ఆనందాదివివర్జితః ।
పంచుకోశవిహీనాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కీఞ్చన ॥ ౧౩.౧౭॥
నిర్వికల్పస్వరూపాత్మా సవికల్పవివర్జితః ।

శబ్దానువిద్ధహీనాత్మా (శబ్దానువిధ్యహీనాత్మా)

హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౧౮||

స్థూలదేహవిహీనాత్మా సూక్ష్మదేహవివర్జితః |

కారణాదివిహీనాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౧౯||

దృశ్యానువిద్ధశూన్యాత్మా హ్యోదిమధ్యాస్తవర్జితః |

శాస్త్రా సమాధిశూన్యాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౦||

ప్రజ్ఞానవాక్యహీనాత్మా అహం బ్రహ్మస్మివర్జితః |

తత్త్వమస్యాదివాక్యాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౧||

అయమాత్మేత్యభావాత్మా సర్వాత్మా వాక్యవర్జితః |

ఓఙ్కారాత్మా గుణాత్మా చ హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౨||

జాగ్రద్ధీనస్వరూపాత్మా స్వప్నావస్థావివర్జితః |

ఆనందరూపపూర్ణాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౩||

భూతాత్మా చ భవిష్యాత్మా హ్యక్షరాత్మా చిదాత్మకః |

అనాదిమధ్యరూపాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౪||

సర్వసంక్కుల్పహీనాత్మా స్వచ్ఛచిన్మాత్రమక్షయః |

జ్ఞాతృజ్ఞేయాదిహీనాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౫||

ఏకాత్మా ఏకహీనాత్మా ద్వైతాద్వైతవివర్జితః |

స్వయమాత్మా స్వభావాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౬||

తుర్యాత్మా నిత్యమాత్మా చ యత్కిఞ్చిదిదమాత్మకః |

భానాత్మా (మానాత్మా) మానహీనాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౭||

వాచావధిరనేకాత్మా వాచ్యానన్దాత్మనన్దకః |

సర్వహీనాత్మసర్వాత్మా హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౮||

ఆత్మానమేవ వీక్షస్య ఆత్మానం భావయ స్వకమ్ |

స్వస్వాత్మానం స్వయం భుజ్ఞ్య హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || ౧౩.౨౯||

స్వాత్మానమేవ సస్తుష్య ఆత్మానం స్వయమేవ హి |

స్వస్వాత్మానం స్వయం పశ్యేత్స్వమాత్మానం స్వయం శ్రుతమ్ || ౧౩.౩౦||

స్వమాత్మని స్వయం తృప్తః స్వమాత్మానం స్వయంఘృరః |

స్వమాత్మానం స్వయం భస్మ హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౩౧॥

స్వమాత్మానం స్వయం మోదం స్వమాత్మానం స్వయం ప్రియమ్ ।
స్వమాత్మానమేవ మన్తవ్యం హ్యోత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౩౨॥

ఆత్మానమేవ శ్రోతవ్యం ఆత్మానం శ్రవణం భవ ।
ఆత్మానం కామయేన్నిత్యమాత్మానం నిత్యమర్చయ ॥ ౧౩.౩౩॥

ఆత్మానం శ్లాఘయేన్నిత్యమాత్మానం పరిపాలయ ।
ఆత్మానం కామయేన్నిత్యమాత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౩౪॥

ఆత్మైవేయమియం భూమిః ఆత్మైవేదమిదం జలమ్ ।
ఆత్మైవేదమిదం జ్యోతిరాత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౩౫॥

ఆత్మైవాయమయం వాయురాత్మైవేదమిదం వియత్ ।
ఆత్మైవాయమహాఙ్కారః ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౩౬॥

ఆత్మైవేదమిదం చిత్తం ఆత్మైవేదమిదం మనః ।
ఆత్మైవేయమియం బుద్ధిరాత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౩౭॥

ఆత్మైవాయమయం దేహః ఆత్మైవాయమయం గుణః ।
ఆత్మైవేదమిదం తత్త్వమాత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౩౮॥

ఆత్మైవాయమయం మన్తః ఆత్మైవాయమయం జపః ।
ఆత్మైవాయమయం లోకః ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౩౯॥

ఆత్మైవాయమయం శబ్దః ఆత్మైవాయమయం రసః ।
ఆత్మైవాయమయం స్పర్శః ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౪౦॥

ఆత్మైవాయమయం గంధః ఆత్మైవాయమయం శమః ।
ఆత్మైవేదమిదం దుఃఖం ఆత్మైవేదమిదం సుఖమ్ ॥ ౧౩.౪౧॥

ఆత్మీయమేవేదం జగతాత్మీయః స్వప్న ఏవ హి ।
సుషుప్తం చాప్యథాత్మీయం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౪౨॥

ఆత్మైవ కార్యమాత్మైవ ప్రాయో హ్యోత్మైవమద్వయమ్ ।
ఆత్మీయమేవమద్వైతం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౪౩॥

ఆత్మీయమేవాయం కోఽపి ఆత్మైవేదమిదం క్వచిత్ ।
ఆత్మైవాయమయం లోకః ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౪౪॥

ఆత్మైవేదమిదం దృశ్యం ఆత్మైవాయమయం జనః ।
 ఆత్మైవేదమిదం సర్వం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౪౫॥
 ఆత్మైవాయమయం శమ్భుః ఆత్మైవేదమిదం జగత్ ।
 ఆత్మైవాయమయం బ్రహ్మ ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౪౬॥
 ఆత్మైవాయమయం సూర్య ఆత్మైవేదమిదం జడమ్ ।
 ఆత్మైవేదమిదం ధ్యానమాత్మైవేదమిదం ఫలమ్ ॥ ౧౩.౪౭॥
 ఆత్మైవాయమయం యోగః సర్వమాత్మమయం జగత్ ।
 సర్వమాత్మమయం భూతం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౪౮॥
 సర్వమాత్మమయం భావి సర్వమాత్మమయం గురుః ।
 సర్వమాత్మమయం శిష్య ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౪౯॥
 సర్వమాత్మమయం దేవః సర్వమాత్మమయం ఫలమ్ ।
 సర్వమాత్మమయం లక్ష్యం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౦॥
 సర్వమాత్మమయం తీర్థం సర్వమాత్మమయం స్వయమ్ ।
 సర్వమాత్మమయం మోక్షం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౧॥
 సర్వమాత్మమయం కామం సర్వమాత్మమయం క్రియా ।
 సర్వమాత్మమయం క్రోధః ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౨॥
 సర్వమాత్మమయం విద్యా సర్వమాత్మమయం దిశః ।
 సర్వమాత్మమయం లోభః ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౩॥
 సర్వమాత్మమయం మోహః సర్వమాత్మమయం భయమ్ ।
 సర్వమాత్మమయం చింతా ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౪॥
 సర్వమాత్మమయం ధైర్యం సర్వమాత్మమయం ద్రువమ్ ।
 సర్వమాత్మమయం సత్యం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౫॥
 సర్వమాత్మమయం బోధం సర్వమాత్మమయం దృఢమ్ ।
 సర్వమాత్మమయం మేయం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౬॥
 సర్వమాత్మమయం గుహ్యం సర్వమాత్మమయం శుభమ్ ।
 సర్వమాత్మమయం శుద్ధం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౭॥
 సర్వమాత్మమయం సర్వం సత్యమాత్మా సదాత్మకః ।
 పూర్ణమాత్మా క్షయం చాత్మా పరమాత్మా పరాత్పరః ॥ ౧౩.౫౮॥

ఇతోఽప్యాత్మా తతోఽప్యాత్మా హ్యోత్తైవాత్మా తతస్తతః ।
 సర్వమాత్మమయం సత్యం ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౩.౫౯ ॥

సర్వమాత్మస్వరూపం హి దృశ్యాదృశ్యం చరాచరమ్ ।
 సర్వమాత్మమయం శ్రుత్వా ముక్తిమాప్నోతి మానవః ॥ ౧౩.౬౦ ॥

స్వతంత్రక్షేత్రగవానుమాధవో విచిత్రకాయాత్మకజాగ్రతస్య ।
 సుకారణం కార్యపరమృరాభిః స ఏవ మాయావితతోఽవ్యయాత్మా ॥ ౧౩.౬౧ ॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 సర్వమాత్మప్రకరణం నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

౧౪. ఆత్మానందప్రకరణవర్ణనం నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

శృణుష్వ సర్వం బ్రహ్మైవ సత్యం సత్యం శివం శేవే ।
 నిశ్చయేనాత్మయోగీంద్రా అన్యత్కిఞ్చన్న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧ ॥

అణుమాత్రమసద్రూపం (అణుమాత్రం స్వరూపం) అణుమాత్రమిదం ధ్రువమ్ ।
 అణుమాత్రశరీరం చ అన్యత్కిఞ్చన్న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౨ ॥

సర్వమాత్మైవ శుద్ధాత్మా సర్వం చిన్మాత్రమద్వయమ్ ।
 నిత్యనిర్మలశుద్ధాత్మా అన్యత్కిఞ్చన్న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౩ ॥

అణుమాత్రే విచిన్త్యాత్మా సర్వం న హ్యణుమాత్రకమ్ ।
 అణుమాత్రమసంకల్పో అన్యత్కిఞ్చన్న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౪ ॥

చైతన్యమాత్రం సంకల్పం చైతన్యం పరమం పదమ్ ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౫ ॥

చైతన్యమాత్రమోఙ్కారః చైతన్యం సకలం స్వయమ్ ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౬ ॥

ఆనందశ్చాహమేవాస్మి అహమేవ చిదవ్యయః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౭ ॥

అహమేవ హి గుప్తాత్మా అహమేవ నిరస్తరమ్ ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౮ ॥

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ గురోర్గురుః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౯॥
 అహమేవాఖిలాధార అహమేవ సుఖాత్సుఖమ్ ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౦॥
 అహమేవ పరం జ్యోతిరహమేవాఖిలాత్మకః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౧॥
 అహమేవ హి తృప్తాత్మా అహమేవ హి నిర్గుణః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౨॥
 అహమేవ హి పూర్ణాత్మా అహమేవ పురాతనః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౩॥
 అహమేవ హి శాంతాత్మా అహమేవ హి శాశ్వతః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౪॥
 అహమేవ హి సర్వత్ర అహమేవ హి సుస్థిరః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౫॥
 అహమేవ హి జీవాత్మా అహమేవ పరాత్పరః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౬॥
 అహమేవ హి వాక్యార్థో అహమేవ హి శక్కురః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౭॥
 అహమేవ హి దుర్లక్ష్య అహమేవ ప్రకాశకః ।
 ఆనందం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౪.౧౮॥
 అహమేవాహమేవాహం అహమేవ స్వయం స్వయమ్ ।
 అహమేవ పరానందోఽహమేవ హి చిన్మయః ॥ ౧౪.౧౯॥
 అహమేవ హి శుద్ధాత్మా అహమేవ హి సన్మయః ।
 అహమేవ హి శూన్యాత్మా అహమేవ హి సర్వగః ॥ ౧౪.౨౦॥
 అహమేవ హి వేదాంతః అహమేవ హి చిత్పరః ॥ ౧౪.౨౧॥
 అహమేవ హి చిన్మాత్రం అహమేవ హి చిన్మయః ।
 అన్యన్న (అహం న) కిఞ్చిచ్చిద్రూపాదహం బాహ్యవివర్జితః ॥ ౧౪.౨౨॥

అహం న కింఞ్చద్బ్రహ్మాత్మా అహం నాన్యదహం పరమ్ |
 నిత్యశుద్ధవిముక్తోఽహం నిత్యతృప్తో నిరంజనః || ౧౪.౨౩||
 ఆనన్దం పరమానన్దమన్యత్కింఞ్చన్న కింఞ్చన |
 నాస్తి కింఞ్చన్నాస్తి కింఞ్చన్నాస్తి కింఞ్చత్పరాత్పరాత్ || ౧౪.౨౪||
 ఆత్మైవేదం జగత్సర్వమాత్మైవేదం మనోభవమ్ |
 ఆత్మైవేదం సుఖం సర్వం ఆత్మైవేదమిదం జగత్ || ౧౪.౨౫||
 బ్రహ్మైవ సర్వం చిన్మాత్రం అహం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ |
 ఆనన్దం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కింఞ్చన || ౧౪.౨౬||
 దృశ్యం సర్వం పరం బ్రహ్మ దృశ్యం నాస్త్వేవ సర్వదా |
 బ్రహ్మైవ సర్వసంకల్పో బ్రహ్మైవ న పరం క్వచిత్ |
 ఆనన్దం పరమం మానం ఇదం దృశ్యం న కింఞ్చన || ౧౪.౨౭||
 బ్రహ్మైవ బ్రహ్మ చిద్రూపం చిదేవం చిన్మయం జగత్ |
 అసదేవ జగత్సర్వం అసదేవ ప్రపంచకమ్ || ౧౪.౨౮||
 అసదేవాహమేవాస్మి అసదేవ త్వమేవ హి |
 అసదేవ మనోవృత్తిరసదేవ గుణాగుణౌ || ౧౪.౨౯||
 అసదేవ మహీ సర్వా అసదేవ జలం సదా |
 అసదేవ జగత్థాని అసదేవ చ తేజకమ్ || ౧౪.౩౦||
 అసదేవ సదా వాయురసదేవేదమిత్యపి |
 అహంకారమసద్బుద్ధిర్బ్రహ్మైవ జగతాం గణః || ౧౪.౩౧||
 అసదేవ సదా చిత్తమాత్మైవేదం న సంశయః |
 అసదేవాసురాః సర్వే అసదేవేదశ్వరాకృతిః || ౧౪.౩౨||
 అసదేవ సదా విశ్వం అసదేవ సదా హరిః |
 అసదేవ సదా బ్రహ్మీ తత్సృష్టిరసదేవ హి || ౧౪.౩౩||
 అసదేవ మహాదేవః అసదేవ గణేశ్వరః |
 అసదేవ సదా చోమా అసత్స్కన్ధో గణేశ్వరః || ౧౪.౩౪||
 అసదేవ సదా జీవ అసదేవ హి దేహకమ్ |
 అసదేవ సదా వేదా అసద్దేహాన్తమేవ చ || ౧౪.౩౫||
 ధర్మశాస్త్రం పురాణం చ అసత్యే సత్యవిభ్రమః |

అసదేవ హి సర్వం చ అసదేవ పరమ్పరా ॥ ౧౪.౩౬ ॥
 అసదేవేదమాద్యస్తమసదేవ మునీశ్వరాః ।
 అసదేవ సదా లోకా లోక్యా అప్యసదేవ హి ॥ ౧౪.౩౭ ॥
 అసదేవ సుఖం దుఃఖం అసదేవ జయాజయౌ ।
 అసదేవ పరం బన్ధమసన్ముక్తిరపి ధ్రువమ్ ॥ ౧౪.౩౮ ॥
 అసదేవ మృత్తిర్జన్మ అసదేవ జడాజడమ్ ।
 అసదేవ జగత్సర్వమసదేవాత్మభావనా ॥ ౧౪.౩౯ ॥
 అసదేవ చ రూపాణి అసదేవ పదం శుభమ్ ।
 అసదేవ సదా చాహమసదేవ త్వమేవ హి ॥ ౧౪.౪౦ ॥
 అసదేవ హి సర్వత్ర అసదేవ చలాచలమ్ ।
 అసచ్ఛ సకలం భూతమసత్యం సకలం ఫలమ్ ॥ ౧౪.౪౧ ॥
 అసత్యమఖిలం విశ్వమసత్యమఖిలో గుణః ।
 అసత్యమఖిలం శేషమసత్యమఖిలం జగత్ (ద్వయమ్) ॥ ౧౪.౪౨ ॥
 అసత్యమఖిలం పాపం అసత్యం శ్రవణత్రయమ్ ।
 అసత్యం చ సజాతీయవిజాతీయమసత్పదా ॥ ౧౪.౪౩ ॥
 అసత్యమధికారాశ్చ అనిత్యా విషయాః సదా ।
 అసదేవ హి దేవాద్యా అసదేవ ప్రయోజనమ్ ॥ ౧౪.౪౪ ॥
 అసదేవ శమం నిత్యం అసదేవ శమోఽనిశమ్ ।
 అసదేవ ససన్దేహం (చ సన్దేహం) అసద్యుద్ధం సురాసురమ్ ॥ ౧౪.౪౫ ॥
 అసదేవేశభావం చాసదేవోపాస్యమేవ హి ।
 అసచ్ఛ కాలదేశాది అసత్క్షేత్రాదిభావనమ్ ॥ ౧౪.౪౬ ॥
 తజ్జన్యధర్మాధర్మౌ చ అసదేవ వినిర్ణయః ।
 అసచ్ఛ సర్వకర్మాణి అసదస్వపరభ్రమః ॥ ౧౪.౪౭ ॥
 అసచ్ఛ చిత్తసద్భావ అసచ్ఛ స్థూలదేహకమ్ ।
 అసచ్ఛ లింగదేహం చ సత్యం సత్యం శివం శపే ॥ ౧౪.౪౮ ॥
 అసత్యం స్వర్గనరకం అసత్యం తద్భవం సుఖమ్ ।
 అసచ్ఛ గ్రాహకం సర్వం అసత్యం గ్రాహ్యరూపకమ్ ॥ ౧౪.౪౯ ॥

అసత్యం సత్యవదాభావం (సత్యవదాభావం) అసత్యం తే శివే శవే ।
 అసత్యం వర్తమానాఖ్యం అసత్యం భూతరూపకమ్ ॥ ౧౪.౫౦॥
 అసత్యం హి భవిష్యాఖ్యం సత్యం సత్యం శివే శవే ।
 అసత్పూర్వమసన్మధ్యమసదన్తమిదం జగత్ ॥ ౧౪.౫౧॥
 అసదేవ సదా ప్రాయం అసదేవ న సంశయః ।
 అసదేవ సదా జ్ఞానమజ్ఞానజ్ఞేయమేవ చ ॥ ౧౪.౫౨॥
 అసత్యం సర్వదా విశ్వమసత్యం సర్వదా జడమ్ ।
 అసత్యం సర్వదా దృశ్యం భాతి తౌ రజశ్శృంగవత్ ॥ ౧౪.౫౩॥
 అసత్యం సర్వదా భావః అసత్యం కోశసమృధమ్ ।
 అసత్యం సకలం మన్తం సత్యం సత్యం న సంశయః ॥ ౧౪.౫౪॥
 ఆత్మనోఽన్యజ్ఞగన్నాస్తి నాస్త్యనాత్మమిదం సదా ।
 ఆత్మనోఽన్యస్మైవేదం సత్యం సత్యం న సంశయః ॥ ౧౪.౫౫॥
 ఆత్మనోఽన్యత్సృఖం నాస్తి ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ।
 ఆత్మనోఽన్యా గతిర్నాస్తి స్థితమాత్మని సర్వదా ॥ ౧౪.౫౬॥
 ఆత్మనోఽన్యన్న హి క్షాపి ఆత్మనోఽన్యత్ప్రణం న హి ।
 ఆత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చిచ్చ క్వచిదప్యాత్మనో న హి ॥ ౧౪.౫౭॥
 ఆత్మానన్దప్రకరణమేతత్తేఽభిహితం మయా ।
 యః శ్లోణోతి సకృద్విద్వాన్బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౧౪.౫౮॥
 సకృచ్ఛృవణమాత్రేణ సద్యోబన్ధవిముక్తిదమ్ ।
 ఏతద్గ్రన్థార్థమాత్రం వై గృణన్ సర్వైర్విముచ్యతే ॥ ౧౪.౫౯॥
 సూతః -
 పూర్ణం సత్యం మహేశం భజ నియతహృదా యోఽన్తరాఽయైర్విహీనః
 సో నిత్యో నిర్వికల్పో భవతి భువి సదా బ్రహ్మభూతో ఋతాత్మా (యతాత్మా) ।
 విచ్ఛిన్నగ్రన్థరీశే శివవిమలపదే విద్యతే భాసతేఽన్తః
 ఆరామోఽన్తర్భవతి నియతం విశ్వభూతో మృతశ్చ ॥ ౧౪.౬౦॥
 ॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్తిరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 ఆత్మానన్దప్రకరణవర్ణనం నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

౧౫. బ్రహ్మైవ సర్వం ప్రకరణనిరూపణం నామ పంచదశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

మహారహస్యం వక్ష్యామి గుహ్యద్గుహ్యతరం పునః ।

అత్యన్దుర్లభం తోకే సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౧॥

బ్రహ్మమాత్రమిదం సర్వం బ్రహ్మమాత్రమసన్న హి ।

బ్రహ్మమాత్రం శ్రుతం సర్వం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౨॥

బ్రహ్మమాత్రం మహాయన్త్రం బ్రహ్మమాత్రం క్రియాఫలమ్ ।

బ్రహ్మమాత్రం మహావాక్యం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩॥

బ్రహ్మమాత్రం జగత్సర్వం బ్రహ్మమాత్రం జడాజడమ్ ।

బ్రహ్మమాత్రం పరం దేహం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪॥

బ్రహ్మమాత్రం గుణం ప్రోక్తం బ్రహ్మమాత్రమహం మహత్ ।

బ్రహ్మమాత్రం పరం బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫॥

బ్రహ్మమాత్రమిదం వస్తు బ్రహ్మమాత్రం స చ పుమాన్ ।

బ్రహ్మమాత్రం చ యత్కించ్చిత్సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౬॥

బ్రహ్మమాత్రమనంతాత్మా బ్రహ్మమాత్రం పరం సుఖమ్ ।

బ్రహ్మమాత్రం పరం జ్ఞానం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౭॥

బ్రహ్మమాత్రం పరం పారం బ్రహ్మమాత్రం పురత్రయమ్ ।

బ్రహ్మమాత్రమనేకత్వం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౮॥

బ్రహ్మైవ కేవలం గన్ధం బ్రహ్మైవ పరమం పదమ్ ।

బ్రహ్మైవ కేవలం ఘ్రాణం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౯॥

బ్రహ్మైవ కేవలం స్పర్శం శబ్దం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ।

బ్రహ్మైవ కేవలం రూపం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౧౦॥

బ్రహ్మైవ కేవలం తోకం రసో బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ।

బ్రహ్మైవ కేవలం చిత్తం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౧౧॥

తత్పదం చ సదా బ్రహ్మ త్వం పదం బ్రహ్మ ఏవ హి ।

అసీత్యేవ పదం బ్రహ్మ బ్రహ్మైక్యం కేవలం

సదా (సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలం) ॥ ౧౫.౧౨॥

బ్రహ్మైవ కేవలం గుహ్యం బ్రహ్మ బాహ్యం చ కేవలమ్ ।

బ్రహ్మైవ కేవలం నిత్యం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౧౩||

బ్రహ్మైవ తజ్జలానీతి జగదాద్యన్తయోః స్థితిః |

బ్రహ్మైవ జగదాద్యన్తం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౧౪||

బ్రహ్మైవ చాస్తి నాస్తీతి బ్రహ్మైవాహం న సంశయః |

బ్రహ్మైవ సర్వం యత్కించ్చిత్సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౧౫||

బ్రహ్మైవ జాగ్రత్సర్వం హి బ్రహ్మామాత్రమహం పరమ్ |

బ్రహ్మైవ సత్యమస్తిత్యం బ్రహ్మైవ తుర్యముచ్యతే || ౧౫.౧౬||

బ్రహ్మైవ సత్తా బ్రహ్మైవ బ్రహ్మైవ గురుభావనమ్ |

బ్రహ్మైవ శిష్యసద్భావం మోక్షం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౧౭||

పూర్వాపరం చ బ్రహ్మైవ పూర్ణం బ్రహ్మ సనాతనమ్ |

బ్రహ్మైవ కేవలం సాక్షాత్సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౧౮||

బ్రహ్మ సచ్చిత్సుఖం బ్రహ్మ పూర్ణం బ్రహ్మ సనాతనమ్ |

బ్రహ్మైవ కేవలం సాక్షాత్సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౧౯||

బ్రహ్మైవ కేవలం సచ్చిత్సుఖం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ |

ఆనన్దం బ్రహ్మ సర్వత్ర ప్రియరూపమవస్థితమ్ || ౧౫.౨౦||

శుభవాసనయా జీవం శివవద్భాతి సర్వదా |

పాపవాసనయా జీవో నరకం భోజ్యవత్ (భోక్తుమిచ్ఛతీతి) స్థితమ్ || ౧౫.౨౧||

బ్రహ్మైవేన్ద్రియవద్భానం బ్రహ్మైవ విషయాదివత్ |

బ్రహ్మైవ వ్యవహారశ్చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౨౨||

బ్రహ్మైవ సర్వమానన్దం బ్రహ్మైవ జ్ఞానవిగ్రహమ్ |

బ్రహ్మైవ మాయాకార్యాఖ్యం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౨౩||

బ్రహ్మైవ యజ్ఞసన్ధానం బ్రహ్మైవ హృదయామ్భరమ్ |

బ్రహ్మైవ మోక్షసారాఖ్యం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౨౪||

బ్రహ్మైవ శుద్ధాశుద్ధం చ సర్వం బ్రహ్మైవ కారణమ్ |

బ్రహ్మైవ కార్యం భూలోకం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౨౫||

బ్రహ్మైవ నిత్యతృప్తాత్మా బ్రహ్మైవ సకలం దినమ్ |

బ్రహ్మైవ తూష్ణీం భూతాత్మా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౫.౨౬||

బ్రహ్మైవ వేదసారాధ్యః బ్రహ్మైవ ధ్యానగోచరమ్ ।
 బ్రహ్మైవ యోగయోగాఖ్యం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౨౭॥
 నానారూపత్వాద్బ్రహ్మ ఉపాధిత్యేన దృశ్యతే ।
 మాయామాత్రమితి జ్ఞాత్వా వస్తుతో నాస్తి తత్త్వతః ॥ ౧౫.౨౮॥
 బ్రహ్మైవ లోకవద్యాతి బ్రహ్మైవ జనవత్తథా ।
 బ్రహ్మైవ రూపవద్యాతి వస్తుతో నాస్తి కిఞ్చన ॥ ౧౫.౨౯॥
 బ్రహ్మైవ దేవతాకారం బ్రహ్మైవ మునిమణ్డలమ్ ।
 బ్రహ్మైవ ధ్యానరూపం చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౦॥
 బ్రహ్మైవ జ్ఞానవిజ్ఞానం బ్రహ్మైవ పరమేశ్వరః ।
 బ్రహ్మైవ శుద్ధబుద్ధాత్మా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౧॥
 బ్రహ్మైవ పరమానందం బ్రహ్మైవ వ్యాపకం మహత్ ।
 బ్రహ్మైవ పరమార్థం చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౨॥
 బ్రహ్మైవ యజ్ఞరూపం చ బ్రహ్మ హవ్యం చ కేవలమ్ ।
 బ్రహ్మైవ జీవభూతాత్మా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౩॥
 బ్రహ్మైవ సకలం లోకం బ్రహ్మైవ గురుశిష్యకమ్ ।
 బ్రహ్మైవ సర్వసిద్ధిం చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౪॥
 బ్రహ్మైవ సర్వమస్త్రం చ బ్రహ్మైవ సకలం జపమ్ ।
 బ్రహ్మైవ సర్వకార్యం చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౫॥
 బ్రహ్మైవ సర్వశాస్త్రత్వం బ్రహ్మైవ హృదయాస్తరమ్ ।
 బ్రహ్మైవ సర్వకేవల్యం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౬॥
 బ్రహ్మైవాక్షరభావఞ్చ బ్రహ్మైవాక్షరలక్షణమ్ ।
 బ్రహ్మైవ బ్రహ్మరూపఞ్చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౭॥
 బ్రహ్మైవ సత్యభవనం బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ।
 బ్రహ్మైవ తత్పదార్థఞ్చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౮॥
 బ్రహ్మైవాహమ్పదార్థఞ్చ బ్రహ్మైవ పరమేశ్వరః ।
 బ్రహ్మైవ త్వమ్పదార్థఞ్చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౩౯॥
 బ్రహ్మైవ యద్యత్పరమం బ్రహ్మైవేతి పరాయణమ్ ।

బ్రహ్మైవ కలనాభావం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౦॥

బ్రహ్మ సర్వం న సన్దేహో బ్రహ్మైవ త్వం సదాశివః ।

బ్రహ్మైవేదం జగత్సర్వం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౧॥

బ్రహ్మైవ సర్వసులభం బ్రహ్మైవాత్మా స్వయం స్వయమ్ ।

బ్రహ్మైవ సుఖమాత్రత్వాత్సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౨॥

బ్రహ్మైవ సర్వం బ్రహ్మైవ బ్రహ్మణోఽన్యదసత్సదా ।

బ్రహ్మైవ బ్రహ్మామాత్రాత్మా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౩॥

బ్రహ్మైవ సర్వవాక్యార్థః బ్రహ్మైవ పరమం పదమ్ ।

బ్రహ్మైవ సత్యాసత్యం చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౪॥

బ్రహ్మైవైకమనాద్యస్తం బ్రహ్మైవైకం న సంశయః ।

బ్రహ్మైవైకం చిదానన్దః సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౫॥

బ్రహ్మైవైకం సుఖం నిత్యం బ్రహ్మైవైకం పరాయణమ్ ।

బ్రహ్మైవైకం పరం బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౬॥

బ్రహ్మైవ చిత్స్వయం స్వస్థం బ్రహ్మైవ గుణవర్జితమ్ ।

బ్రహ్మైవాత్మన్తికం సర్వం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౭॥

బ్రహ్మైవ నిర్మలం సర్వం బ్రహ్మైవ సులభం సదా ।

బ్రహ్మైవ సత్యం సత్యానాం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౮॥

బ్రహ్మైవ సౌఖ్యం సౌఖ్యం చ బ్రహ్మైవాహం సుఖాత్మకమ్ ।

బ్రహ్మైవ సర్వదా ప్రోక్తం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౪౯॥

బ్రహ్మైవమఖిలం బ్రహ్మ బ్రహ్మైకం సర్వసాక్షికమ్ ।

బ్రహ్మైవ భూరిభవనం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౦॥

బ్రహ్మైవ పరిపూర్ణాత్మా బ్రహ్మైవం సారమవ్యయమ్ ।

బ్రహ్మైవ కారణం మూలం బ్రహ్మైవైకం పరాయణమ్ ॥ ౧౫.౫౧॥

బ్రహ్మైవ సర్వభూతాత్మా బ్రహ్మైవ సుఖవిగ్రహమ్ ।

బ్రహ్మైవ నిత్యతృప్తాత్మా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౨॥

బ్రహ్మైవాద్వైతమాత్రాత్మా బ్రహ్మైవాకాశవత్స్పృభుః ।

బ్రహ్మైవ హృదయానన్దః సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౩॥

బ్రహ్మణోఽన్యత్పరం నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యజ్జగన్న చ ।
 బ్రహ్మణోఽన్యదహం నాహం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౪॥

బ్రహ్మైవాన్యసుఖం నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యత్ఫలం న హి ।
 బ్రహ్మణోఽన్యత్పుణం నాస్తి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౫॥

బ్రహ్మణోఽన్యత్పదం మిథ్యా బ్రహ్మణోఽన్యన్న కిఞ్చన ।
 బ్రహ్మణోఽన్యజ్జగన్నిథ్యా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౬॥

బ్రహ్మణోఽన్యదహం మిథ్యా బ్రహ్మమాత్రోహమేవ హి ।
 బ్రహ్మణోఽన్యో గురుర్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౭॥

బ్రహ్మణోఽన్యదసత్కార్యం బ్రహ్మణోఽన్యదసద్వపుః ।
 బ్రహ్మణోఽన్యన్మనో నాస్తి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౮॥

బ్రహ్మణోఽన్యజ్జగన్నిథ్యా బ్రహ్మణోఽన్యన్న కిఞ్చన ।
 బ్రహ్మణోఽన్యన్న చాహన్తా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౫.౫౯॥

బ్రహ్మైవ సర్వమిత్యేవం ప్రోక్తం ప్రకరణం మయా ।
 యః పఠేచ్ఛావయేత్సద్యో బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౧౫.౬౦॥

అస్తి బ్రహ్మైవ వేదే ఇదమిదమఖిలం వేద సో సద్భవేత్ (వేదసారోద్భవేత్)
 సచ్ఛాసచ్చ జగత్తథా శ్రుతివచో బ్రహ్మైవ తజ్ఞాదికమ్ ।
 యతో విద్వేషేదం పరిలఠతి మోహేన జగతి ।

అతో విద్యాపాదో (విద్యాప్రాప్తః) పరిభవతి బ్రహ్మైవ హి సదా ॥ ౧౫.౬౧॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 బ్రహ్మైవ సర్వం ప్రకరణనిరూపణం నామ పంచదశోఽధ్యాయః ॥

౧౬. చిదేవత్వమృకరణవర్ణనం నామ షోడశోఽధ్యాయః

ఋభుః -
 అత్యంతం దుర్లభం వక్ష్యే వేదశాస్త్రాగమాదిషు ।
 శృణ్వన్తు సావధానేన అసదేవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౬.౧॥
 యత్కిఞ్చిద్దృశ్యతే లోకే యత్కిఞ్చిద్భాషితే సదా ।
 యత్కిఞ్చిద్గుఙ్గతే క్వాపి తత్సర్వమసదేవ హి ॥ ౧౬.౨॥
 యద్యత్కిఞ్చిద్జపం వాపి స్నానం వా జలమేవ వా ।

ఆత్మనోఽన్యత్పరం యద్యదసత్సర్వం న సంశయః ॥ ౧౬.౩॥

చిత్తకార్యం బుద్ధికార్యం మాయాకార్యం తథైవ హి ।

ఆత్మనోఽన్యత్పరం కిఞ్చిత్తత్సర్వమసదేవ హి ॥ ౧౬.౪॥

అహంతాయాః పరం రూపం ఇదన్త్యం సత్యమిత్యపి ।

ఆత్మనోఽన్యత్పరం కిఞ్చిత్తత్సర్వమసదేవ హి ॥ ౧౬.౫॥

నానాత్వమేవ రూపత్వం వ్యవహారః క్వచిత్క్వచిత్ ।

ఆత్మీయ ఏవ సర్వత్ర తత్సర్వమసదేవ హి ॥ ౧౬.౬॥

తత్త్వభేదం జగద్భేదం సర్వభేదమసత్యకమ్ ।

ఇచ్ఛాభేదం జగద్భేదం తత్సర్వమసదేవ హి ॥ ౧౬.౭॥

ద్వైతభేదం చిత్రభేదం జాగ్రద్భేదం మనోమయమ్ ।

అహమ్భేదమిదమ్భేదమసదేవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౬.౮॥

(అహమ్భేదమిదమ్భేదం తత్సర్వమసదేవ హి) ॥ ౧౬.౮॥

స్వప్నభేదం సుప్తిభేదం తుర్యభేదమభేదకమ్ ।

కర్మభేదం కార్యభేదం గుణభేదం రసాత్మకమ్ ।

లిజభేదమిదమ్భేదమసదేవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౬.౯॥

ఆత్మభేదమసద్భేదం సద్భేదమసదణ్యపి ।

అత్యన్తాభావసద్భేదమసదేవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౬.౧౦॥

అస్తిభేదం నాస్తిభేదమభేదం భేదవిభ్రమః ।

భ్రాన్తిభేదం భూతిభేదమసదేవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౬.౧౧॥

పునరన్యత్ర సద్భేదమిదమన్యత్ర వా భయమ్ ।

పుణ్యభేదం పాపభేదం అసదేవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౬.౧౨॥

(పుణ్యభేదం పాపభేదం అసద్భేదమసణ్యపి) ॥ ౧౬.౧౨॥

సక్కుల్పభేదం తద్భేదం సదా సర్వత్ర భేదకమ్ ।

జ్ఞానాజ్ఞానమయం సర్వం అసదేవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౬.౧౩॥

బ్రహ్మభేదం క్షత్రభేదం భూతభౌతికభేదకమ్ ।

ఇదమ్భేదమహమ్భేదం అసదేవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౬.౧౪॥

వేదభేదం దేవభేదం లోకానాం భేదమీదృశమ్ ।

పంచాక్షరమసన్నిత్యమసదేవ హి కేవలమ్ || ౧౬.౧౫||

జ్ఞానేంద్రియమసన్నిత్యం కర్మేంద్రియమసత్సదా |
అసదేవ చ శబ్దాఖ్యం అసత్యం తత్ఫలం తథా || ౧౬.౧౬||

అసత్యం పంచభూతాఖ్యమసత్యం పంచదేవతాః |
అసత్యం పంచకోశాఖ్యమసదేవ హి కేవలమ్ || ౧౬.౧౭||

అసత్యం షడ్వికారాది అసత్యం షట్కమూర్తిణామ్ |
అసత్యమరిషడ్వర్గమసత్యం షడ్భుతుస్తదా || ౧౬.౧౮|| (తథా)

అసత్యం ద్వాదశమాసాః అసత్యం వత్సరస్తథా |
అసత్యం షడవస్థాఖ్యం షట్కాలమసదేవ హి || ౧౬.౧౯||

అసత్యమేవ షట్కాస్త్రం అసదేవ హి కేవలమ్ |
అసదేవ సదా జ్ఞానం అసదేవ హి కేవలమ్ || ౧౬.౨౦||

అనుక్తముక్తం నోక్తం చ అసదేవ హి కేవలమ్ |
అసత్ప్రకరణం ప్రోక్తం సర్వవేదేషు దుర్లభమ్ || ౧౬.౨౧||

భూయః శృణు త్వం యోగీన్ద్ర సాక్షాన్మోక్షం బ్రవీమ్యహమ్ |
సన్మాత్రమహమేవాత్మా సచ్చిదానంద కేవలమ్ || ౧౬.౨౨||

సన్మయానందభూతాత్మా చిన్మయానందస్థనః |
చిన్మయానందసన్దోహచిదానందో హి కేవలమ్ || ౧౬.౨౩||

చిన్మాత్రజ్యోతిరాన్దశ్చిన్మాత్రజ్యోతివిగ్రహాః |
చిన్మాత్రజ్యోతిరీశానః సర్వదానందకేవలమ్ || ౧౬.౨౪||

చిన్మాత్రజ్యోతిరఖిలం చిన్మాత్రజ్యోతిరస్మ్యహమ్ |
చిన్మాత్రం సర్వమేవాహం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || ౧౬.౨౫||

చిన్మాత్రమేవ చిత్తం చ చిన్మాత్రం మోక్ష ఏవ చ |
చిన్మాత్రమేవ మననం చిన్మాత్రం శ్రవణం తథా || ౧౬.౨౬||

చిన్మాత్రమహమేవాస్మి సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి |
చిన్మాత్రం నిర్గుణం బ్రహ్మ చిన్మాత్రం సగుణం పరమ్ || ౧౬.౨౭||

చిన్మాత్రమహమేవ త్వం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి |
చిన్మాత్రమేవ హృదయం చిన్మాత్రం చిన్మయం సదా || ౧౬.౨౮||

చిదేవ త్వం చిదేవాహం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి |

చిన్మాత్రమేవ శాస్త్రత్వం చిన్మాత్రం శాస్త్రలక్షణమ్ ॥ ౧౬.౨౯॥
 చిన్మాత్రమేవ విజ్ఞానం చిన్మాత్రం బ్రహ్మ కేవలమ్ ।
 చిన్మాత్రమేవ సక్కుల్పం చిన్మాత్రం భువనత్రయమ్ ॥ ౧౬.౩౦॥
 చిన్మాత్రమేవ సర్వత్ర చిన్మాత్రం వ్యాపకో గురుః ।
 చిన్మాత్రమేవ శుద్ధత్వం చిన్మాత్రం బ్రహ్మ కేవలమ్ ॥ ౧౬.౩౧॥
 చిన్మాత్రమేవ చైతన్యం చిన్మాత్రం భాస్కరాదికమ్ ।
 చిన్మాత్రమేవ సన్మాత్రం చిన్మాత్రం జగదేవ హి ॥ ౧౬.౩౨॥
 చిన్మాత్రమేవ సత్కర్మ చిన్మాత్రం నిత్యమజ్ఞలమ్ ।
 చిన్మాత్రమేవ హి బ్రహ్మ చిన్మాత్రం హరిదేవ హి ॥ ౧౬.౩౩॥
 చిన్మాత్రమేవ మౌనాత్మా చిన్మాత్రం సిద్ధిదేవ హి ।
 చిన్మాత్రమేవ జనితం చిన్మాత్రం సుఖమేవ హి ॥ ౧౬.౩౪॥
 చిన్మాత్రమేవ గగనం చిన్మాత్రం పర్వతం జలమ్ ।
 చిన్మాత్రమేవ నక్షత్రం చిన్మాత్రం మేఘమేవ హి ॥ ౧౬.౩౫॥
 చిదేవ దేవతాకారం చిదేవ శివపూజనమ్ ।
 చిన్మాత్రమేవ కారీన్యం చిన్మాత్రం శీతలం జలమ్ ॥ ౧౬.౩౬॥
 చిన్మాత్రమేవ మన్తవ్యం చిన్మాత్రం దృశ్యభావనమ్ ।
 చిన్మాత్రమేవ సకలం చిన్మాత్రం భువనం పితా ॥ ౧౬.౩౭॥
 చిన్మాత్రమేవ జననీ చిన్మాత్రాన్నాస్తి కిణ్చన ।
 చిన్మాత్రమేవ నయనం చిన్మాత్రం శ్రవణం సుఖమ్ ॥ ౧౬.౩౮॥
 చిన్మాత్రమేవ కరణం చిన్మాత్రం కార్యమీశ్వరమ్ ।
 చిన్మాత్రం చిన్మయం సత్యం చిన్మాత్రం నాస్తి నాస్తి హి ॥ ౧౬.౩౯॥
 చిన్మాత్రమేవ వేదాస్తం చిన్మాత్రం బ్రహ్మ నిశ్చయమ్ ।
 చిన్మాత్రమేవ సద్భావి చిన్మాత్రం భాతి నిత్యశః ॥ ౧౬.౪౦॥
 చిదేవ జగదాకారం చిదేవ పరమం పదమ్ ।
 చిదేవ హి చిదాకారం చిదేవ హి చిదవ్యయః ॥ ౧౬.౪౧॥
 చిదేవ హి శివాకారం చిదేవ హి శివవిగ్రహః ।
 చిదాకారమిదం సర్వం చిదాకారం సుఖాసుఖమ్ ॥ ౧౬.౪౨॥

చిదేవ హి జడాకారం చిదేవ హి నిరస్తరమ్ |
 చిదేవకలనాకారం జీవాకారం చిదేవ హి || ౧౬.౪౩||
 చిదేవ దేవతాకారం చిదేవ శివపూజనమ్ |
 చిదేవ త్వం చిదేవాహం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || ౧౬.౪౪||
 చిదేవ పరమాకారం చిదేవ హి నిరామయమ్ |
 చిన్మాత్రమేవ సతతం చిన్మాత్రం హి పరాయణమ్ || ౧౬.౪౫||
 చిన్మాత్రమేవ వైరాగ్యం చిన్మాత్రం నిర్గుణం సదా |
 చిన్మాత్రమేవ సజ్జారం చిన్మాత్రం మస్త్రతస్త్రకమ్ || ౧౬.౪౬||
 చిదాకారమిదం విశ్వం చిదాకారం జగత్త్రయమ్ |
 చిదాకారమహాజ్కారం చిదాకారం పరాత్పరమ్ || ౧౬.౪౭||
 చిదాకారమిదం భేదం చిదాకారం తృణాదికమ్ |
 చిదాకారం చిదాకాశం చిదాకారమరూపకమ్ || ౧౬.౪౮||
 చిదాకారం మహానన్దం చిదాకారం సుఖాత్సుఖమ్ |
 చిదాకారం సుఖం భోజ్యం చిదాకారం పరం గురుమ్ || ౧౬.౪౯||
 చిదాకారమిదం విశ్వం చిదాకారమిదం పుమాన్ |
 చిదాకారమజం శాస్త్రం చిదాకారమనామయమ్ || ౧౬.౫౦||
 చిదాకారం పరాతీతం చిదాకారం చిదేవ హి |
 చిదాకారం చిదాకాశం చిదాకాశం శివాయతే || ౧౬.౫౧||
 చిదాకారం సదా చిత్తం చిదాకారం సదాఽమృతమ్ |
 చిదాకారం చిదాకాశం తదా సర్వాస్త్రరాస్త్రరమ్ || ౧౬.౫౨||
 చిదాకారమిదం పూర్ణం చిదాకారమిదం ప్రియమ్ |
 చిదాకారమిదం సర్వం చిదాకారమహం సదా || ౧౬.౫౩||
 చిదాకారమిదం స్థానం చిదాకారం హృదమ్భరమ్ |
 చిదాబోధం చిదాకారం చిదాకాశం తతం సదా || ౧౬.౫౪||
 చిదాకారం సదా పూర్ణం చిదాకారం మహాత్ఫలమ్ |
 చిదాకారం పరం తత్త్వం చిదాకారం పరం భవాన్ || ౧౬.౫౫||
 చిదాకారం సదామోదం చిదాకారం సదా మృతమ్ |
 చిదాకారం పరం బ్రహ్మ చిదహం చిదహం సదా || ౧౬.౫౬||

చిదహం చిదహం చిత్తం చిత్తం స్వస్య న సంశయః ।

చిదేవ జగదాకారం చిదేవ శివశక్కురః ॥ ౧౬.౫౭॥

చిదేవ గగనాకారం చిదేవ గణనాయకమ్ ।

చిదేవ భువనాకారం చిదేవ భవభావనమ్ ॥ ౧౬.౫౮॥

చిదేవ హృదయాకారం చిదేవ హృదయేశ్వరః ।

చిదేవ అమృతాకారం చిదేవ చలనాస్పదమ్ ॥ ౧౬.౫౯॥

చిదేవాహం చిదేవాహం చిన్మయం చిన్మయం సదా ।

చిదేవ సత్యవిశ్వాసం చిదేవ బ్రహ్మభావనమ్ ॥ ౧౬.౬౦॥

చిదేవ పరమం దేవం చిదేవ హృదయాలయమ్ ।

చిదేవ సకలాకారం చిదేవ జనమణ్డలమ్ ॥ ౧౬.౬౧॥

చిదేవ సర్వమానన్దం చిదేవ ప్రియభాషణమ్ ।

చిదేవ త్వం చిదేవాహం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ॥ ౧౬.౬౨॥

చిదేవ పరమం ధ్యానం చిదేవ పరమర్హణమ్ ।

చిదేవ త్వం చిదేవాహం సర్వం చిన్మయమేవ హి ॥ ౧౬.౬౩॥

చిదేవ త్వం ప్రకరణం సర్వవేదేషు దుర్లభమ్ ।

సకృచ్ఛృణవణమాత్రేణ బ్రహ్మైవ భవతి ద్రువమ్ ॥ ౧౬.౬౪॥

యస్యాభిధ్యానయోగాజ్జనిమృతివివశాః శాశ్వతం వృత్తిభిర్యే

మాయామోహైర్విహీనా హృదుదరభయజం ఛిద్యతే గ్రన్థిజాతమ్ ।

విశ్వం విశ్వాధికరసం భవతి భవతో దర్శనాదాప్తకామః

సో నితోఽనిర్వికల్పో భవతి భువి సదా బ్రహ్మభూతోఽన్తరాత్మా ॥ ౧౬.౬౫॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

చిదేవత్వమ్ప్రకరణవర్ణనం నామ షోడశోఽధ్యాయః ॥

౧౭. సర్వసిద్ధాన్తసంకల్పహప్రకరణం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

నిదాఘ శ్శ్రుణు గుహ్యం మే సర్వసిద్ధాన్తసంకల్పహమ్ ।

ద్వైతాద్వైతమిదం శూన్యం శాన్తం బ్రహ్మైవ సర్వదా ॥ ౧౭.౧॥

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ పరాత్పరమ్ |
 ద్వైతాద్వైతమిదం శూన్యం శాస్తం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౧౭.౨||
 అహమేవ హి శాస్తాత్మా అహమేవ హి సర్వగః |
 అహమేవ హి శుద్ధాత్మా అహమేవ హి నిత్యశః || ౧౭.౩||
 అహమేవ హి నానాత్మా అహమేవ హి నిర్గుణః |
 అహమేవ హి నిత్యాత్మా అహమేవ హి కారణమ్ || ౧౭.౪||
 అహమేవ హి జగత్సర్వం ఇదం చైవాహమేవ హి |
 అహమేవ హి మోదాత్మా అహమేవ హి ముక్తిదః || ౧౭.౫||
 అహమేవ హి చైతన్యం అహమేవ హి చిన్మయః |
 అహమేవ హి చైతన్యమహం సర్వాస్తరః సదా || ౧౭.౬||
 అహమేవ హి భూతాత్మా భౌతికం త్వహమేవ హి |
 అహమేవ త్వమేవాహమహమేవాహమేవ హి || ౧౭.౭||
 జీవాత్మా త్వహమేవాహమహమేవ పరేశ్వరః |
 అహమేవ విభుర్నిత్యమహమేవ స్వయం సదా || ౧౭.౮||
 అహమేవాక్షరం సాక్షాదహమేవ హి మే ప్రియమ్ |
 అహమేవ సదా బ్రహ్మ అహమేవ సదాఽవ్యయః || ౧౭.౯||
 అహమేవాహమేవాగ్రే (అహమేవాహమేకోఽయం) అహమేవాస్తరాస్తరః |
 అహమేవ చిదాకాశమహమేవావభాసకః || ౧౭.౧౦||
 అహమేవ సదా స్రష్టా అహమేవ హి రక్షకః |
 అహమేవ హి లీలాత్మా అహమేవ హి నిశ్చయః || ౧౭.౧౧||
 అహమేవ సదా సాక్షీ త్వమేవ త్వం పురాతనః |
 త్వమేవ హి పరం బ్రహ్మ త్వమేవ హి నిరస్తరమ్ || ౧౭.౧౨||
 అహమేవాహమేవాహమహమేవ త్వమేవ హి |
 అహమేవాద్వయాకారః అహమేవ విదేహకః || ౧౭.౧౩||
 అహమేవ మమాధారః అహమేవ సదాత్మకః |
 అహమేవోపశాస్తాత్మా అహమేవ తితిక్షకః (వివక్షకః) || ౧౭.౧౪||
 అహమేవ సమాధానం శ్రద్ధా చాప్యహమేవ హి |
 అహమేవ మహోవ్యోమ అహమేవ కలాత్మకః || ౧౭.౧౫||

అహమేవ హి కామాస్తః అహమేవ సదాస్తరః ।
 అహమేవ పురస్తాచ్ఛ అహం పశ్చాదహం సదా ॥ ౧౭.౧౬ ॥
 అహమేవ హి విశ్వాత్మా అహమేవ హి కేవలమ్ ।
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ పరాత్పరః ॥ ౧౭.౧౭ ॥
 అహమేవ చిదానన్దః అహమేవ సుఖాసుఖమ్ ।
 అహమేవ గురుత్వం చ అహమేవాచ్యుతః సదా ॥ ౧౭.౧౮ ॥
 అహమేవ హి వేదాస్తః అహమేవ హి చిన్తనః ।
 దేహోఽహం శుద్ధచైతన్యః అహం సంశయవర్జితః ॥ ౧౭.౧౯ ॥
 అహమేవ పరం జ్యోతిరహమేవ పరం పదమ్ ।
 అహమేవావినాశ్యాత్మా అహమేవ పురాతనః ॥ ౧౭.౨౦ ॥
 అహం బ్రహ్మ న సన్దేహః అహమేవ హి నిష్కలః ।
 అహం తుర్యో న సన్దేహః అహమాత్మా న సంశయః ॥ ౧౭.౨౧ ॥
 అహమిత్యపి హీనోఽహమహం భావనవర్జితః ।
 అహమేవ హి భావాన్తా అహమేవ హి శోభనమ్ ॥ ౧౭.౨౨ ॥
 అహమేవ క్షణాతీతః అహమేవ హి మఙ్గలమ్ ।
 అహమేవాచ్యుతానన్దః అహమేవ నిరన్తరమ్ ॥ ౧౭.౨౩ ॥
 అహమేవాప్రమేయాత్మా అహం సఙ్కల్పవర్జితః ।
 అహం బుద్ధః పరన్దామ అహం బుద్ధివివర్జితః ॥ ౧౭.౨౪ ॥
 అహమేవ సదా సత్యం అహమేవ సదాసుఖమ్ ।
 అహమేవ సదా లభ్యం అహం సులభకారణమ్ ॥ ౧౭.౨౫ ॥
 అహం సులభవిజ్ఞానం దుర్లభో జ్ఞానినాం సదా ।
 అహం చిన్మాత్ర ఏవాత్మా అహమేవ హి చిద్ధనః ॥ ౧౭.౨౬ ॥
 అహమేవ త్వమేవాహం బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ।
 అహమాత్మా న సన్దేహః సర్వవ్యాపీ న సంశయః ॥ ౧౭.౨౭ ॥
 అహమాత్మా ప్రియం సత్యం సత్యం సత్యం పునః పునః ।
 అహమాత్మాఽజరో వ్యాపీ అహమేవాత్మనో గురుః ॥ ౧౭.౨౮ ॥
 అహమేవామృతో మోక్షో అహమేవ హి నిశ్చలః ।

అహమేవ హి నిత్యాత్మా అహం ముక్తో న సంశయః ॥ ౧౭.౨౯ ॥

అహమేవ సదా శుద్ధః అహమేవ హి నిర్గుణః ।

అహం ప్రపంచహీనోఽహం అహం దేహవివర్జితః ॥ ౧౭.౩౦ ॥

అహం కామవిహీనాత్మా అహం మాయావివర్జితః ।

అహం దోషప్రవృత్తాత్మా అహం సంసారవర్జితః ॥ ౧౭.౩౧ ॥

అహం సజ్కల్పరహితో వికల్పరహితః శివః ।

అహమేవ హి తుర్యాత్మా అహమేవ హి నిర్మలః ॥ ౧౭.౩౨ ॥

అహమేవ సదా జ్యోతిరహమేవ సదా ప్రభుః ।

అహమేవ సదా బ్రహ్మ అహమేవ సదా పరః ॥ ౧౭.౩౩ ॥

అహమేవ సదా జ్ఞానమహమేవ సదా మృదుః ।

అహమేవ హి చిత్తం చ అహం మానవివర్జితః ॥ ౧౭.౩౪ ॥

అహంకారశ్చ సంసారమహంకారమసత్సదా ।

అహమేవ హి చిన్మాత్రం మత్తోఽన్యన్నాస్తి నాస్తి హి ॥ ౧౭.౩౫ ॥

అహమేవ హి మే సత్యం మత్తోఽన్యన్నాస్తి కిञ్చన ।

మత్తోఽన్యత్సత్పదం నాస్తి మత్తోఽన్యత్స్వత్పదం నహి ॥ ౧౭.౩౬ ॥

పుణ్యమిత్యపి న క్వాపి పాపమిత్యపి నాస్తి హి ।

ఇదం భేదమయం భేదం సదసద్భేదమిత్యపి ॥ ౧౭.౩౭ ॥

నాస్తి నాస్తి త్వయా సత్యం సత్యం సత్యం పునః పునః ।

నాస్తి నాస్తి సదా నాస్తి సర్వం నాస్తీతి నిశ్చయః ॥ ౧౭.౩౮ ॥

ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మ త్వమేవ హి ।

కాలో బ్రహ్మ కలా బ్రహ్మ కార్యం బ్రహ్మ క్షణం తదా ॥ ౧౭.౩౯ ॥

సర్వం బ్రహ్మోప్యహం బ్రహ్మ బ్రహ్మోస్మీతి న సంశయః ।

చిత్తం బ్రహ్మ మనో బ్రహ్మ సత్యం బ్రహ్మ సదాఽన్యూహమ్ ॥ ౧౭.౪౦ ॥

నిర్గుణం బ్రహ్మ నిత్యం చ నిరన్తరమహం పరః ।

ఆద్యన్తం బ్రహ్మ ఏవాహం ఆద్యన్తం చ నహి క్వచిత్ ॥ ౧౭.౪౧ ॥

అహమిత్యపి వార్తాఽపి స్మరణం భాషణం న చ ।

సర్వం బ్రహ్మైవ సద్దేహస్త్యమిత్యపి న హి క్వచిత్ ॥ ౧౭.౪౨ ॥

వక్తా నాస్తి న సన్దేహః ఏషా గీతా సుదుర్లభః ।

సద్యో మోక్షప్రదం హ్యేతత్సద్యో ముక్తిం ప్రయచ్ఛతి ॥ ౧౭.౪౩॥

సద్య ఏవ పరం బ్రహ్మ పదం ప్రాప్నోతి నిశ్చయః ।

సకృచ్ఛువణమాత్రేణ సద్యో ముక్తిం ప్రయచ్ఛతి ॥ ౧౭.౪౪॥

ఏతత్తు దుర్లభం లోకే త్రైలోక్యేఽపి చ దుర్లభమ్ ।

అహం బ్రహ్మ న సన్దేహ ఇత్యేవం భావయేద్దృఢమ్ ।

తతః సర్వం పరిత్యజ్య తూష్ఠీం తిష్ఠ యథాసుఖమ్ ॥ ౧౭.౪౫॥

సూతః -

భువనగగనమధ్యధ్యానయోగాఙ్గసఙ్గే

యమనియమవిశేషైర్భస్మరాగాఙ్గసఙ్గైః ।

సుఖముఖభరితాశాః కోశపాశాద్విహీనా

హృది ముదితపరాశాః శామ్భవాః శమ్భవచ్చ ॥ ౧౭.౪౬॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

సర్వసిద్ధాంతసఙ్గహప్రకరణం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

౧౮. ఋభునిదాఘసంవాదో నామ అష్టదశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

శ్శృణు భూయః పరం తత్త్వం సద్యో మోక్షప్రదాయకమ్ ।

సర్వం బ్రహ్మైవ సతతం సర్వం శాస్తం న సంశయః ॥ ౧౮.౧॥

బ్రహ్మోక్షరమిదం సర్వం పరాకారమిదం నహి ।

ఇదమిత్యపి యద్దోషం వయమిత్యపి భాషణమ్ ॥ ౧౮.౨॥

మత్తోఽన్యత్ప్రావనం నాస్తి మత్తోఽన్యత్సత్ప్రదం న హి ।

మత్తోఽన్యద్ధర్మరూపం వా మత్తోఽన్యదఖిలం న చ ॥ additional verse

యత్కించత్స్మిరణం నాస్తి యత్కించద్ధ్యానమేవ హి ।

యత్కించజ్ఞానరూపం వా తత్సర్వం బ్రహ్మ ఏవ హి ॥ ౧౮.౩॥

యత్కించద్బ్రహ్మవాక్యం వా యత్కించద్వేదవాక్యకమ్ ।

యత్కించద్గురువాక్యం వా తత్సర్వం బ్రహ్మ ఏవ హి ॥ ౧౮.౪॥

యత్కించత్కల్మషం సత్యం యత్కించత్ ప్రియభాషణమ్ ।

యత్కించున్మననం సత్తా తత్సర్వం బ్రహ్మ ఏవ హి || ౧౮.౫||

యత్కించుచ్చ్యవణం నిత్యం యత్కించుద్ధ్యానమశ్నుతే |

యత్కించున్నిశ్చయం శ్రద్ధా తత్సర్వం బ్రహ్మ ఏవ హి || ౧౮.౬||

యత్కించుద్గురూపదేశం (యత్కించుత్సద్గురోర్వాక్యం) యత్కించుద్గురుచింతనమ్ |

యత్కించుద్ద్యోగభేదం వా తత్సర్వం బ్రహ్మ ఏవ హి || ౧౮.౭||

సర్వం త్యజ్య గురుం త్యజ్య సర్వం సన్త్యజ్య నిత్యశః |

తూష్ణిమేవాననం బ్రహ్మ సుఖమేవ హి కేవలమ్ || ౧౮.౮||

సర్వం త్యక్త్వా సుఖం నిత్యం సర్వత్యాగం సుఖం మహత్ |

సర్వత్యాగం పరానందం సర్వత్యాగం పరం సుఖమ్ || ౧౮.౯||

సర్వత్యాగం మనస్త్యాగః సర్వత్యాగమహాఙ్కృతేః |

సర్వత్యాగం మహాయాగః సర్వత్యాగం సుఖం పరమ్ || ౧౮.౧౦||

సర్వత్యాగం మహామోక్షం చిత్తత్యాగం తదేవ హి |

చిత్తమేవ జగన్నిత్యం చిత్తమేవ హి సంసృతిః || ౧౮.౧౧||

చిత్తమేవ మహామాయా చిత్తమేవ శరీరకమ్ |

చిత్తమేవ భయం దేహాః చిత్తమేవ మనోమయమ్ || ౧౮.౧౨||

చిత్తమేవ ప్రపంచాఖ్యం చిత్తమేవ హి కల్మషమ్ |

చిత్తమేవ జడం సర్వం చిత్తమేవేన్ద్రియాదికమ్ || ౧౮.౧౩||

చిత్తమేవ సదా సత్యం చిత్తమేవ నహి క్వచిత్ |

చిత్తమేవ మహాశాస్త్రం చిత్తమేవ మనఃప్రదమ్ || ౧౮.౧౪||

చిత్తమేవ సదా పాపం చిత్తమేవ సదా మతమ్ |

చిత్తమేవ హి సర్వాఖ్యం చిత్తమేవ సదా జహి (జయి) || ౧౮.౧౫||

చిత్తం నాస్తీతి చింతా స్యాదాత్మమాత్రం ప్రకాశతే |

చిత్తమస్తీతి చింతా చేచ్ఛిత్తత్వం స్వయమేవ హి || ౧౮.౧౬||

స్వయమేవ హి చిత్తాఖ్యం స్వయం బ్రహ్మ న సంశయః |

చిత్తమేవ హి సర్వాఖ్యం చిత్తం సర్వమితి స్మృతమ్ || ౧౮.౧౭||

బ్రహ్మైవాహం స్వయంజ్ఞోఽతిర్భ్రహ్మైవాహం న సంశయః |

సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహః సర్వం చిజ్ఞోఽతిరేవ హి || ౧౮.౧౮||

అహం బ్రహ్మైవ నిత్యాత్మా పూర్ణాత్పూర్ణతరం సదా ।
 అహం పృథ్వాస్యదిసహితం అహమేవ విలక్షణమ్ ॥ ౧౮.౧౯ ॥
 అహం సూక్ష్మశరీరాన్తమహమేవ పురాతనమ్ ।
 అహమేవ హి మానాత్మా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౮.౨౦ ॥
 చిదాకారో హ్యహం పూర్ణశ్చిదాకారమిదం జగత్ ।
 చిదాకారం చిదాకాశం చిదాకాశమహం సదా ॥ ౧౮.౨౧ ॥
 చిదాకాశం త్వమేవాసి చిదాకాశమహం సదా ।
 చిదాకాశం చిదేవేదం చిదాకాశాన్న కింఞ్చన ॥ ౧౮.౨౨ ॥
 చిదాకాశతతం సర్వం చిదాకాశం ప్రకాశకమ్ ।
 చిదాకారం మనోరూపం చిదాకాశం హి చిద్భవమ్ ॥ ౧౮.౨౩ ॥
 చిదాకాశం పరం బ్రహ్మ చిదాకాశం చ చిన్మయః ।
 చిదాకాశం శివం సాక్షాచ్చిదాకాశమహం సదా ॥ ౧౮.౨౪ ॥
 సచ్చిదానన్దరూపోఽహం సచ్చిదానన్దశాశ్వతః ।
 సచ్చిదానన్ద సన్మాత్రం సచ్చిదానన్దభావనః ॥ ౧౮.౨౫ ॥
 సచ్చిదానన్దపూర్ణోఽహం సచ్చిదానన్దకారణమ్ ।
 సచ్చిదానన్దసన్దోహః సచ్చిదానన్ద ఈశ్వరః (హీనకః) ॥ ౧౮.౨౬ ॥
 సచ్చిదానన్దనితోఽహం సచ్చిదానన్దలక్షణమ్ ।
 సచ్చిదానన్దమాత్రోఽహం సచ్చిదానన్దరూపకః ॥ ౧౮.౨౭ ॥
 ఆత్మైవేదమిదం సర్వమాత్మైవాహం న సంశయః ।
 ఆత్మైవాస్మి పరం సత్యమాత్మైవ పరమం పదమ్ ॥ ౧౮.౨౮ ॥
 ఆత్మైవ జగదాకారం ఆత్మైవ భువనత్రయమ్ ।
 ఆత్మైవ జగతాం శ్రేష్ఠః ఆత్మైవ హి మనోమయః ॥ ౧౮.౨౯ ॥
 ఆత్మైవ జగతాం త్రాతా ఆత్మైవ గురురాత్మనః ।
 ఆత్మైవ బహుధా భాతి ఆత్మైవైకం పరాత్మనః ॥ ౧౮.౩౦ ॥
 ఆత్మైవ పరమం బ్రహ్మ ఆత్మైవాహం న సంశయః ।
 ఆత్మైవ పరమం లోకం ఆత్మైవ పరమాత్మనః ॥ ౧౮.౩౧ ॥
 ఆత్మైవ జీవరూపాత్మా ఆత్మైవేశ్వరవిగ్రహః ।
 ఆత్మైవ హరిరానన్దః ఆత్మైవ స్వయమాత్మనః ॥ ౧౮.౩౨ ॥

ఆత్మైవానన్దసన్దోహ ఆత్మైవేదం సదా సుఖమ్ ।
 ఆత్మైవ నిత్యశుద్ధాత్మా ఆత్మైవ జగతః పరః ॥ ౧౮.౩౩॥
 ఆత్మైవ పంచభూతాత్మా ఆత్మైవ జ్యోతిరాత్మనః ।
 ఆత్మైవ సర్వదా నాన్యదాత్మైవ పరమోఽవ్యయః ॥ ౧౮.౩౪॥
 ఆత్మైవ హ్యేత్యభాసాత్మా ఆత్మైవ విభురవ్యయః ।
 ఆత్మైవ బ్రహ్మవిజ్ఞానం ఆత్మైవాహం త్వమేవ హి ॥ ౧౮.౩౫॥
 ఆత్మైవ పరమానన్ద ఆత్మైవాహం జగన్మయః ।
 ఆత్మైవాహం జగద్భానం ఆత్మైవాహం న కిఞ్చన ॥ ౧౮.౩౬॥
 ఆత్మైవ హ్యేత్యనః స్నానమాత్మైవ హ్యేత్యనో జపః ।
 ఆత్మైవ హ్యేత్యనో మోదమాత్మైవాత్మప్రియః సదా ॥ ౧౮.౩౭॥
 ఆత్మైవ హ్యేత్యనో నిత్యో హ్యేత్యైవ గుణభాసకః ।
 ఆత్మైవ తుర్యరూపాత్మా ఆత్మాతీతస్తతః పరః ॥ ౧౮.౩౮॥
 ఆత్మైవ నిత్యపూర్ణాత్మా ఆత్మైవాహం న సంశయః ।
 ఆత్మైవ త్వమహం చాత్మా సర్వమాత్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౮.౩౯॥
 నిత్యోఽహం నిత్యపూర్ణోఽహం నిత్యోఽహం సర్వదా సదా ।
 ఆత్మైవాహం జగన్నాన్యదమృతాత్మా పురాతనః ॥ ౧౮.౪౦॥
 పురాతనోఽహం పురుషోఽహమీశః పరాత్పరోఽహం పరమేశ్వరోఽహమ్ ।
 భవప్రదోఽహం భవనాశనోఽహం సుఖప్రదోఽహం సుఖరూపమద్వయమ్ ॥ ౧౮.౪౧॥
 ఆనన్దోఽహమశేషోఽహమమృతోహం న సంశయః ।
 అజ్యోఽహమాత్మరూపోఽహమన్యన్నాస్తి సదా ప్రియః ॥ ౧౮.౪౨॥
 బ్రహ్మైవాహమిదం బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మ సదాఽవ్యయః ।
 సదా సర్వపదం నాస్తి సర్వమేవ సదా న హి ॥ ౧౮.౪౩॥
 నిర్గుణోఽహం నిరాధార అహం నాస్తీతి సర్వదా ।
 అనర్థమూలం నాన్వేయ మాయాకార్యం న కిఞ్చన ॥ ౧౮.౪౪॥
 అవిద్యావిభవో నాస్తి అహం బ్రహ్మ న సంశయః ।
 సర్వం బ్రహ్మ చిదాకాశం తదేవాహం న సంశయః ॥ ౧౮.౪౫॥
 తదేవాహం స్వయం చాహం పరం చాహం పరేశ్వరః ।

విద్యాధరోఽహమేవాత్ర విద్యావిద్యే న కిఞ్చన ॥ ౧౮.౪౬ ॥

చిదహం చిదహం నిత్యం తురోఽహం తుర్యకః పరః ।

బ్రహ్మైవ సర్వం బ్రహ్మైవ సర్వం బ్రహ్మ సదాఽస్మ్యహమ్ ॥ ౧౮.౪౭ ॥

మత్తోఽన్యన్నాపరం కిఞ్చిన్మత్తోఽన్యదబ్బిహ్మా చ క్వచిత్ ।

మత్తోఽన్యత్పరమం నాస్తి మత్తోఽన్యచ్ఛిత్పదం నహి ॥ ౧౮.౪౮ ॥

మత్తోఽన్యత్సత్పదం నాస్తి మత్తోఽన్యచ్ఛిత్పదం న మే ।

మత్తోఽన్యదభవనం నాస్తి మత్తోఽన్యదబ్బిహ్మా ఏవ న ॥ ౧౮.౪౯ ॥

మత్తోఽన్యత్కారణం నాస్తి మత్తోఽన్యత్కిఞ్చిదప్యణు ।

మత్తోఽన్యత్సత్త్వరూపం చ మత్తోఽన్యచ్ఛుద్ధమేవ న ॥ ౧౮.౫౦ ॥

మత్తోఽన్యత్పావనం నాస్తి మత్తోఽన్యత్తత్పదం న హి ।

మత్తోఽన్యద్ధర్మరూపం వా మత్తోఽన్యదఖిలం న చ ॥ ౧౮.౫౧ ॥

మత్తోఽన్యదనదేవాత్ర మత్తోఽన్యన్మిథ్యా ఏవ హి ।

మత్తోఽన్యద్భాతి సర్వస్వం (సర్వస్య) మత్తోఽన్యచ్ఛశశ్శృంగవత్ ॥ ౧౮.౫౨ ॥

మత్తోఽన్యద్భాతి చేన్మిథ్యా మత్తోఽన్యచ్ఛేన్ద్రజాలకమ్ ।

మత్తోఽన్యత్సంశయో (సద్భ్రశం) నాస్తి మత్తోఽన్యత్కార్య

కారణం (లక్షణమ్) ॥ ౧౮.౫౩ ॥

బ్రహ్మమాత్రమిదం సర్వం సోఽహమస్మీతి భావనమ్ ।

సర్వముక్తం భగవతా ఏవమేవేతి నిశ్చిను ॥ ౧౮.౫౪ ॥

బహునోక్తేన కిం యోగిన్నిశ్చయం కురు సర్వదా ।

సకృన్నిశ్చయమాత్రేణ బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౧౮.౫౫ ॥

వననగభువనం యచ్ఛుక్కురాన్నాన్యదస్తి

జగదిదమసురాద్యం దేవదేవః స ఏవ ।

తనుమనగమనాద్యైః కోశకాశావకాశే

స ఖలు పరశివాత్మా దృశ్యతే సూక్ష్మబుద్ధ్యా ॥ ౧౮.౫౬ ॥

చక్షుఃశ్రోత్రమనోఽసవశ్చ హృది ఖాదుద్భాసితధ్యాస్తరాత్

తస్మిన్నేవ విలీయతే గతిపరం యద్వాసనా వాసినీ ।

చిత్తం చేతయతే హృదీన్ద్రియగణం వాచాం మనోదూరగం

తం బ్రహ్మృతమేతదేవ గిరిజాకాంతాత్మనా సంజ్ఞితమ్ ॥ ౧౮.౫౭ ॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే పష్టాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥

౧౯. బ్రహ్మానందప్రకరణం నామ ఏకోనవింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

బ్రహ్మానందం ప్రవక్ష్యామి త్రిషు లోకేషు దుర్లభమ్ ।

యస్య శ్రవణమాత్రేణ సదా ముక్తిమవాప్నుయాత్ (యుక్తిమాప్నుయాత్) ॥ ౧౯.౧॥

పరమానందోఽహమేవాత్మా సర్వదానందమేవ హి ।

పూర్ణానందస్వరూపోఽహం చిదానందమయం జగత్ ॥ ౧౯.౨॥

సదానందమనంతోఽహం బోధానందమిదం జగత్ ।

బుద్ధానందస్వరూపోఽహం నిత్యానందమిదం మనః ॥ ౧౯.౩॥

కేవలానందమాత్రోఽహం కేవలజ్ఞానవానహమ్ ।

ఇతి భావయ యత్సేన ప్రపఞ్చోచ్చపశమాయ వై ॥ ౧౯.౪॥

సదా సత్యం పరం జ్యోతిః సదా సత్యాదిలక్షణః ।

సదా సత్యాదిహీనాత్మా సదా జ్యోతిః ప్రియో హ్యహమ్ ॥ ౧౯.౫॥

నాస్తి మిథ్యాప్రపఞ్చాత్మా నాస్తి మిథ్యా మనోమయః ।

నాస్తి మిథ్యాభిధానాత్మా నాస్తి చిత్తం దురాత్మవాన్ ॥ ౧౯.౬॥

నాస్తి మూఢతరో లోకే నాస్తి మూఢతమో నరః ।

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ స్వయం సదా ॥ ౧౯.౭॥

ఇదం పరం చ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ।

అహం బ్రహ్మస్మి శుద్ధోఽస్మి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౧౯.౮॥

జగత్సర్వం సదా నాస్తి చిత్తమేవ జగన్మయమ్ ।

చిత్తమేవ ప్రపఞ్చాఖ్యం చిత్తమేవ శరీరకమ్ ॥ ౧౯.౯॥

చిత్తమేవ మహాదోషం చిత్తమేవ హి బాలకః ।

చిత్తమేవ మహాత్మాఽయం చిత్తమేవ మహానసత్ ॥ ౧౯.౧౦॥

చిత్తమేవ హి మిథ్యాత్మా చిత్తం శశవిషాణవత్ ।

చిత్తం నాస్తి సదా సత్యం చిత్తం వన్ధ్యాకుమారవత్ ॥ ౧౯.౧౧॥

చిత్తం శూన్యం న సన్దేహో బ్రహ్మైవ సకలం జగత్ ।

అహమేవ హి చైతన్యం అహమేవ హి నిర్గుణమ్ ॥ ౧౯.౧౨॥

మన ఏవ హి సంసారం మన ఏవ హి మణ్డలమ్ ।

మన ఏవ హి బన్ధత్వం మన ఏవ హి పాతకమ్ ॥ ౧౯.౧౩॥

మన ఏవ మహద్దుఃఖం మన ఏవ శరీరకమ్ ।

మన ఏవ ప్రపంచ్చాఖ్యం మన ఏవ కలేవరమ్ ॥ ౧౯.౧౪॥

మన ఏవ మహాసత్త్వం మన ఏవ చతుర్ముఖః ।

మన ఏవ హరిః సాక్షాన్మన ఏవ శివః స్పృతః ॥ ౧౯.౧౫॥

మన ఏవేన్ద్రజాలాఖ్యం మనః సజ్కల్పమాత్రకమ్ ।

మన ఏవ మహాపాపం మన ఏవ దురాత్మవాన్ ॥ ౧౯.౧౬॥

మన ఏవ హి సర్వాఖ్యం మన ఏవ మహద్భయమ్ ।

మన ఏవ పరం బ్రహ్మ మన ఏవ హి కేవలమ్ ॥ ౧౯.౧౭॥

మన ఏవ చిదాకారం మన ఏవ మనాయతే ।

చిదేవ హి పరం రూపం చిదేవ హి పరం పదమ్ ॥ ౧౯.౧౮॥

పరం బ్రహ్మాహమేవాద్య పరం బ్రహ్మాహమేవ హి ।

అహమేవ హి తృప్తాత్మా అహమానన్దవిగ్రహః ॥ ౧౯.౧౯॥

అహం బుద్ధిః ప్రవృద్ధాత్మా నిత్యం నిశ్చలనిర్మలః ।

అహమేవ హి శాన్తాత్మా అహమాద్యన్తవర్జితః ॥ ౧౯.౨౦॥

అహమేవ ప్రకాశాత్మా అహం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ।

అహం నిత్యో న సన్దేహ అహం బుద్ధిః ప్రీయః సదా (బుద్ధిప్రీయః సదా) ॥ ౧౯.౨౧॥

అహమేవాహమేవైకః అహమేవాఖిలామృతః ।

అహమేవ స్వయం సిద్ధః అహమేవానుమోదకః ॥ ౧౯.౨౨॥

అహమేవ త్వమేవాహం సర్వాత్మా సర్వవర్జితః ।

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ పరాత్పరః ॥ ౧౯.౨౩॥

అహంకారం న మే దుఃఖం న మే దోషం న మే సుఖమ్ ।

న మే బుద్ధిర్న మే చిత్తం న మే దేహో న మేన్ద్రియమ్ ॥ ౧౯.౨౪॥

న మే గోత్రం న మే నేత్రం న మే పాత్రం న మే తృణమ్ ।

న మే జిపో న మే మన్త్రో న మే లోకో న మే సుహృత్ ॥ ౧౯.౨౫॥

న మే బన్ధుర్న మే శత్రుర్న మే మాతా న మే పితా ।
 న మే భోజ్యం న మే భోక్తా న మే వృత్తిర్న మే కులమ్ ॥ ౧౯.౨౬॥
 న మే జాతిర్న మే వర్ణః న మే శ్రోత్రం న మే క్వచిత్ ।
 న మే బాహ్యం న మే బుద్ధిః స్థానం వాపి న మే వయః ॥ ౧౯.౨౭॥
 న మే తత్త్వం న మే లోకో న మే శాస్త్రిర్న మే కులమ్ ।
 న మే కోపో న మే కామః కేవలం బ్రహ్మమాత్రతః ॥ ౧౯.౨౮॥
 కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాత్ కేవలం స్వయమేవ హి ।
 న మే రాగో న మే లోభో న మే స్తోత్రం న మే స్మృతిః ॥ ౧౯.౨౯॥
 న మే మోహో న మే తృష్ణా న మే స్నేహో న మే గుణః ।
 న మే కోశం న మే బాల్యం న మే యౌవనవార్ధకమ్ ॥ ౧౯.౩౦॥
 సర్వం బ్రహ్మైకరూపత్వాదేకం బ్రహ్మైతి నిశ్చింతమ్ ।
 బ్రహ్మణోఽన్యత్పరం నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౯.౩౧॥
 బ్రహ్మణోఽన్యదిదం నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యదిదం న హి ।
 ఆత్మనోఽన్యత్పదా నాస్తి ఆత్మైవాహం న సంశయః ॥ ౧౯.౩౨॥
 ఆత్మనోఽన్యత్సుఖం నాస్తి ఆత్మనోఽన్యదహం న చ ।
 గ్రాహ్యగ్రాహకహీనోఽహం త్యాగత్యాజ్యవివర్జితః ॥ ౧౯.౩౩॥
 న త్యాజ్యం న చ మే గ్రాహ్యం న బన్ధో న చ భుక్తిదం (ముక్తిదమ్) ।
 న మే లోకం న మే హీనం న శ్రేష్ఠం నాపి దూషణమ్ ॥ ౧౯.౩౪॥
 న మే బలం న చణ్ణాలో న మే విప్రాదివర్ణకమ్ ।
 న మే పానం న మే పూస్వం న మే క్షీణం న మే బలమ్ ॥ ౧౯.౩౫॥
 న మే శక్తిర్న మే భుక్తిర్న మే దైవం న మే పృథక్ ।
 ఆహం బ్రహ్మైకమాత్రత్వాన్నిత్యత్వాన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౧౯.౩౬॥
 న మతం న చ మే మిథ్యా న మే సత్యం వపుః క్వచిత్ ।
 అహమిత్యపి నాస్త్యేవ బ్రహ్మ ఇత్యపి నామ వా ॥ ౧౯.౩౭॥
 యద్యద్యద్యత్ప్రొపఞ్చోఽస్తి యద్యద్యద్యద్గుర్వరోర్వచః ।
 తత్సర్వం బ్రహ్మ ఏవాహం తత్సర్వం చిన్మయం మతమ్ ॥ ౧౯.౩౮॥
 చిన్మయం చిన్మయం బ్రహ్మ సన్మయం సన్మయం సదా ।
 స్వయమేవ స్వయం బ్రహ్మ స్వయమేవ స్వయం పరః ॥ ౧౯.౩౯॥

స్వయమేవ స్వయం మోక్షః స్వయమేవ నిరస్తరః ।
 స్వయమేవ హి విజ్ఞానం స్వయమేవ హి నాస్త్యకమ్ ॥ ౧౯.౪౦॥
 స్వయమేవ సదాసారః స్వయమేవ స్వయం పరః ।
 స్వయమేవ హి శూన్యాత్మా స్వయమేవ మనోహరః ॥ ౧౯.౪౧॥
 తూష్టిమేవాసనం స్నానం తూష్టిమేవాసనం జపః ।
 తూష్టిమేవాసనం పూజా తూష్టిమేవాసనం పరః ॥ ౧౯.౪౨॥
 విచార్య మనసా నిత్యమహం బ్రహ్మేతి నిశ్చిను ।
 అహం బ్రహ్మ న సందేహః ఏవం తూష్టిస్థితిర్జపః ॥ ౧౯.౪౩॥
 సర్వం బ్రహ్మైవ నాస్త్యన్యత్సర్వం జ్ఞానమయం తపః ।
 స్వయమేవ హి నాస్త్యేవ సర్వాతీతస్వరూపవాన్ ॥ ౧౯.౪౪॥
 వాచాతీతస్వరూపోఽహం వాచా జప్యమనర్థకమ్ ।
 మానసః పరమార్థోఽయం ఏతద్భేదమహం న మే ॥ ౧౯.౪౫॥
 కుణపం సర్వభూతాది కుణపం సర్వసంకృహమ్ ।
 అసత్యం సర్వదా లోకమసత్యం సకలం జగత్ ॥ ౧౯.౪౬॥
 అసత్యమన్యదస్తిత్వమసత్యం నాస్తి భాషణమ్ ।
 అసత్యాకారమస్తిత్వం బ్రహ్మామాత్రం సదా స్వయమ్ ॥ ౧౯.౪౭॥
 అసత్యం వేదవేదాఙ్గం అసత్యం శాస్త్రనిశ్చయః ।
 అసత్యం శ్రవణం హ్యేతదసత్యం మననం చ తత్ ॥ ౧౯.౪౮॥
 అసత్యం చ నిదిధ్యాసః సజాతీయమసత్యకమ్ ।
 విజాతీయమసతోఽక్రొక్తం సత్యం సత్యం న సంశయః ।
 సర్వం బ్రహ్మ సదా బ్రహ్మ ఏకం బ్రహ్మ చిదవ్యయమ్ ॥ ౧౯.౪౯॥
 చేతోవిలాసజనితం కిల విశ్వమేత-
 ద్విశ్వాధికస్య కృపయా పరిపూర్ణభాస్యాత్ ।
 నాస్త్యన్యతః శ్రుతిశిరోత్థితవాక్యమోఘ-
 శాస్త్రానుసారికరణైర్భవతే విముక్త్యై ॥ ౧౯.౫౦॥
 ॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కారాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 బ్రహ్మానందప్రకరణం నామ ఏకోనవింశోఽధ్యాయః ॥

౨౦. ఆత్మవైభవప్రకరణం నామ వింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

శృణు కేవలమత్యస్తం రహస్యం పరమాద్భుతమ్ |

ఇతి గుహ్యతరం సద్యో మోక్షప్రదమిదం సదా || ౨౦.౧||

సులభం బ్రహ్మవిజ్ఞానం సులభం శుభముత్తమమ్ |

సులభం బ్రహ్మనిష్ఠానాం సులభం సర్వబోధకమ్ || ౨౦.౨||

సులభం కృతకృత్యానాం సులభం స్వయమాత్మనః |

సులభం కారణాభావం సులభం బ్రహ్మణీ స్థితమ్ || ౨౦.3||

సులభం చిత్తహీనానాం స్వయం తచ్చ స్వయం స్వయమ్ |

స్వయం సంసారహీనానాం చిత్తం సంసారముచ్యతే || ౨౦.౪||

సృష్టైదం న సంసారః బ్రహ్మైవేదం మనో న చ |

బ్రహ్మైవేదం భయం నాస్తి బ్రహ్మైవేదం న కిచ్ఛన || ౨౦.౫||

బ్రహ్మైవేదమసత్సర్వం బ్రహ్మైవేదం పరాయణమ్ |

బ్రహ్మైవేదం శరీరాణాం బ్రహ్మైవేదం తృణం న చ || ౨౦.౬||

బ్రహ్మైవాస్మి న చాన్యోఽస్మి బ్రహ్మైవేదం జగన్న చ |

బ్రహ్మైవేదం వియన్నాస్తి బ్రహ్మైవేదం క్రియా న చ || ౨౦.౭||

బ్రహ్మైవేదం మహాత్మానం బ్రహ్మైవేదం ప్రియం సదా |

బ్రహ్మైవేదం జగన్నాన్తో బ్రహ్మైవాహం భయం న హి || ౨౦.౮||

బ్రహ్మైవాహం సదాచిత్తం బ్రహ్మైవాహమిదం న హి |

బ్రహ్మైవాహం తు యన్మిథ్యా బ్రహ్మైవాహమియం భ్రమా || ౨౦.౯||

బ్రహ్మైవ సర్వసిద్ధాన్తో బ్రహ్మైవ మనసాస్పదమ్ |

బ్రహ్మైవ సర్వభవనం బ్రహ్మైవ మునిమణ్డలమ్ || ౨౦.౧౦||

బ్రహ్మైవాహం తు నాస్త్యన్యద్బ్రహ్మైవ గురుపూజనమ్ |

బ్రహ్మైవ నాన్యత్కిచ్ఛత్తు బ్రహ్మైవ సకలం సదా || ౨౦.౧౧||

బ్రహ్మైవ త్రిగుణాకారం బ్రహ్మైవ హరిరూపకమ్ |

బ్రహ్మణోఽన్యత్పదం నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యత్క్షణం న మే || ౨౦.౧౨||

బ్రహ్మైవాహం నాన్యవార్తా బ్రహ్మైవాహం న చ శ్రుతమ్ |

బ్రహ్మైవాహం సమం నాస్తి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౨౦.౧౩॥
 బ్రహ్మైవాహం న మే భోగో బ్రహ్మైవాహం న మే పృథక్ ।
 బ్రహ్మైవాహం సతం నాస్తి బ్రహ్మైవ బ్రహ్మరూపకః ॥ ౨౦.౧౪॥
 బ్రహ్మైవ సర్వదా భాతి బ్రహ్మైవ సుఖముత్తమమ్ ।
 బ్రహ్మైవ నానాకారత్వాత్ప్రహ్మైవాహం ప్రియం మహత్ ॥ ౨౦.౧౫॥
 బ్రహ్మైవ బ్రహ్మణః పూజ్యం బ్రహ్మైవ బ్రహ్మణో గురుః ।
 బ్రహ్మైవ బ్రహ్మమాతా తు బ్రహ్మైవాహం పితా సుతః ॥ ౨౦.౧౬॥
 బ్రహ్మైవ బ్రహ్మ దేవం చ బ్రహ్మైవ బ్రహ్మ తజ్జయః ।
 బ్రహ్మైవ ధ్యాసనరూపాత్మా బ్రహ్మైవ బ్రహ్మణో గుణః ॥ ౨౦.౧౭॥
 ఆత్మైవ సర్వనిత్యాత్మా ఆత్మనోఽన్యన్న కిञ్చన ।
 ఆత్మైవ సతతం హ్యేత్మా ఆత్మైవ గురురాత్మనః ॥ ౨౦.౧౮॥
 ఆత్మజ్యోతిరహమ్భాతమాత్మైవాస్తి సదా స్వయమ్ ।
 స్వయం తత్త్వమసి బ్రహ్మ స్వయం భామి ప్రకాశకః ॥ ౨౦.౧౯॥
 స్వయం జీవత్వసంశాన్తిః స్వయమీశ్వరరూపవాన్ ।
 స్వయం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ స్వయం కేవలమవ్యయమ్ ॥ ౨౦.౨౦॥
 స్వయం నాశం చ సిద్ధాంతం స్వయమాత్మా ప్రకాశకః ।
 స్వయం ప్రకాశరూపాత్మా స్వయమత్యస్తనిర్మలః ॥ ౨౦.౨౧॥
 స్వయమేవ హి నిత్యాత్మా స్వయం శుద్ధః ప్రియాప్రియః ।
 స్వయమేవ స్వయం ఛందః స్వయం దేహాదివర్జితః ॥ ౨౦.౨౨॥
 స్వయం దోషవిహీనాత్మా స్వయమాకాశవత్స్థితః ।
 ఆయం చేదం చ నాస్త్యేవ ఆయం భేదవివర్జితః ॥ ౨౦.౨౩॥
 బ్రహ్మైవ చిత్తవద్భాతి బ్రహ్మైవ శివవత్ సదా ।
 బ్రహ్మైవ బుద్ధివద్భాతి బ్రహ్మైవ శివవత్ సదా ॥ ౨౦.౨౪॥
 బ్రహ్మైవ శశవద్భాతి బ్రహ్మైవ స్థూలవత్స్వయమ్ ।
 బ్రహ్మైవ సతతం నాన్యత్ప్రహ్మైవ గురురాత్మనః ॥ ౨౦.౨౫॥
 ఆత్మజ్యోతిరహం భూతమహం నాస్తి సదా స్వయమ్ ।
 స్వయమేవ పరం బ్రహ్మ స్వయమేవ చిదవ్యయః ॥ ౨౦.౨౬॥

స్వయమేవ స్వయం జ్యోతిః స్వయం సర్వత్ర భాసతే |
 స్వయం బ్రహ్మ స్వయం దేహాః స్వయం పూర్ణః పరః పుమాన్ || ౨౦.౨౭||
 స్వయం తత్త్వమసి బ్రహ్మ స్వయం భాతి ప్రకాశకః |
 స్వయం జీవత్వసంశాస్త్రః స్వయమీశ్వరరూపవాన్ || ౨౦.౨౮||
 స్వయమేవ పరం బ్రహ్మ స్వయం కేవలమవ్యయః |
 స్వయం రాధాస్తసిద్ధాస్తః స్వయమాత్మా ప్రకాశకః || ౨౦.౨౯||
 స్వయం ప్రకాశరూపాత్మా స్వయమత్యంతనిర్మలః |
 స్వయమేవ హి నిత్యాత్మా స్వయం శుద్ధః ప్రియాప్రియః || ౨౦.౩౦||
 స్వయమేవ స్వయం స్వస్థః స్వయం దేహవివర్జితః |
 స్వయం దోషవిహీనాత్మా స్వయమాకాశవత్స్పృతః || ౨౦.౩౧||
 అఖణ్ణః పరిపూర్ణోఽహమఖణ్ణరసపూరణః |
 అఖణ్ణానన్ద ఏవాహమపరిచ్ఛిన్నవిగ్రహః || ౨౦.౩౨||
 ఇతి నిశ్చిత్త్య పూర్ణాత్మా బ్రహ్మైవ న పృథక్స్వయమ్ |
 ఆహమేవ హి నిత్యాత్మా ఆహమేవ హి శాశ్వతః || ౨౦.౩౩||
 ఆహమేవ హి తద్బ్రహ్మ బ్రహ్మైవాహం జగత్ప్రభుః |
 బ్రహ్మైవాహం నిరాభాసో బ్రహ్మైవాహం నిరామయః || ౨౦.౩౪||
 బ్రహ్మైవాహం చిదాకాశో బ్రహ్మైవాహం నిరన్తరః |
 బ్రహ్మైవాహం మహానన్దో బ్రహ్మైవాహం సదాత్మవాన్ || ౨౦.౩౫||
 బ్రహ్మైవాహమనంతాత్మా బ్రహ్మైవాహం సుఖం పరమ్ |
 బ్రహ్మైవాహం మహామౌనీ సర్వవృత్తాన్తవర్జితః || ౨౦.౩౬||
 బ్రహ్మైవాహమిదం మిథ్యా బ్రహ్మైవాహం జగన్న హి |
 బ్రహ్మైవాహం న దేహోఽస్మి బ్రహ్మైవాహం మహాద్వయః || ౨౦.౩౭||
 బ్రహ్మైవ చిత్తవద్భాతి బ్రహ్మైవ శివవత్సదా |
 బ్రహ్మైవ బుద్ధివద్భాతి బ్రహ్మైవ ఫలవత్స్వయమ్ || ౨౦.౩౮||
 బ్రహ్మైవ మూర్తివద్భాతి తద్బ్రహ్మీసి న సంశయః |
 బ్రహ్మైవ కాలవద్భాతి బ్రహ్మైవ సకలాదివత్ || ౨౦.౩౯||
 బ్రహ్మైవ భూతివద్భాతి బ్రహ్మైవ జడవత్స్వయమ్ |
 బ్రహ్మైవౌజ్కారవత్సర్వం బ్రహ్మైవౌజ్కారరూపవత్ || ౨౦.౪౦||

బ్రహ్మైవ నాదవద్బ్రహ్మ నాస్తి భేదో న చాద్వయమ్ ।
 సత్యం సత్యం పునః సత్యం బ్రహ్మణోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౨౦.౪౧॥
 బ్రహ్మైవ సర్వమాత్మైవ బ్రహ్మణోఽన్యన్న కిఞ్చన ।
 సర్వం మిథ్యా జగన్మిథ్యా దృశ్యత్వాద్భటవత్ సదా ॥ ౨౦.౪౨॥
 బ్రహ్మైవాహం న సన్దేహశ్చిన్మాత్రత్వాదహం సదా ।
 బ్రహ్మైవ శుద్ధరూపత్వాద్భ్రూపత్వాత్స్వయం మహత్ ॥ ౨౦.౪౩॥
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ పరాత్పరః ।
 అహమేవ మనోతీత అహమేవ జగత్పరః ॥ ౨౦.౪౪॥
 అహమేవ హి నిత్యాత్మా అహం మిథ్యా స్వభావతః ।
 ఆనన్దోఽహం నిరాధారో బ్రహ్మైవ న చ కిఞ్చన ॥ ౨౦.౪౫॥
 నాన్యత్కిఞ్చిదహం బ్రహ్మ నాన్యత్కిఞ్చిచ్చిదవ్యయః ।
 ఆత్మనోఽన్యత్పరం తుచ్ఛమాత్మనోఽన్యదహం నహి ॥ ౨౦.౪౬॥
 ఆత్మనోఽన్యన్న మే దేహః ఆత్మైవాహం న మే మలమ్ ।
 ఆత్మన్యేవాత్మనా చిత్తమాత్మైవాహం న తత్పృథక్ ॥ ౨౦.౪౭॥
 ఆత్మైవాహమహం శూన్యమాత్మైవాహం సదా న మే ।
 ఆత్మైవాహం గుణో నాస్తి ఆత్మైవ న పృథక్క్వచిత్ ॥ ౨౦.౪౮॥
 అత్యన్తాభావ ఏవ త్వం అత్యన్తాభావమీదృశమ్ ।
 అత్యన్తాభావ ఏవేదమత్యన్తాభావమణ్డపి ॥ ౨౦.౪౯॥
 ఆత్మైవాహం పరం బ్రహ్మ సర్వం మిథ్యా జగత్త్రయమ్ ।
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ పరో గురుః ॥ ౨౦.౫౦॥
 జీవభావం సదాసత్యం శివసద్భావమీదృశమ్ ।
 విష్ణువద్భావనాభ్రాన్తిః సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౨౦.౫౧॥
 అహమేవ సదా పూర్ణం అహమేవ నిరస్తరమ్ ।
 నిత్యతృప్తో నిరాకారో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ ౨౦.౫౨॥
 అహమేవ పరానన్ద అహమేవ క్షణాన్తికః ।
 అహమేవ త్వమేవాహం త్వం చాహం నాస్తి నాస్తి హి ॥ ౨౦.౫౩॥
 వాచామగోచరోఽహం వై వాఙ్మనో నాస్తి కల్పితమ్ ।

అహం బ్రహ్మైవ సర్వాత్మా అహం బ్రహ్మైవ నిర్మలః || ౨౦.౫౪||

అహం బ్రహ్మైవ చిన్మాత్రం అహం బ్రహ్మైవ నిత్యశః |

ఇదం చ సర్వదా నాస్తి అహమేవ సదా స్థిరః || ౨౦.౫౫||

ఇదం సుఖమహం బ్రహ్మ ఇదం సుఖమహం జడమ్ |

ఇదం బ్రహ్మ న సన్దేహః సత్యం సత్యం పునః పునః || ౨౦.౫౬||

ఇత్యాత్మవైభవం ప్రోక్తం సర్వలోకేషు దుర్లభమ్ |

సకృచ్ఛ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ || ౨౦.౫౭||

శాన్తిదాన్తిపరమా భవతాన్తాః స్వాన్తభాన్తమనిశం శశికాన్తమ్ |

అన్తకాన్తకమహో కలయన్తో వేదమాలివచనైః కిల శాన్తాః || ౨౦.౫౮||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

ఆత్మవైభవప్రకరణం నామ వింశోఽధ్యాయః ||

౨౧. సర్వప్రపంచ్చహేయత్వప్రకరణవర్ణనం నామ ఏకవింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

మహారహస్యం వక్ష్యామి వేదాన్దేషు చ గోపితమ్ |

యస్య శ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ || ౨౧.౧||

సచ్చిదాన్తమాత్రోఽహం సర్వం సచ్చిన్మయం తతమ్ |

తదేవ బ్రహ్మ సమృశ్యత్ప్రబ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ || ౨౧.౨||

అహం బ్రహ్మ ఇదం బ్రహ్మ నానా బ్రహ్మ న సంశయః |

సత్యం బ్రహ్మ సదా బ్రహ్మోప్యహం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౨౧.౩||

గురుర్బ్రహ్మ గుణో బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మపరోఽస్మ్యహమ్ |

నాన్తం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మోపరోఽస్మ్యహమ్ || ౨౧.౪||

వేదవేద్యం పరం బ్రహ్మ విద్యా బ్రహ్మ విశేషతః |

ఆత్మా బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మ ఆద్యన్తం బ్రహ్మ సోఽస్మ్యహమ్ || ౨౧.౫||

సత్యం బ్రహ్మ సదా బ్రహ్మ అన్యన్నాస్తి సదా పరమ్ |

అహం బ్రహ్మ త్వహం నాస్తి అహంకారపరం నహి || ౨౧.౬||

అహం బ్రహ్మ ఇదం నాస్తి అయమాత్మా మహాన్సదా |

వేదాన్తవేద్యో బ్రహ్మోత్మా అపరం శశశ్చక్లవత్ || ౨౧.౭||

భూతం నాస్తి భవిష్యం న బ్రహ్మైవ స్థిరతాం గతః ।
 చిన్మయోఽహం జడం తుచ్ఛం చిన్మాత్రం దేహనాశనమ్ ॥ ౨౧.౮ ॥
 చిత్తం కిఞ్చిత్క్యచిచ్ఛాపి చిత్తం దూరోఽహమాత్మకః (హరోఽహమాత్మకః) ।
 సత్యం జ్ఞానమనన్తం యన్నాన్పతం జడదుఃఖకమ్ ॥ ౨౧.౯ ॥
 ఆత్మా సత్యమనన్తాత్మా దేహమేవ న సంశయః ।
 వార్తాప్యసచ్ఛృతం తన్న అహమేవ మహోమహః ॥ ౨౧.౧౦ ॥
 ఏకసంఖ్యోప్యసద్బ్రహ్మ సత్యమేవ సదాఽప్యహమ్ ।
 సర్వమేవమసత్యం చ ఉత్పన్నత్వాత్పరాత్పదా ॥ ౨౧.౧౧ ॥
 సర్వావయవహీనోఽపి నిత్యత్వాత్పరమో హ్యహమ్ ।
 సర్వం దృశ్యం న మే కిఞ్చిత్చిన్మయత్వాద్వదామ్యహమ్ ॥ ౨౧.౧౨ ॥
 ఆగ్రహం చ న మే కిఞ్చిత్చిన్మయత్వాద్వదామ్యహమ్ ।
 ఇదమిత్యపి నిర్దేశో న క్వచిన్న క్వచిత్పదా ॥ ౨౧.౧౩ ॥
 నిర్గుణబ్రహ్మ ఏవాహం సుగురోరుపదేశతః ।
 విజ్ఞానం సగుణో (సగుణం) బ్రహ్మ అహం విజ్ఞానవిగ్రహః ॥ ౨౧.౧౪ ॥
 నిర్గుణోఽస్మి నిరంశోఽస్మి భవోఽస్మి భరణోఽస్మ్యహమ్ ।
 దేవోఽస్మి ద్రవ్యపూర్ణోఽస్మి శుద్ధోఽస్మి రహితోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౨౧.౧౫ ॥
 రసోఽస్మి రసహీనోఽస్మి తుర్యోఽస్మి శుభభావనః ।
 కామోఽస్మి (కార్యోఽస్మి) కార్యహీనోఽస్మి నిత్యనిర్మలవిగ్రహః ॥ ౨౧.౧౬ ॥
 ఆచారఫలహీనోఽస్మి అహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ।
 ఇదం సర్వం పరం బ్రహ్మ అయమాత్మా న విస్మయః ॥ ౨౧.౧౭ ॥
 పూర్ణాపూర్ణస్వరూపాత్మా నిత్యం సర్వాత్మవిగ్రహః ।
 పరమానన్తతత్త్వాత్మా పరిచ్ఛిన్నం న హి క్వచిత్ ॥ ౨౧.౧౮ ॥
 ఏకాత్మా నిర్మలాకార అహమేవేతి భావయ ।
 అహమ్భావనయా యుక్త అహమ్భావేన సంయుతః ॥ ౨౧.౧౯ ॥
 శాన్తం భావయ సర్వాత్మా శామ్యతత్త్వం (శామ్యత్వన్తం) మనోమలః ।
 దేహోఽహమితి సన్త్యజ్య బ్రహ్మాహమితి నిశ్చిను ॥ ౨౧.౨౦ ॥
 బ్రహ్మైవాహం బ్రహ్మామాత్రం బ్రహ్మణోఽన్యన్న కిఞ్చన ।
 ఇదం నాహమిదం నాహమిదం నాహం సదా స్మర ॥ ౨౧.౨౧ ॥

అహం సోఽహమహం సోఽహమహం బ్రహ్మేతి భావయ |
 చిదహం చిదహం బ్రహ్మ చిదహం చిదహం వద || ౨౧.౨౨||
 నేదం నేదం సదా నేదం న త్వం నాహం చ భావయ |
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహాః సర్వం వేదం న కిఞ్చన || ౨౧.౨౩||
 సర్వం శబ్దార్థభవనం సర్వతోకభయన్న చ |
 సర్వతీర్థం న సత్యం హి సర్వదేవాలయం న హి || ౨౧.౨౪||
 సర్వవైతన్యమాత్రత్వాత్ సర్వం నామ సదా న హి |
 సర్వరూపం పరిత్యజ్య సర్వం బ్రహ్మేతి నిశ్చిను || ౨౧.౨౫||
 బ్రహ్మైవ సర్వం తత్సత్యం ప్రపఞ్చం ప్రకృతిర్నహి |
 ప్రాకృతం సృరణం త్యజ్య బ్రహ్మసృరణమాహర || ౨౧.౨౬||
 తతస్తదపి సన్త్యజ్య నిజరూపే స్థిరో భవ |
 స్థిరరూపం పరిత్యజ్య ఆత్మమాత్రం భవత్యసౌ || ౨౧.౨౭||
 త్యాగత్వమపి సన్త్యజ్య భేదమాత్రం సదా త్యజ |
 స్వయం నిజం సమావృత్య స్వయమేవ స్వయం భజ || ౨౧.౨౮||
 ఇదమిత్యజ్ఞులీదృష్టమిదమస్తమచేతనమ్ |
 ఇదం వాక్యం చ వాక్యేన వాచాఽపి పరివేదనమ్ || ౨౧.౨౯||
 సర్వభావం (సర్వభ్రాన్తం) న సన్దేహాః సర్వం నాస్తి న సంశయః |
 సర్వం తుచ్ఛం న సన్దేహాః సర్వం మాయా న సంశయః || ౨౧.౩౦||
 త్వం బ్రహ్మోహం న సన్దేహో బ్రహ్మైవేదం న సంశయః |
 సర్వం చిత్తం న సన్దేహాః సర్వం బ్రహ్మ న సంశయః || ౨౧.౩౧||
 బ్రహ్మాన్యద్భ్రాతి చేన్మిథ్యా సర్వం మిథ్యా పరావరా |
 న దేహం పఞ్చభూతం వా న చిత్తం భ్రాన్తిమాత్రకమ్ || ౨౧.౩౨||
 న చ బుద్ధీన్ద్రియాభావో న ముక్తిర్బ్రహ్మామాత్రకమ్ |
 నిమిషం చ న శక్కాపి న సఙ్కల్పం తదస్తి చేత్ || ౨౧.౩౩||
 అహఙ్కారమసద్విద్ధి అభిమానం తదస్తి చేత్ |
 న చిత్తసృరణం తచ్చేన్న సన్దేహో జరా యది || ౨౧.౩౪||

ప్రాణో దీయతే శాస్త్రి స్త్రాణో యదిహ గన్ధకమ్ ।
 చక్రుర్యదిహ భూతస్య శ్రోత్రం శ్రవణభావనమ్ ॥ ౨౧.౩౫॥
 త్వగన్తి చేత్స్పిర్భసత్తా జిహ్వో చేద్రససక్రహాః ।
 జీవోఽస్తి చేజ్జీవనం చ పాదశ్చేత్పాదచారణమ్ ॥ ౨౧.౩౬॥
 హస్తా యది క్రియాసత్తా స్రష్టా చేత్స్పిష్టిసమ్భవః ।
 రక్ష్యం చేద్రక్షకో విష్ణుర్భక్ష్యం చేద్రక్షకః శివః ॥ ౨౧.౩౭॥
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహాః సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ।
 పూజ్యం చేత్పూజనం చాస్తి భాస్యం చేద్భాసకః శివః ॥ ౨౧.౩౮॥
 సర్వం మిథ్యా న సన్దేహాః సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ।
 అస్తి చేత్కారణం సత్యం కార్యం చైవ భవిష్యతి ॥ ౨౧.౩౯॥
 నాస్తి చేన్నాస్తి హీనోఽహం బ్రహ్మైవాహం పరాయణమ్ ।
 అత్యన్తదుఃఖమేతద్ధి అత్యన్తసుఖమవ్యయమ్ ॥ ౨౧.౪౦॥
 అత్యన్తం జన్మమాత్రం చ అత్యన్తం రణసమ్భవమ్ ।
 అత్యన్తం మలినం సర్వమత్యన్తం నిర్మలం పరమ్ ॥ ౨౧.౪౧॥
 అత్యన్తం కల్పనం దుష్టం అత్యన్తం నిర్మలం త్వహమ్ ।
 అత్యన్తం సర్వదా దోషమత్యన్తం సర్వదా గుణమ్ ॥ ౨౧.౪౨॥
 అత్యన్తం సర్వదా శుభ్రమత్యన్తం సర్వదా మలమ్ ।
 అత్యన్తం సర్వదా చాహమత్యన్తం సర్వదా ఇదమ్ ॥ ౨౧.౪౩॥
 అత్యన్తం సర్వదా బ్రహ్మ అత్యన్తం సర్వదా జగత్ ।
 ఏతావదుక్తమభయమహం భేదం న కిఞ్చన ॥ ౨౧.౪౪॥
 సదసద్వాపి నాస్త్వేవ సదసద్వాపి వాక్యకమ్ ।
 నాస్తి నాస్తి న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ ౨౧.౪౫॥
 కారణం కార్యరూపం వా సర్వం నాస్తి న సంశయః ।
 కర్తా భోక్తా క్రియా వాపి న భోజ్యం భోగతృప్తతా ॥ ౨౧.౪౬॥
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహాః సర్వశబ్ధో న వాస్తవమ్ ।
 భూతం భవిష్యం వార్తం తు కార్యం వా నాస్తి సర్వదా ॥ ౨౧.౪౭॥
 సదసద్భేద్యభేదం వా న గుణా గుణభాగినః ।
 నిర్మలం వా మలం వాపి నాస్తి నాస్తి న కిఞ్చన ॥ ౨౧.౪౮॥

భాష్యం వా భాషణం వాఽపి నాస్తి నాస్తి న కిఞ్చన ।
ప్రబలం దుర్బలం వాపి అహం చ త్వం చ వా క్వచిత్ ॥ ౨౧.౪౯॥

గ్రాహ్యం చ గ్రాహకం వాపి ఉపేక్ష్యం నాత్మనః క్వచిత్ ।
తీర్థం వా స్నానరూపం వా దేవో వా దేవపూజనమ్ ॥ ౨౧.౫౦॥

జన్మ వా మరణం హేతుర్నాస్తి నాస్తి న కిఞ్చన ।
సత్యం వా సత్యరూపం వా నాస్తి నాస్తి న కిఞ్చన ॥ ౨౧.౫౧॥

మాతరః పితరో వాపి దేహో వా నాస్తి కిఞ్చన ।
దృగ్రూపం దృశ్యరూపం వా నాస్తి నాస్తిహ కిఞ్చన ॥ ౨౧.౫౨॥

మాయాకార్యం చ మాయా వా నాస్తి నాస్తిహ కిఞ్చన ।
జ్ఞానం వా జ్ఞానభేదో వా నాస్తి నాస్తిహ కిఞ్చన ॥ ౨౧.౫౩॥

సర్వప్రపఞ్చహేయత్వం ప్రోక్తం ప్రకరణం చ తే ।
యః శ్లోణోతి సకృద్వాపి ఆత్మాకారం ప్రపద్యతే ॥ ౨౧.౫౪॥

స్కంధః -

మాయా సా త్రిగుణా గణాధిపగురోరేణాఙ్కమాడామణేః
పాదామ్బోజసమర్చనేన విలయం యాత్యేవ నాస్త్యన్యథా ।
విద్యా హృద్యతమా సువిద్యుదివ సా భాత్యేవ హృత్పఙ్కజే
యస్యానల్పతపోభిరుగ్రకరణాదృక్తస్య ముక్తిః స్థిరా ॥ ౨౧.౫౫॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శఙ్కరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
సర్వప్రపఞ్చహేయత్వప్రకరణవర్ణనం నామ ఏకవింశోఽధ్యాయః ॥

౨౨. నామరూపనిషేధప్రకరణం నామ ద్వావింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే బ్రహ్మమయం సర్వం నాస్తి సర్వం జగన్మృషా ।
అహం బ్రహ్మ న మే చింతా అహం బ్రహ్మ న మే జడమ్ ॥ ౨౨.౧॥
అహం బ్రహ్మ న మే దోషః అహం బ్రహ్మ న మే ఫలమ్ ।
అహం బ్రహ్మ న మే వార్తా అహం బ్రహ్మ న మే ద్వయమ్ ॥ ౨౨.౨॥
అహం బ్రహ్మ న మే నిత్యమహం బ్రహ్మ న మే గతిః ।

అహం బ్రహ్మ న మే మాతా అహం బ్రహ్మ న మే పితా || ౨౨.౩||

అహం బ్రహ్మ న మే సోఽయమహం వైశ్వానరో న హి |

అహం బ్రహ్మ చిదాకాశమహం బ్రహ్మ న సంశయః || ౨౨.౪||

సర్వాస్తరోఽహం పూర్ణాత్మా సర్వాస్తరమనోఽన్తరః |

అహమేవ శరీరాస్తరహమేవ స్థిరః సదా || ౨౨.౫||

ఏవం విజ్ఞానవాన్ముక్త ఏవం జ్ఞానం సుదుర్లభమ్ |

అనేకశతసాహస్రేష్వేక ఏవ వివేకవాన్ || ౨౨.౬||

తస్య దర్శనమాత్రేణ పితరస్తుప్తిమాగతాః |

జ్ఞానినో దర్శనం పుణ్యం సర్వతీర్థావగాహనమ్ || ౨౨.౭||

జ్ఞానినః చార్చనేనైవ జీవన్ముక్తో భవేన్నరః |

జ్ఞానినో భోజనే దానే సద్యో ముక్తో భవేన్నరః || ౨౨.౮||

అహం బ్రహ్మ న సన్దేహః అహమేవ గురుః పరః |

అహం శాస్త్రోఽస్మి శుద్ధోఽస్మి అహమేవ గుణాన్తరః || ౨౨.౯||

గుణాతీతో జనాతీతః పరాతీతో మనః పరః |

పరతః పరతోఽతీతో బుద్ధ్యాతీతో రసాత్పరః || ౨౨.౧౦||

భావాతీతో మనాతీతో వేదాతీతో విదః పరః |

శరీరాదేశ్చ పరతో జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తితః || ౨౨.౧౧||

అవ్యక్తాత్పరతోఽతీత ఇత్యేవం జ్ఞాననిశ్చయః |

క్వచిదేతత్పరిత్యజ్య సర్వం సన్త్యజ్య మూకవత్ || ౨౨.౧౨||

తూష్ణీం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ శాశ్వతబ్రహ్మవాన్స్వయమ్ |

జ్ఞానినో మహిమా కింఞ్చిదణమాత్రమపి స్ఫుటమ్ || ౨౨.౧౩||

హరిణాపి హరేణాపి బ్రహ్మణాపి సురైరపి |

న శక్యతే వర్ణయితుం కల్పకోటిశతైరపి || ౨౨.౧౪||

అహం బ్రహ్మాతి విజ్ఞానం త్రిషు లోకేషు దుర్లభమ్ |

వివేకినం మహాత్మానం బ్రహ్మామాత్రేణావస్థితమ్ || ౨౨.౧౫||

ద్రష్టుం చ భాషితుం వాపి దుర్లభం పాదనేవనమ్ |

కదాచిత్పాదతీర్థేన స్నాతశ్చేద్బ్రహ్మ ఏవ సః || ౨౨.౧౬||

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహః సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ |
 ఏతత్పుకరణం ప్రోక్తం సర్వసిద్ధాంతసంకల్పహః || ౨౨.౧౭||
 దుర్లభం యః పఠేద్భక్త్యా బ్రహ్మ సమృద్ధ్యతే నరః |
 వక్ష్యే బ్రహ్మమయం సర్వం నాన్యత్సర్వం జగన్మృషా || ౨౨.౧౮||
 బ్రహ్మైవ జగదాకారం బ్రహ్మైవ పరమం పదమ్ |
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమిత్యపి వర్జితః || ౨౨.౧౯||
 సర్వవర్జితచిన్మాత్రం సర్వవర్జితచేతనః |
 సర్వవర్జితశాన్తాత్మా సర్వమంజలవిగ్రహః || ౨౨.౨౦||
 అహం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ అసన్నేదం న మే న మే |
 న మే భూతం భవిష్యచ్చ న మే వర్ణం న సంశయః || ౨౨.౨౧||
 బ్రహ్మైవాహం న మే తుచ్ఛం అహం బ్రహ్మ పరం తపః |
 బ్రహ్మరూపమిదం సర్వం బ్రహ్మరూపమనామయమ్ || ౨౨.౨౨||
 బ్రహ్మైవ భాతి భేదేన బ్రహ్మైవ న పరః పరః |
 ఆత్మైవ ద్వైతవదాభూతి ఆత్మైవ పరమం పదమ్ || ౨౨.౨౩||
 బ్రహ్మైవం భేదరహితం భేదమేవ మహద్భయమ్ |
 ఆత్మైవాహం నిర్మలోఽహమాత్మైవ భువనత్రయమ్ || ౨౨.౨౪||
 ఆత్మైవ నాన్యత్సర్వత్ర సర్వం బ్రహ్మైవ నాన్యకః |
 అహమేవ సదా భామి (భాతి) బ్రహ్మైవాస్మి పరోఽస్మ్యహమ్ || ౨౨.౨౫||
 నిర్మలోఽస్మి పరం బ్రహ్మ కార్యకార్యవివర్జితః |
 సదా శుద్ధైకరూపోఽస్మి సదా చైతన్యమాత్రకః || ౨౨.౨౬||
 నిశ్చయోఽస్మి పరం బ్రహ్మ సత్యోఽస్మి సకలోఽస్మ్యహమ్ |
 ఆక్షరోఽస్మి పరం బ్రహ్మ శివోఽస్మి శిఖరోఽస్మ్యహమ్ || ౨౨.౨౭||
 సమరూపోఽస్మి శాన్తోఽస్మి తత్పరోఽస్మి చిదవ్యయః |
 సదా బ్రహ్మ హి నిత్యోఽస్మి సదా చిన్మాత్రలక్షణః || ౨౨.౨౮||
 సదాఽఖణ్డైకరూపోఽస్మి సదామానవివర్జితః |
 సదా శుద్ధైకరూపోఽస్మి సదా చైతన్యమాత్రకః || ౨౨.౨౯||
 సదా సన్మాన(సమాన)రూపోఽస్మి సదా సత్తాప్రకాశకః |

సదా సిద్ధాస్తరూపోఽస్మి సదా పావనమఙ్గళః ॥ ౨౨.౩౦॥

ఏవం నిశ్చితవాన్ముక్తః ఏవం నిత్యపరో వరః ।

ఏవం భావనయా యుక్తః పరం బ్రహ్మైవ సర్వదా ॥ ౨౨.౩౧॥

ఏవం బ్రహ్మాత్మవాంజ్ఞానీ బ్రహ్మహమితి నిశ్చయః ।

స ఏవ పురుషో లోకే బ్రహ్మహమితి నిశ్చితః ॥ ౨౨.౩౨॥

స ఏవ పురుషో జ్ఞానీ జీవన్ముక్తః స ఆత్మవాన్ ।

బ్రహ్మైవాహం మహానాత్మా సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౨౨.౩౩॥

నాహం జీవో న మే భేదో నాహం చింతా న మే మనః ।

నాహం మాంసం న మేఽస్థీని నాహంజ్ఞానకలేవరః ॥ ౨౨.౩౪॥

న ప్రమాతా న మేయం వా నాహం సర్వం పరోఽస్మ్యహమ్ ।

సర్వవిజ్ఞానరూపోఽస్మి నాహం సర్వం కదాచన ॥ ౨౨.౩౫॥

నాహం మృతో జన్మనాన్యో న చిన్మాతోఽస్మి నాస్మ్యహమ్ ।

న వాచ్యోఽహం న ముక్తోఽహం న బుద్ధోఽహం కదాచన ॥ ౨౨.౩౬॥

న శూన్యోఽహం న మూఢోఽహం న సర్వోఽహం పరోఽస్మ్యహమ్ ।

సర్వదా బ్రహ్మామాత్రోఽహం న రసోఽహం సదాశివః ॥ ౨౨.౩౭॥

న పుణోఽహం న గన్ధోఽహం న చిహ్నోఽయం న మే ప్రియః ।

నాహం జీవో రసో నాహం వరుణో న చ గోలకః ॥ ౨౨.౩౮॥

బ్రహ్మైవాహం న సన్దేహో నామరూపం న కిఞ్చన ।

న శ్రోత్రోఽహం న శబ్దోఽహం న దిశోఽహం న సాక్షికః ॥ ౨౨.౩౯॥

నాహం న త్వం న చ స్వర్గో నాహం వాయుర్న సాక్షికః ।

పాయుర్నాహం వినర్గో న న మృత్యుర్న చ సాక్షికః ॥ ౨౨.౪౦॥

గుహ్యం నాహం న చానన్దో న ప్రజాపతిదేవతా ।

సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహః సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౨౨.౪౧॥

నాహం మనో న సజ్కల్పో న చన్ద్రో న చ సాక్షికః ।

నాహం బుద్ధీన్ద్రియో బ్రహ్మీ నాహం నిశ్చయరూపవాన్ ॥ ౨౨.౪౨॥

నాహంజ్ఞానమహం రుద్రో నాభిమానో న సాక్షికః ।

చిత్తం నాహం వాసుదేవో ధారణా నాయమీశ్వరః ॥ ౨౨.౪౩॥

నాహం విశ్వో న జాగ్రద్వా స్థూలదేహో న మే క్వచిత్ |
 న ప్రాణిభాసికో జీవో న చాహం వ్యావహారికః || ౨౨.౪౪||
 న పారమార్థికో దేవో నాహమన్నమయో జడః |
 న ప్రాణమయకోశోఽహం న మనోమయకోశవాన్ || ౨౨.౪౫||
 న విజ్ఞానమయః కోశో నానన్దమయకోశవాన్ |
 బ్రహ్మైవాహం న సన్దేహో నామరూపే న కిఞ్చన || ౨౨.౪౬||
 ఏతావదుక్త్యా సకలం నామరూపద్వయాత్మకమ్ |
 సర్వం క్షణేన విస్మృత్య కాప్థలోష్టాదివత్త్యజేత్ || ౨౨.౪౭||
 ఏతత్సర్వమసన్నిత్యం సదా వన్ధ్యాకుమారవత్ |
 శశశ్శృజ్గవదేవేదం నరశ్శృజ్గవదేవతత్ || ౨౨.౪౮||
 ఆకాశపుష్పసదృశం యథా మరుమరీచికా |
 గన్ధస్వనగరం యద్వదిన్ద్రజాలవదేవ హి || ౨౨.౪౯||
 అసత్యమేవ సతతం పఞ్చరూపకమిష్యతే |
 శిష్యోపదేశకాలో హి ద్వైతం న పరమార్థతః || ౨౨.౫౦||
 మాతా మృతే రోదనాయ ద్రవ్యం దత్వాఽఽహ్వయేజ్ఞనాన్ |
 తేషాం రోదనమాత్రం యత్కేవలం ద్రవ్యపఞ్చకమ్ || ౨౨.౫౧||
 తదద్వైతం మయా ప్రోక్తం సర్వం విస్మృత్య కుడ్యవత్ |
 అహం బ్రహ్మైతి నిశ్చిత్త్య అహమేవేతి భావయ || ౨౨.౫౨||
 అహమేవ సుఖం చేతి అహమేవ న చాపరః |
 అహం చిన్మాత్రమేవేతి బ్రహ్మైవేతి వినిశ్చిను || ౨౨.౫౩||
 అహం నిర్మలశుద్ధేతి అహం జీవవిలక్షణః |
 అహం బ్రహ్మైవ సర్వాత్మా అహమిత్యవభాసకః || ౨౨.౫౪||
 అహమేవ హి చిన్మాత్రమహమేవ హి నిర్గుణః |
 సర్వాస్త్రామ్యహం బ్రహ్మ చిన్మాతోఽహం సదాశివః || ౨౨.౫౫||
 నిత్యమిక్లలరూపాత్మా నిత్యమోక్షమయః పుమాన్ |
 ఏవం నిశ్చిత్త్య సతతం స్వాత్మానం స్వయమాస్థితః || ౨౨.౫౬||
 బ్రహ్మైవాహం న సన్దేహో నామరూపే న కిఞ్చన |

ఏతద్ద్రాపప్రకరణం సర్వవేదేషు దుర్లభమ్ ।

యః శ్ఛ్ఛోతి సకృద్వాపి బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౨౨.౫౭॥

తం వేదాదివచోభిరీడితమహాయాగైశ్చ భోగైర్వ్యతై-

ర్దానైశ్చానశనైర్యమాదినియమైస్తం విద్విషన్వే ద్విజాః ।

తస్యానజ్గరిపోరతివ సుమహాహృద్యం హి లిజ్జార్చనం

తేనైవాశు వినాశ్య మోహమఖిలం జ్ఞానం దదాతీశ్వరః ॥ ౨౨.౫౮॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

నామరూపనిషేధప్రకరణం నామ ద్వావింశోఽధ్యాయః ॥

౨౩. రహస్యోపదేశప్రకరణం నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

నిదాఘ శ్ఛ్ఛు వక్ష్యామి సర్వలోకేషు దుర్లభమ్ ।

ఇదం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ సచ్చిదానంద ఏవ హి ॥ ౨౩.౧॥

నానావిధజనం లోకం నానా కారణకార్యకమ్ ।

బ్రహ్మైవాన్యదసత్సర్వం సచ్చిదానంద ఏవ హి ॥ ౨౩.౨॥

అహం బ్రహ్మ సదా బ్రహ్మ ఆస్మి బ్రహ్మీహమేవ హి ।

కాలో బ్రహ్మ క్షణో బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మ న సంశయః ॥ ౨౩.౩॥

వేదో బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ సత్యం బ్రహ్మ పరాత్పరః ।

హంసో బ్రహ్మ హరిర్బ్రహ్మ శివో బ్రహ్మ చిదవ్యయః ॥ ౨౩.౪॥

సర్వోపనిషదో బ్రహ్మ సామ్యం బ్రహ్మ సమోఽస్మ్యహమ్ ।

అజో బ్రహ్మ రసో బ్రహ్మ వియద్బ్రహ్మ పరాత్పరః ॥ ౨౩.౫॥

త్రుటిర్బ్రహ్మ మనో బ్రహ్మ వ్యష్టిర్బ్రహ్మ సదాముదః ।

ఇదం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ తత్త్వం బ్రహ్మ సదా జపః ॥ ౨౩.౬॥

అకారో బ్రహ్మ ఏవాహముకారోఽహం న సంశయః ।

మకారబ్రహ్మమాత్రోఽహం మన్తబ్రహ్మమనుః పరమ్ ॥ ౨౩.౭॥

శికారబ్రహ్మమాత్రోఽహం వాకారం బ్రహ్మ కేవలమ్ ।

యకారం బ్రహ్మ నిత్యం చ పంచాక్షరమహం పరమ్ ॥ ౨౩.౮॥

రేచకం బ్రహ్మ సద్బ్రహ్మ పూరకం బ్రహ్మ సర్వతః ।

కుమ్భకం బ్రహ్మ సర్వోఽహం ధారణం బ్రహ్మ సర్వతః ॥ ౨౩.౯ ॥

బ్రహ్మైవ నాన్యత్సర్వం సచ్చిదానంద ఏవ హి ।
ఏవం చ నిశ్చితో ముక్తః సద్య ఏవ న సంశయః ॥ ౨౩.౧౦ ॥

కేచిదేవ మహామూఢాః ద్వైతమేవం వదంతి హి ।
న సమ్భాష్యాః సదాన్తర్థా నమస్కారే న యోగ్యతా ॥ ౨౩.౧౧ ॥

మూఢా మూఢతరాస్తుచ్ఛాస్తథా మూఢతమాః పరే ।
ఏతే న సన్తి మే నిత్యం అహంవిజ్ఞానమాత్రతః ॥ ౨౩.౧౨ ॥

సర్వం చిన్మాత్రరూపత్వాదానన్దత్వాన్న మే భయమ్ ।
అహమిత్యపి నాన్త్యేవ పరమిత్యపి న క్వచిత్ ॥ ౨౩.౧౩ ॥

బ్రహ్మైవ నాన్యత్సర్వం సచ్చిదానంద ఏవ హి ।
కాలాతీతం సుఖాతీతం సర్వాతీతమతీతకమ్ ॥ ౨౩.౧౪ ॥

నిత్యాతీతమనిత్యానామమితం బ్రహ్మ కేవలమ్ ।
బ్రహ్మైవ నాన్యద్యత్సర్వం సచ్చిదానందమాత్రకమ్ ॥ ౨౩.౧౫ ॥

ద్వైతసత్యత్వబుద్ధిశ్చ ద్వైతబుద్ధ్యా న తత్స్మర ।
సర్వం బ్రహ్మైవ నానోఽస్తి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౨౩.౧౬ ॥

బుద్ధ్యాతీతం మనోఽతీతం వేదాతీతమతః పరమ్ ।
ఆత్మాతీతం జనాతీతం జీవాతీతం చ నిర్గుణమ్ ॥ ౨౩.౧౭ ॥

కాష్ఠాతీతం కలాతీతం నాట్యాతీతం పరం సుఖమ్ ।
బ్రహ్మమాత్రేణ సమృశ్యన్ప్రహ్మమాత్రపరో భవ ॥ ౨౩.౧౮ ॥

బ్రహ్మమాత్రపరో నిత్యం చిన్మాతోఽహం న సంశయః ।
జ్యోతిరానన్దమాతోఽహం నిజానన్దాత్మమాత్రకః ॥ ౨౩.౧౯ ॥

శూన్యానన్దాత్మమాతోఽహం చిన్మాతోఽహమితి స్మర ।
సత్త్వామాతోఽహమేవాత్ర సదా కాలగుణాన్తరః ॥ ౨౩.౨౦ ॥

నిత్యసన్మాత్రరూపోఽహం శుద్ధానన్దాత్మమాత్రకమ్ ।
ప్రపంచహీనరూపోఽహం సచ్చిదానన్దమాత్రకః ॥ ౨౩.౨౧ ॥

నిశ్చయానన్దమాతోఽహం కేవలానన్దమాత్రకః ।
పరమానన్దమాతోఽహం పూర్ణానన్దోఽహమేవ హి ॥ ౨౩.౨౨ ॥

ద్వైతస్యమాత్రసిద్ధోఽహం సామ్రాజ్యపదలక్షణమ్ |
 ఇత్యేవం నిశ్చయం కుర్వన్నదా త్రిషు యథాసుఖమ్ || ౨౩.౨౩||
 దృఢనిశ్చయరూపాత్మా దృఢనిశ్చయసన్మయః |
 దృఢనిశ్చయశాస్తాత్మా దృఢనిశ్చయమానసః || ౨౩.౨౪||
 దృఢనిశ్చయపూర్ణాత్మా దృఢనిశ్చయనిర్మలః |
 దృఢనిశ్చయజీవాత్మా దృఢనిశ్చయమజ్గలః || ౨౩.౨౫||
 దృఢనిశ్చయజీవాత్మా సంశయం నాశమేష్యతి |
 దృఢనిశ్చయమేవాత్ర బ్రహ్మజ్ఞానస్య లక్షణమ్ || ౨౩.౨౬||
 దృఢనిశ్చయమేవాత్ర వాక్యజ్ఞానస్య లక్షణమ్ |
 దృఢనిశ్చయమేవాత్ర కారణం మోక్షసమ్పదః || ౨౩.౨౭||
 ఏవమేవ సదా కార్యం బ్రహ్మైవాహమితి స్థిరమ్ |
 బ్రహ్మైవాహం న సన్దేహః సచ్చిదానంద ఏవ హి || ౨౩.౨౮||
 ఆత్మానందస్వరూపోఽహం నాన్యదస్తీతి భావయ |
 తతస్తదపి సన్త్యజ్య ఏక ఏవ స్థిరో భవ || ౨౩.౨౯||
 తతస్తదపి సన్త్యజ్య నిర్గుణో భవ సర్వదా |
 నిర్గుణత్వం చ సన్త్యజ్య వాచాతీతో భవేత్తతః || ౨౩.౩౦||
 వాచాతీతం చ సన్త్యజ్య చిన్మాత్రత్వపరో భవ |
 ఆత్మాతీతం చ సన్త్యజ్య బ్రహ్మమాత్రపరో భవ || ౨౩.౩౧||
 చిన్మాత్రత్వఞ్చ సన్త్యజ్య సర్వతూష్టిమృరో భవ |
 సర్వతూష్టిమృ సన్త్యజ్య మహాతూష్టిమృరో భవ || ౨౩.౩౨||
 మహాతూష్టిఞ్చ సన్త్యజ్య చిత్తతూష్టిం సమాశ్రయ |
 చిత్తతూష్టిఞ్చ సన్త్యజ్య జీవతూష్టిం సమాహర || ౨౩.౩౩||
 జీవతూష్టిమృరిత్యజ్య జీవతూన్యపరో భవ |
 శూన్యత్యాగమృరిత్యజ్య యథా తిష్ఠ తథాసి భో || ౨౩.౩౪||
 తిష్ఠత్వమపి సన్త్యజ్య అవాఙ్మనసగోచరః (అవాఙ్మనసగోచరః) |
 తతః పరం న వక్తవ్యం తతః పశ్యేన్న (పశ్యాన్న) కీఞ్చన || ౨౩.౩౫||
 నో చేత్సర్వపరిత్యాగో బ్రహ్మైవాహమితీరయ |
 సదా స్మరన్నదా చిన్త్యం సదా భావయ నిర్గుణమ్ || ౨౩.౩౬||

సదా తిష్ఠస్వ తత్త్వజ్ఞ సదా జ్ఞానీ సదా పరః ।
 సదానందః సదాతీతః సదాదోషవివర్జితః ॥ ౨౩.౩౭॥
 సదా శాస్త్రః సదా తృప్తః సదా జ్యోతిః సదా రసః ।
 సదా నిత్యః సదా శుద్ధః సదా బుద్ధః సదా లయః ॥ ౨౩.౩౮॥
 సదా బ్రహ్మ సదా మోదః సదానందః సదా పరః ।
 సదా స్వయం సదా శూన్యః సదా మౌనీ సదా శివః ॥ ౨౩.౩౯॥
 సదా సర్వం సదా మిత్రః సదా స్నానం సదా జపః ।
 సదా సర్వం చ విస్మృత్య సదా మౌనం పరిత్యజ ॥ ౨౩.౪౦॥
 దేహాభిమానం సన్త్యజ్య చిత్తసత్తాం పరిత్యజ ।
 ఆత్మైవాహం స్వయం చాహం ఇత్యేవం సర్వదా భవ ॥ ౨౩.౪౧॥
 ఏవం స్థితే త్వం ముక్తోఽసి న తు కార్యా విచారణా ।
 బ్రహ్మైవ సర్వం యత్కించోత్సచ్చిదానన్ద ఏవ హి ॥ ౨౩.౪౨॥
 అహం బ్రహ్మ ఇదం బ్రహ్మ త్వం బ్రహ్మాసి నిరన్తరః ।
 ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ ఏవాసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ౨౩.౪౩॥
 దృఢనిశ్చయమేవ త్వం కురు కల్యాణమాత్మనః ।
 మనసో భూషణం బ్రహ్మ మనసో భూషణం పరః ॥ ౨౩.౪౪॥
 మనసో భూషణం కర్తా బ్రహ్మైవాహమవేక్షతః ।
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందః సచ్చిదానన్దవిగ్రహః ॥ ౨౩.౪౫॥
 సచ్చిదానన్దమఖిలం సచ్చిదానన్ద ఏవ హి ।
 సచ్చిదానన్దజీవాత్మా సచ్చిదానన్దవిగ్రహః ॥ ౨౩.౪౬॥
 సచ్చిదానన్దమద్వైతం సచ్చిదానన్దశక్కురః ।
 సచ్చిదానన్దవిజ్ఞానం సచ్చిదానన్దభోజనః ॥ ౨౩.౪౭॥
 సచ్చిదానన్దపూర్ణాత్మా సచ్చిదానన్దకారణః ।
 సచ్చిదానన్దలీలాత్మా సచ్చిదానన్దశేషధిః ॥ ౨౩.౪౮॥
 సచ్చిదానన్దసర్వాఙ్గః సచ్చిదానన్దచన్దనః ।
 సచ్చిదానన్దసిద్ధాన్తః సచ్చిదానన్దవేదకః ॥ ౨౩.౪౯॥
 సచ్చిదానన్దశాస్త్రార్థః సచ్చిదానన్దవాచకః ।

సచ్చిదానందహోమశ్చ సచ్చిదానందరాజ్యకః ॥ ౨౩.౫౦॥

సచ్చిదానందపూర్ణాత్మా సచ్చిదానందపూర్ణకః ।
సచ్చిదానందసన్మాత్రం మూఢేషు పఠితం చ యత్ ॥ ౨౩.౫౧॥

శుద్ధం మూఢేషు యద్దత్తం సుబద్ధం మార్గచారిణా ।
విషయాసక్తచిత్తేషు న సమ్భాష్యం వివేకినా ॥ ౨౩.౫౨॥

సకృచ్ఛృవణమాత్రేణ బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ।
ఇచ్ఛా చేద్యదీ నారీణాం ముఖం బ్రాహ్మణ ఏవ హి ॥ ౨౩.౫౩॥

సర్వం చైతన్యమాత్రత్వాత్ప్రీభేదం చ న విద్యతే ।
వేదశాస్త్రేణ యుక్తోఽపి జ్ఞానాభావాద్విజ్ఞోఽద్విజః ॥ ౨౩.౫౪॥

బ్రహ్మైవ తన్తునా తేన బద్ధాస్తే ముక్తిచింతకాః ।
సర్వముక్తం భగవతా రహస్యం శక్యరేణ హి ॥ ౨౩.౫౫॥

సోమాపీడపదామ్బుజారచనఫలైర్ముక్త్యై భవాన్మానసం
నాన్యద్యోగపథా శ్రుతిశ్రవణతః కిం కర్మభిర్భూయతే ।
యుక్త్యా శిషితమానసానుభవతోఽప్యశ్మాప్యసజ్ఞో వచాం
కిం గ్రాహ్యం భవతీన్ద్రియార్థరహితాననైకసాన్ద్యః శివః ॥ ౨౩.౫౬॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్యరాఘ్వే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
రహస్యోపదేశప్రకరణం నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః ॥

౨౪. అహం బ్రహ్మప్రకరణనిరూపణం నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

పునః పునః పరం వక్ష్యే ఆత్మనోఽన్యదసత్స్వతః ।
అసతో వచనం నాస్తి సతో నాస్తి సదాస్థితే ॥ ౨౪.౧॥

బ్రహ్మభ్యాస పరస్యాహం (రహస్యం చ) వక్ష్యే నిర్ణయమాత్మనః ।
తస్యాపి సకృదేవాహం వక్ష్యే మజ్జలపూర్వకమ్ ॥ ౨౪.౨॥

సర్వం బ్రహ్మోహమేవాస్మి చిన్మాత్రో నాస్తి కిఞ్చన ।
అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ చిదాత్మకమ్ ॥ ౨౪.౩॥

అహం మమేతి నాన్వేష్య అహం జ్ఞానీతి నాస్తి చ ।
శుద్ధోఽహం బ్రహ్మరూపోఽహమానందోఽహమజ్ఞో నరః (నజః) ॥ ౨౪.౪॥

దేవోఽహం దివ్యభానోఽహం తుర్యోఽహం భవభావ్యహమ్ |
 అణ్ణజోఽహమశేషోఽహమస్తరాదస్తరోఽస్మ్యహమ్ || ౨౪.౫||
 అమరోఽహమజస్రోఽహమత్సన్తపరమోఽస్మ్యహమ్ |
 పరాపరస్వరూపోఽహం నిత్యానిత్యరసోఽస్మ్యహమ్ || ౨౪.౬||
 గుణాగుణవిహీనోఽహం తుర్యాతుర్యరసోఽస్మ్యహమ్ |
 శాస్తాశాస్తవిహీనోఽహం జ్ఞానాజ్ఞానరసోఽస్మ్యహమ్ || ౨౪.౭||
 కాలాకాలవిహీనోఽహమాత్మానాత్మవివర్జితః |
 లబ్ధాలబ్ధాదిహీనోఽహం సర్వశూన్యోఽహమవ్యయః || ౨౪.౮||
 అహమేవాహమేవాహమనస్తరనిరస్తరమ్ |
 శాశ్వతోఽహమలక్ష్యోఽహమాత్మా న పరిపూర్ణతః || ౨౪.౯||
 ఇత్యాదిశబ్దముక్తోఽహం ఇత్యాద్యం చ న చాస్మ్యహమ్ |
 ఇత్యాదివాక్యముక్తోఽహం సర్వవర్జితదుర్జయః || ౨౪.౧౦||
 నిరస్తరోఽహం భూతోఽహం భవ్యోఽహం భవవర్జితః |
 లక్ష్యలక్షణహీనోఽహం కార్యహీనోఽహమాశుగః || ౨౪.౧౧||
 వ్యోమాదిరూపహీనోఽహం వ్యోమరూపోఽహమచ్యుతః |
 అస్తరాస్తరభావోఽహమస్తరాస్తరవర్జితః || ౨౪.౧౨||
 సర్వసిద్ధాస్తరూపోఽహం సర్వదోషవివర్జితః |
 న కదాచన ముక్తోఽహం న బద్ధోఽహం కదాచన || ౨౪.౧౩||
 ఏవమేవ సదా కృత్వా బ్రహ్మైవాహమితి స్మర |
 ఏతావదేవ మాత్రం తు ముక్తో భవతు నిశ్చయః || ౨౪.౧౪||
 చిన్మాత్రోఽహం శివోఽహం వై శుభమాత్రమహం సదా |
 సదాకారోఽహం ముక్తోఽహం సదా వాచామగోచరః || ౨౪.౧౫||
 సర్వదా పరిపూర్ణోఽహం వేదోపాధివివర్జితః |
 చిత్తకార్యవిహీనోఽహం చిత్తమస్తీతి మే న హి || ౨౪.౧౬||
 యత్కించోదపి నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ ప్రియభాషణమ్ |
 ఆత్మప్రియమనాత్మా హి ఇదం మే వస్తుతో న హి || ౨౪.౧౭||
 ఇదం దుఃఖమిదం సౌఖ్యమిదం భాతి అహం న హి |
 సర్వవర్జితరూపోఽహం సర్వవర్జితచేతనః || ౨౪.౧౮||

అనిర్వాచ్యమనిర్వాచ్యం పరం బ్రహ్మ రసోఽస్మ్యహమ్ ।
అహం బ్రహ్మ న సన్దేహ అహమేవ పరాత్పరః ॥ ౨౪.౧౯॥

అహం చైతన్యభూతాత్మా దేహో నాస్తి కదాచన ।
లింగదేహం చ నాస్త్యేవ కారణం దేహమేవ న ॥ ౨౪.౨౦॥

అహం త్యక్త్వా పరం చాహం అహం బ్రహ్మస్వరూపతః ।
కామాదివర్జితోఽతీతః కాలభేదపరాత్పరః ॥ ౨౪.౨౧॥

బ్రహ్మైవేదం న సంవేద్యం నాహం భావం న చా నహి ।
సర్వసంశయసంశాన్తో బ్రహ్మైవాహమితి స్థితిః ॥ ౨౪.౨౨॥

నిశ్చయం చ న మే కిఞ్చిచ్చింతాభావాత్సదాఽక్షరః ।
చిదహం చిదహం బ్రహ్మ చిదహం చిదహం సదా ॥ ౨౪.౨౩॥

ఏవం భావనయా యుక్తస్త్వక్తశఙ్కః సుఖీభవ ।
సర్వసంశయపరిత్యజ్య ఆత్మైక్యేవం భవాన్వహమ్ ॥ ౨౪.౨౪॥

సంశయం నామ ప్రవక్ష్యేఽహం బ్రహ్మైవాహమితి నిశ్చయః ।
సత్యోఽహం పరమాత్మాఽహం స్వయమేవ స్వయం స్వయమ్ ॥ ౨౪.౨౫॥

నాహం దేహో న చ ప్రాణో న ద్వంద్వో న చ నిర్మలః ।
ఏష ఏవ హి సత్సంశయః ఏష ఏవ హి నిర్మలః ॥ ౨౪.౨౬॥

మహత్సంశయో (మహత్సంశయో) మహద్భ్రహ్మభావనం పరమం పదమ్ ।
అహం శాన్తప్రభావోఽహం అహం బ్రహ్మ న సంశయః ॥ ౨౪.౨౭॥

అహం త్యక్త్వాస్వరూపోఽహం అహం చింతాదివర్జితః ।
ఏష ఏవ హి సత్సంశయః ఏష నిత్యం భవాన్వహమ్ ॥ ౨౪.౨౮॥

సర్వసంశయలహహీనోఽహం సర్వవృత్తివివర్జితః ।
అమృతోఽహమజ్ఞో నిత్యం మృతిభీతిరతీతికః ॥ ౨౪.౨౯॥

సర్వకల్యాణరూపోఽహం సర్వదా ప్రియరూపవాన్ ।
సమలాఙ్గో మలాతీతః సర్వదాహం సదానుగః ॥ ౨౪.౩౦॥

అపరిచ్ఛిన్నసన్మాత్రం సత్యజ్ఞానస్వరూపవాన్ ।
నాదాన్తరోఽహం నాదోఽహం నామరూపవివర్జితః ॥ ౨౪.౩౧॥

అత్యంతాభిన్నహీనోఽహమాదిమధ్యాన్తవర్జితః ।

ఏవం నిత్యం దృఢాభ్యాస ఏవం స్వానుభవేన చ || ౨౪.౩౨||

ఏవమేవ హి నిత్యాత్మభావనేన సుఖీ భవ |

ఏవమాత్మా సుఖం ప్రాప్తః పునర్జన్మ న సమ్భవేత్ || ౨౪.౩౩||

సద్యో ముక్తో భవేద్బ్రహ్మకారేణ పరితిష్ఠతి |

ఆత్మాకారమిదం విశ్వమాత్మాకారమహం మహత్ || ౨౪.౩౪||

ఆత్మైవ నాన్యదృభూతం వా ఆత్మైవ మన ఏవ హి |

ఆత్మైవ చిత్తవదాభితి ఆత్మైవ స్మృతివత్స్వచిత్ || ౨౪.౩౫||

ఆత్మైవ వృత్తివదాభితి (వృత్తిమదాభితి) ఆత్మైవ క్రోధవత్సదా |

ఆత్మైవ శ్రవణం తద్వదాత్మైవ మననం చ తత్ || ౨౪.౩౬||

ఆత్మైవోపక్రమం నిత్యముపసంహారమాత్మవత్ |

ఆత్మైవాభ్యాసం సమం నిత్యమాత్మైవాపూర్వతాఫలమ్ || ౨౪.౩౭||

అర్థవాదవదాత్మా హి పరమాత్మోపపత్తి హి |

ఇచ్ఛా ప్రారభ్యవద్బ్రహ్మ (ప్రారబ్ధవద్బ్రహ్మ)

ఇచ్ఛామారభ్యవత్పరః || ౨౪.౩౮||

పరేచ్ఛార్బవద్బ్రహ్మ ఇచ్ఛాశక్తిశ్చిదేవ హి |

అనిచ్ఛాశక్తిరాత్మైవ పరేచ్ఛాశక్తిరవ్యయః || ౨౪.౩౯||

పరమాత్మైవాధికారో విషయం పరమాత్మనః |

సమ్పన్నం పరమాత్మైవ ప్రయోజనం పరాత్మకమ్ || ౨౪.౪౦||

బ్రహ్మైవ పరమం సజ్గం కర్మజం బ్రహ్మ సజ్గమమ్ |

బ్రహ్మైవ భ్రాన్తిజం భాతి ద్వన్వం బ్రహ్మైవ నాన్యతః || ౨౪.౪౧||

సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిత్వ సద్య ఏవ విమోక్షదమ్ |

సవికల్పసమాధిస్థం నిర్వికల్పసమాధి హి || ౨౪.౪౨||

శబ్దానువిధం బ్రహ్మైవ బ్రహ్మ దృశ్యానువిధకమ్ |

బ్రహ్మైవాదీసమాధిశ్చ తన్మధ్యమసమాధికమ్ || ౨౪.౪౩||

బ్రహ్మైవ నిశ్చయం శూన్యం తదుక్తమసమాధికమ్ |

దేహాభిమానరహితం తద్వైరాగ్యసమాధికమ్ || ౨౪.౪౪||

ఏతద్భావనయా శాస్త్రం జీవన్ముక్తసమాధికః |

అత్యంతం సర్వశాస్త్రత్వం దేహో ముక్తసమాధికమ్ || ౨౪.౪౫||

ఏతదభ్యాసినాం ప్రోక్తం సర్వం చైతత్సమన్వితమ్ ।

సర్వం విస్మృత్య విస్మృత్య త్యక్త్వా త్యక్త్వా పునః పునః ॥ ౨౪.౪౬॥

సర్వవృత్తిం చ శూన్యేన స్థాస్యామీతి విముచ్య హి ।

న స్థాస్యామీతి విస్మృత్య భాస్యామీతి (స్థాత్యామితి) చ విస్మర ॥ ౨౪.౪౭॥

చైతన్యోఽహమితి త్యక్త్వా సన్మాత్రోఽహమితి త్యజ ।

త్యజనం చ పరిత్యజ్య భావనం చ పరిత్యజ ॥ ౨౪.౪౮॥

సర్వం త్యక్త్వా మనః క్షిప్రం స్మరణం చ పరిత్యజ ।

స్మరణం కిఞ్చిదేవాత్ర మహాసంసారసాగరమ్ ॥ ౨౪.౪౯॥

స్మరణం కిఞ్చిదేవాత్ర మహాదుఃఖం భవేత్తదా ।

మహాదోషం భవం బన్ధం చిత్తజన్మ శతం మనః ॥ ౨౪.౫౦॥

ప్రారబ్ధం హృదయగ్రన్థి బ్రహ్మహత్యాది పాతకమ్ ।

స్మరణం చైవమేవేహ బన్ధమోక్షస్య కారణమ్ ॥ ౨౪.౫౧॥

అహం బ్రహ్మప్రకరణం సర్వదుఃఖవిनाశకమ్ ।

సర్వప్రపంచశమనం సద్యో మోక్షప్రదం సదా ।

ఏతచ్ఛ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ ॥ ౨౪.౫౨॥

భక్త్యా పద్మదలాక్షపూజితపదధ్యానానువృత్త్యా మనః

స్వాంతానస్తపథప్రచారవిధురం ముక్త్యై భవేన్మానసమ్ ।

సజ్గులోన్వజ్జితమేతదల్పసుమహాశీలో దయామ్భానిధౌ

కశ్చిత్స్వాచ్ఛివభక్తధుర్యసుమహాశాన్తః శివప్రేమతః ॥ ౨౪.౫౩॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

అహం బ్రహ్మప్రకరణనిరూపణం నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥

౨౫. బ్రహ్మణస్సర్వరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ పంచవింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే ప్రసిద్ధమాత్మానం సర్వలోకప్రకాశకమ్ ।

సర్వాకారం సదా సిద్ధం సర్వత్ర నిబిడం మహత్ ॥ ౨౫.౧॥

తద్బ్రహ్మహం న సద్దేహ ఇతి నిశ్చిత్స తిష్ఠ భోః ।

చిదేవాహం చిదేవాహం చిత్రం చేదహమేవ హి || ౨౫.౨||

వాచావధిశ్చ దేవోఽహం చిదేవ మనసః పరః |

చిదేవాహం పరం బ్రహ్మ చిదేవ సకలం పదమ్ || ౨౫.౩||

స్థూలదేహం చిదేవేదం సూక్ష్మదేహం చిదేవ హి |

చిదేవ కరణం సోఽహం కాయమేవ చిదేవ హి || ౨౫.౪||

అఖణ్డాకారవృత్తిశ్చ ఉత్తమాధమమధ్యమాః |

దేహహీనశ్చిదేవాహం సూక్ష్మదేహశ్చిదేవ హి || ౨౫.౫||

చిదేవ కారణం సోఽహం బుద్ధిహీనశ్చిదేవ హి |

భావహీనశ్చిదేవాహం దోషహీనశ్చిదేవ హి || ౨౫.౬||

అస్తిత్వం బ్రహ్మ నాస్త్వేవ నాస్తి బ్రహ్మతి నాస్తి హి |

(అస్తి బ్రహ్మమైవ మస్త్వేవ నాస్తి బ్రహ్మతి నాస్తి హి |)

అస్తి నాస్తితి నాస్త్వేవ అహమేవ చిదేవ హి || ౨౫.౭||

సర్వం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ సాకారం నాస్తి నాస్తి హి |

యత్కించోదపి నాస్త్వేవ అహమేవ చిదేవ హి || ౨౫.౮||

అన్వయవ్యతిరేకం చ ఆదిమధ్యాంతదూషణమ్ |

సర్వం చిన్మాత్రరూపత్వాదహమేవ చిదేవ హి || ౨౫.౯||

సర్వాపరం చ సదసత్కార్యకారణకర్తృకమ్ |

సర్వం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ అహమేవ హి కేవలమ్ || ౨౫.౧౦||

అశుద్ధం శుద్ధమద్వైతం ద్వైతమేకమనేకకమ్ |

సర్వం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ అహమేవ హి కేవలమ్ || ౨౫.౧౧||

అసత్యసత్యమద్వంద్వం (అసత్యం సత్యమద్వైతం) ద్వంద్వం చ పరతః పరమ్ |

సర్వం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ అహమేవ హి కేవలమ్ || ౨౫.౧౨||

భూతం భవిష్యం వర్తం చ మోహోమోహౌ సమాసమా |

సర్వం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ అహమేవ హి కేవలమ్ || ౨౫.౧౩||

క్షణం లవం త్రుటిర్బ్రహ్మాత్వమ్పదం తత్పదం తథా |

సర్వం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ అహమేవ హి కేవలమ్ || ౨౫.౧౪||

త్వమ్పదం తత్పదం వాపి ఐక్యం చ హ్యహమేవ హి |

సర్వం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ అహమేవ హి కేవలమ్ || ౨౫.౧౫||

ఆనన్దం పరమానన్దం సర్వానన్దం నిజం మహత్ ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౧౬ ॥

అహం బ్రహ్మ ఇదం బ్రహ్మ కం బ్రహ్మ హ్యక్షరం పరమ్ ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౧౭ ॥

విష్ణురేవ పరం బ్రహ్మ శివో బ్రహ్మహమేవ హి ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౧౮ ॥

శ్రోత్రం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ శబ్దం బ్రహ్మ పదం శుభమ్ ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౧౯ ॥

స్ఫుర్కో బ్రహ్మ పదం త్వక్చ త్వక్చ బ్రహ్మ పరస్పరమ్ ।
(స్ఫుర్కో బ్రహ్మ పదం త్వం చ త్వం చ బ్రహ్మ త్వకేచితి ।)
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౨౦ ॥

పరం రూపం చక్షుర్భిరేవ తత్రైవ యోజ్యతామ్ ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౨౧ ॥

బ్రహ్మైవ సర్వం సతతం సచ్చిదానన్దమాత్రకమ్ ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౨౨ ॥

చిన్మయానన్దమాత్రోఽహం ఇదం విశ్వమిదం సదా ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౨౩ ॥

బ్రహ్మైవ సర్వం యత్కించ్చిత్తద్బ్రహ్మహం న సంశయః ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౨౪ ॥

వాచా యతోఽప్యచ్యతే నామ మనసా మనుతే తు యత్ ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౨౫ ॥

కారణే కల్పితే యద్యత్కాష్ఠీం వా స్థీయతే సదా ।
శరీరేణ తు యద్భుక్తే ఇన్ద్రియైర్మత్తు భావ్యతే ।
సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౫.౨౬ ॥

వేదే యత్కర్మ వేదోక్తం శాస్త్రం శాస్త్రోక్తనిర్ణయమ్ ।
గురూపదేశసిద్ధాంతం శుద్ధాశుద్ధవిభాసకమ్ ॥ ౨౫.౨౭ ॥

కామాదికలనం బ్రహ్మ దేవాదికలనం పృథక్ ।

జీవయుక్తేతి కలనం విదేహో ముక్తికల్పనమ్ || ౨౫.౨౮||

బ్రహ్మ ఇత్యపి సజ్కల్పం బ్రహ్మవిద్వరకల్పనమ్ |
వరీయానితి సజ్కల్పం వరిష్ణ ఇతి కల్పనమ్ || ౨౫.౨౯||

(కనీయానితి సజ్కల్పం గరీయానితి కల్పనమ్) || ౨౫.౨౯||

బ్రహ్మహమితి సజ్కల్పం చిదహం చేతి కల్పనమ్ |
మహావిద్యేతి సజ్కల్పం మహామాయేతి కల్పనమ్ || ౨౫.౩౦||

మహాశూన్యేతి సజ్కల్పం మహాచిన్తేతి కల్పనమ్ |
మహాలోకేతి సజ్కల్పం మహాసత్యేతి కల్పనమ్ || ౨౫.౩౧||

మహారూపేతి సజ్కల్పం మహారూపం చ కల్పనమ్ |
సర్వసజ్కల్పకం చిత్తం సర్వసజ్కల్పకం మనః || ౨౫.౩౨||

సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ |
సర్వం ద్వైతం మనోరూపం సర్వం దుఃఖం మనోమయమ్ || ౨౫.౩౩||

చిదేవాహం న సన్దేహః చిదేవేదం జగత్త్రయమ్ |
యత్కిఞ్చిద్భాషణం వాపి యత్కిఞ్చిన్మనసో జపమ్ |
యత్కిఞ్చిన్మానసం కర్మ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౨౫.౩౪||

సర్వం నాస్తీతి సన్మన్త్రం జీవబ్రహ్మస్వరూపకమ్ |
బ్రహ్మైవ సర్వమిత్యేవం మన్త్రైశ్చోత్తమోత్తమమ్ || ౨౫.౩౫||

అనుక్తమన్త్రం సన్మన్త్రం వృత్తిశూన్యం పరం మహాత్ |
సర్వం బ్రహ్మైతి సజ్కల్పం తదేవ పరమం పదమ్ || ౨౫.౩౬||

సర్వం బ్రహ్మైతి సజ్కల్పం మహాదేవేతి కీర్తనమ్ |
సర్వం బ్రహ్మైతి సజ్కల్పం శివపూజాసమమ్మహాత్ || ౨౫.౩౭||

సర్వం బ్రహ్మైత్యనుభవః సర్వాకారో న సంశయః |
సర్వం బ్రహ్మైతి సజ్కల్పం సర్వత్యాగమితీరితమ్ || ౨౫.౩౮||

సర్వం బ్రహ్మైతి సజ్కల్పం భావాభావవినాశనమ్ |
సర్వం బ్రహ్మైతి సజ్కల్పం మహాదేవేతి నిశ్చయః || ౨౫.౩౯||

సర్వం బ్రహ్మైతి సజ్కల్పం కాలసత్తావినిర్ముక్తః (ముక్తికః) |
సర్వం బ్రహ్మైతి సజ్కల్పః దేహసత్తా విముక్తికః || ౨౫.౪౦||

సర్వం బ్రహ్మేతి సజ్కల్పః సచ్చిదానందరూపకః ।
సర్వోఽహం బ్రహ్మమాత్మైవ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౨౫.౪౧॥

ఇదమిత్యేవ యత్కించోత్తద్బ్రహ్మైవ న సంశయః ।
భ్రాన్తిశ్చ నరకం దుఃఖం స్వర్గభ్రాన్తిరీతీరితా ॥ ౨౫.౪౨॥

బ్రహ్మ విష్ణురితి భ్రాన్తిరాభ్రాన్తిశ్చ శివరూపకమ్ ।
విరాట్స్వరాట్కథా సంరాట్పూత్రాత్మా భ్రాన్తిరేవ చ ॥ ౨౫.౪౩॥

దేవాశ్చ దేవకార్యాణి సూర్యాచన్ద్రమసోర్గతిః ।
మునయో మనవః సిద్ధా భ్రాన్తిరేవ న సంశయః ॥ ౨౫.౪౪॥

సర్వదేవాసురా భ్రాన్తిస్తేషాం యుద్ధాది జన్మ చ ।
విష్ణోర్జన్మావతారాణి చరితం శాన్తిరేవ హి ॥ ౨౫.౪౫॥

బ్రహ్మణః సృష్టికృత్యాని రుద్రస్య చరితాని చ ।
సర్వభ్రాన్తిసమాయుక్తం భ్రాన్త్యా లోకాశ్చతుర్దశ ॥ ౨౫.౪౬॥

వర్ణాశ్రమవిభాగశ్చ భ్రాన్తిరేవ న సంశయః ।
బ్రహ్మవిష్ణీశరుద్రాణాముపాసా భ్రాన్తిరేవ చ ॥ ౨౫.౪౭॥

తత్రాపి యస్త్రమస్త్రాభ్యాం భ్రాన్తిరేవ న సంశయః ।
వాచామగోచరం బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మమయం చ హి ॥ ౨౫.౪౮॥

సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహమేవ చిదేవ హి ।
ఏవం వద త్వం తిష్ఠ త్వం సద్యో ముక్తో భవిష్యసి ॥ ౨౫.౪౯॥

ఏతావదుక్తం యత్కించోత్తన్నాస్త్యేవ న సంశయః ।
ఏవం యదాన్తరం క్షిప్రం బ్రహ్మైవ దృఢనిశ్చయమ్ ॥ ౨౫.౫౦॥

దృఢనిశ్చయమేవాత్ర ప్రథమం కారణం భవేత్ ।
నిశ్చయః ఖల్వయం పశ్చాత్స్వయమేవ భవిష్యతి ॥ ౨౫.౫౧॥

ఆర్తం యచ్ఛివపాదతోఽన్యదితరం తజ్ఞాదిశబ్దాత్మకం
చేతోవృత్తిపరం పరాప్రముదితం షడ్భావసిద్ధం జగత్ ।

భూతాణ్ణాదిమనోవచోభిరనఘే సాన్తే మహేశే ఘనే
సిన్ధౌ సైన్ధవఖణ్డవజ్జగదిదం లీయేత వృత్త్యుజ్జితమ్ ॥ ౨౫.౫౨॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
బ్రహ్మణస్సర్వరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ షష్ఠాపింశోఽధ్యాయః ॥

౨౬. జ్ఞానామృతమనోమయప్రకరణవర్ణనం నామ షడ్వింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే సచ్చిత్పరానందం స్వభావం సర్వదా సుఖమ్ |

సర్వవేదపురాణానాం సారాత్పారతరం స్వయమ్ || ౨౬.౧||

న భేదం చ ద్వయం ద్వంద్వం న భేదం భేదవర్జితమ్ |

ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ జ్ఞానాశ్రయమనామయమ్ || ౨౬.౨||

న క్వచిన్నాత ఏవాహం నాక్షరం న పరాత్పరమ్ |

ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ జ్ఞానాశ్రయమనామయమ్ || ౨౬.౩||

న బహిర్నాన్తరం నాహం న సక్మలో న విగ్రహః |

ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ జ్ఞానాశ్రయమనామయమ్ || ౨౬.౪||

న సత్యం చ పరిత్యజ్య న వార్తా నార్థదూషణమ్ |

ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ జ్ఞానాశ్రయమనామయమ్ || ౨౬.౫||

న గుణో గుణీవాక్యం వా న మనోవృత్తినిశ్చయః |

న జపం న పరిచ్ఛిన్నం న వ్యాపకమసత్ఫలమ్ || ౨౬.౬||

న గురుర్న చ శిష్యో వా న స్థిరం న శుభాశుభమ్ |

నైకరూపం నాన్యరూపం న మోక్షో న చ బంధకమ్ || ౨౬.౭||

అహం పదార్థస్తత్పదం వా నేన్ద్రియం విషయాదికమ్ |

న సంశయం న తుచ్ఛం వా న నిశ్చయం న వా కృతమ్ || ౨౬.౮||

న శాన్తిరూపమద్వైతం న చోర్ధ్వం న చ నీచకమ్ |

న లక్షణం న దుఃఖాఙ్గం న సుఖం న చ చఙ్చలమ్ || ౨౬.౯||

న శరీరం న లింగం వా న కారణమకారణమ్ |

న దుఃఖం నాన్తికం నాహం న గూఢం న పరం పదమ్ || ౨౬.౧౦||

న సఙ్ఘీతం చ నాగామి న సత్యం చ త్వమాహకమ్ |

నాజ్ఞానం న చ విజ్ఞానం న మూఢో న చ విజ్ఞవాన్ (వివేకవాన్) || ౨౬.౧౧||

న సీచం నరకం నాన్తం న ముక్తిర్న చ పావనమ్ |

న తృష్ణా న చ విద్యాత్వం నాహం తత్త్వం న దేవతా || ౨౬.౧౨||

న శుభాశుభసజ్జేతో న మృత్యుర్న చ జీవనమ్ |

న తృప్తిర్న చ భోజ్యం వా న ఖణ్ణైకరసోఽద్యయమ్ || ౨౬.౧౩||

న సక్కుల్పం న ప్రపఞ్చం న జాగరణరాజకమ్ |

న కిఞ్చత్సమతాదోషో న తుర్యగణనా భ్రమః || ౨౬.౧౪||

న సర్వం సమలం నేష్టం న సీతిర్న చ పూజనమ్ |

న ప్రపఞ్చం న బహునా నాన్యభాషణసజ్జమః || ౨౬.౧౫||

న సత్సజ్జమసత్సజ్జః న బ్రహ్మ న విచారణమ్ |

నాభ్యాసం న చ వక్తా చ న స్నానం న చ తీర్థకమ్ || ౨౬.౧౬||

న పుణ్యం న చ వా పాపం న క్రియా దోషకారణమ్ |

న చాధ్యాత్మం నాధిభూతం న దైవతమసమ్భవమ్ || ౨౬.౧౭||

న జన్మమరణే క్షాపి జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తికమ్ |

న భూలోకం న పాతాలం న జయాపజయాజయౌ || ౨౬.౧౮||

న హీనం న చ వా భీతిర్న రతిర్న మృతిస్తవరా |

అవిచ్ఛ్యం నాపరాధ్యాత్మా నిగమాగమవిభ్రమః || ౨౬.౧౯||

న సాత్త్వికం రాజసం చ న తామసగుణాధికమ్ |

న శైవం న చ వేదాస్తం న స్వాద్యం తన్న మానసమ్ || ౨౬.౨౦||

న బన్ధో న చ మోక్షో వా న వాక్యం ఐక్యలక్షణమ్ |

న స్త్రీరూపం న పుమాభవః న షణ్ణో న స్థిరః పదమ్ || ౨౬.౨౧||

న భూషణం న దూషణం న స్తోత్రం న స్తుతిర్న హి |

న లౌకికం వైదికం న శాస్త్రం న చ శాసనమ్ || ౨౬.౨౨||

న పానం న కృశం నేదం న మోదం న మదామదమ్ |

న భావనమభావో వా న కులం నామరూపకమ్ || ౨౬.౨౩||

నోత్కృష్టం చ నికృష్టం చ న శ్రేయోఽశ్రేయ ఏవ హి |

నిర్మలత్వం మలోత్సర్గో న జీవో న మనోదమః || ౨౬.౨౪||

న శాన్తికలనా నాగం న శాన్తిర్న శమో దమః |

న క్రీడా న చ భావాఙ్గం న వికారం న దోషకమ్ || ౨౬.౨౫||

న యత్కిఞ్చిన్న యత్రాహం న మాయాఖ్యా న మాయికా |

యత్కిఞ్చిన్న చ ధర్మాది న ధర్మపరిపీడనమ్ || ౨౬.౨౬||

న యావనం న బాల్యం వా న జరామరణాదికమ్ |
 న బస్థుర్న చ వాఽబస్థుర్న మిత్రం న చ సోదరః || ౨౬.౨౭||
 నాపి సర్వం న చాకిఞ్చన్న విరిఞ్చో న కేశవః |
 న శివో నాష్టదిక్పాలో న విశ్వా న చ త్రైజనః || ౨౬.౨౮||
 న ప్రాఞ్కో హి న తుర్యో వా న బ్రహ్మక్షత్రవిడ్వరః |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ జ్ఞానామృతమనామయమ్ || ౨౬.౨౯||
 న పునర్భావి పశ్చాద్వా న పునర్భవసమ్భవః |
 న కాలకలనా నాహం న సమాఖషణకారణమ్ || ౨౬.౩౦||
 న చోర్ధ్వమస్తఃకరణం న చ చిన్మాత్రభాషణమ్ |
 న బ్రహ్మోహమితి ద్వైతం న చిన్మాత్రమితి ద్వయమ్ || ౨౬.౩౧||
 నాన్నకోశం న చ ప్రాణమనోమయమకోశకమ్ |
 న విజ్ఞానమయః కోశః న చానన్దమయః పృథక్ || ౨౬.౩౨||
 న బోధరూపం బోధ్యం వా బోధకం నాత్ర యద్భ్రమః |
 న బాధ్యం బాధకం మిథ్యా త్రిపుటీజ్ఞాననిర్ణయః || ౨౬.౩౩||
 న ప్రమాతా ప్రమాణం వా న ప్రమేయం ఫలోదయమ్ |
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ జ్ఞానామృతమనోమయమ్ || ౨౬.౩౪||
 న గుహ్యం న ప్రకాశం వా న మహత్వం న చాణుతా |
 న ప్రపఞ్చో విద్యమానం న ప్రపఞ్చుః కదాచన || ౨౬.౩౫||
 నాస్తఃకరణసంసారో న మనో జగతాం భ్రమః |
 న చిత్తరూపసంసారో బుద్ధిపూర్వం ప్రపఞ్చకమ్ || ౨౬.౩౬||
 న జీవరూపసంసారో వాసనారూపసంస్కృతిః |
 న లింగభేదసంసారో నాజ్ఞానమయసంస్కృతిః (సంస్కృతిః) || ౨౬.౩౭||
 న వేదరూపసంసారో న శాస్త్రాగమసంస్కృతిః |
 నాన్యదస్తీతి సంసారమన్యదస్తీతి భేదకమ్ || ౨౬.౩౮||
 న భేదాభేదకలనం న దోషాదోషకల్పనమ్ |
 న శాస్త్రాశాస్త్రసంసారం న గుణాగుణసంస్కృతిః || ౨౬.౩౯||
 న స్త్రీలింగం న పుంలింగం న నపుంసకసంస్కృతిః |
 న స్థావరం న జిగ్గమం చ న దుఃఖం న సుఖం క్వచిత్ || ౨౬.౪౦||

న శిష్టాశిష్టరూపం వా న యోగ్యోయోగ్యనిశ్చయః ।
 న ద్వైతవృత్తిరూపం వా సాక్షివృత్తిత్వలక్షణమ్ ॥ ౨౬.౪౧॥
 అఖణ్డాకారవృత్తిత్వమఖణ్డైకరసం సుఖమ్ ।
 దేహోఽహమితి యా వృత్తిర్బ్రహ్మోహమితి శబ్దకమ్ ॥ ౨౬.౪౨॥
 అఖణ్డనిశ్చయా వృత్తిర్నాఖణ్డైకరసం మహత్ ।
 న సర్వవృత్తిభవనం సర్వవృత్తివినాశకమ్ ॥ ౨౬.౪౩॥
 సర్వవృత్త్యనుసంధానం సర్వవృత్తివిమోచనమ్ ।
 సర్వవృత్తివినాశాస్తం సర్వవృత్తివిశూన్యకమ్ ॥ ౨౬.౪౪॥
 న సర్వవృత్తిసాహస్రం క్షణక్షణవినాశనమ్ ।
 న సర్వవృత్తిసాక్షిత్వం న చ బ్రహ్మాత్మభావనమ్ ॥ ౨౬.౪౫॥
 న జగన్న మనో నాస్తో న కార్యకలనం క్వచిత్ ।
 న దూషణం భూషణం వా న నిరఙ్కుశలక్షణమ్ ॥ ౨౬.౪౬॥
 న చ ధర్మాత్మనో లింగం గుణశాలిత్వలక్షణమ్ ।
 న సమాధికలిగ్గం వా న ప్రారబ్ధం ప్రబంధకమ్ ॥ ౨౬.౪౭॥
 బ్రహ్మవిత్తం ఆత్మనతో న పరః స్వప్నలక్షణమ్ ।
 (న బ్రహ్మచిత్త ఆత్మనో న పరః స్వప్నలక్షణమ్ ।)
 న చ వర్యపరో రోధో వరిష్టో నార్థతత్పరః ॥ ౨౬.౪౮॥
 ఆత్మజ్ఞానవిహీనో యో మహాపాతకిరేవ సః ।
 ఏతావజ్ఞానహీనో యో మహారోగీ స ఏవ హి ॥ ౨౬.౪౯॥
 అహం బ్రహ్మ న సన్దేహా అఖణ్డైకరసాత్మకః ।
 బ్రహ్మైవ సర్వమేవేతి నిశ్చయానుభవాత్మకః ॥ ౨౬.౫౦॥
 సద్యో ముక్తో న సన్దేహాః సద్యః ప్రజ్ఞానవిగ్రహాః ।
 స ఏవ జ్ఞానవాల్లోకే స ఏవ పరమేశ్వరః ॥ ౨౬.౫౧॥
 ఇదమేవ పరం బ్రహ్మ జ్ఞానామృతమనోమయమ్ ।
 ఏతత్ప్రకరణం యస్తు శృణుతే బ్రహ్మ ఏవ సః ॥ ౨౬.౫౨॥
 ఏకత్వం న బహుత్వమప్యణుమహత్కార్యం న వై కారణం

విశ్వం విశ్వపతిత్వమప్యరసకం నో గన్ధరూపం సదా ।
 బద్ధం ముక్తమనుత్తమోత్తమమహానస్తైకమోదం సదా
 భూమానన్దనదాశివం జనిజరారోగాద్యసజ్గం మహాః ॥ ౨౬.౫౩ ॥
 ॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 జ్ఞానామృతమనోమయప్రకరణవర్ణనం నామ షడ్వింశోఽధ్యాయః ॥

౨౭. ఆనన్దరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ సప్తవింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే ప్రకరణం సత్యం బ్రహ్మానన్దమనోమయమ్ ।
 కార్యకారణనిర్ముక్తం నిత్యానన్దమయం త్విదమ్ ॥ ౨౭.౧ ॥
 అక్షయానన్ద ఏవాహమాత్మానన్దప్రకాశకమ్ ।
 జ్ఞానానన్దస్వరూపోఽహం లక్ష్యానన్దమయం సదా ॥ ౨౭.౨ ॥
 విషయానన్దతూన్యోఽహం మిథ్యానన్దప్రకాశకః ।
 వృత్తితూన్యసుఖాత్మాహం వృత్తితూన్యసుఖాత్పరమ్ ॥ ౨౭.౩ ॥

(వృత్తితూన్యం సుఖాత్మాహం వృత్తిహీనం సుఖాత్పరమ్) ॥ ౨౭.౩ ॥

జడానన్దప్రకాశాత్మా ఆత్మానన్దరసోఽస్మ్యహమ్ ।
 ఆత్మానన్దవిహీనోఽహం నాస్త్యానన్దాత్మవిగ్రహాః ॥ ౨౭.౪ ॥
 కార్యానన్దవిహీనోఽహం కార్యానన్దకలాత్మకః ।
 గుణానన్దవిహీనోఽహం గుహ్యానన్దస్వరూపవాన్ ॥ ౨౭.౫ ॥
 గుప్తానన్దస్వరూపోఽహం కృత్యానన్దమహానహమ్ ।
 జ్ఞేయానన్దవిహీనోఽహం గోప్యానన్దవివర్జితః ॥ ౨౭.౬ ॥
 సదానన్దస్వరూపోఽహం ముదానన్దనిజాత్మకః ।
 లోకానన్దో మహానన్దో లోకాతీతమహానయమ్ ॥ ౨౭.౭ ॥
 భేదానన్దశ్చిదానన్దః సుఖానన్దోఽహమద్వయః ।
 క్రియానన్దోఽక్షయానన్దో వృత్త్యానన్దవివర్జితః ॥ ౨౭.౮ ॥
 సర్వానన్దోఽక్షయానన్దశ్చిదానన్దోఽహమవ్యయః ।
 సత్యానన్దః పరానన్దః సద్యోనన్దః పరాత్పరః ॥ ౨౭.౯ ॥
 వాక్యానన్దమహానన్దః శివానన్దోఽహమద్వయః ।

శివానస్తోత్రరానస్త ఆద్యానస్తవివర్జితః ॥ ౨౭.౧౦॥

అమలాత్మా పరానస్తశ్చిదానస్తోఽహమద్వయః ।

వృత్త్యానస్తపరానస్తో విద్యాతీతో హి నిర్మలః ॥ ౨౭.౧౧॥

కారణాతీత ఆనస్తశ్చిదానస్తోఽహమద్వయః ।

సర్వానస్తః పరానస్తో బ్రహ్మానస్తాత్మభావనః ॥ ౨౭.౧౨॥

జీవానస్తో లయానస్తశ్చిదానస్తస్వరూపవాన్ ।

శుద్ధానస్తస్వరూపాత్మా బుద్ధ్యానస్తో మనోమయః ॥ ౨౭.౧౩॥

శబ్దానస్తో మహానస్తశ్చిదానస్తోఽహమద్వయః ।

ఆనస్తానస్తశూన్యాత్మా భేదానస్తవిశూన్యకః ॥ ౨౭.౧౪॥

ద్వైతానస్తప్రభావాత్మా చిదానస్తోఽహమద్వయః ।

ఏవమాదిమహానస్త అహమేవేతి భావయ ॥ ౨౭.౧౫॥

శాస్తానస్తోఽహమేవేతి చిదానస్తప్రభాస్వరః ।

ఏకానస్తపరానస్త ఏక ఏవ చిదవ్యయః ॥ ౨౭.౧౬॥

ఏక ఏవ మహానాత్మా ఏకసంఖ్యావివర్జితః ।

ఏకతత్త్వమహానస్తత్త్వభేదవివర్జితః ॥ ౨౭.౧౭॥

విజితానస్తహీనోఽహం నిర్జితానస్తహీనకః ।

హీనానస్తప్రశాన్తోఽహం శాన్తోఽహమితి శాన్తకః ॥ ౨౭.౧౮॥

మమతానస్తశాన్తోఽహమహమాదిప్రకాశకమ్ ।

సర్వదా దేహశాన్తోఽహం శాన్తోఽహమితి వర్జితః ॥ ౨౭.౧౯॥

బ్రహ్మైవాహం న సంసారీ ఇత్యేవమితి శాన్తకః ।

అన్తరాదన్తరోఽహం వై అన్తరాదన్తరాన్తరః ॥ ౨౭.౨౦॥

ఏక ఏవ మహానస్త ఏక ఏవాహమక్షరః ।

ఏక ఏవాక్షరం బ్రహ్మ ఏక ఏవాక్షరోఽక్షరః ॥ ౨౭.౨౧॥

ఏక ఏవ మహానాత్మా ఏక ఏవ మనోహరః ।

ఏక ఏవాద్వయోఽహం వై ఏక ఏవ న చాపరః ॥ ౨౭.౨౨॥

ఏక ఏవ న భూరాది ఏక ఏవ న బుద్ధయః ।

ఏక ఏవ ప్రశాన్తోఽహం ఏక ఏవ సుఖాత్మకః ॥ ౨౭.౨౩॥

ఏక ఏవ న కామాత్మా ఏక ఏవ న కోపకమ్ ।

ఏక ఏవ న లోభాత్మా ఏక ఏవ న మోహకః ॥ ౨౭.౨౪॥

ఏక ఏవ మదో నాహం ఏక ఏవ న మే రసః ।

ఏక ఏవ న చిత్తాత్మా ఏక ఏవ న చాన్యకః ॥ ౨౭.౨౫॥

ఏక ఏవ న సత్తాత్మా ఏక ఏవ జరామరః ।

ఏక ఏవ హి పూర్ణాత్మా ఏక ఏవ హి నిశ్చలః ॥ ౨౭.౨౬॥

ఏక ఏవ మహానన్ద ఏక ఏవాహమేకవాన్ ।

దేహోఽహమితి హీనోఽహం శాన్తోఽహమితి శాశ్వతః ॥ ౨౭.౨౭॥

శివోఽహమితి శాన్తోఽహం ఆత్మైవాహమితి క్రమః (ఆత్మైవాహమిత్యక్రియః) ।

జీవోఽహమితి శాన్తోఽహం నిత్యశుద్ధహృదన్తరః ॥ ౨౭.౨౮॥

ఏవం భావయ నిఃశంకం సద్యో ముక్తస్త్వమద్వయే ।

ఏవమాది సుశబ్దం వా నిత్యం పఠతు నిశ్చలః ॥ ౨౭.౨౯॥

(జన్మమృత్యుజరావ్యాధిసంసారాబ్ధిం తరణ్యసి)

కాలస్వభావో నియతైశ్చ భూతైః జగద్విజాయేత ఇతి శ్రుతీరితమ్ ।

తద్వై మృషా స్యాజ్జగతో జడత్వతః ఇచ్ఛాభవం

చైతదథేశ్వరస్య ॥ ౨౭.౩౦॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

ఆనన్దరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ సప్తవింశోఽధ్యాయః ॥

౨౮. ఆత్మవైలక్షణ్యప్రకరణం నామ అష్టావింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

బ్రహ్మైవాహం చిదేవాహం నిర్మలోఽహం నిరన్తరః ।

శుద్ధస్వరూప ఏవాహం నిత్యరూపః పరోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౨౮.౧॥

నిత్యనిర్మలరూపోఽహం నిత్యవైతన్యవిగ్రహః ।

ఆద్యన్తరూపహీనోఽహమాద్యన్తద్వైతహీనకః ॥ ౨౮.౨॥

అజస్రసుఖరూపోఽహం అజస్రానన్దరూపవాన్ ।

అహమేవాదినిర్ముక్తః అహం కారణవర్జితః ॥ ౨౮.౩॥

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవాహమేవ హి ।

ఇత్యేవం భావయన్నిత్యం సుఖమాత్మని నిర్మలః ॥ ౨౮.౪॥

సుఖం తిష్ఠ సుఖం తిష్ఠ సుచిరం సుఖమావహా ।
సర్వవేదమనన్యస్త్యం సర్వదా నాస్తి కల్పనమ్ ॥ ౨౮.౫॥

సర్వదా నాస్తి చిత్తాఖ్యం సర్వదా నాస్తి సంస్పృతిః ।
సర్వదా నాస్తి నాస్త్యేవ సర్వదా జగదేవ న ॥ ౨౮.౬॥

జగత్ప్రసక్తో నాస్త్యేవ దేహవార్తా కుతస్తతః ।
బ్రహ్మైవ సర్వచిన్మాత్రమహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౮.౭॥

చిత్తమిత్యపి నాస్త్యేవ చిత్తమస్తి హి నాస్తి హి ।
అస్తిత్యభావనా నిష్ఠా జగదస్తిత్యవాఙ్మృషా ॥ ౨౮.౮॥

అస్తిత్వవక్తా వార్తా హి జగదస్తితి భావనా ।
స్వాత్మనోఽన్యజ్జగద్రక్షా దేహోఽహమితి నిశ్చితః ॥ ౨౮.౯॥

మహాచణ్డాల ఏవాసౌ మహావిప్రోఽపి నిశ్చయః ।
తస్మాదితి జగన్నేతి చిత్తం వా బుద్ధిరేవ చ ॥ ౨౮.౧౦॥

నాస్తి నాస్తితి సహసా నిశ్చయం కురు నిర్మలః ।
దృశ్యం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ నాస్తి నాస్తితి భావయ ॥ ౨౮.౧౧॥

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ హి నిష్కలః ।
అహమేవ న సన్దేహః అహమేవ సుఖాత్సుఖమ్ ॥ ౨౮.౧౨॥

అహమేవ హి దివ్యాత్మా అహమేవ హి కేవలః ।
వాచామగోచరోఽహం వై అహమేవ న చాపరః ॥ ౨౮.౧౩॥

అహమేవ హి సర్వాత్మా అహమేవ సదా ప్రియః ।
అహమేవ హి భావాత్మా అహం వృత్తివివర్జితః ॥ ౨౮.౧౪॥

అహమేవాపరిచ్ఛిన్న అహమేవ నిరస్తరః ।
అహమేవ హి నిశ్చిన్న అహమేవ హి సద్గురుః ॥ ౨౮.౧౫॥

అహమేవ సదా సాక్షీ అహమేవాహమేవ హి ।
నాహం గుప్తో న వాఽగుప్తో న ప్రకాశాత్మకః సదా ॥ ౨౮.౧౬॥

నాహం జడో న చిన్మాత్రః క్వచిత్కించితదస్తి హి ।
నాహం ప్రాణో జడత్వం తదత్యస్తం సర్వదా భ్రమః ॥ ౨౮.౧౭॥

అహమత్యస్తమానన్ద అహమత్యస్తనిర్మలః ।
 అహమత్యస్తవేదాత్మా అహమత్యస్తశాఙ్కరః ॥ ౨౮.౧౮ ॥
 అహమిత్యపి మే కిఞ్చిదహమిత్యపి న స్మృతిః ।
 సర్వహీనోఽహమేవాగ్రే సర్వహీనః సుఖాచ్ఛుభాత్ ॥ ౨౮.౧౯ ॥
 పరాత్పరతరం బ్రహ్మ పరాత్పరతరః పుమాన్ ।
 పరాత్పరతరోఽహం వై సర్వస్యాత్పరతః పరః ॥ ౨౮.౨౦ ॥
 సర్వదేహవిహీనోఽహం సర్వకర్మవివర్జితః ।
 సర్వమస్త్రః ప్రశాంతాత్మా సర్వాస్త్రకరణాత్ పరః ॥ ౨౮.౨౧ ॥
 సర్వస్తోత్రవిహీనోఽహం సర్వదేవప్రకాశకః ।
 సర్వస్నానవిహీనాత్మా ఏకమగ్నోఽహమద్వయః ॥ ౨౮.౨౨ ॥
 ఆత్మతీర్థే హ్యత్యజలే ఆత్మానన్దమనోహరే ।
 ఆత్మైవాహమతి జ్ఞాత్వా ఆత్మారామోవసామ్యహమ్ ॥ ౨౮.౨౩ ॥
 ఆత్మైవ భోజనం హ్యత్మా తృప్తిరాత్మసుఖాత్మకః ।
 ఆత్మైవ హ్యత్యనో హ్యత్మా ఆత్మైవ పరమో హ్యహమ్ ॥ ౨౮.౨౪ ॥
 అహమాత్మాఽహమాత్మాహమహమాత్మా న లౌకికః ।
 సర్వాత్మాహం సదాత్మాహం నిత్యాత్మాహం గుణాన్తరః ॥ ౨౮.౨౫ ॥
 ఏవం నిత్యం భావయిత్వా సదా భావయ సిద్ధయే ।
 సిద్ధం తిష్ఠతి చిన్మాత్రో నిశ్చయం మాత్రమేవ సా ।
 నిశ్చయం చ లయం యాతి స్వయమేవ సుఖీ భవ ॥ ౨౮.౨౬ ॥
 శాఖాదిభిశ్చ శ్రుతయో హ్యనన్తా-
 స్త్వామేకమేవ భగవన్పహుధా వదన్తి ।
 విష్ణ్వన్ద్రాతృరవిసూన్వనలానిలాది
 భూతాత్మనాథ గణనాథలలామ శమ్భో ॥ ౨౮.౨౭ ॥
 ॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 ఆత్మవైలక్షణ్యప్రకరణం నామ ఆష్టావింశోఽధ్యాయః ॥

౨౯. తన్మయభావోపదేశప్రకరణం నామ ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

అత్యంతం తన్మయం వక్ష్యే దుర్లభం యోగినామపి ।

వేదశాస్త్రేషు దేవేషు రహస్యమతిదుర్లభమ్ ॥ ౨౯.౧॥

యః పరం బ్రహ్మ సర్వాత్మా సచ్చిదానందవిగ్రహః ।

సర్వాత్మా పరమాత్మా హి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨॥

ఆత్మరూపమిదం సర్వమాద్యంతరహితోఽజయః ।

కార్యకార్యమిదం నాస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩॥

యత్ర ద్వైతభయం నాస్తి యత్రాద్వైతప్రబోధనమ్ ।

శాస్తాశాస్తద్యయం నాస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪॥

యత్ర సక్కుల్పకం నాస్తి యత్ర భ్రాన్తిర్న విద్యతే ।

తదేవ హి మతిర్నాస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫॥

యత్ర బ్రహ్మణి నాస్త్యేవ యత్ర భావి వికల్పనమ్ ।

యత్ర సర్వం జగన్నాస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౬॥

యత్ర భావమభావం వా మనోభ్రాన్తి వికల్పనమ్ ।

యత్ర భ్రాన్తేర్న వార్తా వా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౭॥

(యత్ర వార్తా న వార్తా వా తన్మయో భవ సర్వదా) ॥ ౨౯.౮॥

యత్ర నాస్తి సుఖం నాస్తి దేహోఽహమితి రూపకమ్ ।

సర్వసక్కుల్పనిర్ముక్తం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౯॥

యత్ర బ్రహ్మ వినా భావో యత్ర దోషో న విద్యతే ।

యత్ర ద్వైతస్వభయం నాస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౦॥

యత్ర వాక్యాయకార్యం వా యత్ర కల్పో లయం గతః ।

యత్ర ప్రపంచం నోత్పన్నం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౧॥

యత్ర మాయా ప్రకాశో న మాయా కార్యం న కిञ్చన ।

యత్ర దృశ్యమదృశ్యం వా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౨॥

విద్వాన్విద్యాపి నాస్త్యేవ యత్ర పక్షవిపక్షకౌ ।

న యత్ర దోషాదోషా వా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౩॥

యత్ర విష్ణుత్వభేదో న యత్ర బ్రహ్మ న విద్యతే ।
 యత్ర శక్జరభేదో న తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౩॥
 న యత్ర సదసద్భేదో న యత్ర కలనాపదమ్ ।
 న యత్ర జీవకలనా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౪॥
 న యత్ర శక్జరధ్యానం న యత్ర పరమం పదమ్ ।
 న యత్ర కలనాకారం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౫॥
 న యత్రాణుర్మహత్త్వం చ యత్ర సన్తోషకల్పనమ్ ।
 యత్ర ప్రపంచమాభాసం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౬॥
 న యత్ర దేహకలనం న యత్ర హి కుతూహలమ్ ।
 న యత్ర చిత్తకలనం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౭॥
 న యత్ర బుద్ధివిజ్ఞానం న యత్రాత్మా మనోమయః ।
 న యత్ర కామకలనం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౮॥
 న యత్ర మోక్షవిశ్రాంతిర్వైత్ర బన్ధత్వవి(ని)గ్రహః ।
 న యత్ర శాశ్వతం జ్ఞానం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౧౯॥
 న యత్ర కాలకలనం యత్ర దుఃఖత్వభావనమ్ ।
 న యత్ర దేహకలనం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౦॥
 న యత్ర జీవవైరాగ్యం యత్ర శాస్త్రవికల్పనమ్ ।
 యత్రాహమహమాత్మత్వం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౧॥
 న యత్ర జీవస్మక్తిర్వా యత్ర దేహవిమోచనమ్ ।
 యత్ర సక్జల్పితం కార్యం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౨॥
 న యత్ర భూతకలనం యత్రాన్యత్వప్రభావనమ్ ।
 న యత్ర జీవభేదో వా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౩॥
 యత్రాన్యపదం బ్రహ్మ యత్రాన్యపదం సుఖమ్ ।
 యత్రాన్యగుణం నిత్యం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౪॥
 న యత్ర వస్తుప్రభవం న యత్రాపజయోజయః ।
 న యత్ర వాక్యకథనం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౫॥
 న యత్రాత్మవిచారాణ్ణం న యత్ర శ్రవణాకులమ్ ।
 న యత్ర చ మహాన్యం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౬॥

న యత్ర హి సజాతీయం విజాతీయం న యత్ర హి ।
 న యత్ర స్వగతం భేదం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౭॥
 న యత్ర నరకో ఘోరో న యత్ర స్వర్గసమ్పదః ।
 న యత్ర బ్రహ్మలోకో వా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౮॥
 న యత్ర విష్ణుసాయుజ్యం యత్ర కైలాసపర్వతః ।
 బ్రహ్మాణ్ణమణ్ణలం యత్ర తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౨౯॥
 న యత్ర భూషణం యత్ర దూషణం వా న విద్యతే ।
 న యత్ర సమతా దోషం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౦॥
 న యత్ర మనసా భావో న యత్ర సవికల్పనమ్ ।
 న యత్రానుభవం దుఃఖం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౧॥
 యత్ర పాపభయం నాస్తి పశ్చపాపాదపి క్వచిత్ ।
 న యత్ర సజ్గదోషం వా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౨॥
 యత్ర తాపత్రయం నాస్తి యత్ర జీవత్రయం క్వచిత్ ।
 యత్ర విశ్వవికల్పాఖ్యం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౩॥
 న యత్ర బోధముత్పన్నం న యత్ర జగతాం భ్రమః ।
 న యత్ర కరణాకారం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౪॥
 న యత్ర హి మనో రాజ్యం యత్రైవ పరమం సుఖమ్ ।
 యత్ర వై శాశ్వతం స్థానం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౫॥
 యత్ర వై కారణం శాస్తం యత్రైవ సకలం సుఖమ్ ।
 యద్గత్వా స నివర్తనే తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౬॥
 యజ్ఞాత్వా ముచ్యతే సర్వం యజ్ఞాత్వాఽన్యన్న విద్యతే ।
 యజ్ఞాత్వా నాన్యవిజ్ఞానం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౭॥
 యత్రైవ దోషం నోత్పన్నం యత్రైవ స్థాననిశ్చలః ।
 యత్రైవ జీవసంక్లాతః తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౮॥
 యత్రైవ నిత్యతృప్తాత్మా యత్రైవానన్దనిశ్చలమ్ ।
 యత్రైవ నిశ్చలం శాస్తం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౩౯॥
 యత్రైవ సర్వసౌఖ్యం వా యత్రైవ సన్నిరూపణమ్ ।

యత్రైవ నిశ్చయాకారం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౦॥

న యత్రాహం న యత్ర త్వం న యత్ర త్వం స్వయం స్వయమ్ ।
యత్రైవ నిశ్చయం శాస్తం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౧॥

యత్రైవ మోదతే నిత్యం యత్రైవ సుఖమేధతే ।
యత్ర దుఃఖభయన్నాస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౨॥

యత్రైవ చిన్మయాకారం యత్రైవానన్దసాగరః ।
యత్రైవ పరమం సాక్షాత్తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౩॥

యత్రైవ స్వయమేవాత్ర స్వయమేవ తదేవ హి ।
స్వస్యాత్మనోక్తభేదోఽస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౪॥

యత్రైవ పరమానన్దం స్వయమేవ సుఖం పరమ్ ।
యత్రైవాభేదకలనం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౫॥

న యత్ర చాణుమాత్రం వా న యత్ర మనసో మలమ్ ।
న యత్ర చ దదామ్యేవ తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౬॥

యత్ర చిత్తం మృతం దేహం మనో మరణమాత్మనః ।
యత్ర స్మృతిర్లయం యాతి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౭॥

యత్రైవాహం మృతో నూనం యత్ర కామో లయం గతః ।
యత్రైవ పరమానన్దం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౮॥

యత్ర దేవాస్త్రయో లీనం యత్ర దేహాదయో మృతాః ।
న యత్ర వ్యవహారోఽస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౪౯॥

యత్ర మగ్నో నిరాయాసో యత్ర మగ్నో న పశ్యతి ।
యత్ర మగ్నో న జన్మాదిస్తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౦॥

యత్ర మగ్నో న చాభాతి యత్ర జాగ్రన్న విద్యతే ।
యత్రైవ మోహమరణం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౧॥

యత్రైవ కాలమరణం యత్ర యోగో లయం గతః ।
యత్ర సత్సజ్జిర్నష్టా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౨॥

(additional shloka)

యత్ర విఘ్నాతిమరణం యత్ర విశ్వం లయం గతమ్ ।

యత్ర భ్రాన్తి నివృత్తత్వం తన్మయో భవ సర్వదా ॥

యత్ర ప్రాణదయో నష్టా యత్ర దేహోస్తయో మృతాః ।

యత్ర మానావమానం న తన్మయో భవ సర్వదా ॥

—
యత్రైవ బ్రహ్మణో రూపం యత్రైవానన్దమాత్రకమ్ ।

యత్రైవ పరమానన్దం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౩॥

యత్ర విశ్వం క్వచిన్నాస్తి యత్ర నాస్తి తతో జగత్ ।

యత్రాన్తఃకరణం నాస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౪॥

యత్రైవ సుఖమాత్రం చ యత్రైవానన్దమాత్రకమ్ ।

యత్రైవ పరమానన్దం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౫॥

యత్ర సన్మాత్రవైతన్యం యత్ర చిన్మాత్రమాత్రకమ్ ।

యత్రానన్దమయం భాతి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౬॥

యత్ర సాక్షాత్పరం బ్రహ్మ యత్ర సాక్షాత్స్వయం పరమ్ ।

యత్ర శాన్తం పరం లక్ష్యం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౭॥

యత్ర సాక్షాదఖణ్డార్థం యత్ర సాక్షాత్పరాయణమ్ ।

యత్ర నాశాదికం నాస్తి తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౮॥

యత్ర సాక్షాత్స్వయం మాత్రం యత్ర సాక్షాత్స్వయం జయమ్ ।

యత్ర సాక్షాన్మహానాత్మా తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౫౯॥

యత్ర సాక్షాత్పరం తత్త్వం యత్ర సాక్షాత్స్వయం మహత్ ।

యత్ర సాక్షాత్తు విజ్ఞానం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౬౦॥

యత్ర సాక్షాద్గణాతీతం యత్ర సాక్షాద్ధి నిర్మలమ్ ।

యత్ర సాక్షాత్పదాశుద్ధం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౬౧॥

యత్ర సాక్షాన్మహానాత్మా యత్ర సాక్షాత్సుఖాత్సుఖమ్ ।

యత్రైవ జ్ఞానవిజ్ఞానం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౬౨॥

యత్రైవ హి స్వయం జ్యోతిర్యత్రైవ స్వయమద్వయమ్ ।

యత్రైవ పరమానన్దం తన్మయో భవ సర్వదా ॥ ౨౯.౬౩॥

ఏవం తన్మయభావోక్తం ఏవం నిత్యశనిత్యశః ।

బ్రహ్మహం సచ్చిదానన్దం అఖణ్డోఽహం సదా సుఖమ్ ॥ ౨౯.౬౪॥

విజ్ఞానం బ్రహ్మమాత్రోఽహం స శాస్తం పరమోఽస్మ్యహమ్ ।
చిదహం చిత్తహీనోఽహం నాహం సోఽహం భవామ్యహమ్ ॥ ౨౯.౬౫॥

తదహం చిదహం సోఽహం నిర్మలోఽహమహం పరమ్ ।
పరోఽహం పరమోఽహం వై సర్వం త్యజ్య సుఖీభవ ॥ ౨౯.౬౬॥

ఇదం సర్వం చిత్తశేషం శుద్ధత్వకమలీకృతమ్ ।
(ఇదం సర్వం చిత్తశేషం శుద్ధత్వం చ మలత్వకమ్ ।)
ఏవం సర్వం పరిత్యజ్య విస్మృత్వా శుద్ధకాష్టవత్ ॥ ౨౯.౬౭॥

ప్రేతవద్దేహం సన్త్యజ్య కాష్టవల్లోష్టవత్సదా ।
స్మరణం చ పరిత్యజ్య బ్రహ్మమాత్రపరో భవ ॥ ౨౯.౬౮॥

ఏతత్ప్రకరణం యస్తు శ్శాంతి సకృదస్తి వా ।
మహాపాతకయుక్తోఽపి సర్వం త్యక్త్వా పరం గతః ॥ ౨౯.౬౯॥

అజ్ఞావబద్ధాభిరుపాసనాభిర్వదన్తి వేదాః కిల త్వామసంజమ్ ।
సమస్తహృత్కోశచిశేషసంఘం భూమానమాత్మానమఖణ్డరూపమ్ ॥ ౨౯.౭౦॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
తస్మయభావోపదేశప్రకరణం నామ ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥

30. బ్రహ్మైకరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ త్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే పరం బ్రహ్మమాత్రం జగత్సన్త్యాగపూర్వకమ్ ।
సకృచ్ఛ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మభావం పరం లభేత్ ॥ 30.౧॥

బ్రహ్మ బ్రహ్మపరం మాత్రం నిర్గుణం నిత్యనిర్మలమ్ ।
శాశ్వతం సమమత్యస్తం బ్రహ్మణోఽన్యన్న విద్యతే ॥ 30.౨॥

అహం సత్యః పరానందః శుద్ధో నిత్యో నిరంజనః ।
సర్వం బ్రహ్మ న సందేహస్తద్బ్రహ్మహం న సంశయః ॥ 30.3॥

అఖణ్డైకరసైవాస్మి పరిపూర్ణోఽస్మి సర్వదా ।
బ్రహ్మైవ సర్వం నాన్యోఽస్తి సర్వం బ్రహ్మ న సంశయః ॥ 30.౪॥

సర్వదా కేవలాత్మాహం సర్వం బ్రహ్మైతి నిత్యశః ।

ఆనందరూపమేవాహం నాన్యత్కీర్ణంచ్చ శాశ్వతమ్ || 30.౫||

శుద్ధానందస్వరూపోఽహం శుద్ధవిజ్ఞానమాత్మనః |
ఏకాకారస్వరూపోఽహం నైకసత్తావివర్జితః || 30.౬||

అన్తరజ్ఞానశుద్ధోఽహమహమేవ పరాయణమ్ |
సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః || 30.౭||

అనేకతత్త్వహీనోఽహం ఏకత్వం చ న విద్యతే |
(అహమేకత్త్వహీనోఽహం ఏకత్వం చ న విద్యతే |)
సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః || 30.౮||

సర్వప్రకారరూపోఽస్మి సర్వం ఇత్యపి వర్జితః |
సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః || 30.౯||

నిర్మలజ్ఞానరూపోఽహమహమేవ న విద్యతే |
శుద్ధబ్రహ్మాస్వరూపోఽహం విశుద్ధపదవర్జితః || 30.౧౦||

నిత్యానందస్వరూపోఽహం జ్ఞానానందమహం సదా |
సూక్ష్మాత్సూక్ష్మతరోఽహం వై సూక్ష్మ ఇత్యాదివర్జితః || 30.౧౧||

అఖణ్డానందమాత్రోఽహం అఖణ్డానందవిగ్రహః |
సదాఽమృతస్వరూపోఽహం సదా కైవల్యవిగ్రహః || 30.౧౨||

బ్రహ్మానందమిదం సర్వం నాస్తి నాస్తి కదాచన |
జీవత్సధర్మహీనోఽహమీశ్వరత్వవివర్జితః || 30.౧౩||

వేదశాస్త్రస్వరూపోఽహం శాస్త్రస్మరణకారణమ్ |
జగత్కారణకార్యం చ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః || 30.౧౪||

వాచ్యవాచకభేదం చ స్థూలసూక్ష్మశరీరకమ్ |
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తాద్యప్రాజ్ఞతైజసవిశ్వకాః || 30.౧౫||

సర్వశాస్త్రస్వరూపోఽహం సర్వానందమహం సదా |
అతీతనామరూపార్థ అతీతః సర్వకల్పనాత్ || 30.౧౬||

ద్వైతాద్వైతం సుఖం దుఃఖం లాభాలాభౌ జయాజయౌ |
సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః || 30.౧౭||

సాత్త్వికం రాజసం భేదం సంశయం హృదయం ఫలమ్ |
దృగ్దృష్టం సర్వద్రష్టా చ భూతభౌతికదైవతమ్ || 30.౧౮||

సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః |
 తుర్యరూపమహం సాక్షాజ్ఞానరూపమహం సదా || 30.౧౯ ||
 అజ్ఞానం చైవ నాస్త్యేవ తత్కార్యం కుత్ర విద్యతే |
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః || 30.౨౦ ||
 చిత్తవృత్తివిలాసం చ బుద్ధీనామపి నాస్తి హి |
 దేహసక్కుల్పహీనోఽహం బుద్ధిసక్కుల్పకల్పనా || 30.౨౧ ||
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః |
 బుద్ధినిశ్చయరూపోఽహం నిశ్చయం చ గలత్యహో || 30.౨౨ ||
 అహాఙ్కారం బహువిధం దేహోఽహమితి భావనమ్ |
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః || 30.౨౩ ||
 బ్రహ్మహమపి కాణోఽహం బధిరోఽహం పరోఽస్మ్యహమ్ |
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః || 30.౨౪ ||
 దేహోఽహమితి తాదాత్మ్యం దేహస్య పరమాత్మనః |
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహాం న సంశయః || 30.౨౫ ||
 సరోఽహమితి తాదాత్మ్యం సర్వస్య పరమాత్మనః |
 ఇతి భావయ యత్సేన బ్రహ్మైవాహమితి ప్రభో (స్థితమ్) || 30.౨౬ ||
 దృఢనిశ్చయమేవేదం సత్యం సత్యమహం పరమ్ |
 దృఢనిశ్చయమేవాత్ర సద్గురోర్వాక్యనిశ్చయమ్ || 30.౨౭ ||
 దృఢనిశ్చయసామ్రాజ్యే తిష్ఠ తిష్ఠ సదా పరః |
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ ఆత్మానన్దప్రకాశకః || 30.౨౮ ||
 శివపూజా శివశ్చాహం విష్ణుర్విష్ణుప్రపూజనమ్ |
 యద్యత్సంవేద్యతే కింఞ్చిత్సద్యన్నిశ్చియతే క్వచిత్ || 30.౨౯ ||
 తదేవ త్వం త్వమేవాహం ఇత్యేవం నాస్తి కింఞ్చన |
 ఇదం చిత్తమిదం దృశ్యం ఇత్యేవమితి నాస్తి హి || 30.౩౦ ||
 సదసదాభావశేషోఽపి తత్తదేభిదం న విద్యతే |
 సుఖరూపమిదం సర్వం సుఖరూపమిదం న చ || 30.౩౧ ||
 లక్షభేదం సకృద్భేదం సర్వభేదం న విద్యతే |

బ్రహ్మానన్దో న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మాహం న సంశయః ॥ 30.3౨॥

బ్రహ్మభేదం తుర్యభేదం జీవభేదమభేదకమ్ ।

ఇదమేవ హి నోత్పన్నం సర్వదా నాస్తి కిఞ్చన ॥ 30.33॥

స దేవమితి నిర్దేశో నాస్తి నాస్త్వేవ సర్వదా ।

అస్తి చేత్కిల వక్తవ్యం నాస్తి చేత్కథముచ్యతే ॥ 30.3౪॥

పరం విశేషమేవేతి నాస్తి కిఞ్చిత్సదా మయి ।

చఞ్చలం మనశ్చైవ నాస్తి నాస్తి న సంశయః ॥ 30.3౫॥

ఏవమేవ సదాపూర్ణో నిరీహస్త్విష్ట శాన్తధీః ।

సర్వం బ్రహ్మాస్మి పూర్ణోఽస్మి ఏవం చ న కదాచన ॥ 30.3౬॥

ఆనన్దోఽహం వరిష్టోఽహం బ్రహ్మాస్మీత్యపి నాస్తి హి ।

బ్రహ్మానన్దమహానన్దమాత్మానన్దమఖణ్డితమ్ ॥ 30.3౭॥

ఇదం పరమహంతా చ సర్వదా నాస్తి కిఞ్చన ।

ఇదం సర్వమితి ఖ్యాతి (ఖ్యాతిరనిన్దన్తితి) ఆనన్దం నేతి నో భ్రమః ॥ 30.3౮॥

సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మాహం న సంశయః ।

లక్ష్యలక్షణభావం చ దృశ్యదర్శనదృశ్యతా ॥ 30.3౯॥

అత్యంతాభావమేవేతి సర్వదానుభవం మహత్ ।

సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మాహం న సంశయః ॥ 30.౪౦॥

గుహ్యం మన్తం గుణం శాస్త్రం సత్యం శ్రోత్రం కలేవరమ్ ।

మరణం జననం కార్యం కారణం పావనం శుభమ్ ॥ 30.౪౧॥

కామక్రోధో లోభమోహౌ మదో మాత్సర్యమేవ హి ।

ద్వైతదోషం భయం శోకం సర్వం నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ 30.౪౨॥

ఇదం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ సకలం సుఖమ్ ।

ఇదం బ్రహ్మాతి మననమహం బ్రహ్మాతి చిన్తనమ్ ॥ 30.౪3॥

అహం బ్రహ్మాతి మననం త్వం బ్రహ్మాత్వవినాశనమ్ ।

సత్యత్వం బ్రహ్మావిజ్ఞానం అసత్యత్వం న బాధ్యతే ॥ 30.౪౪॥

ఏక ఏవ పరో హ్యేత్యా ఏకత్వశ్రాన్తివర్జితః ।

సర్వం బ్రహ్మ నదా బ్రహ్మ తద్బ్రహ్మాహం న సంశయః ॥ 30.౪౫॥

జీవరూపా జీవభావా జీవశబ్దత్రయం న హి ।
 ఈశరూపం చేశభావం ఈశశబ్దం చ కల్పితమ్ ॥ 30.౪౬ ॥
 నాక్షరం న చ సర్వం వా న పదం వాచ్యవాచకమ్ ।
 హృదయం మన్తతన్త్రం చ చిత్తం బుద్ధిర్న కీఞ్చన ॥ 30.౪౭ ॥
 మూఢో జ్ఞానీ వివేకీ వా శుద్ధ ఇత్యపి నాస్తి హి ।
 నిశ్చయం ప్రణవం తారం ఆత్మాయం గురుశిష్యకమ్ ॥ 30.౪౮ ॥
 తూష్టిం తూష్టిం మహాతూష్టిం మౌనం వా మౌనభావనమ్ ।
 ప్రకాశనం ప్రకాశం చ ఆత్మానాత్మవివేచనమ్ ॥ 30.౪౯ ॥
 ధ్యానయోగం రాజయోగం భోగమష్టాంగలక్షణమ్ ।
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహామం న సంశయః ॥ 30.౫౦ ॥
 అస్తిత్వభాషణం చాపి నాస్తిత్వస్య చ భాషణమ్ ।
 పఞ్చాశద్వర్ణరూపోఽహం చతుఃషష్టికలాత్మకః ॥ 30.౫౧ ॥
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహామం న సంశయః ।
 బ్రహ్మైవాహం ప్రసన్నాత్మా బ్రహ్మైవాహం చిదవ్యయః ॥ 30.౫౨ ॥
 శాస్త్రజ్ఞానవిదూరోఽహం వేదజ్ఞానవిదూరకః ।
 ఉక్తం సర్వం పరం బ్రహ్మ నాస్తి సన్దేహలేశతః ॥ 30.౫3 ॥
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహస్తద్బ్రహ్మహామం న సంశయః ।
 బ్రహ్మైవాహం ప్రసన్నాత్మా బ్రహ్మైవాహం చిదవ్యయః ॥ 30.౫౪ ॥
 ఇత్యేవం బ్రహ్మతన్మాత్రం తత్ర తుభ్యం ప్రియం తతః ।
 యన్తు బుద్ధ్యేత సతతం సర్వం బ్రహ్మ న సంశయః ।
 నిత్యం శృణ్వన్వి యే మర్త్యాస్తే చిన్మాత్రమయామలాః ॥ 30.౫౫ ॥
 సన్దేహసన్దేహకరోఽర్యకాస్వకైః కరాదిసన్దోహజగద్వికారిభిః ।
 యో వీతమోహం న కరోతి దుర్బుధం విదేహముక్తిం శివదృక్ప్రభావతః ॥ 30.౫౬ ॥
 ॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్టాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 బ్రహ్మైకరూపత్వనిరూపణప్రకరణం నామ త్రింశోఽధ్యాయః ॥

3౧. మహావాక్యార్థనిరూపణప్రకరణం నామ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే రహస్యమత్యంతం సాక్షాద్బ్రహ్మప్రకాశకమ్ |

సర్వోపనిషదామర్థం సర్వలోకేషు దుర్లభమ్ || 3౧.౧||

ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ నిశ్చిత్త్య పదద్వయసమన్వితమ్ |

మహావాక్యం చతుర్వాక్యం ఋగ్యజుఃసామసమ్భవమ్ || 3౧.౨||

మమ ప్రజ్ఞైవ బ్రహ్మోహం జ్ఞానమాత్రమిదం జగత్ |

జ్ఞానమేవ జగత్సర్వం జ్ఞానాదన్యన్న విద్యతే || 3౧.3||

జ్ఞానస్యానన్తరం సర్వం దృశ్యతే జ్ఞానరూపతః |

జ్ఞానస్య బ్రహ్మణశ్చాపి మమేవ పృథజ్ న హి || 3౧.౪||

జీవః ప్రజ్ఞానశబ్దస్య బ్రహ్మశబ్దస్య చేశ్వరః |

ఐక్యమస్మీత్యఖణ్డార్థమఖణ్డైకరసం తతమ్ || 3౧.౫||

అఖణ్డాకారవృత్తిస్తు జీవన్ముక్తిరీతీరితమ్ |

అఖణ్డైకరసం వస్తు విదేహో ముక్తిరుచ్యతే || 3౧.౬||

బ్రహ్మైవాహం న సంసారీ సచ్చిదానన్దమస్యహమ్ |

నిర్గుణోఽహం నిరంశోఽహం పరమానన్దవానహమ్ || 3౧.౭||

నిత్యోఽహం నిర్వికల్పోఽహం చిదహం చిదహం సదా |

అఖణ్డాకారవృత్త్యాఖ్యం చిత్తం బ్రహ్మాత్మనా స్థితమ్ || 3౧.౮||

లవణం తోయమాత్రేణ యథైకత్వమఖణ్డీతమ్ |

అఖణ్డైకరసం వక్ష్యే విదేహో ముక్తిలక్షణమ్ || 3౧.౯||

ప్రజ్ఞాపదం పరిత్యజ్య బ్రహ్మైవ పదమేవ హి |

ఆహమస్మి మహానస్మి సిద్ధోఽస్మీతి పరిత్యజన్ || 3౧.౧౦||

స్మరణం చ పరిత్యజ్య భావనం చిత్తకర్తృకమ్ |

సర్వమన్తః పరిత్యజ్య సర్వశూన్యం పరిస్థితిః (పరాస్థితిః) || 3౧.౧౧||

తూష్ణిం స్థితిం చ సన్త్యజ్య తతో మౌనవికల్పనమ్ |

యత్తచ్చిత్తం వికల్పాంశం మనసా కల్పితం జగత్ || 3౧.౧౨||

దేహోఽహమిత్యహంకారం ద్వైతవృత్తిరీతిరితమ్ |

సర్వం సాక్షిరహం బ్రహ్మ ఇత్యేవం దృఢనిశ్చయమ్ || 3౧.౧3||

సర్వదాఽసంశయం బ్రహ్మ సాక్షివృత్తిరితీరితమ్ |
 ద్వైతవృత్తిః సాక్షవృత్తిరఖణ్డాకారవృత్తికమ్ || 30.04 ||
 అఖణ్డైకరసం చేతి లోకే వృత్తిత్రయం భవేత్ |
 ప్రథమే నిశ్చితే ద్వైతే ద్వితీయే సాక్షిసంశయః || 30.05 ||
 తృతీయే పదభాగే హి దృఢనిశ్చయమీరితమ్ |
 ఏతత్రయార్థం సంశోధ్య తం పరిత్యజ్య నిశ్చిను || 30.06 ||
 అఖణ్డైకరసాకారో నిత్యం తన్మయతాం వ్రజ |
 అభ్యాసవాక్యమేతత్తు సదాఽభ్యాసస్య కారణమ్ || 30.07 ||
 మననస్య పరం వాక్యం యోఽయం చన్దనవృక్షవత్ |
 యుక్తిభిశ్చిన్దనం వృత్తం పదత్రయముదాహృతమ్ || 30.08 ||
 అహం పదస్య జీవోఽర్థ ఈశో బ్రహ్మపదస్య హి |
 అస్మీతి పదభాగస్య అఖణ్డాకారవృత్తికమ్ || 30.09 ||
 పదత్రయం పరిత్యజ్య విచార్య మనసా సహ |
 అఖణ్డైకరసం ప్రాప్య విదేహో ముక్తిలక్షణమ్ || 30.10 ||
 అహం బ్రహ్మస్మి చిన్మాత్రం సచ్చిదానన్దవిగ్రహాః |
 అహం బ్రహ్మస్మి వాక్యస్య శ్రవణానన్దరం సదా || 30.11 ||
 అహం బ్రహ్మస్మి నిత్యోఽస్మి శాన్తోఽస్మి పరమోఽస్మ్యహమ్ |
 నిర్గుణోఽహం నిరీహోఽహం నిరంశోఽస్మి (నిర్యశోఽస్మి) సదా స్మృతః || 30.12 ||
 ఆత్మైవాస్మి న సన్దేహాః అఖణ్డైకరసోఽస్మ్యహమ్ |
 ఏవం నిరన్దరం తజ్ఞో భావయేత్పరమాత్మని || 30.13 ||
 యథా చానుభవం వాక్యం తస్మాదనుభవేత్సదా |
 ఆరంభాచ్ఛ ద్వితీయాత్తు స్మృతమభ్యాసవాక్యతః || 30.14 ||
 తృతీయాన్తత్త్వమస్యేతి వాక్యసామాన్యనిర్ణయమ్ |
 (తృతీయాన్తత్త్వమస్యేతి వాక్యసామాన్యనిర్ణయమ్ |)
 తత్పదం త్వమృదం త్వస్య పదత్రయముదాహృతమ్ || 30.15 ||
 తత్పదస్యేశ్వరో హ్యర్థో జీవోఽర్థస్త్వమృదస్య హి |

ఐక్యస్యాపి పదస్యార్థమఖణ్ణైకరసం పదమ్ || 30.29 ||

(ఐక్యమ్భావపదస్యార్థమఖణ్ణైకరసం పదమ్) || 30.29 ||

ద్వైతవృత్తిః సాక్షవృత్తిరఖణ్ణాకారవృత్తికః |

అఖణ్ణం సచ్చిదానన్దం తత్త్వమేవాసి నిశ్చయః || 30.29 ||

త్వం బ్రహ్మాసి న సన్దేహస్త్వమేవాసి చిదవ్యయః |

త్వమేవ సచ్చిదానన్దస్త్వమేవాఖణ్ణనిశ్చయః || 30.29 ||

ఇత్యేవముక్తో గురుణా స ఏవ పరమో గురుః |

అహం బ్రహ్మైతి నిశ్చిత్స్య సచ్చిష్యః (సచ్చిష్యం) పరమాత్మవాన్ || 30.29 ||

నాన్యో గురుర్నాన్యశిష్యస్త్వం బ్రహ్మాసి గురుః పరః |

సర్వమన్త్రోపదేష్టారో గురవః స గురుః పరః || 30.30 ||

త్వం బ్రహ్మాసీతి వక్తారం గురురేవేతి నిశ్చిను |

తథా తత్త్వమసి బ్రహ్మ త్వమేవాసి చ సద్గురుః || 30.30 ||

సద్గురోర్వచనే యస్తు నిశ్చయం తత్త్వనిశ్చయమ్ |

కరోతి సతతముక్తైర్నాత్ర కార్యా విచారణా || 30.31 ||

మహావాక్యం గురోర్వాక్యం తత్త్వమస్యాదివాక్యకమ్ |

శ్చోణోతు (శ్చోణోతి) శ్రవణం చిత్తం నాన్యచ్ఛ్రవణముచ్యతే || 30.31 ||

సర్వవేదాన్తవాక్యానామద్వైతే బ్రహ్మణి స్థితిః |

ఇత్యేవం చ గురోర్వక్త్రాచ్ఛ్రుతం బ్రహ్మైతి తచ్ఛ్రవః || 30.31 ||

గురోర్నాన్యో మన్త్రవాదీ ఏక ఏవ హి సద్గురుః |

త్వం బ్రహ్మాసీతి యేనోక్తం ఏష ఏవ హి సద్గురుః || 30.31 ||

వేదాన్తశ్రవణం చైతన్నాన్యచ్ఛ్రవణమీరితమ్ |

యుక్తిభిశ్చిన్తనం చైవ మననం పరికథ్యతే || 30.32 ||

ఏవం చన్దనవృక్షోఽపి శ్రుతోఽపి పరిశోధ్యతే |

త్వం బ్రహ్మాసీతి చోక్తోఽపి సంశయం పరిపశ్యతి || 30.32 ||

సంశోధ్య నిశ్చిన్తోత్యేవమాత్మానం పరిశోధ్యతే |

యుక్తిర్నామ వదామ్యుక్త దేహోనాహం వినాశతః || 30.32 ||

స్థూలదేహం సూక్ష్మదేహం స్థూలసూక్ష్మం చ కారణమ్ |

త్రయం చతుర్థే నాస్తీతి సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || 30.3౯ ||
 ఏతత్సర్వం జడత్వాచ్చ దృశ్యత్వాద్భటవన్నహి |
 అహం చైతన్యమేవాత్ర దృగ్రూపత్వాల్లయం న హి || 30.౪౦ ||
 సత్యం జ్ఞానమనంతం యదాత్మనః సహజా గుణాః |
 అన్తతం జడదుఃఖాది జగతః ప్రథితో గుణః || 30.౪౧ ||
 తస్మాదహం బ్రహ్మ ఏవ ఇదం సర్వమసత్యకమ్ |
 ఏవం చ మననం నిత్యం కరోతి బ్రహ్మవిత్తమః || 30.౪౨ ||
 వక్ష్యే నిదిధ్యాసనం చ ఉభయత్యాగలక్షణమ్ |
 త్వం బ్రహ్మాసీతి శ్రవణం మననం చాహమేవ హి || 30.౪3 ||
 ఏతత్త్యాగం నిదిధ్యాసం సజాతీయత్వభావనమ్ |
 విజాతీయపరిత్యాగం స్వగతత్వవిభావనమ్ || 30.౪౪ ||
 సర్వత్యాగం పరిత్యజ్య తురీయత్వం చ వర్జనమ్ |
 బ్రహ్మచిన్మాత్రసారత్వం సాక్షాత్కారం ప్రచక్షతే || 30.౪౫ ||
 ఉపదేశే మహావాక్యమస్తిత్వమితి నిర్ణయః |
 తద్దైవానుభవం వాక్యమహం బ్రహ్మాస్మి నిర్ణయః || 30.౪౬ ||
 ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మవాక్యోత్థమభ్యాసార్థమితిరితమ్ |
 అయమాత్మేతి వాక్యోత్థదర్శనం వాక్యమీరితమ్ || 30.౪౭ ||
 అయమేకపదం చైక ఆత్మేతి బ్రహ్మ చ త్రయమ్ |
 అయమృదస్య జీవోఽర్థ ఆత్మనో ఈశ్వరః పరః || 30.౪౮ ||
 తథా బ్రహ్మపదస్యార్థ అఖణ్డాకారవృత్తికమ్ |
 అఖణ్డైకరసం సర్వం పదత్రయలయం గతమ్ || 30.౪౯ ||
 అఖణ్డైకరసో హ్యేత్యా నిత్యశుద్ధవిముక్తకః |
 తదేవ సర్వముద్భూతం భవిష్యతి న సంశయః || 30.౫౦ ||
 అఖణ్డైకరసో దేవ అయమేకముదీరితమ్ |
 ఆత్మేతి పదమేకస్య బ్రహ్మేతి పదమేకకమ్ || 30.౫౧ ||
 అయం పదస్య జీవోఽర్థ ఆత్మేతీశ్వర ఈరితః |
 అస్యార్థోఽస్మిత్వఖణ్డార్థమఖణ్డైకరసం పదమ్ || 30.౫౨ ||

ద్వైతవృత్తిః సాక్షివృత్తిరఖణ్ణాకారవృత్తికమ్ |
అఖణ్ణైకరసం పశ్చాత్సోఽహమస్మీతి భావయ || 30.౫3||
ఇత్యేవం చ చతుర్వాక్యతాత్పర్యార్థం సమీరితమ్ |
ఉపాధిసహితం వాక్యం కేవలం లక్ష్యమీరితమ్ || 30.౫౪||

కీఞ్చిజ్ఞత్వాది జీవస్య సర్వజ్ఞత్వాది చేశ్వరః |
జీవోఽపరో సచైతన్యమీశ్వరోఽహం పరోక్షకః || 30.౫౫||
(జీవాపరోక్షచైతన్యమీశ్వరోఽహం పరోక్షకః) || 30.౫౫||

సర్వతూన్యమితి త్యాజ్యం బ్రహ్మసీతి వినిశ్చయః |
అహం బ్రహ్మ న సన్దేహః సచ్చిదానన్దవిగ్రహః || 30.౫౬||
అహమైక్యం పరం గత్వా స్వస్వభావో భవోత్తమ |
ఏతత్సర్వం మహామిథ్యా నాస్తి నాస్తి న సంశయః || 30.౫౭||

సర్వం నాస్తి న సన్దేహః సర్వం బ్రహ్మ న సంశయః |
ఏకాకారమఖణ్ణార్థం తదేవాహం న సంశయః |
బ్రహ్మాదం వితతాకారం తద్బ్రహ్మహం న సంశయః || 30.౫౮||

సూతః -

భవోద్భవముఖోద్భవం భవహరాద్యహృద్యం భువి
ప్రకృష్టరసభావతః ప్రథితబోధబుద్ధం భవ |
భజన్తి భసితాఙ్కా భరితమోదభారాదరా
భుజిజ్వరభూషణం భువనమధ్యవృన్దావనమ్ || 30.౫౯||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్తిరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
మహావాక్యార్థనిరూపణప్రకరణం నామ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ||

3౨. సర్వమిథ్యాత్వనిరూపణప్రకరణం నామ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే పునరసత్త్వ్యాగం బ్రహ్మనిశ్చయమేవ చ |
యస్య శ్రవణమాత్రేణ సద్యో ముక్తో భవేన్నరః || 3౨.౧||
చిత్తసత్తా మనఃసత్తా బ్రహ్మసత్తాఽన్యథా స్థితా |
సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః || 3౨.౨||

దేహసత్తా లిజ్గసత్తా భావసత్తాఽక్షరా స్థితా ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.3॥

దృశ్యం చ దర్శనం దృష్టా (ద్రష్టా) కర్తా కారయితా క్రియా ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౪॥

ఏకం ద్విత్వం పృథగ్భావం అస్తి నాస్తీతి నిర్ణయః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౫॥

శాస్త్రభేదం వేదభేదం ముక్తీనాం భేదభావనమ్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౬॥

జాతిభేదం వర్ణభేదం శుద్ధాశుద్ధవినిర్ణయః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౭॥

అఖణ్డాకారవృత్తిశ్చ అఖణ్డైకరసం పరమ్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౮॥

పరాపరవికల్పశ్చ పుణ్యపాపవికల్పనమ్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౯॥

కల్పనాకల్పనాద్వైతం మనోకల్పనభావనమ్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౦॥

సిద్ధం సాధ్యం సాధనం చ నాశనం (శాసనం) బ్రహ్మాభావనమ్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౧॥

ఆత్మజ్ఞానం మనోధర్మం మనోఽభావే కుతో భవేత్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౨॥

అజ్ఞానం చ మనోధర్మస్తదభావే చ తత్కృతః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౩॥

శమో దమో మనోధర్మస్తదభావే చ తత్కృతః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౪॥

బద్ధమోక్షో మనోధర్మా తదభావే కుతో భవేత్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౫॥

సర్వం మిథ్యా జగన్మిథ్యా దేహో మిథ్యా జడత్వతః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౬ ॥

బ్రహ్మలోకః సదా మిథ్యా బుద్ధిరూపం తదేవ హి ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౭ ॥

విష్ణులోకః సదా మిథ్యా శివమేవ హి సర్వదా ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౮ ॥

రుద్రలోకః సదా మిథ్యా అహంకారస్వరూపతః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౧౯ ॥

చంద్రలోకః సదా మిథ్యా మనోరూపవికల్పనమ్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౦ ॥

దీశో లోకః సదా మిథ్యా శ్రోత్రశబ్దసమన్వితః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౧ ॥

సూర్యలోకః సదా మిథ్యా నేత్రరూపసమన్వితః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౨ ॥

వరుణస్య సదా లోకో జిహ్వారససమన్వితః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౩ ॥

త్వచో లోకః సదా మిథ్యా వాయోః స్పర్శసమన్వితః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౪ ॥

అశ్వినోర్ధ్రాణలోకశ్చ గంధైవ్రతసమన్వితః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౫ ॥

అగ్నేర్లోకః సదా మిథ్యా వాగేవ వచనేన తత్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౬ ॥

ఇంద్రలోకః సదా మిథ్యా పాణిపాదేన సంయుతః ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౭ ॥

ఉపేంద్రస్య మహర్లోకో గమనేన పదం యుతమ్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౮ ॥

మృత్యురేవ సదా నాస్తి పాయురేవ విసర్గకమ్ ।

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ 3౨.౨౯ ॥

ప్రజాపతేర్మహర్లోకో గుహ్యమానందసంయుతమ్ |
 సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః || 3-2.30 ||
 సర్వం మిథ్యా న సన్దేహః సర్వమాత్మేతి నిశ్చింతమ్ |
 తితిక్షోశ్చ సమాధానం శ్రద్ధా చాచార్యభాషణే || 3-2.31 ||
 ముముక్షుత్వం చ మోక్షశ్చ మోక్షార్థే మమ జీవనే |
 చతుఃసాధనసమృన్నః సోఽధికారీతి నిశ్చయః || 3-2.32 ||
 జీవబ్రహ్మైక్యసద్భావం వియద్భ్రాహ్మేతి నిశ్చయః |
 వేదాన్తబ్రహ్మణో బోధ్యం బోధకం బన్ధముచ్యతే || 3-2.33 ||
 సర్వజ్ఞాననిర్వృత్తిశ్చేదానన్దావాప్తికం ఫలమ్ |
 ఇత్యేవమాదిభిః శబ్దైః ప్రోక్తం సర్వమసత్సదా || 3-2.34 ||
 సర్వశబ్దార్థరూపం చ నిశ్చయం భావనం తథా |
 బ్రహ్మమాత్రం పరం సత్యమన్యతస్సర్వమసత్సదా || 3-2.35 ||
 అనేకశబ్దశ్రవణమనేకార్థవిచారణమ్ |
 సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః || 3-2.36 ||
 నానుభూయాద్బ్రహ్మశబ్దాన్ ఇత్యుక్తౌ హ మహానసా |
 బ్రహ్మోపదేశకాలే తు సర్వం చోక్తం న సంశయః || 3-2.37 ||
 బ్రహ్మైవాహమిదం ద్వైతం చిత్తసత్తావిభావనమ్ |
 చిన్మాత్రోఽహమిదం ద్వైతం జీవబ్రహ్మేతి భావనమ్ || 3-2.38 ||
 అహం చిన్మాత్రమన్తం వా కార్యకారణచిన్తనమ్ |
 అక్షయానందవిజ్ఞానమఖణ్ణైకరసాద్వయమ్ || 3-2.39 ||
 పరం బ్రహ్మ ఇదం బ్రహ్మ శాన్తం బ్రహ్మ స్వయం జగత్ |
 అన్తరిన్ద్రియవిజ్ఞానం బాహ్యేన్ద్రియనిరోధనమ్ || 3-2.40 ||
 సర్వోపదేశకాలం చ సామ్యం శేషం మహోదయమ్ |
 భూమిరాపోఽనలో వాయుః ఖం మనో బుద్ధిరేవ చ || 3-2.41 ||
 కారణం కార్యభేదం చ శాస్త్రమార్తైకకల్పనమ్ |
 అహం బ్రహ్మ ఇదం బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మేతి శబ్దతః || 3-2.42 ||
 సత్యరూపం క్వచిన్నాస్తి సత్యం నామ కదా నహి |

సంశయం చ విపర్యాసం సజ్కల్పః కారణం భ్రమః ॥ 3౨.౪౩॥

ఆత్మనోఽన్యత్కృచ్చిన్నాస్తి సర్వం మిథ్యా న సంశయః ।
మహతాం హ్యద్యతే మస్త్రీ మేధాశుద్ధిశుభాశుభమ్ ॥ 3౨.౪౪॥

(మహత్వం దధతే మస్త్రీ మేధాశుద్ధిం శుభాశుభమ్) ॥ 3౨.౪౪॥

దేశభేదం వస్తుభేదం న చ చైతన్యభేదకమ్ ।

ఆత్మనోఽన్యత్పుథగ్భావమాత్మనోఽన్యన్నిరూపణమ్ ॥ 3౨.౪౫॥

ఆత్మనోఽన్యన్నామరూపమాత్మనోఽన్యచ్ఛుభాశుభమ్ ।

ఆత్మనోఽన్యద్వస్తుసత్తా ఆత్మనోఽన్యజ్జగత్త్రయమ్ ॥ 3౨.౪౬॥

ఆత్మనోఽన్యత్సుఃఖం దుఃఖమాత్మనోఽన్యద్విచిన్తనమ్ ।

ఆత్మనోఽన్యత్ప్రపణ్చం వా ఆత్మనోఽన్యజ్జయాజయౌ ॥ 3౨.౪౭॥

ఆత్మనోఽన్యద్దేవపూజా ఆత్మనోఽన్యచ్ఛివార్చనమ్ ।

ఆత్మనోఽన్యన్మహాధ్యానమాత్మనోఽన్యత్కలాక్రమమ్ ॥ 3౨.౪౮॥

సర్వం మిథ్యా న సన్దేహో బ్రహ్మ సర్వం న సంశయః ।

సర్వముక్తం భగవతా నిదిధ్యాసస్తు (నిజాధ్యాసస్తు) సర్వదా ॥ 3౨.౪౯॥

సకృచ్ఛ్రవణమాత్రేణ హృదయగ్రస్థిరస్థిమమ్ ।

కర్మనాశం చ మూఢానాం మహతాం ముక్తిరేవ హి ॥ 3౨.౫౦॥

అనేకకోటిజననపాతకం భస్మసాదృశవేత్ ।

సత్యం సత్యం పునః సత్యం సత్యం సర్వం వినశ్యతి ।

సద్యో ముక్తిర్న సన్దేహో నాస్తి మజ్గలమజ్గలమ్ ॥ 3౨.౫౧॥

కృష్ణ భేదభావదర్శనం న చైవ శోకమోహహృ-

త్ప్రపశ్యతాం శ్రుతే శిఖావిశేషమైక్యభావనాత్ ।

యతో భవేజ్జగాద తం మహేశ యేన జీవితం

యదస్తరాఽవిశత్సదా యథోర్ఘనాభతస్తువత్ ॥ 3౨.౫౨॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్జురాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

సర్వమిథ్యాత్వనిరూపణప్రకరణం నామ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥

33. సచ్చిదానందరూపతాప్రకరణం నామ త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే పరం బ్రహ్మమాత్రమనుత్పన్నమిదం జగత్ |

సత్పదానందమాత్రోఽహమనుత్పన్నమిదం జగత్ || 33.౧||

ఆత్మైవాహం పరం బ్రహ్మ నాన్యత్ సంసారదృష్టయః |

సత్పదానందమాత్రోఽహమనుత్పన్నమిదం జగత్ || 33.౨||

సత్పదానందమాత్రోఽహం చిత్పదానందవిగ్రహమ్ |

అహమేవాహమేవైకమహమేవ పరాత్పరః || 33.3||

సచ్చిదానందమేవైకమహం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ |

అహమస్మి సదా భామి ఏవం రూపం కుతోఽప్యసత్ || 33.౪||

త్వమిత్యేవం పరం బ్రహ్మ చిన్మయానందరూపవాన్ |

చిదాకారం చిదాకాశం చిదేవ పరమం సుఖమ్ || 33.౫||

ఆత్మైవాహమసన్నాహం కూటస్థోఽహం గురుః పరః |

కాలం నాస్తి జగన్నాస్తి కల్మషత్వానుభావనమ్ || 33.౬||

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ సదాశివః |

శుద్ధచైతన్య ఏవాహం శుద్ధసత్వానుభావనః || 33.౭||

అద్యయానందమాత్రోఽహమవ్యయోఽహం మహానహమ్ |

సర్వం బ్రహ్మైవ సతతం సర్వం బ్రహ్మైవ నిర్మలః || 33.౮||

సర్వం బ్రహ్మైవ నానోఽస్తి సర్వం బ్రహ్మైవ చేతనః |

సర్వప్రకాశరూపోఽహం సర్వప్రియమనో హ్యహమ్ || 33.౯||

ఏకానైకప్రకాశోఽహం సిద్ధాసిద్ధవివర్జితః |

సర్వాస్తర్యామిరూపోఽహం సర్వసాక్షిత్వలక్షణమ్ || 33.౧౦||

శమో విచారసన్తోషరూపోఽహమితి నిశ్చయః |

పరమాత్మా పరం జ్యోతిః పరం పరవివర్జితః || 33.౧౧||

పరిపూర్ణస్వరూపోఽహం పరమాత్మాఽహమచ్యుతః |

సర్వవేదస్వరూపోఽహం సర్వశాస్త్రస్య నిర్ణయః || 33.౧౨||

(సర్వదా సత్స్వరూపోఽహం సర్వశాస్త్రస్య నిర్ణయః) || 33.౧౨||

లోకానందస్వరూపోఽహం ముఖ్యానందస్య నిర్ణయః ।
 సర్వం బ్రహ్మైవ భూర్నాస్తి సర్వం బ్రహ్మైవ కారణమ్ ॥ 33.౧౩॥
 సర్వం బ్రహ్మైవ నాకార్యం సర్వం బ్రహ్మ స్వయం వరః ।
 నిత్యాక్షరోఽహం నిత్యోఽహం సర్వకల్యాణకారకమ్ ॥ 33.౧౪॥
 సత్యజ్ఞానప్రకాశోఽహం ముఖ్యవిజ్ఞానవిగ్రహః ।
 తుర్యాతుర్యప్రకాశోఽహం సిద్ధాసిద్ధాదివర్జితః ॥ 33.౧౫॥
 సర్వం బ్రహ్మైవ సతతం సర్వం బ్రహ్మ నిరస్తరమ్ ।
 సర్వం బ్రహ్మ చిదాకాశం నిత్యబ్రహ్మ నిరజ్ఞానమ్ ॥ 33.౧౬॥
 సర్వం బ్రహ్మ గుణాతీతం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ।
 సర్వం బ్రహ్మైవ ఇత్యేవం నిశ్చయం కురు సర్వదా ॥ 33.౧౭॥
 బ్రహ్మైవ సర్వమిత్యేవం సర్వదా దృఢనిశ్చయః ।
 సర్వం బ్రహ్మైవ ఇత్యేవం నిశ్చయిత్వా సుఖీ భవ ॥ 33.౧౮॥
 సర్వం బ్రహ్మైవ సతతం భావాభావౌ చిదేవ హి ।
 ద్వైతాద్వైతవివాదోఽయం నాస్తి నాస్తి న సంశయః ॥ 33.౧౯॥
 సర్వవిజ్ఞానమాత్రోఽహం సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చయః ।
 గుహ్యోద్గుహ్యోతరం సోఽహం గుణాతీతోఽహమద్వయః ॥ 33.౨౦॥
 అన్వయవ్యతిరేకం చ కార్యకార్యం విశోధయ ।
 సచ్చిదానందరూపోఽహమనుత్పన్నమిదం జగత్ ॥ 33.౨౧॥
 బ్రహ్మైవ సర్వమేవేదం చిదాకాశమిదం జగత్ ।
 బ్రహ్మైవ పరమానందం ఆకాశసదృశం విభు ॥ 33.౨౨॥
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సదా వాచామగోచరమ్ ।
 బ్రహ్మైవ సర్వమేవేదమస్తి నాస్తితి కేచన ॥ 33.౨౩॥
 ఆనందభావనా కింఞ్చిత్పదసన్మాత్ర ఏవ హి ।
 బ్రహ్మైవ సర్వమేవేదం సదా సన్మాత్రమేవ హి ॥ 33.౨౪॥
 బ్రహ్మైవ సర్వమేవదం చిద్ధనానందవిగ్రహమ్ ।
 బ్రహ్మైవ సచ్చ సత్యం చ సనాతనమహం మహత్ ॥ 33.౨౫॥
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం ఓతప్రోతేవ తిష్ఠతి ।
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సర్వాకారం సనాతనమ్ ॥ 33.౨౬॥

బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం పరమానందమవ్యయమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం మాయాతీతం నిరఙ్గానమ్ || 33.౨౭||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సత్తామాత్రం సుఖాత్సుఖమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం చిన్మాత్రైకస్వరూపకమ్ || 33.౨౮||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సర్వభేదవివర్జితమ్ |
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ నానాకారమివ స్థితమ్ || 33.౨౯||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం కర్తా చావసరోఽస్తి హి |
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ పరం జ్యోతిః స్వరూపకమ్ || 33.3౦||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం నిత్యనిశ్చలమవ్యయమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం వాచావధిరసావయమ్ || 33.3౧||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం స్వయమేవ స్వయం సదా |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం న కరోతి న తిష్ఠతి || 33.3౨||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం న గచ్ఛతి న తిష్ఠతి |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం బ్రహ్మణోఽన్యన్న కిఞ్చన || 33.33||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం న శుక్లం న చ కృష్ణకమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సర్వాధిష్ఠానమవ్యయమ్ || 33.3౪||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం న తూష్ణిం న విభాషణమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సత్త్వం నాహం న కిఞ్చన || 33.3౫||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం పరాత్పరమనుద్భవమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం తత్త్వాతీతం మహోత్సవమ్ || 33.3౬||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం పరమాకాశమాతతమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సర్వదా గురురూపకమ్ || 33.3౭||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సదా నిర్మలవిగ్రహమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం శుద్ధచైతన్యమాతతమ్ || 33.3౮||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం స్వప్రకాశాత్మరూపకమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం నిశ్చయం చాత్మకారణమ్ || 33.3౯||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం స్వయమేవ ప్రకాశతే |

బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం నానాకార ఇతి స్థితమ్ || 33.౪౦||
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదాకారం భ్రాంతాధిష్ఠానరూపకమ్ |
 బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందం సర్వం నాస్తి న మే స్థితమ్ || 33.౪౧||
 వాచామగోచరం బ్రహ్మ సచ్చిదానందవిగ్రహమ్ |
 సచ్చిదానందరూపోఽహమనుత్పన్నమిదం జగత్ || 33.౪౨||
 బ్రహ్మైవేదం సదా సత్యం నిత్యముక్తం నిరంజనమ్ |
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ ఏకమేవ సదా సుఖమ్ || 33.౪౩||
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ పూర్ణాత్పూర్ణతరం మహత్ |
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ సర్వవ్యాపకమీశ్వరమ్ || 33.౪౪||
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ నామరూపప్రభాస్వరమ్ |
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ అనంతానందనిర్మలమ్ || 33.౪౫||
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ పరమానందదాయకమ్ |
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ సన్మాత్రం సదసత్పరమ్ || 33.౪౬||
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ సర్వేషాం పరమవ్యయమ్ |
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ మోక్షరూపం శుభాశుభమ్ || 33.౪౭||
 సచ్చిదానందం బ్రహ్మైవ పరిచ్ఛిన్నం న హి క్వచిత్ |
 బ్రహ్మైవ సర్వమేవేదం శుద్ధబుద్ధమలేపకమ్ || 33.౪౮||
 సచ్చిదానందరూపోఽహమనుత్పన్నమిదం జగత్ |
 ఏతత్ప్రకరణం సత్యం సదోఽముక్తిప్రదాయకమ్ || 33.౪౯||
 సర్వదుఃఖక్షయకరం సర్వవిజ్ఞానదాయకమ్ |
 నిత్యానందకరం సత్యం శాన్తిదాన్తిప్రదాయకమ్ || 33.౫౦||
 యస్త్యస్తకాన్తకమహేశ్వరపాదపద్మ-
 లోలమ్బసప్తభహ్మదా పరిశీలకశ్చ |
 వృన్దారవృన్దవినతామలదివ్యపాదో
 భావో భవోద్భవకృపావశతో భవేచ్చ || 33.౫౧||
 || ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 సచ్చిదానందరూపతాప్రకరణం నామ త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః ||

౩౪. దృష్టానైర్బ్రహ్మసాధనప్రకరణం నామ చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

శ్శృణుష్వ బ్రహ్మ విజ్ఞానమద్భుతమ్మృతిదుర్లభమ్ ।

ఏకైకశ్రవణేనైవ కైవల్యం పరమశ్చుతే ॥ ౩౪.౧॥

సత్యం సత్యం జగన్నాస్తి సజ్కల్పకలనాదికమ్ ।

నిత్యానన్దమయం బ్రహ్మవిజ్ఞానం సర్వదా స్వయమ్ ॥ ౩౪.౨॥

ఆనన్దమవ్యయం శాస్త్రమేకరూపమనామయమ్ ।

చిత్తప్రపఞ్చం నైవాస్తి నాస్తి కార్యం చ తత్త్వతః ॥ ౩౪.౩॥

ప్రపఞ్చభావనా నాస్తి దృశ్యరూపం న కిఞ్చన ।

అసత్యరూపం సజ్కల్పం తత్కార్యం చ జగన్న హి ॥ ౩౪.౪॥

సర్వమిత్యేవ నాస్త్యేవ కాలమిత్యేవమీశ్వరః ।

వన్ధ్యాకుమారే భీతిశ్చ తదధీనమిదం జగత్ ॥ ౩౪.౫॥

గన్ధర్వనగరే శ్శృణ్ణే మదగ్రే దృశ్యతే జగత్ ।

మృగతృష్ణాజలం పీత్వా తృప్తిశ్చేదస్త్విదం జగత్ ॥ ౩౪.౬॥

నగే శ్శృణ్ణే న బాణేన నష్టం పురుషమస్త్విదమ్ ।

గన్ధర్వనగరే సత్యే జగద్భవతు సర్వదా ॥ ౩౪.౭॥

గగనే నీలమాసిన్ధౌ జగత్సత్యం భవిష్యతి ।

శుక్తికారజతం సత్యం భూషణం చిజ్జగద్భవేత్ ॥ ౩౪.౮॥

రజ్జుసర్పేణ నష్టశ్చేన్నరో భవతి సంసృతిః ।

జాతిరూపేణ బాణేన జ్వాలాగ్నౌ నాశితే సతి ॥ ౩౪.౯॥

రమాన్తమేభిన కాష్ఠేన పాకసిద్ధిర్జగద్భవేత్ ।

నిత్యానన్దమయం బ్రహ్మ కేవలం సర్వదా స్వయమ్ ॥ ౩౪.౧౦॥

సద్యః కుమారికారూపైః పాకే సిద్ధే జగద్భవేత్ ।

నిత్యానన్దమయం బ్రహ్మ కేవలం సర్వదా స్వయమ్ ॥ ౩౪.౧౧॥

మిథ్యాటవ్యాం వాయుసాన్నం అస్తి చేజ్జగదుద్భవమ్ ।

మూలారోపణమస్త్రస్య ప్రీతిశ్చేద్యాషణం జగత్ ॥ ౩౪.౧౨॥

మాసాత్పూర్వం మృతో మర్త్య ఆగతశ్చేజ్జగద్భవేత్ ।

తక్రం క్షీరస్వరూపం చేత్కిఞ్చిత్కిఞ్చిజ్జగద్భవేత్ || 3౪.౧౩||
 గోస్తనాదుదభవం క్షీరం పునరారోహణం జగత్ |
 భూరజస్యాబ్జముత్పన్నం జగద్భవతు సర్వదా || 3౪.౧౪||
 కూర్మరోష్ణా గజే బద్ధే జగదస్తు మదోత్కటే |
 మృణాలతన్తనా మేరుశ్చలితశ్చేజ్జగద్భవేత్ || 3౪.౧౫||
 తరజ్జమాలయా సిన్ధుః బద్ధశ్చేదస్త్విదం జగత్ |
 జ్వాలాగ్నిమణ్డలే పద్మం వృద్ధం చేత్జ్జగద్భవేత్ || 3౪.౧౬||
 మహాచైలేన్ద్రనిలయం సమ్భవశ్చేదిదం భవేత్ |
 నిత్యానన్దమయం బ్రహ్మ కేవలం సర్వదా స్వయమ్ || 3౪.౧౭||
 మీన ఆగత్య పద్మాక్షే స్థితశ్చేదస్త్విదం జగత్ |
 నిగీర్ణశ్చేదభ్రజ్గసూనుః మేరుపుచ్ఛవదస్త్విదమ్ || 3౪.౧౮||
 మశకేనాశితే సింహే హతే భవతు కల్పనమ్ |
 అణుకోటరవిస్తీరే త్రైలోక్యే చేజ్జగద్భవేత్ || 3౪.౧౯||
 స్వప్నే తిష్ఠతి యద్వస్తు జాగరే చేజ్జగద్భవేత్ |
 నదీవేగో నిశ్చలశ్చేజ్జగద్భవతు సర్వదా || 3౪.౨౦||
 జాత్యన్తై రత్నవిషయః సుజ్ఞాతశ్చేజ్జగద్భవేత్ |
 చన్ద్రసూర్యాదికం త్యక్త్వా రాహుశ్చేత్ దృశ్యతే జగత్ || 3౪.౨౧||
 భ్రష్టబీజేన ఉత్పన్నే వృద్ధిశ్చేచ్ఛిత్తసమ్భవః |
 మహాదరిద్రైరాధ్యానాం సుఖే జ్ఞాతే జగద్భవేత్ || 3౪.౨౨||
 దుగ్ధం దుగ్ధగతక్షీరం పునరారోహణం పునః |
 కేవలం దర్పణే నాస్తి ప్రతిబిమ్బం తదా జగత్ || 3౪.౨౩||
 యథా శూన్యగతం వ్యోమ ప్రతిబిమ్బేన వై జగత్ |
 అజకుక్షౌ గజో నాస్తి ఆత్మకుక్షౌ జగన్న హి || 3౪.౨౪||
 యథా తాన్త్రే సముత్పన్నే తథా బ్రహ్మమయం జగత్ |
 కార్పాసకైః క్షిదగ్ధేన భస్మ నాస్తి తథా జగత్ || 3౪.౨౫||
 పరం బ్రహ్మ పరం జ్యోతిః పరస్తాత్పరతః పరః |
 సర్వదా భేదకలనం ద్వైతాద్వైతం న విద్యతే || 3౪.౨౬||

చిత్తవృత్తిర్జగదుఃఖం అస్తి చేత్కిల నాశనమ్ |
 మనఃసంకల్పకం బన్ధ అస్తి చేద్బ్రహ్మభావనా || 3౪.౨౭||
 అవిద్యా కార్యదేహాది అస్తి చేద్వైతభావనమ్ |
 చిత్తమేవ మహారోగో వ్యాప్తశ్చేద్బ్రహ్మభేషజమ్ || 3౪.౨౮||
 అహం శత్రుర్యది భవేదహం బ్రహ్మైవ భావనమ్ |
 దేహోఽహమితి దుఃఖం చేద్బ్రహ్మహమితి నిశ్చిను || 3౪.౨౯||
 సంశయశ్చ పిశాచశ్చేద్బ్రహ్మమాత్రేణ నాశయ |
 ద్వైతభూతావిష్టరేణ ఆద్వైతం భస్మ ఆశ్రయ || 3౪.౩౦||
 అనాత్మత్వపిశాచశ్చేదాత్మమన్త్రేణ బన్ధయ |
 నిత్యానన్ధమయం బ్రహ్మ కేవలం సర్వదా స్వయమ్ || 3౪.౩౧||
 చతుఃషష్టికదృష్టానైరేవం బ్రహ్మైవ సాధితమ్ |
 యః శ్చోణోతి నరో నిత్యం స ముక్తో నాత్ర సంశయః || 3౪.౩౨||
 కృతార్థ ఏవ సతతం నాత్ర కార్యా విచారణా || 3౪.౩౩||
 మనోవచోవిదూరగం త్వరూపగన్ధవర్జితం
 హృదర్భకోకసన్తతం విజానతాం ముదే సదా |
 సదాప్రకాశదుజ్వలప్రభావికాససద్యుతి
 ప్రకాశదం మహేశ్వర త్వదీయపాదపఙ్కజమ్ || 3౪.౩౪||
 || ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 దృష్టానైర్బ్రహ్మసాధనప్రకరణం నామ చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః ||

3౫. బ్రహ్మభావనోపదేశప్రకరణం నామ పంచుత్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -
 నిదాఘ శ్చోణు గుహ్యం మే సద్యో ముక్తిప్రదం నృణామ్ |
 ఆత్మైవ నాన్యదేవేదం పరమాత్మాహమక్షతః || 3౫.౧||
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ సచ్చిదానన్ధవిగ్రహః |
 అహమస్మి మహాసస్మి శివోఽస్మి పరమోఽస్మ్యహమ్ || 3౫.౨||
 అదృశ్యం పరమం బ్రహ్మ నాన్యదస్తి స్వభావతః |
 సర్వం నాస్త్వేవ నాస్త్వేవ అహం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || 3౫.౩||

శాస్త్రం బ్రహ్మ పరం చాస్మి సర్వదా నిత్యనిర్మలః ।
 సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ అహం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ 3౫.౪॥
 సర్వసంకల్పముక్తోఽస్మి సర్వసన్తోషవర్జితః ।
 కాలకర్మజగద్వైతద్రష్టుదర్శనవిగ్రహః ॥ 3౫.౫॥
 ఆనన్దోఽస్మి సదానన్దకేవలో జగతాం ప్రియమ్ ।
 సమరూపోఽస్మి నిత్యోఽస్మి భూతభవ్యమజో జయః ॥ 3౫.౬॥
 చిన్మాత్రోఽస్మి సదా భుక్తో జీవో బన్దో న విద్యతే ।
 శ్రవణం షడ్విధం (ద్వివిధం) లింగం వైవాస్తి జగదీదృశమ్ ॥ 3౫.౭॥
 చిత్తసంసారహీనోఽస్మి చిన్మాత్రత్వం జగత్సదా ।
 చిత్తమేవ హితం దేహ అవిచారః పరో రిపుః ॥ 3౫.౮॥
 అవిచారో జగద్భుఃఖమవిచారో మహద్భయమ్ ।
 సద్యోఽస్మి సర్వదా తృప్తః పరిపూర్ణః పరో మహాన్ ॥ 3౫.౯॥
 నిత్యశుద్ధోఽస్మి బుద్ధోఽస్మి చిదాకాశోఽస్మి చేతనః ।
 ఆత్మైవ నాన్యదేవేదం పరమాత్మాఽహమక్షతః ॥ 3౫.౧౦॥
 సర్వదోషవిహీనోఽస్మి సర్వత్ర వితతోఽస్మ్యహమ్ ।
 వాచాతీతస్వరూపోఽస్మి పరమాత్మాఽహమక్షతః ॥ 3౫.౧౧॥
 చిత్రాతీతం పరం ద్వన్ద్వం సన్తోషః సమభావనమ్ ।
 అన్తర్బహిరనాద్యన్తం సర్వభేదవినిర్ణయమ్ ॥ 3౫.౧౨॥
 అహంకారం బలం సర్వం కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్ ।
 బ్రహ్మాన్ద్రోవిష్ణుర్వరుణో భావాభావవినిశ్చయః ॥ 3౫.౧౩॥
 జీవసత్తా జగత్సత్తా మాయాసత్తా న కిఞ్చన ।
 గురుశిష్యాధిభేదం చ కార్యాకార్యవినిశ్చయః ॥ 3౫.౧౪॥
 త్వం బ్రహ్మసీతి వక్తా చ అహం బ్రహ్మస్మి సమభవః (సవర్గః) ।
 సర్వవేదాన్తవిజ్ఞానం సర్వామ్నాయవిచారణమ్ ॥ 3౫.౧౫॥
 ఇదం పదార్థసద్భావమహం రూపేణ సమభవమ్ ।
 వేదవేదాన్తసిద్ధాన్తజగదేభేదం న విద్యతే ॥ 3౫.౧౬॥
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహః సర్వమిత్యేవ నాస్తి హి ।

కేవలం బ్రహ్మశాస్తాత్మా అహమేవ నిరస్తరమ్ || 3౫.౧౭||

శుభాశుభవిభేదం చ దోషాదోషం చ మే న హి |

చిత్తసత్తా జగత్సత్తా బుద్ధివృత్తివిజృమ్భణమ్ || 3౫.౧౮||

బ్రహ్మైవ సర్వదా నాన్యత్సత్యం సత్యం నిజం పదమ్ |

ఆత్మాకారమిదం ద్వైతం మిద్వైతం (ఆత్మైవ) న పరః పుమాన్ || 3౫.౧౯||

సచ్చిదానందమాత్రోఽహం సర్వం కేవలమవ్యయమ్ |

బ్రహ్మ విష్ణుశ్చ రుద్రశ్చ ఈశ్వరశ్చ సదాశివః || 3౫.౨౦||

మనో జగదహం భేదం చిత్తవృత్తిజగద్భయమ్ |

సర్వానందమహానందమాత్మానందమనస్తకమ్ || 3౫.౨౧||

అత్యంతస్వల్పమల్పం వా ప్రపఞ్చం నాస్తి కిఞ్చన |

ప్రపఞ్చమితి శబ్ధో వా స్మరణం వా న విద్యతే || 3౫.౨౨||

అన్తరస్థప్రపఞ్చం వా క్వచిన్నాస్తి క్వచిద్భూషాః |

యత్కిఞ్చిదేవం తూష్టిం వా యచ్ఛ కిఞ్చిత్సదా క్వ వా || 3౫.౨౩||

యేన కేన యదా కిఞ్చిద్యస్య కస్య న కిఞ్చన |

శుద్ధం మలినరూపం వా బ్రహ్మవాక్యమబోధకమ్ || 3౫.౨౪||

ఈదృషం తాదృషం వేతి న కిఞ్చిద్యక్తుమర్హతి |

బ్రహ్మైవ సర్వం సతతం బ్రహ్మైవ సకలం మనః || 3౫.౨౫||

ఆనందం పరమానందం నిత్యానందం సదాఽద్వయమ్ |

సర్వం బ్రహ్మమయం దసత్యం నేహ నానస్తి కిఞ్చన |

చిన్మాత్రమేవ సతతం నాస్తి నాస్తి పరోఽస్మ్యహమ్ || 3౫.౨౬||

ప్రపఞ్చం సర్వదా నాస్తి ప్రపఞ్చం చిత్తమేవ చ |

చిత్తమేవ హి సంసారం నాన్యత్సంసారమేవ హి || 3౫.౨౭||

మన ఏవ హి సంసారో దేహోఽహమితి రూపకమ్ |

సంకల్పమేవ సంసారం తన్నాశేఽసౌ వినశ్యతి || 3౫.౨౮||

సంకల్పమేవ జననం తన్నాశేఽసౌ వినశ్యతి |

సంకల్పమేవ దారిద్ర్యం తన్నాశేఽసౌ వినశ్యతి || 3౫.౨౯||

సంకల్పమేవ మననం తన్నాశేఽసౌ వినశ్యతి |

ఆత్మైవ నాన్యదేవేదం పరమాత్మాఽహమక్షతః || 3౫.౩౦||

నిత్యమాత్మమయం బోధమహమేవ సదా మహాన్ |
 ఆత్మైవ నాన్యదేవేదం పరమాత్మాహమక్షతః || 3౫.3౧||
 ఇత్యేవం భావయేన్నిత్యం క్షిప్రం ముక్తో భవిష్యతి |
 త్వమేవ బ్రహ్మరూపోఽసి త్వమేవ బ్రహ్మవిగ్రహః || 3౫.3౨||
 ఏవం చ పరమానందం ధ్యాత్వా ధ్యాత్వా సుఖీభవ |
 సుఖమాత్రం జగత్సర్వం ప్రియమాత్రం ప్రపంచకమ్ || 3౫.33||
 జడమాత్రమయం లోకం బ్రహ్మామాత్రమయం సదా |
 బ్రహ్మైవ నాన్యదేవేదం పరమాత్మాహమవ్యయః || 3౫.3౪||
 ఏక ఏవ సదా ఏష ఏక ఏవ నిరస్తరమ్ |
 ఏక ఏవ పరం బ్రహ్మ ఏక ఏవ చిదవ్యయః || 3౫.3౫||
 ఏక ఏవ గుణాతీత ఏక ఏవ సుఖావహః |
 ఏక ఏవ మహానాత్మా ఏక ఏవ నిరస్తరమ్ || 3౫.3౬||
 ఏక ఏవ చిదాకార ఏక ఏవాత్మనిర్ణయః |
 బ్రహ్మైవ నాన్యదేవేదం పరమాత్మాహమక్షతః || 3౫.3౭||
 పరమాత్మాహమన్యన్న పరమానందమన్దిరమ్ |
 ఇత్యేవం భావయన్నిత్యం సదా చిన్మయ ఏవ హి || 3౫.3౮||
 సూతః -
 విరిఞ్చనాఞ్చనాతతప్రఞ్చపఞ్చపఞ్చబాణభి-
 త్సుకాఞ్చనాద్రిధారిణం కులుఞ్చనాం పతిం భజే |
 అకిఞ్చనేఽపి సిఞ్చనే జలేన లిఙ్గమస్తకే
 ఏముఞ్చతి క్షణాదఘం న కిఞ్చదత్ర శిష్యతే || 3౫.3౯||
 || ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 బ్రహ్మభావనోపదేశప్రకరణం నామ పఞ్చత్రింశోఽధ్యాయః ||

3౬. బ్రహ్మభావనోపదేశప్రకరణం నామ షట్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

శృణు వక్ష్యామి విప్రేన్ద్ర సర్వం బ్రహ్మైవ నిర్ణయమ్ |

యస్య శ్రవణమాత్రేణ సద్యో ముక్తిమవాప్నుయాత్ || 3౬.౧||

ఇదమేవ సదా నాస్తి హ్యహమేవ హి కేవలమ్ |

ఆత్మైవ సర్వదా నాస్తి ఆత్మైవ సుఖలక్షణమ్ || 3౬.౨||

ఆత్మైవ పరమం తత్త్వమాత్మైవ జగతాం గణః |

ఆత్మైవ గగనాకారమాత్మైవ చ నిరస్తరమ్ || 3౬.3||

ఆత్మైవ సత్యం బ్రహ్మైవ ఆత్మైవ గురులక్షణమ్ |

ఆత్మైవ చిన్మయం నిత్యమాత్మైవాక్షరమవ్యయమ్ || 3౬.౪||

ఆత్మైవ సిద్ధరూపం వా ఆత్మైవాత్మా న సంశయః |

ఆత్మైవజగదాకారం ఆత్మైవాత్మా స్వయం స్వయమ్ || 3౬.౫||

ఆత్మైవ శాన్తికలనమాత్మైవ మనసా వియత్ |

ఆత్మైవ సర్వం యత్కించదాత్మైవ పరమం పదమ్ || 3౬.౬||

ఆత్మైవ భువనాకారమాత్మైవ ప్రియమవ్యయమ్ |

ఆత్మైవాన్యన్న చ క్వాపి ఆత్మైవాన్యం మనోమయమ్ || 3౬.౭||

ఆత్మైవ సర్వవిజ్ఞానమాత్మైవ పరమం ధనమ్ |

ఆత్మైవ భూతరూపం వా ఆత్మైవ భ్రమణం మహత్ || 3౬.౮||

ఆత్మైవ నిత్యబుద్ధం వా ఆత్మైవ గురురాత్మనః |

ఆత్మైవ హ్యేతన్మనః శిష్య ఆత్మైవ లయమాత్మని || 3౬.౯||

ఆత్మైవ హ్యేతన్మనో ధ్యానమాత్మైవ గతిరాత్మనః |

ఆత్మైవ హ్యేతన్మనో హోమ ఆత్మైవ హ్యేతన్మనో జపః || 3౬.౧౦||

ఆత్మైవ తృప్తిరాత్మైవ ఆత్మనోఽన్యన్న కించన |

ఆత్మైవ హ్యేతన్మనో మూలమాత్మైవ హ్యేతన్మనో వ్రతమ్ || 3౬.౧౧||

ఆత్మజ్ఞానం వ్రతం నిత్యమాత్మజ్ఞానం పరం సుఖమ్ |

ఆత్మజ్ఞానం పరానన్ధమాత్మజ్ఞానం పరాయణమ్ || 3౬.౧౨||

ఆత్మజ్ఞానం పరం బ్రహ్మ ఆత్మజ్ఞానం మహావ్రతమ్ |

ఆత్మజ్ఞానం స్వయం వేద్యమాత్మజ్ఞానం మహాధనమ్ || 3౬.౧౩||

ఆత్మజ్ఞానం పరం బ్రహ్మ ఆత్మజ్ఞానం మహాత్సుఖమ్ |

ఆత్మజ్ఞానం మహానాత్మా ఆత్మజ్ఞానం జనాస్పదమ్ || 3౬.౧౪||

ఆత్మజ్ఞానం మహాతీర్థమాత్మజ్ఞానం జయప్రదమ్ |
 ఆత్మజ్ఞానం పరం బ్రహ్మ ఆత్మజ్ఞానం చరాచరమ్ || 3౬.౧౫ ||
 ఆత్మజ్ఞానం పరం శాస్త్రమాత్మజ్ఞానమనూపమమ్ |
 ఆత్మజ్ఞానం పరో యోగ ఆత్మజ్ఞానం పరా గతిః || 3౬.౧౬ ||
 ఆత్మజ్ఞానం పరం బ్రహ్మ ఇత్యేవం దృఢనిశ్చయః |
 ఆత్మజ్ఞానం మనోనాశః ఆత్మజ్ఞానం పరో గురుః || 3౬.౧౭ ||
 ఆత్మజ్ఞానం చిత్తనాశ ఆత్మజ్ఞానం విముక్తిదమ్ |
 ఆత్మజ్ఞానం భయనాశమాత్మజ్ఞానం సుఖావహమ్ || 3౬.౧౮ ||
 ఆత్మజ్ఞానం మహాతేజ ఆత్మజ్ఞానం మహాశుభమ్ |
 ఆత్మజ్ఞానం సతాం రూపమాత్మజ్ఞానం సతాం ప్రియమ్ || 3౬.౧౯ ||
 ఆత్మజ్ఞానం సతాం మోక్షమాత్మజ్ఞానం వివేకజమ్ |
 ఆత్మజ్ఞానం పరో ధర్మ ఆత్మజ్ఞానం సదా జపః || 3౬.౨౦ ||
 ఆత్మజ్ఞానస్య సద్భవమాత్మవిజ్ఞానమేవ హి |
 ఆత్మజ్ఞానేన సద్భవం న భూతం న భవిష్యతి || 3౬.౨౧ ||
 ఆత్మజ్ఞానం పరో మస్త్ర ఆత్మజ్ఞానం పరం తపః |
 ఆత్మజ్ఞానం హరిః సాక్షాదాత్మజ్ఞానం శివః పరః || 3౬.౨౨ ||
 ఆత్మజ్ఞానం పరో ధాతా ఆత్మజ్ఞానం స్వసమ్మతమ్ |
 ఆత్మజ్ఞానం స్వయం పుణ్యమాత్మజ్ఞానం విశోధనమ్ || 3౬.౨౩ ||
 ఆత్మజ్ఞానం మహాతీర్థమాత్మజ్ఞానం శమాదికమ్ |
 ఆత్మజ్ఞానం ప్రియం మస్త్రమాత్మజ్ఞానం స్వపావనమ్ || 3౬.౨౪ ||
 ఆత్మజ్ఞానం చ కిన్నామ అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః |
 అహం బ్రహ్మేతి విశ్వాసమాత్మజ్ఞానం మహోదయమ్ || 3౬.౨౫ ||
 అహం బ్రహ్మస్మి నిత్యోఽస్మి సిద్ధోఽస్మితి విభావనమ్ |
 ఆనందోఽహం పరానందం శుద్ధోఽహం నిత్యమవ్యయః || 3౬.౨౬ ||
 చిదాకాశస్వరూపోఽస్మి సచ్చిదానందశాశ్వతమ్ |
 నిర్వికారోఽస్మి శాంతోఽహం సర్వతోఽహం నిరస్తరః || 3౬.౨౭ ||
 సర్వదా సుఖరూపోఽస్మి సర్వదోషవివర్జితః |
 సర్వసంకల్పహీనోఽస్మి సర్వదా స్వయమస్మ్యహమ్ || 3౬.౨౮ ||

సర్వం బ్రహ్మాత్యనుభవం వినా శబ్దం పఠ స్వయమ్ |
 కోట్యశ్వమేధే యత్పుణ్యం క్షణాత్తత్పుణ్యమాప్పుయాత్ || 3౬.౨౯||
 అహం బ్రహ్మాతి నిశ్చిత్వ మేరుదానఫలం లభేత్ |
 బ్రహ్మైవాహమితి స్థిత్యా సర్వభూదానమప్యణు || 3౬.30||
 బ్రహ్మైవాహమితి స్థిత్యా కోటిశో దానమప్యణు |
 బ్రహ్మైవాహమితి స్థిత్యా సర్వానందం తృణాయతే || 3౬.3౧||
 బ్రహ్మైవ సర్వమిత్యేవ భావితస్య ఫలం స్వయమ్ |
 బ్రహ్మైవాహమితి స్థిత్యా సమానం బ్రహ్మ ఏవ హి || 3౬.3౨||
 తస్మాత్స్వప్నే౭పి నిత్యం చ సర్వం సత్స్యజ్య యత్నతః |
 అహం బ్రహ్మ న సన్దేహః అహమేవ గతిర్మమ || 3౬.33||
 అహమేవ సదా నాన్యదహమేవ సదా గురుః |
 అహమేవ పరో హ్యోత్మా అహమేవ న చాపరః || 3౬.3౪||
 అహమేవ గురుః శిష్యః అహమేవేతి నిశ్చిను |
 ఇదమిత్యేవ నిర్దేశః పరిచ్ఛిన్నో జగన్న హి || 3౬.3౫||
 న భూమిర్న జలం నాగ్నిర్న వాయుర్న చ ఖం తథా |
 సర్వం చైతన్యమాత్రత్వాన్నాన్యత్కించన విద్యతే || 3౬.3౬||
 ఇత్యేవం భావనపరో దేహముక్తః సుఖీభవ |
 అహమాత్మా ఇదం నాస్తి సర్వం చైతన్యమాత్రతః || 3౬.3౭||
 అహమేవ హి పూర్ణాత్మా ఆనన్దాభిరనామయః |
 ఇదమేవ సదా నాస్తి జడత్వాదసదేవ హి |
 ఇదం బ్రహ్మ సదా బ్రహ్మ ఇదం నేతి సుఖీ భవ || 3౬.3౮||
 తురజ్గళ్యసన్నిభా శ్రుతిపరోచనా
 విశేషకామవాసనా వినిశ్చితాత్మవృత్తితః |
 నరాః సురా మునీశ్వరా అసజ్గనజ్గమప్యమాపతిం
 న తే భజన్తి కేచన || 3౬.3౯||
 || ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కరాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 బ్రహ్మభావనోపదేశప్రకరణం నామ షట్రింశో౭ధ్యాయః ||

32. సర్వసిద్ధాంతప్రకరణం నామ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

నిదాఘ శృణు వక్ష్యామి రహస్యం పరమద్భుతమ్ |

శ్లోకైకశ్రవణేనైవ సద్యో మోక్షమవాప్నుయాత్ || 32.౧||

ఇదం దృష్టం పరం బ్రహ్మ దృశ్యవదాభ్రతి చిత్తతః |

సర్వం చైతన్యమాత్రత్వాన్నాన్యస్కీఞ్చన విద్యతే || 32.౨||

ఇదమేవ హి నాన్వేయ అయమిత్యపి నాస్తి హి |

ఏక ఏవాప్యణుర్వాపి నాస్తి నాస్తి న సంశయః || 32.3||

వ్యవహారమిదం క్వాపి వార్తామాత్రమపి క్వ వా |

బద్ధరూపం బద్ధవార్తా బద్ధకార్యం పరం చ వా || 32.౪||

సన్మాత్రకార్యం సన్మాత్రమహం బ్రహ్మాతి నిశ్చయమ్ |

దుఃఖం సుఖం వా బోధో వా సాధకం సాధ్యనిర్ణయః || 32.౫||

ఆత్మేతి పరమాత్మేతి జీవాత్మేతి పృథక్ న హి |

దేహోఽహమితి మూర్తోఽహం జ్ఞానవిజ్ఞానవానహమ్ || 32.౬||

కార్యకారణరూపోఽహమస్తఃకరణకార్యకమ్ |

ఏకమిత్యేకమాత్రం వా నాస్తి నాస్తితి భావయ || 32.౭||

సర్వసంకల్పమాత్రేతి సర్వం బ్రహ్మాతి వా జగత్ |

తత్త్వజ్ఞానం పరం బ్రహ్మ ఓఙ్కారార్థం సుఖం జపమ్ || 32.౮||

ద్వైతాద్వైతం సదాద్వైతం తథా మానావమానకమ్ |

సర్వం చైతన్యమాత్రత్వాన్నాన్యస్కీఞ్చన విద్యతే || 32.౯||

ఆత్మానన్దమహం బ్రహ్మ ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ ఏవ హి |

ఇదం రూపమహం రూపం ప్రియాప్రియవిచారణమ్ || 32.౧౦||

యద్యత్సంభ్రావ్యతే లోకే యద్యత్సాధనకల్పనమ్ |

యద్యన్తరహితం బ్రహ్మభావనం చిత్తనిర్మితమ్ || 32.౧౧||

స్థూలదేహోఽహమేవాత్ర సూక్ష్మదేహోఽహమేవ హి |

బుద్ధిర్భేదం మనోభేదం అహఙ్కారం జడం చ తత్ || 32.౧౨||

సర్వం చైతన్యమాత్రత్వాన్నాన్యస్కీఞ్చన విద్యతే |

శ్రవణం మననం చైవ సాక్షాత్కారవిచారణమ్ || 3౭.౧౩||

ఆత్మైవాహం పరం చైవ నాహం మోహమయం స్వయమ్ |
బ్రహ్మైవ సర్వమేవేదం బ్రహ్మైవ పరమం పదమ్ || 3౭.౧౪||

బ్రహ్మైవ కారణం కార్యం బ్రహ్మైవ జగతాం జయః |
బ్రహ్మైవ సర్వ చైతన్యం బ్రహ్మైవ మనసాయతే || 3౭.౧౫||

బ్రహ్మైవ జీవవద్భూతి బ్రహ్మైవ చ హరీయతే |
బ్రహ్మైవ శివవద్భూతి బ్రహ్మైవ ప్రియమాత్మనః || 3౭.౧౬||

బ్రహ్మైవ శాన్తివద్భూతి బ్రహ్మణోఽన్యన్న కిచ్చున |
నాహం న చాయం నైవాన్యన్నోత్పన్నం న పరాత్పరమ్ || 3౭.౧౭||

న చేదం న చ శాస్త్రార్థం న మీమాంసం న చోద్భవమ్ |
న లక్షణం న వేదాది నాపి చిత్తం న మే మనః || 3౭.౧౮||

న మే నాయం నేదమిదం న బుద్ధినిశ్చయం సదా |
కదాచిదపి నాస్త్యేవ సత్యం సత్యం న కిచ్చున || 3౭.౧౯||

నైకమాత్రం న చాయం వా నాస్తరం న బహిర్న హి |
ఈషణ్మాత్రం చ న ద్వైతం న జన్యం న చ దృశ్యకమ్ || 3౭.౨౦||

న భావనం న స్మరణం న విస్మరణమణ్యపి |
న కాలదేశకలనం న సజ్కుల్పం న వేదనమ్ || 3౭.౨౧||

న విజ్ఞానం న దేహాన్యం న వేదోఽహం న సంస్పృతిః |
న మే దుఃఖం న మే మోక్షం న గతిర్న చ దుర్గతిః || 3౭.౨౨||

నాత్మా నాహం న జీవోఽహం న కూటస్థో న జాయతే |
న దేహోఽహం న చ శ్రోత్రం న త్వగిన్ద్రియదేవతా || 3౭.౨౩||

సర్వం చైతన్యమాత్రత్వాత్సర్వం నాస్త్యేవ సర్వదా |
అఖణ్డాకారరూపత్వాత్సర్వం నాస్త్యేవ సర్వదా || 3౭.౨౪||

హుజ్కారస్యావకాశో వా హుజ్కారజననం చ వా |
నాస్త్యేవ నాస్తి నాస్త్యేవ నాస్తి నాస్తి కదాచన || 3౭.౨౫||

అన్యత్పదార్థమల్పం వా అన్యదేవాన్యభాషణమ్ |
ఆత్మనోఽన్యదసత్యం వా సత్యం వా భ్రాన్తిరేవ చ || 3౭.౨౬||

నాస్త్వేవ నాస్తి నాస్త్వేవ నాస్తి శబ్దోఽపి నాస్తి హి ।
 సర్వం చైతన్యమాత్రత్వాత్సర్వం నాస్త్వేవ సర్వదా ॥ 32.22 ॥
 సర్వం బ్రహ్మ న సద్దేహో బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ।
 వాక్యం చ వాచకం సర్వం వక్తా చ త్రిపుటీద్వయమ్ ॥ 32.23 ॥
 జ్ఞాతా జ్ఞానం జ్ఞేయభేదం మాతృమానమితి ప్రియమ్ ।
 యద్యచ్ఛాస్త్రేషు నిర్ణీతం యద్యద్వేదేషు నిశ్చితమ్ ॥ 32.24 ॥
 పరాపరమతీతం చ ఆతీతోఽహమవేదనమ్ ।
 గురుర్గురూపదేశశ్చ గురుం వక్ష్యే న కస్యచిత్ ॥ 32.25 ॥
 గురురూపా గురుశ్రద్ధా సదా నాస్తి గురుః స్వయమ్ ।
 ఆత్మైవ గురురాత్మైవ అన్యాభావాన్న సంశయః ॥ 32.26 ॥
 ఆత్మనః శుభమాత్మైవ అన్యాభావాన్న సంశయః ।
 ఆత్మనో మోహమాత్మైవ ఆత్మనోఽస్తి న కింఞ్చన ॥ 32.27 ॥
 ఆత్మనః సుఖమాత్మైవ అన్యన్నాస్తి న సంశయః ।
 ఆత్మన్యేవాత్మనః శక్తిః ఆత్మన్యేవాత్మనః ప్రియమ్ ॥ 32.28 ॥
 ఆత్మన్యేవాత్మనః స్నానం ఆత్మన్యేవాత్మనో రతిః ।
 ఆత్మజ్ఞానం పరం శ్రేయః ఆత్మజ్ఞానం సుదుర్లభమ్ ॥ 32.29 ॥
 ఆత్మజ్ఞానం పరం బ్రహ్మ ఆత్మజ్ఞానం సుఖాత్సుఖమ్ ।
 ఆత్మజ్ఞానాత్పరం నాస్తి ఆత్మజ్ఞానాత్స్మృతిర్న హి ॥ 32.30 ॥
 బ్రహ్మైవాత్మా న సద్దేహ ఆత్మైవ బ్రహ్మణః స్వయమ్ ।
 స్వయమేవ హి సర్వత్ర స్వయమేవ హి చిన్మయః ॥ 32.31 ॥
 స్వయమేవ చిదాకాశః స్వయమేవ నిరస్తరమ్ ।
 స్వయమేవ చ నానాత్మా స్వయమేవ చ నాపరః ॥ 32.32 ॥
 స్వయమేవ గుణాతీతః స్వయమేవ మహాత్సుఖమ్ ।
 స్వయమేవ హి శాంతాత్మా స్వయమేవ హి నిష్కలః ॥ 32.33 ॥
 స్వయమేవ చిదానందః స్వయమేవ మహాత్ప్రభుః ।
 స్వయమేవ సదా సాక్షీ స్వయమేవ సదాశివః ॥ 32.34 ॥
 స్వయమేవ హరిః సాక్షాత్స్వయమేవ ప్రజాపతిః ।
 స్వయమేవ పరం బ్రహ్మ బ్రహ్మ ఏవ స్వయం సదా ॥ 32.35 ॥

సర్వం బ్రహ్మ స్వయం బ్రహ్మ స్వయం బ్రహ్మ న సంశయః ।
 దృఢనిశ్చయమేవ త్వం సర్వథా కురు సర్వదా ॥ 32.౪౧॥
 ఏచారయన్వయం బ్రహ్మ బ్రహ్మమాత్రం స్వయం భవేత్ ।
 ఏతదేవ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ॥ 32.౪౨॥
 ఏష ఏవ పరో మోక్ష అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ।
 ఏష ఏవ కృతార్థో హి ఏష ఏవ సుఖం సదా ॥ 32.౪౩॥
 ఏతదేవ సదా జ్ఞానం స్వయం బ్రహ్మ స్వయం మహత్ ।
 అహం బ్రహ్మ ఏతదేవ సదా జ్ఞానం స్వయం మహత్ ॥ 32.౪౪॥
 అహం బ్రహ్మ ఏతదేవ స్వభావం సతతం నిజమ్ ।
 అహం బ్రహ్మ ఏతదేవ సదానిత్యం స్వయం సదా ॥ 32.౪౫॥
 అహం బ్రహ్మ ఏతదేవ బన్ధనాశం న సంశయః ।
 అహం బ్రహ్మ ఏతదేవ సర్వసిద్ధాంతనిశ్చయమ్ ॥ 32.౪౬॥
 ఏష వేదాంతసిద్ధాంత అహం బ్రహ్మ న సంశయః ।
 సర్వోపనిషదామర్థః సర్వానన్తమయం జగత్ ॥ 32.౪౭॥
 మహావాక్యస్య సిద్ధాంత అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ।
 సాక్షాచ్ఛివస్య సిద్ధాంత అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ॥ 32.౪౮॥
 నారాయణస్య సిద్ధాంత అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ।
 చతుర్ముఖస్య సిద్ధాంత అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ॥ 32.౪౯॥
 ఋషీణాం హృదయం హ్యేతద్దేవానాముపదేశకమ్ ।
 సర్వదేశికసిద్ధాంత అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ॥ 32.౫౦॥
 యచ్చ యావచ్చ భూతానాం మహోపదేశ ఏవ తత్ ।
 అహం బ్రహ్మ మహామోక్షం పరం చైతదహం స్వయమ్ ॥ 32.౫౧॥
 అహం చానుభవం చైతన్మహోగోప్యమిదం చ తత్ ।
 అహం బ్రహ్మ ఏతదేవ సదాజ్ఞానం స్వయం మహత్ ॥ 32.౫౨॥
 మహాప్రకాశమేవైతత్ అహం బ్రహ్మ ఏవ తత్ ।
 ఏతదేవ మహామన్తం ఏతదేవ మహాజపః ॥ 32.౫౩॥

ఏతదేవ మహాస్నానమహం బ్రహ్మోతి నిశ్చయః ।

ఏతదేవ మహాతీర్థమహం బ్రహ్మోతి నిశ్చయః ॥ 3౭.౫౪॥

ఏతదేవ మహాగంగా అహం బ్రహ్మోతి నిశ్చయః ।

ఏష ఏవ పరో ధర్మ అహం బ్రహ్మోతి నిశ్చయః ॥ 3౭.౫౫॥

ఏష ఏవ మహాకాశ అహం బ్రహ్మోతి నిశ్చయః ।

ఏతదేవ హి విజ్ఞానమహం బ్రహ్మోస్మి కేవలమ్ ।

సర్వసిద్ధాస్తమేవైతదహం బ్రహ్మోతి నిశ్చయః ॥ 3౭.౫౬॥

సవ్యాసవ్యతయాద్యవజ్జుహృదయా గోపోదహార్యః స్రియః

పశ్యన్త్యముజమిత్రమణ్డలగతం శమ్భుం హిరణ్యాత్మకమ్ ।

సర్వత్ర ప్రసృతైః కరైర్జగదిదం పుష్టాతి ముష్టస్థనైః

ఘృష్టం చౌషధిజాలమమ్బునికరైర్విశోత్థధూతం హరః ॥ 3౭.౫౭॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

సర్వసిద్ధాస్తప్రకరణం నామ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః ॥

3౮. ప్రపంచుశూన్యత్వప్రకరణం నామ అష్టత్రింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

వక్ష్యే అత్యద్భుతం వ్యక్తం సచ్చిదానందమాత్రకమ్ ।

సర్వప్రపంచుశూన్యత్వం సర్వమాత్మేతి నిశ్చితమ్ ॥ 3౮.౧॥

ఆత్మరూపప్రపంచం వా ఆత్మరూపప్రపంచకమ్ ।

సర్వప్రపంచం నాస్త్యేవ సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చితమ్ ॥ 3౮.౨॥

నిత్యానుభవమానందం నిత్యం బ్రహ్మోతి భావనమ్ ।

చిత్తరూపప్రపంచం వా చిత్తసంసారమేవ వా ॥ 3౮.3॥

ఇదమస్తీతి సత్తాత్వమహమస్తీతి వా జగత్ ।

స్వాస్త్యఃకరణదోషం వా స్వాస్త్యఃకరణకార్యకమ్ ॥ 3౮.౪॥

స్వస్య జీవభ్రమః కశ్చిత్స్వస్య నాశం స్వజన్మనా ।

ఈశ్వరః కశ్చిదస్తీతి జీవోఽహమితి వై జగత్ ॥ 3౮.౫॥

మాయాసత్తా మహాసత్తా చిత్తసత్తా జగన్మయమ్ ।

యద్యచ్ఛ దృశ్యతే శాస్త్రైర్వద్యద్వేదే చ భాషణమ్ ॥ 3౮.౬॥

ఏకమిత్యేవ నిర్దేశం ద్వైతమిత్యేవ భాషణమ్ |
 శివోఽస్మీతి భ్రమః కశ్చిద్భ్రహ్మాస్మీతి విభ్రమః || 3౮.౭||
 విష్ణురస్మీతి విభ్రాన్తిర్జగదస్మీస్మీతి విభ్రమః |
 ఈషదస్మీతి వా భేదం ఈషదస్మీతి వా ద్వయమ్ || 3౮.౮||
 సర్వమస్మీతి నాస్మీతి సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చయమ్ |
 ఆత్మధ్యానప్రపంచం వా స్మరణాదిప్రపంచకమ్ || 3౮.౯||
 దుఃఖరూపప్రపంచం వా సుఖరూపప్రపంచకమ్ |
 ద్వైతాద్వైతప్రపంచం వా సత్యాసత్యప్రపంచకమ్ || 3౮.౧౦||
 జాగ్రత్పుష్పంచమేవాపి తథా స్వప్నప్రపంచకమ్ |
 సుప్తిజ్ఞానప్రపంచం వా తుర్యజ్ఞానప్రపంచకమ్ || 3౮.౧౧||
 వేదజ్ఞానప్రపంచం వా శాస్త్రజ్ఞానప్రపంచకమ్ |
 పాపబుద్ధిప్రపంచం వా పుణ్యభేదప్రపంచకమ్ || 3౮.౧౨||
 జ్ఞానరూపప్రపంచం వా నిర్గుణజ్ఞానప్రపంచకమ్ |
 గుణాగుణప్రపంచం వా దోషోదోషవినిర్ణయమ్ || 3౮.౧౩||
 సత్యాసత్యవిచారం వా చరాచరవిచారణమ్ |
 ఏక ఆత్మేతి సద్భావం ముఖ్య ఆత్మేతి భావనమ్ || 3౮.౧౪||
 సర్వప్రపంచం నాస్త్యేవ సర్వం బ్రహ్మాతి నిశ్చయమ్ |
 ద్వైతాద్వైతసముద్భేదం నాస్తి నాస్తితి భాషణమ్ || 3౮.౧౫||
 అసత్యం జగదేవేతి సత్యం బ్రహ్మాతి నిశ్చయమ్ |
 కార్యరూపం కారణం చ నానాభేదవిజృమ్భణమ్ || 3౮.౧౬||
 సర్వమస్తప్రదాతారం దూరే దూరం తథా తథా |
 సర్వం సస్త్యజ్య సతతం స్వాత్మన్యేవ స్థిరో భవ || 3౮.౧౭||
 మౌనభావం మౌనకార్యం మౌనయోగం మనఃప్రియమ్ |
 పశ్చాక్షరోపదేష్టారం తథా చాష్టాక్షరప్రదమ్ || 3౮.౧౮||
 యద్యద్యద్యద్యద్వేదశాస్త్రం యద్యద్భేదో గురోఽపి వా |
 సర్వదా సర్వతోకేషు సర్వసంకల్పకల్పనమ్ || 3౮.౧౯||
 సర్వవాక్యప్రపంచం హి సర్వచిత్తప్రపంచకమ్ |
 సర్వాకారవికల్పం చ సర్వకారణకల్పనమ్ || 3౮.౨౦||

సర్వదోషప్రపాపాం చ సుఖదుఃఖప్రపాపాకమ్ |
 సహాదేయముపాదేయం గ్రాహ్యం త్యాజ్యం చ భాషణమ్ || 3౮.౨౧||
 విచార్య జన్మమరణం వాసనాచిత్తరూపకమ్ |
 కామక్రోధం లోభమోహం సర్వడమభం చ హుఙ్కృతిమ్ || 3౮.౨౨||
 త్రైలోక్యసమభవం ద్వైతం బ్రహ్మేన్ద్రవరుణాదికమ్ |
 జ్ఞానేన్ద్రియం చ శబ్దాది దిగ్వాయ్వర్కాదిదైవతమ్ || 3౮.౨౩||
 కర్మేన్ద్రియాదిసదాభవం విషయం దేవతాగణమ్ |
 అస్తాకరణవృత్తిం చ విషయం చాధిదైవతమ్ || 3౮.౨౪||
 చిత్తవృత్తిం విభేదం చ బుద్ధివృత్తినిరూపణమ్ |
 మాయామాత్రమిదం ద్వైతం సదసత్తాదినిర్ణయమ్ || 3౮.౨౫||
 కిఞ్చద్వైతం బహుద్వైతం జీవద్వైతం సదా హ్యసత్ |
 జగదుత్పత్తిమోహం చ గురుశిష్యత్వనిర్ణయమ్ || 3౮.౨౬||
 గోపనమృత్పదార్థస్య త్వమృపదార్థస్య మేలనమ్ |
 తథా చాసిపదార్థస్య ఐక్యబుద్ధ్యానుభావనమ్ || 3౮.౨౭||
 భేదేషు భేదాభేదం చ నాన్యత్కిఞ్చిచ్చ విద్యతే |
 ఏతత్ప్రపాపాం నాస్త్యేవ సర్వం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః || 3౮.౨౮||
 సర్వం చైతన్యమాత్రత్వాత్కేవలం బ్రహ్మ ఏవ సః |
 ఆత్మాకారమిదం సర్వమాత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన || 3౮.౨౯||
 తుర్యాతీతం బ్రహ్మణోఽన్యత్సత్త్వాసత్యం న విద్యతే |
 సర్వం త్యక్త్వా తు సతతం స్వాత్మన్యేవ స్థిరో భవ || 3౮.౩౦||
 చిత్తం కాలం వస్తుభేదం సఙ్కల్పం భావనం స్వయమ్ |
 సర్వం సన్త్యజ్య సతతం సర్వం బ్రహ్మైవ భావయ || 3౮.౩౧||
 యద్యద్భేదపరం శాస్త్రం యద్యద్భేదపరం మనః |
 సర్వం సన్త్యజ్య సతతం స్వాత్మన్యేవ స్థిరో భవ || 3౮.౩౨||
 మనః కల్పితకల్పం వా ఆత్మాకల్పనవిభ్రమమ్ |
 అహఙ్కారపరిచ్ఛేదం దేహోఽహం దేహభావనా || 3౮.౩౩||
 సర్వం సన్త్యజ్య సతతమాత్మన్యేవ స్థిరో భవ |

ప్రపంచస్య చ సద్భావం ప్రపంచోద్భవమన్యకమ్ || 3౮.3౪ ||

బంధసద్భావకలనం మోక్షసద్భావభాషణమ్ |

దేవతాభావసద్భావం దేవపూజావినిర్ణయమ్ || 3౮.3౫ ||

పంచాక్షరేతి యద్వైతమష్టాక్షరస్య దైవతమ్ |

ప్రాణాదిపంచకాస్తీత్యముపప్రాణాదిపంచకమ్ || 3౮.3౬ ||

పృథివీభూతభేదం చ గుణా యత్కుణ్ణనాదికమ్ |

వేదాంతశాస్త్రసిద్ధాంతం శైవాగమనమేవ చ || 3౮.3౭ ||

తాకికం వాస్తవం దోషం ప్రవృత్తిం చ నివృత్తికమ్ |

సర్వం సన్యజ్య సతతమాత్మన్యేవ స్థిరో భవ || 3౮.3౮ ||

ఆత్మజ్ఞానసుఖం బ్రహ్మ అనాత్మజ్ఞానదూషణమ్ |

రేచకం పూరకం కుమ్భం షడాధారవిశోధనమ్ || 3౮.3౯ ||

ద్వైతవృత్తిశ్చ దేహోఽహం సాక్షివృత్తిశ్చిదంశకమ్ |

అఖణ్డాకారవృత్తిశ్చ అఖణ్డాకారసమ్మతమ్ || 3౮.౪౦ ||

అనన్తానుభవం చాపి అహం బ్రహ్మాతి నిశ్చయమ్ |

ఉత్తమం మధ్యమం చాపి తథా చైవాధమాధమమ్ || 3౮.౪౧ ||

దూషణం భూషణం వైవ సర్వవస్తువినిస్తనమ్ |

అహం బ్రహ్మ ఇదం బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మైవ తత్త్వతః || 3౮.౪౨ ||

అహం బ్రహ్మాస్మి ముగ్ధోఽస్మి వృద్ధోఽస్మి సదసత్పరః |

వైశ్వానరో విరాట్పూలప్రపంచమితి భావనమ్ || 3౮.౪౩ ||

ఆనందస్ఫారణేనాహం పరాపరవివర్ణితః |

నిత్యానందమయం బ్రహ్మ సచ్చిదానందవిగ్రహః || 3౮.౪౪ ||

దృగ్రూపం దృశ్యరూపం చ మహాసత్తాస్వరూపకమ్ |

కైవల్యం సర్వనిధనం సర్వభూతాంతరం గతమ్ || 3౮.౪౫ ||

భూతభవ్యం భవిష్యచ్చ వర్తమానమసత్ సదా |

కాలభావం దేహభావం సత్యాసత్యవినిర్ణయమ్ || 3౮.౪౬ ||

ప్రజ్ఞానఘన ఏవాహం శాంతాశాంతం నిరజ్ఞానమ్ |

ప్రపంచవార్తాస్మరణం ద్వైతాద్వైతవిభావనమ్ || 3౮.౪౭ ||

శివాగమసమాచారం వేదాన్తశ్రవణం పదమ్ ।
 అహం బ్రహ్మస్మి శుద్ధోఽస్మి చిన్మాతోఽస్మి సదాశివః ॥ 3౮.౪౮॥
 సర్వం బ్రహ్మోతి సన్త్యజ్య స్వాత్మన్యేవ స్థిరో భవ ।
 అహం బ్రహ్మ న సన్దేహ ఇదం బ్రహ్మ న సంశయః ॥ 3౮.౪౯॥
 స్థూలదేహం సూక్ష్మదేహం కారణం దేహమేవ చ ।
 ఏవం జ్ఞాతుం చ సతతం బ్రహ్మైవేదం క్షణే క్షణే ॥ 3౮.౫౦॥
 శివో హ్యత్మా శివో జీవః శివో బ్రహ్మ న సంశయః ।
 ఏతత్ప్రకరణం యస్తు సకృద్వా సర్వదాపి వా ॥ 3౮.౫౧॥
 పఠేద్వా శృణుయాద్వాపి స చ ముక్తో న సంశయః ।
 నిమిషం నిమిషార్థం వా శ్రుత్వైతబ్రహ్మభాగ్భవేత్ ॥ 3౮.౫౨॥
 లోకాలోకజగత్స్థితిప్రవిలయప్రోద్భావసత్తాత్మికా
 భీతిః శక్జురనామరూపమస్కృద్వాస్యకుర్వతే కేవలమ్ ।
 సత్యాసత్యనిరఙ్కుశశ్రుతివచోపీచీభిరామృత్యతే
 యస్త్యైతత్సందితీవ తత్త్వవచనైర్మీమాంస్యతేఽయం శివః ॥ 3౮.౫3॥
 ॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్జురాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 ప్రపంచశూన్యత్వప్రకరణం నామ అష్టత్రింశోఽధ్యాయః ॥

3౯. సర్వలయప్రకరణం నామ ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

పరం బ్రహ్మ ప్రవక్ష్యామి నిర్వికల్పం నిరామయమ్ ।
 తదేవాహం న సన్దేహః సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ 3౯.౧॥
 చిన్మాత్రమమలం శాన్తం సచ్చిదానందవిగ్రహమ్ ।
 ఆనందం పరమానందం నిర్వికల్పం నిరఙ్జనమ్ ॥ 3౯.౨॥
 గుణాతీతం జనాతీతమవస్థాతీతమవ్యయమ్ ।
 ఏవం భావయ చైతన్యమహం బ్రహ్మస్మి సోఽస్మ్యహమ్ ॥ 3౯.3॥
 సర్వాతీతస్వరూపోఽస్మి సర్వశబ్దార్థవర్జితః ।
 సత్యోఽహం సర్వహంతాహం శుద్ధోఽహం పరమోఽస్మ్యహమ్ ॥ 3౯.౪॥
 అజోఽహం శాన్తరూపోఽహం అశరీరోఽహమాన్తరః ।

సర్వహీనోఽహమేవాహం స్వయమేవ స్వయం మహాః ॥ 3౯.౫॥

ఆత్మైవాహం పరాత్మాహం బ్రహ్మైవాహం శివోఽస్మ్యహమ్ ।
చిత్తహీనస్వరూపోఽహం బుద్ధిహీనోఽహమస్మ్యహమ్ ॥ 3౯.౬॥

వ్యాపకోఽహమహం సాక్షీ బ్రహ్మహమితి నిశ్చయః ।
నిష్ప్రపణ్చగజారూఢో నిష్ప్రపణ్చాశ్వవాహనః ॥ 3౯.౭॥

నిష్ప్రపణ్చమహారాజ్యో నిష్ప్రపణ్చాయుధాదిమాన్ ।
నిష్ప్రపణ్చమహావేదో నిష్ప్రపణ్చాత్మభావనః ॥ 3౯.౮॥

నిష్ప్రపణ్చమహానిద్రో నిష్ప్రపణ్చస్వభావకః ।
నిష్ప్రపణ్చస్తు జీవాత్మా నిష్ప్రపణ్చకలేవరః ॥ 3౯.౯॥

నిష్ప్రపణ్చపరీవారో నిష్ప్రపణ్చోత్సవో భవః ।
నిష్ప్రపణ్చస్తు కల్యాణో నిష్ప్రపణ్చస్తు దర్పణః ॥ 3౯.౧౦॥

నిష్ప్రపణ్చరథారూఢో నిష్ప్రపణ్చవిచారణమ్ ।
నిష్ప్రపణ్చగుహాంతస్థో నిష్ప్రపణ్చప్రదీపకమ్ ॥ 3౯.౧౧॥

నిష్ప్రపణ్చప్రపూర్ణాత్మా నిష్ప్రపణ్చోఽఽరిమర్దనః ।
చిత్తమేవ ప్రపణ్చో హి చిత్తమేవ జగత్త్రయమ్ ॥ 3౯.౧౨॥

చిత్తమేవ మహామోహశ్చిత్తమేవ హి సంస్కృతిః ।
చిత్తమేవ మహాపాపం చిత్తమేవ హి పుణ్యకమ్ ॥ 3౯.౧౩॥

చిత్తమేవ మహాబంధశ్చిత్తమేవ విమోక్షదమ్ ।
బ్రహ్మభావనయా చిత్తం నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౧౪॥

బ్రహ్మభావనయా దుఃఖం నాశమేతి న సంశయః ।
బ్రహ్మభావనయా ద్వైతం నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౧౫॥

బ్రహ్మభావనయా కామః నాశమేతి న సంశయః ।
బ్రహ్మభావనయా క్రోధః నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౧౬॥

బ్రహ్మభావనయా లోభః నాశమేతి న సంశయః ।
బ్రహ్మభావనయా గ్రన్థిః నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౧౭॥

బ్రహ్మభావనయా సర్వం బ్రహ్మభావనయా మదః ।
బ్రహ్మభావనయా పూజా నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౧౮॥

బ్రహ్మభావనయా ధ్యానం నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా స్నానం నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౧౯॥
 బ్రహ్మభావనయా మస్త్రో నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా పాపం నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౨౦॥
 బ్రహ్మభావనయా పుణ్యం నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా దోషో నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౨౧॥
 బ్రహ్మభావనయా భ్రాంతిః నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా దృశ్యం నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౨౨॥
 బ్రహ్మభావనయా సజ్జో నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా తేజో నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౨౩॥
 బ్రహ్మభావనయా ప్రజ్ఞా నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా సత్తా నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౨౪॥
 బ్రహ్మభావనయా భీతిః నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా వేదః నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౨౫॥
 బ్రహ్మభావనయా శాస్త్రం నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా నిద్రా నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౨౬॥
 బ్రహ్మభావనయా కర్మ నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా తుర్యం నాశమేతి న సంశయః ॥ 3౯.౨౭॥
 బ్రహ్మభావనయా ద్వంద్వం నాశమేతి న సంశయః ।
 బ్రహ్మభావనయా పృచ్ఛేదహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయమ్ ॥ 3౯.౨౮॥
 నిశ్చయం చాపి సన్త్యజ్య స్వస్వరూపాన్తరాసనమ్ ।
 అహం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ చిద్బ్రహ్మ బ్రహ్మామాత్రకమ్ ॥ 3౯.౨౯॥
 జ్ఞానమేవ పరం బ్రహ్మ జ్ఞానమేవ పరం పదమ్ ।
 దివి బ్రహ్మ దిశో బ్రహ్మ మనో బ్రహ్మ అహం స్వయమ్ ॥ 3౯.౩౦॥
 కిఞ్చిద్బ్రహ్మ బ్రహ్మ తత్త్వం తత్త్వం బ్రహ్మ తదేవ హి ।
 అజో బ్రహ్మ శుభం బ్రహ్మ ఆదిబ్రహ్మ బ్రవీమి తమ్ ॥ 3౯.౩౧॥
 అహం బ్రహ్మ హవిర్బ్రహ్మ కార్యబ్రహ్మ త్వహం సదా ।
 నాదో బ్రహ్మ నదం బ్రహ్మ తత్త్వం బ్రహ్మ చ నిత్యశః ॥ 3౯.౩౨॥

ఏతద్బ్రహ్మ శిఖా బ్రహ్మ తద్బ్రహ్మ బ్రహ్మ శాశ్వతమ్ |
 నిజం బ్రహ్మ స్వతో బ్రహ్మ నిత్యం బ్రహ్మ త్వమేవ హి || 3౯.33||
 సుఖం బ్రహ్మ ప్రియం బ్రహ్మ మిత్రం బ్రహ్మ సదామృతమ్ |
 గుహ్యం బ్రహ్మ గురుర్బ్రహ్మ ఋతం బ్రహ్మ ప్రకాశకమ్ || 3౯.3౪||
 సత్యం బ్రహ్మ సమం బ్రహ్మ సారం బ్రహ్మ నిరఙ్గానమ్ |
 ఏకం బ్రహ్మ హరిర్బ్రహ్మ శివో బ్రహ్మ న సంశయః || 3౯.3౫||
 ఇదం బ్రహ్మ స్వయం బ్రహ్మ లోకం బ్రహ్మ సదా పరః |
 ఆత్మబ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ ఆత్మబ్రహ్మ నిరన్తరః || 3౯.3౬||
 ఏకం బ్రహ్మ చిరం బ్రహ్మ సర్వం బ్రహ్మాత్మకం జగత్ |
 బ్రహ్మైవ బ్రహ్మ సద్బ్రహ్మ తత్పరం బ్రహ్మ ఏవ హి || 3౯.3౭||
 చిద్బ్రహ్మ శాశ్వతం బ్రహ్మ జ్ఞేయం బ్రహ్మ న చాపరః |
 అహమేవ హి సద్బ్రహ్మ అహమేవ హి నిర్గుణమ్ || 3౯.3౮||
 అహమేవ హి నిత్యాత్మా ఏవం భావయ సువ్రత |
 అహమేవ హి శాస్త్రార్థ ఇతి నిశ్చిన్య సర్వదా || 3౯.3౯||
 ఆత్మైవ నాన్యద్భేదోఽస్తి సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చిను |
 ఆత్మైవాహమహం చాత్మా అనాత్మా నాస్తి నాస్తి హి || 3౯.౪౦||
 (ఆత్మైవ స్ఫురతే లోకే జగదేతశ్చరాచరమ్) || 3౯.౪౦||
 విశ్వం వస్తుతయా విభాతి హృదయే మూఢాత్మనాం బోధతో-
 ఽప్యజ్ఞానం న నివర్తతే శ్రుతిశిరోవారానువృత్త్యాఽపి చ |
 విశ్వేశస్య సమర్చనేన సుమహాలిక్ఖార్చనాదభిస్మధృ-
 క్షుద్రాక్షామలధారణేన భగవద్ధ్యానేన భాత్యాత్మవత్ || 3౯.౪౧||
 || ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 సర్వలయప్రకరణం నామ ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ||

౪౦. చిత్తవృత్తినిరోధప్రకరణం నామ చత్వారింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

సర్వసారాత్సారతరం తతః సారతరాన్తరమ్ |

ఇదమన్విమత్యస్తం శృణు ప్రకరణం ముదా ॥ ౪౦.౧॥

బ్రహ్మైవ సర్వమేవేదం బ్రహ్మైవాన్యన్న కిञ్చన ।
నిశ్చయం దృఢమాశ్రిత్య సర్వత్ర సుఖమాస్వ హ ॥ ౪౦.౨॥

బ్రహ్మైవ సర్వభువనం భువనం నామ సన్త్యజ ।
అహం బ్రహ్మైతి నిశ్చిత్య అహం భావం పరిత్యజ ॥ ౪౦.౩॥

సర్వమేవం లయం యాతి స్వయమేవ పతత్రివత్ ।
స్వయమేవ లయం యాతి సుప్తహస్తస్థపద్మవత్ ॥ ౪౦.౪॥

న త్వం నాహం న ప్రపञ్చః సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ।
న భూతం న చ కార్యం చ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ౪౦.౫॥

న దైవం న చ కార్యాణి న దేహం నేన్ద్రియాణి చ ।
న జాగ్రన్న చ వా స్వప్నో న సుషుప్తిర్న తుర్యకమ్ ॥ ౪౦.౬॥

ఇదం ప్రపञ్చం నాన్వేవ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ।
సర్వం మిథ్యా సదా మిథ్యా సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౭॥

సదా బ్రహ్మవిచారం చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ।
తథా ద్వైతప్రతీతిశ్చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౮॥

సదాహం భావరూపం చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ।
నిత్యానిత్యవివేకం చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౯॥

భావాభావప్రతీతిం చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ।
గుణదోషవిభాగం చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౦॥

కాలాకాలవిభాగం చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ।
అహం జీవేత్యనుభవం సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౧॥

అహం ముక్తైస్త్మస్సుభవం సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ।
సర్వం బ్రహ్మైతి కలనం సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౨॥

సర్వం నాస్తీతి వార్తా చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ।
దేవతాన్తరసత్తాకం సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౩॥

దేవతాన్తరపూజా చ సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ।
దేహోఽహమితి సజ్కుల్పం సర్వం బ్రహ్మైతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౪॥

బ్రహ్మహమితి సజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 గురుశిష్యాది సజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౫ ॥
 తుల్యాతుల్యాది సజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 వేదశాస్త్రాది సజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౬ ॥
 చిత్తనత్తాది సజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 బుద్ధినిశ్చయసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౭ ॥
 మనోవికల్పసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 అహంకారాది సజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౮ ॥
 పంచభూతాదిసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 శబ్దాదిసత్తాసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౧౯ ॥
 దృగ్నాస్తాదికసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 కర్మేంద్రియాదిసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౨౦ ॥
 వచనాదానసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 మునీన్ద్రోపేన్ద్రసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౨౧ ॥
 మనోబుద్ధ్యాదిసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 సజ్కల్పాధ్యాస ఇత్యాది సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౨౨ ॥
 రుద్రక్షేత్రాది సజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 ప్రాణాదిదశసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౨౩ ॥
 మాయా విద్యా దేహజీవాః సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 స్థూలవ్యష్టాదిసజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౨౪ ॥
 సూక్ష్మవ్యష్టినమష్ట్యాది సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 వ్యష్ట్యష్టానాది సజ్కల్పం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౨౫ ॥
 విశ్వవైశ్వానరత్వం చ సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 త్రైజనప్రాణభేదం చ సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౨౬ ॥
 వాచ్యార్థం చాపి లక్ష్యార్థం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ।
 జహల్లక్షణయానైక్యం అజహల్లక్షణా ధ్రువమ్ ॥ ౪౦.౨౭ ॥
 భాగత్యాగేన నిత్యైక్యం సర్వం బ్రహ్మ ఉపాధికమ్ ।
 లక్ష్యం చ నిరుపాధ్యైక్యం సర్వం బ్రహ్మోతి నిశ్చిను ॥ ౪౦.౨౮ ॥

ఏవమాచుర్మహాత్మానః సర్వం బ్రహ్మేతి కేవలమ్ ।
సర్వమన్తః పరిత్యజ్య అహం బ్రహ్మేతి భావయ ॥ ౪౦.౨౯ ॥

అసంకల్పితకాలైర్మధుహరాక్షిపూజ్యాంబుజ-
ప్రభాజ్ఞిజనిమోత్తమో పరిపిచేద్యదిన్దుప్రభమ్ ।
తం డిణ్ణీరనిభోత్తమోత్తమ మహాఖణ్డాజ్యదధ్నా పరం
క్షీరాద్వైరభిషిచ్య ముక్తిపరమానన్దం లభే శామ్భవమ్ ॥ ౪౦.30 ॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శంకరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
చిత్తవృత్తినిరోధప్రకరణం నామ చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

౪౧. గ్రన్థప్రశస్తినిరూపణం నామ ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

అహం బ్రహ్మ న సన్దేహః అహం బ్రహ్మ న సంశయః ।
అహం బ్రహ్మైవ నిత్యాత్మా అహమేవ పరాత్పరః ॥ ౪౧.౧ ॥
చిన్మాత్రోఽహం న సన్దేహ ఇతి నిశ్చిత్త్య తం త్యజ ।
సత్యం సత్యం పునః సత్యమాత్మనోఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౪౧.౨ ॥
శివపాదద్వయం స్పృష్ట్యా వదామీదం న కిఞ్చన ।
గురుపాదద్వయం స్పృష్ట్యా వదామీదం న కిఞ్చన ॥ ౪౧.3 ॥
జిహ్వయా పరశుం తప్తం ధారయామి న సంశయః ।
వేదశాస్త్రాదికం స్పృష్ట్యా వదామీదం వినిశ్చితమ్ ॥ ౪౧.౪ ॥
నిశ్చయాత్మన్నిశ్చయస్త్యం నిశ్చయేన సుఖీ భవ ।
చిన్మయస్త్యం చిన్మయత్యం చిన్మయానన్ద ఏవ హి ॥ ౪౧.౫ ॥
బ్రహ్మైవ బ్రహ్మభూతాత్మా బ్రహ్మైవ త్వం న సంశయః ।
సర్వముక్తం భగవతా యోగినామపి దుర్లభమ్ ॥ ౪౧.౬ ॥
దేవానాం చ ఋషీణాం చ అత్యన్తం దుర్లభం సదా ।
ఐశ్వరం పరమం జ్ఞానముపదిష్టం శివేన హి ॥ ౪౧.౭ ॥
ఏతజ్ఞానం సమాసీతం కైలాసాచ్ఛంకరాన్తికాత్ ।
దేవానాం దక్షిణామూర్తిర్దశసాహస్రవత్సరాన్ ॥ ౪౧.౮ ॥

విఘ్నేశో బహుసాహస్రం వత్సరం చోపదిష్టవాన్ ।
 సాక్షాచ్ఛివోఽపి పార్వత్యై వత్సరం చోపదిష్టవాన్ ॥ ౪౧.౯॥
 క్షీరాబ్ధౌ చ మహావిష్ణుర్బ్రహ్మణే చోపదిష్టవాన్ ।
 కదాచిత్సృష్టాలోకే తు మత్ప్రతుశ్చక్రవానహమ్ ॥ ౪౧.౧౦॥
 నారదాది ఋషీణాం చ ఉపదిష్టం మహద్బ్రహ్మ ।
 అయాతయామం విస్తారం గృహీత్వాఽహమిహాగతః ॥ ౪౧.౧౧॥
 న సమం పాదమేకం చ తీర్థకోటిఫలం లభేత్ ।
 న సమం గ్రంథమేతస్య భూమిదానఫలం లభేత్ ॥ ౪౧.౧౨॥
 ఏకానుభవమాత్రస్య న సర్వం సర్వదానకమ్ ।
 శ్లోకార్థశ్రవణస్యాపి న సమం కిञ్చిదేవ హి ॥ ౪౧.౧౩॥
 తాత్పర్యశ్రవణాభావే పఠంస్తూష్ణీం స ముచ్యతే ।
 సర్వం సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ॥ ౪౧.౧౪॥
 సర్వమస్త్రం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ।
 సర్వదేవాంశ్చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ॥ ౪౧.౧౫॥
 సర్వస్నానం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ।
 సర్వభావం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ॥ ౪౧.౧౬॥
 సర్వహోమం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ।
 సర్వదానం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ॥ ౪౧.౧౭॥
 సర్వపూజాం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ।
 సర్వగుహ్యం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ॥ ౪౧.౧౮॥
 సర్వసేవాం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ।
 సర్వాప్తిత్వం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ॥ ౪౧.౧౯॥
 సర్వపాఠం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ।
 సర్వాభ్యాసం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ॥ ౪౧.౨౦॥
 దేశికం చ పఠిత్వజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ।
 గురుం వాపి పఠిత్వజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ॥ ౪౧.౨౧॥
 సర్వలోకం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ ।

సర్వైశ్వర్యం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ || ౪౧.౨౨||

సర్వసంకల్పకం త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ |

సర్వపుణ్యం చ సన్త్యజ్య ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ || ౪౧.౨౩||

ఏతద్గ్రంథం పఠం బ్రహ్మ ఏతద్గ్రంథం సమభ్యసేత్ |

ఆత్మైవ సర్వవిజ్ఞానం ఆత్మైవ పఠమం పదమ్ || ౪౧.౨౪||

ఆత్మైవ పఠమో మోక్ష ఆత్మైవ పఠమం సుఖమ్ |

ఆత్మైవ చిత్తవిశ్రాంతిరైవ గ్రంథభేదనమ్ || ౪౧.౨౫||

ఆత్మైవ జీవన్ముక్తిశ్చ ఆత్మైవ సకలో జపః |

ఏతద్గ్రంథం పఠంస్తూష్ణం సద్యో ముక్తిమవాప్నుయాత్ || ౪౧.౨౬||

సర్వశాస్త్రం చ సన్త్యజ్య ఏతన్నాత్రం సదాభ్యసేత్ |

దినే దినే చైకవారం పఠేచ్ఛేన్ముక్త ఏవ సః || ౪౧.౨౭||

జన్మమధ్యే సకృద్వాపి శ్రుతం చేతోఽపి ముచ్యతే |

సర్వశాస్త్రస్య సిద్ధాంతం సర్వవేదస్య సజ్గహమ్ || ౪౧.౨౮||

సారాత్సారతరం సారం సారాత్సారతరం మహత్ |

ఏతద్గ్రంథస్య న సమం త్రైలోక్యేఽపి భవిష్యతి || ౪౧.౨౯||

న ప్రసిద్ధిం గతే లోకే న స్వర్గేఽపి చ దుర్లభమ్ |

బ్రహ్మలోకేషు సర్వేషు శాస్త్రేష్యపి చ దుర్లభమ్ || ౪౧.౩౦||

ఏతద్గ్రంథం కదాచిత్తు చౌర్యం కృత్వా పితామహాః |

క్షీరాబ్ధౌ చ పరిత్యజ్య సర్వే ముఞ్చన్తు నో ఇతి || ౪౧.౩౧||

జ్ఞాత్వా క్షీరసముద్రస్య తీరే ప్రాప్తం గృహీతవాన్ |

గృహీతం చాప్యసౌ దృష్ట్వా శపథం చ ప్రదత్తవాన్ || ౪౧.౩౨||

తదారభ్య తల్లోకం త్యక్త్వాహమిమమాగతః |

ఆత్యదుభృతమిదం జ్ఞానం గ్రంథం చైవ మహాద్భుతమ్ || ౪౧.౩౩||

తజ్ఞో వక్తా చ నాస్త్యేవ గ్రంథశోతా చ దుర్లభః |

ఆత్మనిష్ఠైకలభ్యోఽసౌ సద్గురుర్నైష లభ్యతే || ౪౧.౩౪||

గ్రంథవన్తో న లభ్యన్తే తేన న ఖ్యాతిరాగతా |

భవతే దర్శితం హ్యేతద్గమిష్యామి యథాగతమ్ || ౪౧.౩౫||

ఏతావదుక్తమాత్రేణ నిదాఘ ఋషినత్తమః ।
 పతిత్వా పాదయోస్తస్య ఆనన్దాశ్రుపరిప్లుతః ॥ ౪౧.౩౬ ॥
 ఉవాచ వాక్యం సానన్దం సాష్టాఙ్గం ప్రణిపత్య చ ।
 నిదాఘః -
 అహో బ్రహ్మన్ కృతార్థోఽస్మి కృతార్థోఽస్మి న సంశయః ।
 భవతాం దర్శనేనైవ మజ్జన్మ సఫలం కృతమ్ ॥ ౪౧.౩౭ ॥
 ఏకవాక్యస్య మననే ముక్తోఽహం నాత్ర సంశయః ।
 నమస్కరోమి తే పాదౌ సోపచారం న వాస్తవౌ ॥ ౪౧.౩౮ ॥
 తస్యాపి నావకాశోఽస్తి అహమేవ న వాస్తవమ్ ।
 త్వమేవ నాస్తి మే నాస్తి బ్రహ్మేతి వచనం న చ ॥ ౪౧.౩౯ ॥
 బ్రహ్మేతి వచనం నాస్తి బ్రహ్మభావం న కిఞ్చన ।
 ఏతద్గ్రన్థం న మే నాస్తి సర్వం బ్రహ్మేతి విద్యతే ॥ ౪౧.౪౦ ॥
 సర్వం బ్రహ్మేతి వాక్యం న సర్వం బ్రహ్మేతి తం న హి ।
 తదితి ద్వైతభిన్నం తు త్వమితి ద్వైతమప్యలమ్ ॥ ౪౧.౪౧ ॥
 ఏవం కిఞ్చిత్కృచ్చిన్నాస్తి సర్వం శాన్తం నిరామయమ్ ।
 ఏకమేవ ద్వయం నాస్తి ఏకత్వమపి నాస్తి హి ॥ ౪౧.౪౨ ॥
 భిన్నద్వంద్వం జగద్దోషం సంసారద్వైతవృత్తికమ్ ।
 సాక్షివృత్తిప్రపఞ్చం వా అఖణ్డాకారవృత్తికమ్ ॥ ౪౧.౪౩ ॥
 అఖణ్డైకరసో నాస్తి గురుర్వా శిష్య ఏవ వా ।
 భవద్దర్శనమాత్రేణ సర్వమేవం న సంశయః ॥ ౪౧.౪౪ ॥
 బ్రహ్మజ్యోతిరహం ప్రాప్తో జ్యోతిషాం జ్యోతిరస్యహం (జ్యోతిరస్యహో) ।
 నమస్తే సుగురో బ్రహ్మన్నమస్తే గురునన్దన ।
 ఏవం కృత్య నమస్కారం తూష్టిమాస్తే సుఖీ స్వయమ్ ॥ ౪౧.౪౫ ॥
 కిం చణ్డభానుకరమణ్డలదణ్డీతాని
 కాష్ఠాముఖేషు గలితాని నమస్తతితి ।
 యాదృక్చ తాదృగథ శక్కరలిఙ్గసఙ్గ-
 భఙ్గీని పాపకలశైలకులాని సద్యః ।
 శ్రీమృత్యుఙ్గాయ రఙ్గాయ త్రిభువనాధ్యక్ష ప్రభో పాహి నః ॥ ౪౧.౪౬ ॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే పష్టాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
గ్రన్థప్రశస్తినిరూపణం నామ ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

౪౨. నిదాఘానుభవవర్ణనప్రకరణం నామ ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

శ్రుతం కిఞ్చిన్మయా ప్రోక్తం బ్రహ్మజ్ఞానం సుదుర్లభమ్ ।
మనసా ధారితం బ్రహ్మ చిత్తం కీదృక్స్థితం వద ॥ ౪౨.౧॥

నిదాఘః -

శృణు త్వం సుగురో బ్రహ్మాంస్త్యత్ప్రసాదాద్వదామ్యహమ్ ।
మమాజ్ఞానం మహాదోషం మహాజ్ఞాననిరోధకమ్ ॥ ౪౨.౨॥

సదా కర్మణి విశ్వాసం ప్రపఞ్చే సత్యభావనమ్ ।
నష్టం సర్వం క్షణాదేవ త్వత్ప్రసాదాన్మహద్భయమ్ ॥ ౪౨.౩॥

ఏతావన్మమిమం కాలమజ్ఞానరిపుణా హృతమ్ ।
మహద్భయం చ నష్టం మే కర్మతత్త్వం చ నాశితమ్ ॥ ౪౨.౪॥

అజ్ఞానం మనసా పూర్వమిదానీం బ్రహ్మతాం గతమ్ ।
పురాహం చిత్తవద్భూతః ఇదానీం సన్మయోఽభవమ్ ॥ ౪౨.౫॥

పూర్వమజ్ఞానవద్భావం ఇదానీం సన్మయం గతమ్ ।
అజ్ఞానవత్స్థితోఽహం వై బ్రహ్మైవాహం పరం గతః ॥ ౪౨.౬॥

పురాఽహం చిత్తవద్భ్రాన్తో బ్రహ్మైవాహం పరం గతః ।
సర్వో విగలితో దోషః సర్వో భేదో లయం గతః ॥ ౪౨.౭॥

సర్వః ప్రపఞ్చో గలితశ్చిత్తమేవ హి సర్వగమ్ ।
సర్వాన్తఃకరణం లీనం బ్రహ్మసద్భావభావనాత్ ॥ ౪౨.౮॥

అహమేవ చిదాకాశ అహమేవ హి చిన్మయః ।
అహమేవ హి పూర్ణాత్మా అహమేవ హి నిర్మలః ॥ ౪౨.౯॥

అహమేవాహమేవేతి భావనాపి వినిర్గతా ।
అహమేవ చిదాకాశో బ్రాహ్మణత్వం న కిఞ్చన ॥ ౪౨.౧౦॥

శూద్రోఽహం శ్వపచోఽహం వై వర్ణీ చాపి గృహస్థకః ।
వానప్రస్థో యతిరహమిత్యయం చిత్తవిభ్రమః ॥ ౪౨.౧౧॥

తత్తదాశ్రమకర్మాణి చిత్తేన పరికల్పితమ్ |
 అహమేవ హి లక్ష్యాత్మా అహమేవ హి పూర్ణకః || ౪౨.౧౨ ||
 అహమేవాన్తరాత్మా హి అహమేవ పరాయణమ్ |
 అహమేవ సదాధార అహమేవ సుఖాత్మకః || ౪౨.౧౩ ||
 త్వత్ప్రసాదాదహం బ్రహ్మ త్వత్ప్రసాదాజ్జనార్దనః |
 త్వత్ప్రసాదాచ్చిదాకాశః శివోఽహం నాత్ర సంశయః || ౪౨.౧౪ ||
 త్వత్ప్రసాదాదహం చిద్వై త్వత్ప్రసాదాన్న మే జగత్ |
 త్వత్ప్రసాదాద్విముక్తోఽస్మి త్వత్ప్రసాదాత్పరం గతః || ౪౨.౧౫ ||
 త్వత్ప్రసాదాద్వాప్యపకోఽహం త్వత్ప్రసాదాన్నిరంజుః |
 త్వత్ప్రసాదేన తీర్ణోఽహం త్వత్ప్రసాదాన్మహాత్సుఖమ్ || ౪౨.౧౬ ||
 త్వత్ప్రసాదాదహం బ్రహ్మ త్వత్ప్రసాదాత్త్వమేవ న |
 త్వత్ప్రసాదాదిదం నాస్తి త్వత్ప్రసాదాన్న కింఞ్చన || ౪౨.౧౭ ||
 త్వత్ప్రసాదాన్న మే కింఞ్చిత్త్వత్ప్రసాదాన్న మే ఏవత్ |
 త్వత్ప్రసాదాన్న మే భేదస్త్వత్ప్రసాదాన్న మే భయమ్ || ౪౨.౧౮ ||
 త్వత్ప్రసాదాన్నమే రోగస్త్వత్ప్రసాదాన్న మే క్షతిః |
 యత్పదామ్బుజపూజయా హరిరభూదరోఽఽ యదఙ్ఘ్రిర్చనా-
 దర్చ్యోఽభూత్ కమలా విధిప్రభృతయో హ్యర్చ్యో యదాఙ్ఘావశాత్ |
 తం కాలాన్తకమన్తకాన్తకముమాకాన్తం ముహుః సన్తతం
 సన్తః స్వాన్తసరోజరాజచరణామ్భోజం భజన్వ్యాదరాత్ || ౪౨.౧౯ ||
 కిం వా ధర్మశతాయుతార్జితమహాసౌఖ్యైకసీమాయుతం
 నాకం పాతమహోగ్రదుఃఖనికరం దేవేషు తుష్టిప్రదమ్ |
 తస్మాచ్ఛుక్కురలిజపూజనముమాకాన్తప్రియం ముక్తిదం
 భూమానన్దఘనైకముక్తిపరమానన్దైకమోదం మహాః || ౪౨.౨౦ ||
 యే శామ్భవాః శివరతాః శివనామమాత్ర-
 శబ్దాక్షరజ్ఞహృదయా భసితత్త్రిపుణ్ణాః |
 యాం ప్రాప్నువన్తి గతిమీశపదామ్బుజోద్య-
 ధ్యానానురక్తహృదయా న హి యోగసాక్ష్యైః || ౪౨.౨౧ ||
 || ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 నిదాఘానుభవవర్ణనప్రకరణం నామ ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః ||

౪౩. నిదాఘానుభవవర్ణనప్రకరణం నామ త్రిచత్వారింశోఽధ్యాయః

నిదాఘః -

న పశ్యామి శరీరం వా లింగం కరణమేవ వా ।

న పశ్యామి మనో వాపి న పశ్యామి జడం తతః ॥ ౪౩.౧॥

న పశ్యామి చిదాకాశం న పశ్యామి జగత్కృచిత్ ।

న పశ్యామి హరిం వాపి న పశ్యామి శివం చ వా ॥ ౪౩.౨॥

ఆనందస్యాస్తరే లగ్నం తన్మయత్వాన్న చోత్థితః ।

న పశ్యామి సదా భేదం న జడం న జగత్కృచిత్ ॥ ౪౩.౩॥

న ద్వైతం న సుఖం దుఃఖం న గురుర్న పరాపరమ్ ।

న గుణం వా న తుర్యం వా న బుద్ధిర్న చ సంశయః ॥ ౪౩.౪॥

న చ కాలం న చ భయం న చ శోకం శుభాశుభమ్ ।

న పశ్యామి సద్దీనం న బద్ధం న చ సమ్భవమ్ ॥ ౪౩.౫॥

న దేహేన్ద్రియసద్భావో న చ సద్వస్తు సన్మనః ।

న పశ్యామి సదా స్థూలం న కృశం న చ కుబ్జకమ్ ॥ ౪౩.౬॥

న భూమిర్న జలం నాగ్నిర్న మోహో న చ మస్త్రకమ్ ।

న గురుర్న చ వాక్యం వా న దృఢం న చ సర్వకమ్ ॥ ౪౩.౭॥

న జగచ్ఛృవణం చైవ నిదిధ్యాసం న చాపరః ।

ఆనందసాగరే మగ్నస్తన్మయత్వాన్న చోత్థితః ॥ ౪౩.౮॥

ఆనందోఽహమశేషోఽహమజ్ఞోఽహమమృతోఽస్మ్యహమ్ ।

నిత్యోఽహమితి నిశ్చిత్స సదా పూర్ణోఽస్మి నిత్యధీః ॥ ౪౩.౯॥

పూర్ణోఽహం పూర్ణచిత్తోఽహం పుణ్యోఽహం జ్ఞానవాసహమ్ ।

శుద్ధోఽహం సర్వముక్తోఽహం సర్వాకారోఽహమవ్యయః ॥ ౪౩.౧౦॥

చిన్మాత్రోఽహం స్వయం సోఽహం తత్త్వరూపోఽహమీశ్వరః ।

పరాపరోఽహం తుర్యోఽహం ప్రసన్నోఽహం రసోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౪౩.౧౧॥

బ్రహ్మోఽహం సర్వలక్ష్యోఽహం సదా పూర్ణోఽహమక్షరః ।

మమానుభవరూపం యత్సర్వముక్తం చ సద్గురో ॥ ౪౩.౧౨॥

నమస్కరోమి తే నాహం సర్వం చ గురుదక్షిణా ।
మద్దేహం త్వత్పదే దత్తం త్వయా భస్మీకృతం క్షణాత్ ॥ ౪౩.౧౩॥

మమాత్మా చ మయా దత్తః స్వయమాత్మని పూరితః ।
త్వమేవాహమహం చ త్వమహమేవ త్వమేవ హి ॥ ౪౩.౧౪॥

ఐక్యార్ణవనిమగ్నోఽస్మి ఐక్యజ్ఞానం త్వమేవ హి ।
ఏకం చైతన్యమేవాహం త్వయా గన్తుం న శక్యతే ॥ ౪౩.౧౫॥

గన్తవ్యదేశో నాస్త్వేవ ఏకాకారం న చాస్యతః ।
త్వయా గన్తవ్యదేశో న మయా గన్తవ్యమస్తి న ॥ ౪౩.౧౬॥

ఏకం కారణమేకం చ ఏకమేవ ద్వయం న హి ।
త్వయా వక్తవ్యకం నాస్తి మయా శ్రోతవ్యమప్యలమ్ ॥ ౪౩.౧౭॥

త్వమేవ సద్గురుర్నాసి అహం నాస్మి సశిష్యకః ।
(త్వమేవ సద్గురుర్నాసి న చ సచ్చిష్యకోఽస్మ్యహమ్) ।
బ్రహ్మమాత్రమిదం సర్వమస్మిన్మానోఽస్మి తన్మయః ॥ ౪౩.౧౮॥

భేదాభేదం న పశ్యామి కార్యకార్యం న కిఞ్చన ।
మమైవ చేన్నమస్కారో నిష్ప్రయోజన ఏవ హి ॥ ౪౩.౧౯॥

తవైవ చేన్నమస్కారో భిన్నత్వాన్న ఫలం భవేత్ ।
తవ చేన్మమ చేద్భేదః ఫలాభావో న సంశయః ॥ ౪౩.౨౦॥

నమస్కూతోఽహం యుష్మాకం భవానజ్ఞాతి వక్ష్యతి ।
మమైవాపకరిష్యామి పరిచ్ఛిన్నో భవామ్యహమ్ ॥ ౪౩.౨౧॥

మమైవ చేన్నమస్కారః ఫలం నాస్తి స్వతః స్థితే ।
కస్యాపి చ నమస్కారః కదాచిదపి నాస్తి హి ॥ ౪౩.౨౨॥

సదా చైతన్యమాత్రత్వాన్నాహం న త్వం న హి ద్వయమ్ ।
న బద్ధం న పరో నాన్యే నాహం నేదం న కిఞ్చన ॥ ౪౩.౨౩॥

న ద్వయం నైకమద్వైతం నిశ్చితం న మనో న తత్ ।
న బీజం న సుఖం దుఃఖం నాశం నిష్ఠా న సత్సదా ॥ ౪౩.౨౪॥

నాస్తి నాస్తి న సన్దేహః కేవలాత్పరమాత్మని ।
న జీవో నేశ్వరో వైకో న చన్ద్రో నాగ్నిలక్షణః ॥ ౪౩.౨౫॥

న వార్తా నేన్ద్రియో నాహం న మహత్త్వం గుణాన్తరమ్ ।

న కాలో న జగన్నాన్యో న వా కారణమద్వయమ్ || ౪౩.౨౬ ||
 నోన్నతోఽత్యస్తహీనోఽహం న ముక్షస్త్యత్ప్రసాదతః |
 సర్వం నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౪౩.౨౭ ||
 అహం బ్రహ్మ ఇదం బ్రహ్మ ఆత్మ బ్రహ్మోహమేవ హి |
 సర్వం బ్రహ్మ న సన్దేహాస్త్యత్ప్రసాదాన్మహేశ్వరః || ౪౩.౨౮ ||
 త్వమేవ సద్గురుర్బ్రహ్మ న హి సద్గురురన్యతః |
 ఆత్మైవ సద్గురుర్బ్రహ్మ శిష్యో హ్యేత్మైవ సద్గురుః || ౪౩.౨౯ ||
 గురుః ప్రకల్పతే శిష్యో గురుహీనో న శిష్యకః |
 శిష్యే సతి గురుః కల్ప్యః శిష్యాభావే గురుర్న హి || ౪౩.౩౦ ||
 గురుశిష్యవిహీనాత్మా సర్వత్ర స్వయమేవ హి |
 చిన్మాత్రాత్మని కలోఽహం చిన్మాత్రాత్మా న చాపరః || ౪౩.౩౧ ||
 చిన్మాత్రాత్మాహమేవైకో నాన్యత్కించన్న విద్యతే |
 సర్వస్థితోఽహం సతతం నాన్యం పశ్యామి సద్గురోః || ౪౩.౩౨ ||
 నాన్యత్పశ్యామి చిత్తేన నాన్యత్పశ్యామి కిఞ్చన |
 సర్వాభావాన్న పశ్యామి సర్వం చేద్దృశ్యతాం పృథక్ || ౪౩.౩౩ ||
 ఏవం బ్రహ్మ ప్రపశ్యామి నాన్యదస్తీతి సర్వదా |
 అహో భేదం ప్రకుపితం అహో మాయా న విద్యతే || ౪౩.౩౪ ||
 అహో సద్గురుమాహాత్మ్యమహో బ్రహ్మసుఖం మహాత్ |
 అహో విజ్ఞానమాహాత్మ్యమహో సజ్జనవైభవః || ౪౩.౩౫ ||
 అహో మోహవిनाశశ్చ అహో పశ్యామి సత్సుఖమ్ |
 అహో చిత్తం న పశ్యామి అహో సర్వం న కిఞ్చన || ౪౩.౩౬ ||
 అహమేవ హి నాన్యత్ర అహమానన్ద ఏవ హి |
 మమాన్తఃకరణే యద్యన్నిశ్చితం భవదీరితమ్ || ౪౩.౩౭ ||
 సర్వం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ న కిఞ్చిదన్యదైవతమ్ |
 ఏవం పశ్యామి సతతం నాన్యత్పశ్యామి సద్గురో || ౪౩.౩౮ ||
 ఏవం నిశ్చిత్త్య తిష్ఠామి స్వస్వరూపే మమాత్మని || ౪౩.౩౯ ||
 అగాధ(బోధ)వేదవాక్యతో న చాధిభేషజం భవే-

దుమాధవాఙ్మిపఙ్కజస్పృతిః ప్రబోధమోక్షదా ।
 ప్రబుద్ధభేదవాసనానిరుద్ధహృత్తమోభిదే
 మహారుజాఘవైద్యమీశ్వరం హృదమ్బుజే భజే ॥ ౪౩.౪౦॥

ద్యుతత్ప్రదగ్ధకామదేహ దుగ్ధసన్నిభం ప్రముగ్ధసామి ।
 సోమధారిణం శ్రుతీడ్యగద్యసంస్తుతం త్వభేద్యమేకశక్యరమ్ ॥ ౪౩.౪౧॥

వరః కఙ్కః కాకో భవదుభయజాతేషు నియతం
 మహాశక్యాతక్యైర్విధివిహితశాస్తేన మనసా ।
 యది స్తైరం ధ్యాయన్నగపతిసుతానాయకపదం
 స ఏవాయం ధుర్యో భవతి మునిజాతేషు నియతమ్ ॥ ౪౩.౪౨॥

కః కాలాస్తకపాదపద్మభజనాదన్యద్ధదా కష్టదాం
 ధర్మాభాసపరమ్పరాం ప్రథయతే మూర్ఖో ఖరీం తౌరగీమ్ ।
 కర్తుం యత్నశతైరశక్యకరణైర్విస్తేత దుఃఖాదికం (దుఃఖాధికం)
 తద్వత్సామ్బుపదామ్బుజారఘనరతిం త్యక్త్వా వృథా దుఃఖభాక్ ॥ ౪౩.౪౩॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్యరాఘ్నే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
 నిదాఘానుభవవర్ణనం నామ త్రివత్సారింశోఽధ్యాయః ॥

౪౪. నిదాఘానుభవవర్ణనం నామ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః

నిదాఘః -
 శృణుశ్వ సద్గురో బ్రహ్మాంస్త్యత్ప్రసాదాన్వినిశ్చితమ్ ।
 అహమేవ హి తద్బ్రహ్మ అహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౪౪.౧॥

అహమేవ హి నిత్యాత్మా అహమేవ సదాఽజరః ।
 అహమేవ హి శాంతాత్మా అహమేవ హి నిష్కలః ॥ ౪౪.౨॥

అహమేవ హి నిశ్చింతః అహమేవ సుఖాత్మకః ।
 అహమేవ గురుస్త్యం హి అహం శిష్యోఽస్మి కేవలమ్ ॥ ౪౪.౩॥

అహమానన్త ఏవాత్మా అహమేవ నిరఙ్గానః ।
 అహం తుర్యాతిగో హ్యేత్మా అహమేవ గుణోఽజ్ఞతః ॥ ౪౪.౪॥

అహం విదేహ ఏవాత్మా అహమేవ హి శక్యరః ।
 అహం వై పరిపూర్ణాత్మా అహమేవేశ్వరః పరః ॥ ౪౪.౫॥

అహమేవ హి లక్ష్యాత్మా అహమేవ మనోమయః ।
 అహమేవ హి సర్వాత్మా అహమేవ సదాశివః ॥ ౪౪.౬ ॥
 అహం విష్ణురహం బ్రహ్మ అహమిన్ద్రస్త్వహం సురాః ।
 అహం వై యక్షరక్షాంసి పిశాచా గుహ్యాకాస్తథా ॥ ౪౪.౭ ॥
 అహం సముద్రాః సరిత అహమేవ హి పర్వతాః ।
 అహం వనాని భువనం అహమేవేదమేవ హి ॥ ౪౪.౮ ॥
 నిత్యతృప్తో హ్యహం శుద్ధబుద్ధోఽహం ప్రకృతేః పరః ।
 అహమేవ హి సర్వత్ర అహమేవ హి సర్వగః ॥ ౪౪.౯ ॥
 అహమేవ మహానాత్మా సర్వమజ్జలవిగ్రహాః ।
 అహమేవ హి ముక్తోఽస్మి శుద్ధోఽస్మి పరమః శివః ॥ ౪౪.౧౦ ॥
 అహం భూమిరహం వాయురహం తేజో హ్యహం నభః ।
 అహం జలమహం సూర్యశ్చంద్రమా భగణా హ్యహమ్ ॥ ౪౪.౧౧ ॥
 అహం లోకా అలోకాశ్చ అహం లోక్యా అహం సదా ।
 అహమాత్మా పారదృశ్య అహం ప్రజ్ఞానవిగ్రహాః ॥ ౪౪.౧౨ ॥
 అహం శూన్యో అశూన్యోఽహం సర్వానన్దమయోఽస్మ్యహమ్ ।
 శుభాశుభఫలాతీతో హ్యహమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౪౪.౧౩ ॥
 అహమేవ ఋతం సత్యమహం సచ్చిత్సుఖాత్మకః ।
 అహమానన్ద ఏవాత్మా బహుధా చైకధా స్థితః ॥ ౪౪.౧౪ ॥
 అహం భూతభవిష్యం చ వర్తమానమహం సదా ।
 అహమేకో ద్విధాహం చ బహుధా చాహమేవ హి ॥ ౪౪.౧౫ ॥
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ ప్రజాపతిః ।
 స్వరాట్రుంరాడ్ జగద్యోనిరహమేవ హి సర్వదా ॥ ౪౪.౧౬ ॥
 అహం విశ్వస్థైజినశ్చ ప్రాణ్ణోఽహం తుర్య ఏవ హి ।
 అహం ప్రాణో మనశ్చాహమహమిన్ద్రియవర్గకః ॥ ౪౪.౧౭ ॥
 అహం విశ్వం హి భువనం గగనాత్మాహమేవ హి ।
 అనుపాధి ఉపాధ్యం యత్తత్సర్వమహమేవ హి ॥ ౪౪.౧౮ ॥
 ఉపాధిరహితశ్చాహం నిత్యానన్దోఽహమేవ హి ।
 ఏవం నిశ్చయవానన్తః సర్వదా సుఖమశ్నుతే ।

ఏవం యః శృణుయాన్నిత్యం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే || ౪౪.౧౯||

నిత్యోఽహం నిర్వికల్పో జనవనభువనే పావనోఽహం మనీషీ

విశ్వో విశ్వాతిగోఽహం ప్రకృతివినికృతో ఏకధా సంస్థితోఽహమ్ |

నానాకారవినాశజన్మరహితస్వజ్ఞానకార్యోజ్ఞితైః

భూమానన్దఘనోఽస్మ్యహం పరశివః సత్యస్వరూపోఽస్మ్యహమ్ || ౪౪.౨౦||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్జురాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

నిదాఘానుభవవర్ణనం నామ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః ||

౪౫. నిదాఘకృతగురుస్తుతివర్ణనం నామ పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః

నిదాఘః -

పుణ్యే శివరహస్యేఽస్మిన్నితిహాసే శివోదితే |

దేవ్యై శివేన కథితే దేవ్యా స్కన్దాయ మోదతః || ౪౫.౧||

తదేతస్మిన్న్వి షష్ఠాంశే షడాస్యకమవోదితే |

పారమేశ్వరవిజ్ఞానం శ్రుతమేతన్మహాఘభిత్ || ౪౫.౨||

మహామాయాతమస్తోమవినివారణభాస్కరమ్ |

అస్యాధ్యాయైకకథనాద్విజ్ఞానం మహదశ్నుతే || ౪౫.౩||

శ్లోకస్య శ్రవణేనాపి జీవన్ముక్తో న సంశయః |

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి షణ్ముఖః శివ ఏవ హి || ౪౫.౪||

జైగీషవ్యో మహాయోగీ న ఏవ శ్రవణేఽర్హతి |

భస్మరుద్రాక్షధృజ్పిత్యం సదా హ్యత్యాశ్రమీ మునిః || ౪౫.౫||

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి న గురుర్నాత్ర సంశయః |

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి పరం బ్రహ్మ న సంశయః || ౪౫.౬||

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి శివ ఏవ న చాపరః |

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి సాక్షాద్దేవీ న సంశయః || ౪౫.౭||

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి గణేశో నాత్ర సంశయః |

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి స్కన్దః స్కన్దితతారకః || ౪౫.౮||

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి నన్దికేశో న సంశయః |

ఏతద్గన్ధప్రవక్తా హి దత్తాత్రయో మునిః స్వయమ్ || ౪౫.౯||

ఏతద్గ్రంథప్రవక్తా హి దక్షిణామూర్తిరేవ హి ।
 ఏతద్గ్రంథార్థకథనే భావనే మునయః సురాః ॥ ౪౫.౧౦॥
 న కక్తా మునిశార్దూల త్వద్యుతేఽహం శివం శపే ।
 ఏతద్గ్రంథార్థవక్తారం గురుం సర్వాత్మనా యజేత్ ॥ ౪౫.౧౧॥
 ఏతద్గ్రంథప్రవక్తా తు శివో విఘ్నేశ్వరః స్వయమ్ ।
 పితా హి జన్మదో దాతా గురుర్జన్మవినాశకః ॥ ౪౫.౧౨॥
 ఏతద్గ్రంథం సమభ్యస్య గురోర్వాక్యాద్విశేషతః ।
 న దుహ్యేత గురుం శిష్యో మనసా కింఞ్చ కాయతః ॥ ౪౫.౧౩॥
 గురురేవ శివః సాక్షాద్గురురేవ శివః స్వయమ్ ।
 శివే రుష్టే గురుస్త్రాతా గురౌ రుష్టే న కశ్చన ॥ ౪౫.౧౪॥
 ఏతద్గ్రంథపదాభ్యాసే శ్రద్ధా వై కారణం పరమ్ ।
 ఆశ్రద్ధధానః పురుషో నైతల్లశమిహార్హతి ॥ ౪౫.౧౫॥
 శ్రద్ధైవ పరమం శ్రేయో జీవబ్రహ్మైక్యకారణమ్ ।
 అస్తి బ్రహ్మై తి చ శ్రుత్వా భావయన్సన్న ఏవ హి ॥ ౪౫.౧౬॥
 శివప్రసాదహీనో యో నైతద్గ్రంథార్థవిదభవేత్ ।
 భావగ్రాహ్యోఽయమాత్మాయం పర ఏకః శివో ధ్రువః ॥ ౪౫.౧౭॥
 సర్వమన్యత్పరిత్యజ్య ధ్యాయితేశానమవ్యయమ్ ।
 శివజ్ఞానమిదం శుద్ధం ద్వైతాద్వైతవినాశనమ్ ॥ ౪౫.౧౮॥
 అన్యేషు చ పురాణేషు ఇతిహాసేషు న క్వచిత్ ।
 ఏతాదృశం శివజ్ఞానం శ్రుతిసారమహోదయమ్ ॥ ౪౫.౧౯॥
 ఉక్తం సాక్షాచ్ఛివేనైతద్యోగసాఙ్ఖ్యవివర్జితమ్ ।
 భావనామాత్రసులభం భక్తిగమ్యమనామయమ్ ॥ ౪౫.౨౦॥
 మహానన్దప్రదం సాక్షాత్ప్రసాదేనైవ లభ్యతే ।
 తస్యైతే కథితా హ్యర్థాః ప్రకాశనే మహాత్మనః ॥ ౪౫.౨౧॥
 ఏతద్గ్రంథం గురోః శ్రుత్వా న పూజాం కురుతే యది ।
 శ్వాసయోనిశతం ప్రాప్య చణ్డాలః కోటిజన్మసు ॥ ౪౫.౨౨॥
 ఏతద్గ్రంథస్య మాహాత్మ్యం న యజన్తిశ్వరం హృదా ।

స సూకరో భవత్యేవ సహస్రపరివత్సరాన్ || ౪౫.౨౩||

ఏతద్గన్ధార్థవక్తారమభ్యసూయేత యో ద్విజః |
అనేకబ్రహ్మకల్పం చ విష్ణాయాం జాయతే క్రిమిః || ౪౫.౨౪||

ఏతద్గన్ధార్థవిదబ్బిహ్మా స బ్రహ్మ భవతి స్వయమ్ |
కిం పునర్బహునోక్తేన జ్ఞానమేతద్విముక్తిదమ్ || ౪౫.౨౫||

యస్త్యేతచ్ఛృణుయాచ్ఛివోదిమహావేదాన్తామ్బుధి (?)
వీచిజాతపుణ్యం నాపేక్షత్యనిశం న చాబ్ధకత్వైః |
శబ్దానాం నిఖిలో రసో హి స శివః కిం వా తుషాద్రి
పరిఖణ్ణనతో భవేత్స్యాత్తణ్ణులోఽపి స మృషా భవమోహజాలమ్ || ౪౫.౨౬||

తద్వత్సర్వమశాస్త్రమిత్యేవ హి సత్యం
ద్వైతాత్థం (ద్వైతోత్థం) పరిహాయ వాక్యజాలమ్ |
ఏవం త్వం త్వనిశం భజస్వ నిత్యం
శాస్త్రోద్యఖిలవాక్సమూహభావనా || ౪౫.౨౭||

సత్యత్వాభావభావితోఽనురూపశిలః |
సమృశ్యజ్ఞాగదిదమాసమజ్ఞాసం సదా హి || ౪౫.౨౮||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే
నిదాఘకృతగురుస్తుతివర్ణనం నామ పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః ||

౪౬. జ్ఞానోపాయభూతశివవ్రతనిరూపణం నామ షట్చత్వారింశోఽధ్యాయః

నిదాఘః -
ఏతద్గన్ధం సదా శ్రుత్వా చిత్తజాడ్యమకుర్వతః |
యావద్దేహం సదావితైః శుశ్రూషేత్పూజయేద్గురుమ్ || ౪౬.౧||
తత్పూజయైవ సతతం అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చిను |
నిత్యం పూర్ణోఽస్మి నిత్యోఽస్మి సర్వదా శాస్త్రవిగ్రహః || ౪౬.౨||
ఏతదేవాత్మవిజ్ఞానం అహం బ్రహ్మేతి నిర్ణయః |
నిరఙ్కుశస్వరూపోఽస్మి అతివర్ణాశ్రమీ భవ || ౪౬.౩||
అగ్నిరిత్యాదిభిర్మస్త్రైః సర్వదా భస్మధారణమ్ |
త్రియాయుషైస్త్ర్యమృతైశ్చ కుర్వన్తి చ త్రిపుణ్ణకమ్ || ౪౬.౪||

త్రిపుణ్ణాధారిణామేవ సర్వదా భస్మధారణమ్ |
 శివప్రసాదసమృత్తిర్భవిష్యతి న సంశయః || ౪౬.౫ ||
 శివప్రసాదాదేతద్వై జ్ఞానం సమ్రాప్యతే ద్రువమ్ |
 శిరోవ్రతమిదం ప్రోక్తం కేవలం భస్మధారణమ్ || ౪౬.౬ ||
 భస్మధారణమాత్రేణ జ్ఞానమేతద్భవిష్యతి |
 అహం వత్సరపర్యవ్దం కృత్వా వై భస్మధారణమ్ || ౪౬.౭ ||
 త్వత్పాదాబ్జం ప్రపన్నోఽస్మి త్వత్తో లభ్యాత్మనిర్వృతిః |
 సర్వాధారస్వరూపోఽహం సచ్చిదానందమాత్రకమ్ || ౪౬.౮ ||
 బ్రహ్మాత్మాహం సులక్షణోఽబ్రహ్మలక్షణపూర్వకమ్ |
 ఆనందానుభవం ప్రాప్తః సచ్చిదానందవిగ్రహః || ౪౬.౯ ||
 గుణరూపాదిముక్తోఽస్మి జీవన్ముక్తో న సంశయః |
 మైత్ర్యాదిగుణసమృన్నో బ్రహ్మైవాహం పరో మహాన్ || ౪౬.౧౦ ||
 సమాధిమానహం నిత్యం జీవన్ముక్తేషు సత్తమః |
 అహం బ్రహ్మాస్మి నితోఽస్మి సమాధిరితి కథ్యతే || ౪౬.౧౧ ||
 ప్రారబ్ధప్రతిబంధశ్చ జీవన్ముక్తేషు విద్యతే |
 ప్రారబ్ధవశతో యద్యత్ప్రాప్యం భుజ్జో సుఖం వస || ౪౬.౧౨ ||
 దూషణం భూషణం చైవ సదా సర్వత్ర సమ్భవేత్ |
 స్వస్వనిశ్చయతో బుద్ధ్యా ముక్తోఽహమితి మన్యతే || ౪౬.౧౩ ||
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ పరా గతిః |
 ఏవం నిశ్చయవాన్నిత్యం జీవన్ముక్తేతి కథ్యతే || ౪౬.౧౪ ||
 ఏతద్భేదం చ సన్త్యజ్య స్వరూపే తిష్ఠతి ప్రభుః |
 ఇన్ద్రియార్థవిహీనోఽహమిన్ద్రియార్థవివర్జితః || ౪౬.౧౫ ||
 సర్వేన్ద్రియగుణాతీతః సర్వేన్ద్రియవివర్జితః |
 సర్వస్య ప్రభురేవాహం సర్వం మయ్యేవ తిష్ఠతి || ౪౬.౧౬ ||
 అహం చిన్మాత్ర ఏవాస్మి సచ్చిదానందవిగ్రహః |
 సర్వం భేదం సదా త్యక్త్వా బ్రహ్మభేదమపి త్యజేత్ || ౪౬.౧౭ ||
 అజస్రం భావయన్నిత్యం విదేహో ముక్త ఏవ సః |
 అహం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ అహం బ్రహ్మ జగత్ప్రభుః || ౪౬.౧౮ ||

అహమేవ గుణాతీతః అహమేవ మనోమయః ।

అహం మయ్యో మనోమేయః ప్రాణమేయః సదామయః ॥ ౪౬.౧౯॥

సదృశ్యయో బ్రహ్మమయోఽమృతమయః

సభూతోమృతమేవ (సమూఘతోఽమృతేవ) హి ।

అహం సదానన్దధనోఽవ్యయః సదా ।

స వేదమయ్యో ప్రణవోఽహమీశః ॥ ౪౬.౨౦॥

అపాణిపాదో జవనో గృహీతా అపశ్యః పశ్యామ్యాత్మవత్సర్వమేవ ।

యత్తద్భూతం యచ్చ భవ్యోఽహమాత్మా సర్వాతీతో వర్తమానోఽహమేవ ॥

౪౬.౨౨॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కరాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

జ్ఞానోపాయభూతశివవ్రతనిరూపణం నామ షట్చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

౪౭. ఋభుకృతసంకల్పహోపదేశవర్ణనం నామ సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః

ఋభుః -

నిదాఘ శృణు వక్ష్యామి దృఢీకరణమస్తు తే ।

శివప్రసాదపర్యన్తమేవం భావయ నిత్యశః ॥ ౪౭.౧॥

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ సదాశివః ।

అహమేవ హి చిన్మాత్రమహమేవ హి నిర్గుణః ॥ ౪౭.౨॥

అహమేవ హి చైతన్యమహమేవ హి నిష్కలః ।

అహమేవ హి శూన్యాత్మా అహమేవ హి శాశ్వతః ॥ ౪౭.౩॥

అహమేవ హి సర్వాత్మా అహమేవ హి చిన్మయః ।

అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ మహేశ్వరః ॥ ౪౭.౪॥

అహమేవ జగత్సాక్షీ అహమేవ హి సద్గురుః ।

అహమేవ హి ముక్తాత్మా అహమేవ హి నిర్మలః ॥ ౪౭.౫॥

అహమేవాహమేవోక్తః అహమేవ హి శక్కరః ।

అహమేవ హి మహావిష్ణురహమేవ చతుర్ముఖః ॥ ౪౭.౬॥

అహమేవ హి శుద్ధాత్మా హ్యహమేవ హ్యహం సదా ।

అహమేవ హి నిత్యాత్మా అహమేవ హి మత్పరః ॥ ౪౭.౭॥

అహమేవ మనోరూపం అహమేవ హి శీతలః ।

అహమేవాన్తర్యామీ చ అహమేవ పరేశ్వరః ॥ ౪౭.౮॥

ఏవముక్తప్రకారేణ భావయిత్వా సదా స్వయమ్ ।

ద్రవ్యోఽస్తి చేన్న కుర్యాత్తు వఞ్చకేన గురుం పరమ్ ॥ ౪౭.౯॥

కుమ్భిపాకే సుఘోరే తు తిష్ఠత్యేవ హి కల్పకాన్ ।

శ్రుత్వా నిదాఘశ్చోథాయ పుత్రదారాన్ప్రదత్తవాన్ ॥ ౪౭.౧౦॥

స్వశరీరం చ పుత్రత్వే దత్వా సాదరపూర్వకమ్ ।

ధనధాన్యం చ వస్త్రాదీన్దత్వాఽతిష్ఠత్సమీపతః ॥ ౪౭.౧౧॥

గురోస్తు దక్షిణాం దత్వా నిదాఘస్తుష్టవాన్సృభుమ్ ।

సస్తుష్టోఽస్మి మహాభాగ తవ శుశ్రూషయా సదా ॥ ౪౭.౧౨॥

బ్రహ్మవిజ్ఞానమాప్తోఽసి సుకృతార్థో న సంశయః ।

బ్రహ్మరూపమిదం చేతి నిశ్చయం కురు సర్వదా ॥ ౪౭.౧౩॥

నిశ్చయాదపరో మోక్షో నాస్తి నాస్తీతి నిశ్చిను ।

నిశ్చయం కారణం మోక్షో నాన్యత్కారణమస్తి వై ॥ ౪౭.౧౪॥

సకలభువనసారం సర్వవేదాన్తసారం

సమరసగురుసారం సర్వవేదార్థసారమ్ ।

సకలభువనసారం సచ్చిదానన్తసారం

సమరసజయసారం సర్వదా మోక్షసారమ్ ॥ ౪౭.౧౫॥

సకలజననమోక్షం సర్వదా తుర్యమోక్షం

సకలసులభమోక్షం సర్వసామ్రాజ్యమోక్షమ్ ।

విషయరహితమోక్షం విత్తసంశోషమోక్షం

శ్రవణమననమాత్రాదేతదత్యన్తమోక్షమ్ ॥ ౪౭.౧౬॥

తచ్చుశ్రూషా చ భవతః తచ్చుత్వా చ ప్రవేదిరీ ।

ఏవం సర్వవచః శ్రుత్వా నిదాఘఋషిదర్శితమ్ ।

శుకాదయో మహాన్తస్నే పరం బ్రహ్మమవాప్నువన్ ॥ ౪౭.౧౭॥

శ్రుత్వా శివజ్ఞానమిదం ఋభుస్తదా నిదాఘమాహేత్థం మునీన్ద్రమధ్యే ।

ముదా హి తేఽపి శ్రుతిశబ్దసారం శ్రుత్వా ప్రణమ్యాహురతీవ హర్షాత్ ॥ ౪౭.౧౮॥

మునయః -

పితా మాతా భ్రాతా గురురసి వయస్యోఽథ హితకృ-

దవిద్యాభేః పారం గమయసి భవానేవ శరణమ్ |

బలేనాస్మాన్నీత్వా మమ వచనబలేనైవ సుగమం

పథం ప్రాప్యైవారైః శివవచనతోఽస్మాన్సుఖయసి || ౪౭.౧౯ ||

(బలేనాస్మాన్స్త్వం వై శివ వచనబలేనైవ సుగమం

పథం ప్రాప్యైవారైః శివవచనతోఽస్మాన్సుఖయసి) || ౪౭.౧౯ ||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కారాభ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

ఋభుకృతసంజ్ఞాహోపదేశవర్ణనం నామ సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః ||

౪౮. స్కందకృతశివవ్రతోపదేశవర్ణనం నామ అష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః

స్కందః -

జ్ఞానాఙ్గాసాధనం వక్ష్యే శ్శృణు వక్ష్యామి తే హితమ్ |

యత్కృత్వా జ్ఞానమాప్నోతి తత్ప్రసాదాత్పరమేష్ఠినః

(తత్ప్రసాదాత్పరమేష్ఠినః) || ౪౮.౧ ||

జైగీషవ్య శ్శృణుష్వైతత్సావధానేన చేతసా |

ప్రథమం వేదసమ్ప్రోక్షం కర్మాచరణమిష్యతే || ౪౮.౨ ||

ఉపనీతో ద్విజో వాపి వైశ్యః క్షత్రియ ఏవ వా |

అగ్నిరిత్యాదిభిర్మస్త్రైర్భస్మధృక్పూయతే త్వషైః || ౪౮.౩ ||

త్రియాయుష్షైస్త్ర్యమృతైశ్చ త్రిపుణ్ణం భస్మనాఽఽచరేత్ |

లిక్గార్యసపరో నిత్యం రుద్రాక్షాన్ధారయన్కృషైః || ౪౮.౪ ||

కణ్ఠే బాహ్వోర్వక్షసీ చ మాలాభిః శిరసా తథా |

త్రిపుణ్ణవధారయేత రుద్రాక్షాన్కృమశో మునే || ౪౮.౫ ||

ఏకాననం ద్వివక్త్రం వా త్రివక్త్రం చతురాస్యకమ్ |

పంచవక్త్రం చ షట్పద తథాష్టదశకం నవ || ౪౮.౬ ||

ఏకాదశం ద్వాదశం వా తథోర్ధ్వం ధారయేత్కృమాత్ |

భస్మధారణమాత్రేణ ప్రసీదతి మహేశ్వరః || ౪౮.౭ ||

రుద్రాక్షధారణాదేవ నరో రుద్రత్వమాప్నుయాత్ |

భస్మరుద్రాక్షధృజ్మర్త్యో జ్ఞానాగ్నే భవతి ప్రియః ॥ ౪౮.౮ ॥
 రుద్రాధ్యాయా భస్మనిష్ఠః పంచాక్షరజపాదరః ।
 భస్మోద్ధూలితదేహోఽయం శ్రీరుద్రం ప్రజపన్విజః ॥ ౪౮.౯ ॥
 సర్వపాపైర్విముక్తశ్చ జ్ఞాననిష్ఠో భవేన్మునే ।
 భస్మసంఘాచన్నస్వర్వాణ్ణో భస్మభౌలత్రిపుణ్ణికః ॥ ౪౮.౧౦ ॥
 వేదమాలిజవాక్యేషు విచారాధిక్యతో భవేత్ ।
 నాన్యపుణ్ణాధరో విప్రో యతిర్వా విప్రసత్తమ ॥ ౪౮.౧౧ ॥
 శమాదినియమోపేతః క్షమాయుక్తోఽప్యసంస్కృతః ।
 శిరోవ్రతమిదం ప్రోక్తం భస్మధారణమేవ హి ॥ ౪౮.౧౨ ॥
 శిరోవ్రతం చ విధివద్యైశ్చిర్ణం మునిసత్తమ ।
 తేషామేవ బ్రహ్మవిద్యాం వదేత గురురాస్తికః ॥ ౪౮.౧౩ ॥
 శామ్భవా ఏవ వేదేషు నిష్ఠా నష్టాశుభాః పరమ్ ।
 శివప్రసాదసమృన్నో భస్మరుద్రాక్షధారకః ॥ ౪౮.౧౪ ॥
 రుద్రాధ్యాయజపాసక్తః పంచాక్షరపరాయణః ।
 స ఏవ వేదవేదాన్తశ్రవణేఽధిక్యతో భవేత్ ॥ ౪౮.౧౫ ॥
 నాన్యపుణ్ణాధరో విప్రః కృత్వాపి శ్రవణం బహు ।
 నైవ లభ్యేత తజ్ఞానం ప్రసాదేన వినేశితుః ॥ ౪౮.౧౬ ॥
 ప్రసాదజనకం శంభోర్భస్మధారణమేవ హి ।
 శివప్రసాదహీనానాం జ్ఞానం నైవోపజాయతే ॥ ౪౮.౧౭ ॥
 ప్రసాదే సతి దేవస్య విజ్ఞానస్ఫురణం భవేత్ ।
 రుద్రాధ్యాయజాపినాం తు భస్మధారణపూర్వకమ్ ॥ ౪౮.౧౮ ॥
 ప్రసాదో జాయతే శంభోః పునరావృత్తివరీతః ।
 ప్రసాదే సతి దేవస్య వేదాన్తస్ఫురణం భవేత్ ॥ ౪౮.౧౯ ॥
 తస్యైవాకథితా హ్యర్థాః ప్రకాశన్తే మహాత్మనః ।
 పంచాక్షరజపాదేవ పంచాస్యధ్యానపూర్వకమ్ ॥ ౪౮.౨౦ ॥
 తస్యైవ భవతి జ్ఞానం శివప్రోక్తమిదం ధ్రువమ్ ।
 సర్వం శివాత్మకం భాతి జగదేతత్పరాచరమ్ ॥ ౪౮.౨౧ ॥

స ప్రసాదో మహేశస్య విజ్ఞేయః శామ్భవోత్తమైః ।

శివలిఙ్గార్చనాదేవ ప్రసాదః శామ్భవోత్తమే ॥ ౪౮.౨౨॥

నియమాద్బిల్వపత్త్రైశ్చ భస్మధారణపూర్వకమ్ ।

ప్రసాదో జాయతే శమ్భోః సాక్షాజ్ఞానప్రకాశకః ॥ ౪౮.౨౩॥

శివక్షేత్రనివాసేన జ్ఞానం సమ్యగ్దృఢం భవేత్ ।

శివక్షేత్రనివాసే తు భస్మధార్యధికారవాన్ ॥ ౪౮.౨౪॥

నక్తాశనార్చనాదేవ ప్రీయేత భగవాన్భవః ।

ప్రదోషపూజనం శమ్భోః ప్రసాదజనకం పరమ్ ॥ ౪౮.౨౫॥

సోమవారే నిశీథేషు పూజనం ప్రియమీశితుః ।

భూతాయాం భూతనాథస్య పూజనం పరమం ప్రియమ్ ॥ ౪౮.౨౬॥

శివశబ్దోచ్చారణం చ ప్రసాదజనకం మహత్ ।

జ్ఞానాఙ్గసాధనేష్వేవం శివభక్తార్చనం మహత్ ॥ ౪౮.౨౭॥

భక్తానామర్చనాదేవ శివః ప్రీతో భవిష్యతి ।

ఇత్యేతత్తం సమాసేన జ్ఞానాఙ్గం కథితం మయా ।

అకైతవేన భావేన శ్రవణీయో మహేశ్వరః ॥ ౪౮.౨౮॥

సూతః -

యః కోఽపి ప్రసభం ప్రదోషసమయే బిల్వీదలాలంకృతం

లిఙ్గం తుఙ్గమపారపుణ్యవిభవైః పశ్యేదధారేచ్ఛైత వా ।

ప్రాప్తం రాజ్యమవాప్య కామహృదయస్తుష్యేదకామో యది

ముక్తిద్వారమపావృతం స తు లభేచ్ఛమ్భోః కటాక్షాఙ్కరైః ॥ ౪౮.౨౯॥

అచలాతులరాజకన్యకాకుచలీలామలబాహుజాలమీశమ్ ।

భజతామనలాక్షిపాదపద్మం భవలీలం న భవేత చిత్తబాలమ్ ॥ ౪౮.౩౦॥

భస్మత్రిపుణ్ణరచితాఙ్గకబాహుభాల-

రుద్రాక్షజాలకవచాః శ్రుతిసూక్తిమాలాః ।

వేదోరురత్నపదకాఙ్గితశమ్భునామ-

లోలా హి శామ్భవవరాః పరిశీలయన్తి ॥ ౪౮.౩౧॥

॥ ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాఖ్యే షష్ఠాంశే ఋభునిదాఘసంవాదే

స్కన్దకృతశివవ్రతోపదేశవర్ణనం నామ అష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

౪౯. శివస్య జ్ఞానదాతృత్వనిరూపణం నామ ఏకోనపఞ్చాశోఽధ్యాయః

స్కందః -

పురా మగధదేశీయో బ్రాహ్మణో వేదపారగః ।

ఉచభ్యతనయో వాగ్మీ వేదార్థప్రవణే ధృతః ॥ ౪౯.౧॥

నామ్నా సుదర్శనో విప్రానానాతయజ్ఞాస్త్రముత్తమమ్ ।

వేదాస్తపరయా భక్త్యా వర్ణాశ్రమరతః సదా ॥ ౪౯.౨॥

మోక్షమిచ్ఛేదపి సదా విప్రోఽపి చ జనార్దనాత్ ।

విష్ణుపూజాపరో నిత్యం విష్ణుక్షేత్రేషు సంవసన్ ॥ ౪౯.౩॥

గోపీచందనఫాలోసౌ తుల్యైవార్చయద్ధరిమ్ ।

ఉవాస నియతం విప్రో విష్ణుధ్యానపరాయణః ॥ ౪౯.౪॥

దశవర్షమిదం తస్య కృత్యం దృష్ట్వా జనార్దనః ।

మోక్షేచ్ఛోరాజహావైనం పురతోద్భూయ తం ద్విజమ్ ॥ ౪౯.౫॥

విష్ణుః -

ఓచభ్య మునిశార్దూల తపస్యభిరతః సదా ।

వృణు కామం దదామ్యేవ వినా జ్ఞానం ద్విజోత్తమమ్ ॥ ౪౯.౬॥

సూతః -

ఇతి విష్ణోర్గిరం శ్రుత్వా విప్రుః కింఞ్చిద్భయాన్వితః ।

ప్రణీపత్యాహ తం విష్ణుం స్తువన్నారాయణేతి తమ్ ॥ ౪౯.౭॥

సుదర్శనః -

విష్ణో జిష్ణో నమస్తేఽస్తు శక్తచక్రగదాధర ।

త్యతాపదనలినం ప్రాప్తో జ్ఞానాయాన్ర్షణః కిము ॥ ౪౯.౮॥

కిమన్యైర్ధర్మకామార్తైర్మశ్వరైరిహ శక్తభృత్ ।

ఇత్యుక్తం తద్వచః శ్రుత్వా విష్ణు ప్రాహ సుదర్శనమ్ ॥ ౪౯.౯॥

విష్ణుః -

సుదర్శన శృణుష్వైతన్మతో నాన్యమనా ద్విజ ।

వదామి తే హితం సత్యం మయా ప్రాప్తం యథా తవ ॥ ౪౯.౧౦॥

మదర్చనేన ధ్యానేన మోక్షేచ్ఛా జాయతే నృణామ్ ।

మోక్షదాతా మహాదేవో జ్ఞానవిజ్ఞానదాయకః ॥ ౪౯.౧౧॥

తదర్చనేన సమ్రాప్తం మయా పూర్వం సుదర్శనమ్ ।
సహస్రారం దైత్యహన్తు సాక్షాత్ప్రకృతపూజయా ॥ ౪౯.౧౨॥

తమారాధయ యత్నేన భస్మధారణపూర్వకమ్ ।
అగ్నిరిత్యాదిభిర్మస్త్రైస్త్రయాయుషత్రిపుణ్ణికైః ॥ ౪౯.౧౩॥

రుద్రాక్షధారకో నిత్యం రుద్రపఞ్చాక్షరాదరః ।
శివలింగం బిల్వపత్రైః పూజయంజ్ఞానవాన్భవ ॥ ౪౯.౧౪॥

వసన్వేత్తే మహేశస్య స్నాహి తీర్థే చ శాఙ్కరే ।
అహం బ్రహ్మాదయో దేవాః పూజయైవ పినాకినః ॥ ౪౯.౧౫॥

బలినః శివలింగస్య పూజయా విప్రసత్తమ ।
యస్య భాలతలం మేఽద్య త్రిపుణ్ణిపరిచిన్వితమ్ ॥ ౪౯.౧౬॥

బ్రహ్మాన్తదేవమునిభిస్త్రిపుణ్ణిం భస్మనా ధృతమ్ ।
పశ్య వక్షసి బాహ్వోర్మే రుద్రాక్షాణాం స్రజం శుభామ్ ॥ ౪౯.౧౭॥

పఞ్చాక్షరజపాసక్తో రుద్రాధ్యాయపరాయణః ।
త్రికాలమర్చయామీశం బిల్వపత్రైరహం శివమ్ ॥ ౪౯.౧౮॥

కమలా విమలా నిత్యం కోమలైర్బిల్వపల్లవైః ।
పూజయత్యనిశం లిక్ష్ణే తథా బ్రహ్మాదయః సురాః ॥ ౪౯.౧౯॥

మునయో మనవోఽప్యేవం తథాన్యే ద్విజసత్తమాః ।
నృపాసురాస్తథా దైత్యా బలినః శివపూజయా ॥ ౪౯.౨౦॥

జ్ఞానం మోక్షస్తథా భాగ్యం లభ్యతే శఙ్కరార్చనాత్ ।
తస్మాత్త్వమపి భక్త్యైవ సమారాధయ శఙ్కరమ్ ॥ ౪౯.౨౧॥

పశవో విష్ణువిధయస్తథాన్యే మునయః సురాః ।
సర్వేషాం పతిరీశానస్తత్ప్రసాదాద్విముక్తిభాక్ ॥ ౪౯.౨౨॥

ప్రసాదజనకం తస్య భస్మధారణమేవ హి ।
ప్రసాదజనకం తస్య మునే రుద్రాక్షధారణమ్ ॥ ౪౯.౨౩॥

ప్రసాదజనకస్తస్య రుద్రాధ్యాయజపః సదా ।
ప్రసాదజనకస్తస్య పఞ్చాక్షరజపో ద్విజ ॥ ౪౯.౨౪॥

ప్రసాదజనకం తస్య శివలిజైకపూజనమ్ ।
 ప్రసాదే శామ్భవే జాతే భుక్తిముక్తి కరే స్థితే ॥ ౪౯.౨౫॥
 తస్య భక్త్యైవ సర్వేషాం మోచనం భవపాశతః ।
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాద్భిక్ష్యైర్లజ్జస్య పూజనమ్ ॥ ౪౯.౨౬॥
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాద్భివక్షేత్రేషు వర్తనమ్ ।
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాత్ శివతీర్థనిషేవణమ్ ॥ ౪౯.౨౭॥
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాద్భస్మరుద్రాక్షధారణమ్ ।
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాత్ప్రదోషే శివపూజనమ్ ॥ ౪౯.౨౮॥
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాద్దుద్రపఞ్చాక్షరావృతిః ।
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాద్భివభక్తజనార్చనమ్ ॥ ౪౯.౨౯॥
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాత్సోమే సాయస్తనార్చనమ్ ।
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాత్తన్నిర్మాత్యైకభోజనమ్ ॥ ౪౯.౩౦॥
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాదష్టమీష్వర్చనం నిశి ।
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాచ్ఛతుర్థశ్యర్చనం నిశి ॥ ౪౯.౩౧॥
 తస్య ప్రీతికరం సాక్షాత్తన్నామ్నాం స్మృతిరేప హి ।
 ఏతావానేన ధర్మో హి శమ్భోః ప్రియకరో మహాన్ ॥ ౪౯.౩౨॥
 అన్యదభ్యుదయం విప్ర శ్రుతిస్మృతిషు కీర్తితమ్ ।
 ధర్మో వర్ణాశ్రమప్రోక్తో మునిభిః కథితో మునే ॥ ౪౯.౩౩॥
 అవిముక్తే విశేషేణ శివో నిత్యం ప్రకాశతే ।
 తస్మాత్కాశీతి తత్ప్రొక్తం యతో హీశః ప్రకాశతే ॥ ౪౯.౩౪॥
 తత్రైవామరణం తిష్ఠేదితి జాబాలికి శ్రుతిః ।
 తత్ర విశ్వేశ్వరే లిజ్గే నిత్యం బ్రహ్మ ప్రకాశతే ॥ ౪౯.౩౫॥
 తత్రాన్నపూర్ణా సర్వేషాం భుక్త్యన్నం సమప్రయచ్ఛతి ।
 తత్రాస్తి మణికర్ణాఖ్యం మణికుణ్డం వినిర్మితమ్ ॥ ౪౯.౩౬॥
 జ్ఞానోదయోఽపి తత్రాస్తి సర్వేషాం జ్ఞానదాయకః ।
 తత్ర యాహి మయా సార్థం తత్రైవ వస వై మునే ॥ ౪౯.౩౭॥
 తత్రాస్తే మోక్షదం జ్ఞానం దదాతీశ్వర ఏవ హి ।

ఇత్యుక్త్వా తేన విప్రేణ యయౌ కాశీం హరిః స్వయమ్ || ౪౯.3౮||

స్నాత్వా తీర్థే చక్రసంక్షే జ్ఞానవాప్యాం హరిద్విజః |

తం ద్విజం స్నాపయామాస భస్మనాపాదమస్తకమ్ || ౪౯.3౯||

ధృతత్రిపుణ్ణురుద్రాక్షం కృత్వా తం చ సుదర్శనమ్ |

పూజయచ్ఛాప విశ్వేశం పూజయామాస చ ద్విజాన్ || ౪౯.౪౦||

బిల్వైర్గంధాక్షతైర్దీప్తియైవేద్యైశ్చ మనోహరైః |

తుష్టావ ప్రణీపత్యైవం స ద్విజో మధుసూదనః || ౪౯.౪౧||

సుదర్శనవిష్ణూ -

భజ భజ భసితానలోజ్వలాక్షం భుజగాభోగభుజజ్ఞసజ్ఞహస్తమ్ |

భవభీమమహోగ్రుద్రమీడ్యం భవభర్జకతర్జకం మహైనసామ్ || ౪౯.౪౨||

వేదఘోషభటఖాటకావధృగ్దేహదాహదహనామల కాల |

జూటకోటిసుజటాతటిదుద్యద్రాగరజ్జోతటిసీశశిమాలే || ౪౯.౪3||

శమ్బరాఙ్కరవరభూష పాహి మామమ్బరాన్తరచరస్ఫుటవాహ |

వారిజాద్యఘనఘోష శఙ్కర త్రాహి వారిజభవేడ్య మహేశ || ౪౯.౪౪||

మదగజవరకృత్తివాస శమ్భో మధుమదనాక్షిసరోరుహోర్చ్యపాద |

యమమదదమనాన్ధశిక్ష శమ్భో పురహర పాహి దయాకటాక్షసారైః || ౪౯.౪౫||

అపాం పుష్పం మౌలా హిమభయహరః భాలనయనః

జటాజూటే గణ్ధౌఽమ్బుజవికసనః సవ్యనయనః |

గరం కణ్ఠే యస్య త్రిభువనగురోః శమ్బురహర

మతఙ్గోద్యత్కృత్తైర్భవహరణపాదాబ్జభజనమ్ || ౪౯.౪౬||

శ్రీబిల్వమూలశితికణ్ఠమహేశలింగం

బిల్వామ్బుజోత్తమవరైః పరిపూజ్య భక్త్యా |

స్తమ్బైరమాఙ్గవదనోత్తమసజ్జభజ్జ

రాజద్విషాఙ్గపరిసఙ్గమహేశశాఙ్గమ్ || ౪౯.౪౭||

యో గౌరీరమణార్చనోద్యతమతిర్భూయో భవేచ్ఛామ్భవో

భక్తో జన్మపరమ్పరాసు తు భవేన్మృక్తోఽథ ముక్త్యఙ్గనా-

కాన్తస్వాన్తనితాన్తశాన్తహృదయే కార్తాన్తవార్తోఙ్ఘ్రితః |

విష్ణుబ్రహ్మసురైన్ద్రగణ్ఠోతముమాకాన్తాఙ్ఘ్రిపజ్కేరుహ-

ధ్యానానందనిమగ్నసర్వహృదయః కింఞ్చిన్న జానాత్యపి || ౪౯.౪౮ ||

కామారాతిపదామ్బుజార్చనరతః పాపానుతాపాధిక-

వ్యాపారప్రవణప్రకీర్ణమనసా పుణ్యైరగణ్యైరపి |

నో దూయేత విశేషనస్తతిమహాసారానుకారాదరా-

దారాగ్రాహకుమారమారసుశరాద్యాఘాతభీతైరపి || ౪౯.౪౯ ||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్జురాఖ్యే పష్టాంశే విష్ణూచథ్యసంవాదే

శివస్య జ్ఞానదాతృత్వనిరూపణం నామ ఏకోనపఞ్చాశోఽధ్యాయః ||

౫౦. సుదర్శనస్య ముక్తిలాభవర్ణనం అంశశ్రవణఫలనిరూపణం చ నామ
పఞ్చాశోఽధ్యాయః

స్కందః -

విష్ణుస్తవాన్తే విప్రోఽసౌ సుదర్శనసమాహ్వయః |

స్నాత్వాఽథ మణికర్ణ్యాం స భస్మరుద్రాక్షభూషణః || ౫౦.౧ ||

సంజ్ఞాపఞ్చాతరుద్రీయం పఞ్చాక్షరపరాయణః |

సంపూద్య బిల్వపత్రాణి కమలాన్యమలాన్యపి || ౫౦.౨ ||

గన్ధాక్షతైర్ధూపదీపైర్నైవేద్యైర్వివిధైరపి |

విష్ణూపదిష్టమార్గేణ నిత్యమస్తర్పహస్య హి || ౫౦.౩ ||

ప్రదక్షిణం చకారాసౌ లింగాన్యభ్యర్చయంస్తథా |

విశ్వేశ్వరావిముక్తేశౌ వీరేశం చ త్రిలోచనమ్ || ౫౦.౪ ||

కృత్తివాసం వృద్ధకాలే కేదారం శూలటంకకమ్ |

రత్నేశం భారభూతేశం చంద్రేశం సిద్ధకేశ్వరమ్ || ౫౦.౫ ||

ఘణ్ణాకర్ణేశ్వరం చైవ నారదేశం యమేశ్వరమ్ |

పులస్తీపులహేశం చ వికర్ణేశం ఫలేశ్వరమ్ || ౫౦.౬ ||

కద్రుద్రేశమఖణ్ణేశం కేతుమాలిం గభస్తికమ్ |

యమునేశం వర్ణకేశం భద్రేశం జ్యేష్ఠశక్జురమ్ || ౫౦.౭ ||

నన్దికేశం చ రామేశం కరమర్దేశ్వరం తథా |

ఆవర్దేశం మతగ్గేశం వాసుకీశం ద్రుతీశ్వరమ్ || ౫౦.౮ ||

సూర్యేశమర్యమేశం చ తూణీశం గాలవేశ్వరమ్ |

కణ్వకాత్యాయనేశం చ చన్ద్రమాడేశ్వరం తథా || ౫౦.౯ ||
 ఉదావర్తేశ్వరం చైవ తృణజ్యోతీశ్వరం సదా |
 కఙ్కణేశం తఙ్కణేశం స్కన్దేశం తారకేశ్వరమ్ || ౫౦.౧౦ ||
 జమ్బుకేశం చ జ్ఞానేశం నస్తీశం గణపేశ్వరమ్ |
 ఏతాన్యస్తర్కహే విప్రః పూజయన్పరయా ముదా || ౫౦.౧౧ ||
 ధున్ధ్యాదిగణపాంశ్చైవ భైరవం చాపి నిత్యశః |
 అన్నపూర్ణామన్నదాత్రీం సాక్షాల్లోకైకమాతరమ్ || ౫౦.౧౨ ||
 దణ్డపాణీం క్షేత్రపాలం సమ్యగభ్యర్చ్య తస్థివాన్ |
 తీర్థాన్యన్యాన్యపి మునిర్మణికర్ణ్యాది సత్తమ || ౫౦.౧౩ ||
 జ్ఞానోదం సిద్ధకూపం చ వృద్ధకూపం పిశాచకమ్ |
 ఋణమోచనతీర్థం చ గర్గతీర్థం మహత్తరమ్ || ౫౦.౧౪ ||
 స్నాత్వా సనియమం విప్రో నిత్యం పఞ్చనదే హృదే |
 కిరణాం ధూతపాపాం చ పఞ్చగఙ్గామపి ద్విజః || ౫౦.౧౫ ||
 గఙ్గాం మనోరమాం తుఙ్గాం సర్వపాపప్రణాశినీమ్ |
 ముక్తిమణ్డపమాస్థాయ స జపఞ్చాతరుద్రీయమ్ || ౫౦.౧౬ ||
 ఆప్తోత్తరసహస్రం వై జపన్పఞ్చాక్షరం ద్విజః |
 పక్షే పక్షే తథా కుర్వన్పఞ్చకోశప్రదక్షిణమ్ || ౫౦.౧౭ ||
 అన్తర్గృహోద్భూహిరైశే చకారావసథం తదా |
 ఏవం సంవసతస్తస్య కాలో భూయానవర్తత || ౫౦.౧౮ ||
 తత్ర దృష్ట్వా తపోనిష్ఠం సుదర్శనసమాహ్వయమ్ |
 విష్ణుస్తదా వై తం విప్రం సమాహూయ శివార్చకమ్ || ౫౦.౧౯ ||
 పునః ప్రాహ ప్రసన్నేన చేతసా మునిసత్తమమ్ |
 విష్ణుః -
 భోః సుదర్శనవిప్రేన్ద్ర శివార్చనపరాయణ |
 జ్ఞానపాత్రం భవానేవ విశ్వేశకృపయాఽధునా || ౫౦.౨౦ ||
 త్వయా తపాంసి తప్తాని ఇష్టా యజ్ఞాస్త్యయైవ హి |
 అధీతాశ్చ త్వయా వేదాః కాశ్యాం వాసో యతస్తవ || ౫౦.౨౧ ||
 బహుభిరన్మభిర్ద్యేన కృతం క్షేత్రే మహత్తపః |

తస్యైవ సిద్ధ్యత్యమలా కాశీయం ముక్తికాశికా ॥ ౫౦.౨౨॥

తవ భాగ్యస్య నాన్తోఽస్తి మునే త్వం భాగ్యవానసి ।

కించైకం తవ వక్ష్యామి హితమాత్యన్తికం శృణు ॥ ౫౦.౨౩॥

విశ్వేశకృపయా తేఽద్య ముక్తిరస్తే భవిష్యతి ।

రుద్రాక్షనామపుణ్యం యన్నామ్నాం సాహస్రముత్తమమ్ ॥ ౫౦.౨౪॥

ఉపదేశ్యామి తే విప్ర నామసాహస్రమీశితుః ।

తేనార్చయేశం విశ్వేశం బిల్వపత్తైర్మనోహరైః ॥ ౫౦.౨౫॥

వర్షమేకం నిరాహారో విశ్వేశం పూజయన్నదా ।

సంవత్సరాస్తే ముక్తస్త్వం భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౫౦.౨౬॥

త్వద్దేహోపగమే మన్తం పఞ్చాక్షరమనుత్తమమ్ ।

దదాతి దేవో విశ్వేశస్తేన ముక్తో భవిష్యతి ॥ ౫౦.౨౭॥

శైవేభ్యః నన్నజీవేభ్యో దదాతీమం మహామనుమ్ ।

స్కందః -

ఇతి విష్ణువచః శ్రుత్వా ప్రణమ్యాహ హరిం తదా ।

సుదర్శనో యయాచేత్థం నామ్నాం సాహస్రముత్తమమ్ ॥ ౫౦.౨౮॥

భగవన్తైత్యవృన్దఘ్న విష్ణో జిష్ణో నమోఽస్తు తే ।

సహస్రనామ్నాం యద్దివ్యం విశ్వేశస్యాశు తద్వద ॥ ౫౦.౨౯॥

యేన జప్తేన దేవేశః పూజితో బిల్వపత్తకైః ।

దదాతి మోక్షసామ్రాజ్యం దేహాస్తే తద్వదాశు మే ॥ ౫౦.౩౦॥

తదా విప్రవచః శ్రుత్వా తస్మై చోపాదిశత్స్వయమ్ ।

సహస్రనామ్నాం దేవస్య హిరణ్యస్యేత్యాది సత్తమ ॥ ౫౦.౩౧॥

తేన సమ్పూజ్య విశ్వేశం వర్షమేకమతన్త్రితః ।

కోమలారక్తబిల్వైశ్చ స్తోత్రేణానేన తుష్ఠవే ॥ ౫౦.౩౨॥

సుదర్శనః -

ఆశీవిషాఙ్గపరిమణ్డలకణ్డభాగ-

రాజత్సుసాగరభవోగ్రవిషోరుశోభ ।

భాలస్ఫురజ్జ్వలనదీప్తివిదీపితాశా-

శోకావకాశ తపనాక్ష మృగాఙ్కమాలే ॥ ౫౦.౩౩॥

క్రుద్ధోడుజాయాపతిధృతార్థశరీరశోభ

పాహ్యశు శాసితమఖాన్దకదక్షశత్రో ।

సుత్రామవజ్రికరదణ్ణవిఖణ్ణితోరుపక్ష-

ద్యఘక్షితిధరోద్ధ్వశయావ శమ్భో ॥ ౫౦.౩౪ ॥

ఉత్ఫుల్లహల్లకలసత్కరపీరమాలా-

భ్రాజత్సుకన్దశరీర పినాకపాణే ।

చఞ్చత్సుచన్ద్రకలికోత్తమచారుమాలిం

లిజ్గే కులుఞ్చపతిమమ్బికయా సమేతమ్ ॥ ౫౦.౩౫ ॥

ఛాయాధవానుజలసచ్ఛదనైః పరిపూజ్య భక్త్యా

ముక్తేన స్వస్య చ విరాజితవంశకోట్యా ।

సాయం సజ్జవపుజ్జివోరువహనం శ్రీతుజ్జలిజ్ఞారృచకః

శాఙ్గః పాతకసజ్జభజ్జచతురశ్చాసజ్జనిత్వాన్తరః ॥ ౫౦.౩౬ ॥

భాలాక్షస్ఫురదక్షిజస్ఫురదురుస్ఫులిజ్గదగ్ధాఙ్గకా-

నజ్గోత్తుజ్జమతజ్జకృత్తివసనం లిజ్గం భజే శాఙ్గరమ్ ।

అచాచ్ఛాచ్ఛాగవహం సురతామీక్షాశినాన్తే విభో

వృష్యం శాఙ్గరవాహనామనిరతాః సోమం తథా వాజినమ్ ॥ ౫౦.౩౭ ॥

త్యక్త్యా జన్మవినాశనం త్వితి ముహున్తే జిహ్వయా సత్తమాః ।

యే శమ్భోః సకృదేవ నామనిరతాః శాఙ్గాః స్వతః పావనాః ॥ ౫౦.౩౮ ॥

మృగాఙ్క మాలిమీశ్వరం మృగేన్ద్రశత్రుజత్వచమ్ ।

వసానమిన్ద్రసప్రభం మృగాద్యఖాలసత్కరమ్ ।

భజే మృగేన్ద్రసప్రభం ॥ ౫౦.౩౯ ॥

స్కన్దః -

ఏవం స్తువన్తం విశ్వేశం సుదర్శనమతన్ద్రితమ్ ।

ప్రాహేత్థం శౌరిమాభాష్య శమ్భోర్భక్తివివర్ధనమ్ ॥ ౫౦.౪౦ ॥

విష్ణుః -

అత్త్రైవామరణం విప్ర వస త్వం నియతాశనః ।

నామ్నాం సహస్రం ప్రజపఞ్చాతరుద్రీయమేవ చ ॥ ౫౦.౪౧ ॥

అన్తర్దృహోద్భహిః స్థిత్యా పూజయాశు మహేశ్వరమ్ ।

తవాన్తే భూరికరుణో మోక్షం ధాన్యత్యనంశయమ్ ॥ ౫౦.౪౨ ॥

స ప్రణమ్యాహ విశ్వేశం దృష్ట్వా ప్రాహ సుదర్శనమ్ ।
 ధన్యస్త్యం లిక్లేఽప్యనుదినగలితస్వాస్త్రరక్తాఘసఙ్ఘః
 పుంసాం వర్యాద్యభక్త్యా యమనియమవరైర్విశ్వవస్త్వం ప్రభాతే ।
 దత్వా బిల్వవరం సదమ్బుజదలం కిఞ్చిజ్జలం వా ముహుః
 ప్రాప్నోతిశ్వరపాదపక్కుజముమానాథాద్య ముక్తిప్రదమ్ ॥ ౫౦.౪౩॥

కో వా త్వత్పద్యశో భవేదగపతిప్రేమైకలిక్తార్చకో
 ముక్తానాం ప్రవరోర్ధ్వకేశవిలసచ్ఛిభక్తిబీజాఙ్కరైః ।
 దేవా వాప్యసురాః సురా మునివరా భారా భువః కేవలం
 వీరా వా కరవీరపుష్పవిలసన్మాలాప్రదే నో సమః ॥ ౫౦.౪౪॥

వనే వా రాజ్యే వాప్యగపతిసుతానాయకమహో
 స్ఫురల్లిక్తార్చాయాం నియమమతభావేన మనసా ।
 హరం భక్త్యా సాధ్య త్రిభువనతృణాడమ్బరవర-
 ప్రరూఢైర్భాగ్యైర్వా న హి ఖలు స సజ్జేత భువనే ॥ ౫౦.౪౫॥

స దానైర్వోగైర్వా విధివిహితవర్ణాశ్రమభరై-
 రపారైర్వేదాన్తప్రతివచనవాక్యానుసరణైః ।
 స మన్యేఽహం స్వాన్వే భవభజనభావేన మనసా
 ముహుర్లింగం శాఙ్గం భజతి పరమానన్దకుహరః ॥ ౫౦.౪౬॥

శర్వం పరవతనన్దిసీపతిమహానన్దామ్బుధేః పారగా
 రాగత్యాగహృదా విరాగపరమా భస్మాఙ్గరాగాదరాః ।
 మారాపారశరాభిఘాతరహితా ధీరోరుధారారస్యైః
 పారావారమహాఘసంస్పృతిభరం తీర్ణాః శివాభ్యర్చనాత్ ॥ ౫౦.౪౭॥

మార్కణ్డేయసుతం పురాఽన్తకభయాద్యోఽరక్షదీశో హర-
 స్తత్పాదామ్బుజరాగరఙ్ఘాతమనా నాప్నోతి కిం వా ఫలమ్ ।
 తం మృత్యుఙ్గాయమఙ్గాసా ప్రణమతామోజోజిమధ్యే జయం
 జేతారోతపరాజయో (జేతావేత్యపరాజితో)
 జనిజరారోగైర్విముక్తిం లభేత్ ॥ ౫౦.౪౮॥

భూతాయాం భూతనాథం త్వఘమతితిలకాకారభిల్లోత్థశక్త్యైః
 ధావన్బల్లూకపృష్ఠే నిశి కిల సుమహద్వాప్సుఘ్రీత్యాఽరురోహ ।
 బిల్వం నల్వప్రభం తచ్ఛుదఘనమసకృత్పాతయామాస మూఢే
 నిద్రాతన్దోఙ్ఘితోఽసౌ మృగగణకలనే

మూలలిజ్జేఽథ శాజ్జే || ౫౦.౪౯ ||

తేనాభూద్భగవాన్ గణోత్తమవరో ముక్తాఘసజ్జన్తదా

వణ్ణాంశోస్తనయేన పూజితపదః సారూప్యమాపేషితుః |

గణ్ణావన్తకలాకపర్దవిలసత్ఫలస్ఫులిజ్జోజ్జ్వల-

ద్వాసలన్యఙ్కుకరాగ్రసజ్జతమహాశూలాహి

టజ్జోద్యతః (కణ్ణోద్యతః) || ౫౦.౫౦ ||

చైత్రే చిత్రైః పాతకైర్విప్రముక్తో వైశాఖే వై దుఃఖశాఖావిముక్తః |

జ్యేష్ఠే శ్రేష్ఠో భవతేషాఢమాసి పుత్రప్రాప్తిః

శ్రావణే శ్రాన్తినాశః || ౫౦.౫౧ ||

భాద్రే భద్రో భవతే చాశ్వినే వై అశ్వప్రాప్తిః కార్తీకే కీర్తిలాభః |

మార్గే ముక్తైర్మార్గమేతల్లభేత పుష్యే పుణ్యం మాఘకే చాఘనాశః || ౫౦.౫౨ ||

ఫల్గు త్వంహా ఫాల్గునే మాసి నశ్యే-

దీశార్చతో బిల్వపత్త్రైశ్చలిజ్జే |

ఏవం తత్తన్మాసి పూజ్యేశలిజ్జం

చిత్రైః పాపైర్విప్రముక్తో ద్విజ్జేన్ద్రః || ౫౦.౫౩ ||

దూర్వాఙ్కురైరభినవైః శశిధామచూడ-

లిజ్జార్చనేన పరిశేషయదఙ్కురాణి |

సంసారఘారతరరూపకరాణి సద్యో

ముక్త్యఙ్కురాణి పరివర్దయతీహ ధన్యః || ౫౦.౫౪ ||

గోక్షీరేక్షుక్షౌద్రఖణ్ణాజ్యదధ్నా

సన్నారేవైః పానసామ్రాదిసారైః |

విశ్వేశానం సత్పితారత్నతోయై-

ర్గన్ధోద్వైర్వా సిఙ్ఘ్య దోషైర్విముక్తః || ౫౦.౫౫ ||

లిజ్జం చన్దనలేపసజ్జతముమాకాన్తస్య పశ్యన్తి యే

తే సంసారభుజ్జఙ్గభఙ్గపతనానఙ్గాఙ్గసజ్జోజ్జితాః |

వ్యఙ్గం సర్వసమర్చనం భగవతః సాఙ్గం భవేచ్ఛాఙ్కురం

శఙ్గపాఙ్గకృపాకటాక్షలహరీ తస్మిన్శిఘ్రం తిష్ఠతి || ౫౦.౫౬ ||

మురలిసరలిరాగైర్మర్దలైస్తాలశఙ్ఖైః

పటుపటహనినాదద్వాన్తస్థానఘోషైః |

దున్దుభ్యాఘాతవాదైర్వరయువతిమహాన్మత్తసంరమ్భరజైః

దర్శేష్వాదర్శదర్శో భగవతి గిరిజానాయకే ముక్తిహేతుః || ౫౦.౫౭||

స్వచ్ఛచ్ఛత్రఘనీనాం వివిధజితమహాచ్ఛాయయా ఘన్నమైశం

శీర్షం విచ్ఛిన్నపాపో భవతి భవహరః పూజకః శమ్ముభక్త్యా |

చఞ్చచ్ఛన్త్యాభకాణ్ణప్రవిలసదమలస్వర్ణరత్నాగ్రభాభి-

ర్షీప్యచ్ఛామరకోటిభిః స్ఫుటపటఘటితైశ్చాకచక్రైః పతాకైః || ౫౦.౫౮||

సమ్పశ్యాదుణభూరుహోత్తమశిఖాసంలేఢితారాగణం

తారానాథకలాధరోరుసుమహాలిఙ్గాఘసంసేవితమ్ |

బిల్వానాం కులమేతదత్ర సుమహాపాపౌఘసంహారకృ-

ద్వారాణాం నిఖిలప్రమోదజనకం శమ్భోః ప్రియం కేవలమ్ || ౫౦.౫౯||

అన్నం పోత్రిమలాయతే ధనరసం కౌలేయమూత్రాయతే

సంవేశో నిగలాయతే మమ సదానన్తో కన్దాయతే |

శమ్భో తే స్మరణాస్త్రాయభరిత ప్రాణః కృపాణాయతే || ౫౦.౬౦||

కః కల్పద్రుముపేక్ష్య చిత్తఫలదం తూలాదిదానక్షయం

బబ్బూలం పరిసేవతే క్షుదధికో వాతూలదానక్షమమ్ |

తద్వచ్ఛక్కురకీక్కురో విధిహరిబ్రహ్మేన్ద్యచన్ద్యానలా-

నేవేద్యో విధివఞ్చితః కలిబలప్రాచుర్యతో మూఢధీః || ౫౦.౬౧||

సువర్ణాణ్ణోద్భూతస్తుతిగతిసమర్చ్యణ్ణజవర-

ప్రణదం (ప్రపాదం) త్వాం కశ్చిద్భజతి భువనే భక్తిపరమః |

మహాచణ్ణోద్ధణ్ణప్రకటితభువం తాణ్ణవపరం

విభుం సన్తం నిత్యం భజ భగణనాథామలజటమ్ || ౫౦.౬౨||

అజగవకర విష్ణుబాణ శమ్భో దురితహరాన్తకనాశ పాహి మామనాథమ్ |

భవదభయపదాబ్జవర్యమేత మమ చిత్తసరస్తటాన్నయాతు చాద్య || ౫౦.౬౩||

ఇత్థం విష్ణుశ్చ కాశ్యాం ప్రమథపతిమగాత్పూజ్య

విశ్వేశ్వరం తం క్షీతిసురవరవర్యం చానుశాస్యేత్థమిష్టమ్ |

స చ మునిగణమధ్యే ప్రాప్య ముక్తిం తథాన్తే

ప్రమథపతిపదాబ్జే లీనహీనాఙ్గసఙ్గః || ౫౦.౬౪||

సూతః -

ఇత్థం శ్రుత్వా మునీన్ద్యౌఽసౌ జైగీషవ్యోఽవదద్విభుమ్ |

ప్రణీపత్య ప్రహృష్టాత్మా షష్ఠాంశం వై షడాస్యతః || ౫౦.౬౫||

జైగీషవ్యః -

మారమారకజానన్దవసతేర్మహిమా కథమ్ |

నామ్నాం సహస్రమేతచ్చ వద మే కరుణానిధే || ౫౦.౬౬ ||

క్షేత్రాణాం చాప్యథాన్యానాం మహిమాం వద సద్గురో |

శూరతారకసంహర్తస్త్వత్తో నాన్యో గురుర్మమ || ౫౦.౬౭ ||

తచ్చుత్వా తు మునేర్వాక్యం స్కన్ధః ప్రాహోథ తం మునిమ్ |

స్కన్ధః -

ఆగామిన్యంశకేఽస్మింస్తవ హృదయమహానన్దసిన్ధౌ

విధూత్తప్రాచుర్యప్రకటైః కరోపమమహాసప్తమాంశే విశేషే |

నామ్నాం చాపి సహస్రకం భగవతః శమోఘ్నః ప్రియం కేవలం

అస్యానన్దవనస్య చైవ మహిమా త్వం వై శ్శృణుష్యాదరాత్ || ౫౦.౬౮ ||

ఉగ్రోఽశః శశిశేఖరేణ కథితో వేదాన్తసారాత్మకః

షష్ఠః షణ్ముఖసత్తమాయ స దదౌ తద్బ్రహ్మణే సోఽప్యదాత్ |

పుత్రాయాత్మభవాయ తద్భవహారం శ్రుత్వా భవేజ్ఞానవిచోఽచ్యుతౌ

జన్మశతాయుతార్జితమహాపాపైర్విముక్తో భవేత్ || ౫౦.౬౯ ||

శ్రుత్వాంశమేతద్భవతాపపాపహం శివాస్పదజ్ఞానదముత్తమం మహత్ |

ధ్యానేన విజ్ఞానదమాత్మదర్శనం దదాతి శమోఘ్నః పదభక్తిభావతః || ౫౦.౭౦ ||

సూతః -

అధ్యాయపాదాధ్యాయనేఽపి విద్యా బుద్ధ్యా హృది ధ్యాయతి బన్ధముక్త్యై |

స్వాధ్యాయతాన్తాయ శమాన్వితాయ దద్యాద్యదధ్యాన్న విభేద్యమేతత్ || ౫౦.౭౧ ||

ఇత్థం సూతవచోద్యతమహానన్దైకమోదప్రభా

భాస్వద్భాస్కరసప్రభా మునివరాః సన్తుష్టువుస్తం తదా |

వేదోద్యద్వచనాశిషా ప్రహృషితాః సూతం జయేత్యుచ్చరన్

ప్యాహో జగ్మురతీవ హర్షితహృదా విశ్వేశ్వరం వీక్షితుమ్ || ౫౦.౭౨ ||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాఖ్యే షష్ఠాంశే సుదర్శనస్య

ముక్తిలాభవర్ణనం అంశశ్రవణఫలనిరూపణం చ నామ పంచాశోఽధ్యాయః ||

|| ఇతి శ్రీశివరహస్యే శక్కురాఖ్యః షష్ఠాంశః సమాప్తః ||

The variations/pAThabheda are placed in the parenthesis () next to the word it is supposed to relate to.

Words missing in the original manuscripts are indicated by dots.

Encoded by Anil Sharma anilandvijaya at gmail.com

Reproofread by Anil Sharma, Sunder Hattangadi, Ruma Dewan

——
Ribhu Gita from Shiva Rahasya
pdf was typeset on August 6, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

